अव्देत

2011 - B 2017 - A 2023 - A++

माणची शामः मिळविला मामः गाजविला "माणः" नगतातः !!!

रयत शिक्षण संस्थेचे,

दिहवडी कॉलेज दिहवडी

ता.माण,जि.सातारा फोन : (०२१६५) २२०२३१

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्न नॅक चतुर्थ मूल्यांकन : A++ ग्रेड

www.dahiwadicollege.in

शिवाजी विद्यापीठ मध्यवर्ती युवा महोत्सव- लोकनृत्य स्पर्धेत द्धितीय क्रमांक

राज्यशास्त्र विभागातील विद्यार्थ्यांनी खा.श्रीनिवास पाटील यांची मुलाखत घेतली

नॅक मुत्यांकन समिती महाविद्यालय विकास समितीच्या पदाधिकाऱ्यांशी चर्चा करताना

रयत शिक्षण संस्थेचे,

दहिवडी कॉलेज दहिवडी

ता.माण,जि.सातारा फोन : (०२१६५) २२०२३१

शिवाजी विद्यापीठ,कोल्हापूर संलग्न नॅक चतुर्थ मूल्यांकन : ग्रेड A++

संपादन समिती

अध्यक्ष व प्रकाशक प्राचार्य, डॉ.एस.टी.साळुंखे

मुख्य संपादक डॉ. नवनाथ लोखंडे

विभागीय संपादक

प्रा. अमोल खंडाळे - हिंदी

डॉ. सुलोचना वाघमोडे - मराठी

डॉ. नवनाथ लोखंडे - इंग्रजी

प्रा. मारुती ढाणे - ज्युनिअर

प्रा. निनाद गटहाळे – छायाचित्र

प्रा. महेश भदाणे - अहवाल

अक्षरजुळणी व मुद्रक निर्मलअक्षर निर्मिती प्रिटिंग प्रेस

प्रेस्टीज चेंबर, गाळा नं.३,४ पोवई नाका, सातारा. मोबा. ८९७५९९९६७६

या अंकातील प्रसिध्द झालेल्या लेखातील मतांशी संपादक मंडळ सहमत असेलच असे नाही मजकुराची जबाबदारी पूर्णतः संबंधित लेखकाची असेल

रयत शिक्षण संस्थेचे.

दहिवडी कालेज दहिवडी

ता.माण,जि.सातारा फोन : (०२१६५) २२०२३१

शिवाजी विद्यापीठ,कोल्हापूर संलग्न नॅक चतुर्थ मूल्यांकन : ग्रेड A++

महाविद्यालय विकास समिती

मा.श्री.प्रभाकर देशमुख सदस्य मॅनेजिंग कौन्सिल ए.शि.संन्थ

मा. प्राचार्य डॉ. विठ्ठल शिवणकर सचिव र.शि.संस्था, सानाय

सौ. संगीता पाटील स्थानिक प्रतिनिधी (शिक्षण)

श्री. सुनिल जाधव स्थानिक प्रतिनिधी (उद्योग)

श्री. अजित पवार स्थानिक प्रतिनिधी (समाजरोवा)

प्रो. किशोर पवार प्राध्यापक प्रतिनिधी

डॉ. संजय खेत्रे प्राचार्य नियुक्त

डॉ. विलास कांबळे प्राध्यापक प्रतिनिधी

डॉ. मीरा देवे प्राध्यापक प्रतिनिधी

डॉ. अनिल दहस आय.क्यु.ए.सी. समन्वयक

श्री. कांतीलाल खाडे-पार्टील शिक्षकेत्तर सेवक ग्रांतिनिधा

सचिव

प्राचार्य डॉ. सुरेश सानुसे प्राचार्य दहिवडी कॉलेज दहिवडी

अद्दैत २०२२-२३ दी प्रेस रजिस्ट्रेशन ऑफ बुक्स नियम ८ प्रमाणे आवश्यक माहिती

प्रकाशन स्थळ दिवडी कॉलेज दिहवडी

प्रकाशन काळ वार्षिक

प्रकाशकाचे नांव प्राचार्य, डॉ. एस.टी.साळ्खे

राष्ट्रीयत्व भारतीय

पत्ता दहिवडी कॉलेज दहिवडी संपादकाचे नांव डॉ. नवनाथ ज्ञानदेव लोखंडे

राष्ट्रीयत्व भारतीय

पत्ता दहिवडी कॉलेज दहिवडी मालकी दि्वडी कॉलेज दहिवडी

मुद्रकाचे नांव निर्मल अक्षर निर्मिती प्रिंटीग प्रेस, सातारा मोबा. ८९७५९९९६७६

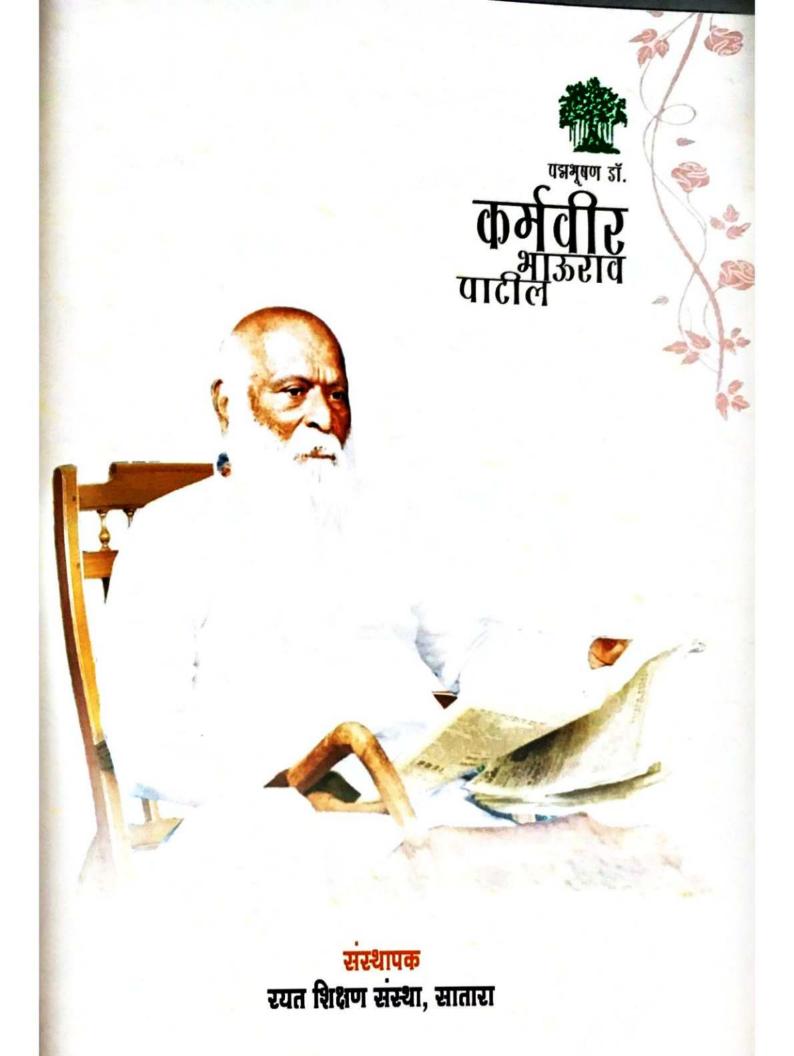
राष्ट्रीयत्व भारतीय

पत्ता प्रेस्टीज चेंबर, गाळा नं.३,४ पोवई नाका, सातारा.

निर्मल अक्षर निर्मिती प्रिंटीग प्रेस, सातारा मोबा. ८९७५९९९६७६ अक्षररचना

राष्ट्रीयत्व भारतीय

प्रेस्टीज चेंबर, गाळा नं.३,४ पोवई नाका, सातारा. पत्ता

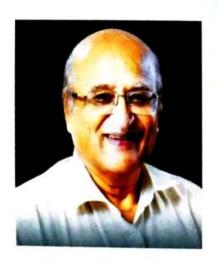

पद्मविभूषण

खासदार

मा. शरदचद्रजी पवार

अध्यक्ष, रयत शिक्षण संस्था, सातारा माजी केंद्रिय कृषीमंत्री, भारत सरकार

मा.डॉ.अनिल पाटील चेअरमन, स्यत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. प्रभाकर देशमुख चेअरमन, महाविद्यालय विकास समिती

आमचे मार्गदर्शक

मा. प्राचार्य डॉ. सुरेश तुकाराम साळुंखे दहिवडी कॉलेज दहिवडी

महाविद्यालय विकास समिती

मा. प्रभाकर देशमुख _{चेअरमन}

प्राचार्य डॉ. सुरेश साळुखे ^{सचिव}

मा. प्राचार्य डॉ. विठ्ठल शिवणकर सचिव, र.शि.संस्था, सातारा.

सौ. संगीता पाटील स्थानिक प्रतिनिधी (शिक्षण)

श्री. सुनिल जाधव स्थानिक प्रतिनिधी (उद्योग)

श्री. अजित पवार स्थानिक प्रतिनिधी (समाजसेवा)

प्रा. किशोर पवार प्राध्यापक प्रतिनिधी

डॉ. संजय खेत्रे प्राचार्य नियुक्त

डॉ. विलास कांबर्क प्राध्यापक प्रतिनिधी

हॉ. मीरा देवे प्राध्यापक प्रतिनिधी

डॉ. अनिल दहस आय.क्यू.ए.सी. समन्वयक

श्री. कांतीलाल खाडे-पाटील शिक्षकेत्तर सेवक प्रतिनिधी

आमचा मान

प्राचार्य डॉ. सुरेश साळुंखे परीसस्पर्श सातारा जिल्हा समिती अध्यक्षपदी निवड

डॉ.ट्ही.बी. ममलया प्रा डॉ. सर्जेराव चिले भारत सरकारकडून पीएच.डी.पदवी प्रदान २ पेटंट्स प्राप्त शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर

प्रो. डॉ. किशोर पवार हार्वर्ड वर्ल्ड रेकॉर्ड मध्ये देश मेरा' कविता प्रसिध्द

डॉ. जवजाथ लोखंडे दोन संदर्भग्रंथ प्रकाशित

प्रा. कोडिबा शिदे राज्यस्तरिय सत्यशोधक पुरस्कार

डॉ. मीरा देठे राष्ट्रीय संविधान रक्षक पुरस्कार

डॉ. विजय गायकवाड आय.सी.एस.एस.आर संशोधन प्रकल्प पुर्ण

प्रा. सीमा दडस राष्ट्रीय योग वीरांगना पुरस्कार

प्रा. राहुल सुर्खवंशी एल.एल.बी. पदवी संपादन

प्रा. गणेश गाउते सेट उत्तीर्ण (डिफेन्स स्टडी)

प्रा. कल्याण दिद्ये सेट उत्तीर्ण (अर्थशास्त्र)

डॉ. प्रियांका पाटील पीएव.डी. (प्राणीशास्त्र)

डॉ. जिलेश म्हेन्रे पीएच.डी. (वाणिज्य)

राष्ट्रीय छात्र सेना

NCC CADETS SELECTED IN INDIAN ARMY- 2022-23

तुषार जाधव

वैभव काटे

प्रविण मदने

रणजित बारटक्के

सुरज जानकर

मयुर माने

अनिकेत तावरे

अध्यक्षीय

रयत शिक्षण संस्थेचे ग्रामीण भागातील अग्रगण्य महाविद्यालय म्हणून नावारूपाला आलेल्या आपल्या दहिवडी कॉलेज दहिवडी या महाविद्यालयाच्या 'अद्भैत' वार्षिक नियतकालिकाचा २०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षातील अंक आपल्या हातात देताना मला विशेष आनंद होत आहे. कर्मवीर अण्णांचे माणदेशी मातीवर आणि माणदेशी माणसांवर विशेष प्रेम होते. याच प्रेमाचे प्रतिक म्हणजे माण तालुक्यात जोमाने कार्यरत

असलेल्या रवत शिक्षण संस्थेच्या अनेक शाखा. कायम दुष्काळी पट्ट्यातील जनतेच्या आयुष्यात अण्णांनी शिक्षणाच्या रूपाने आमुलाग्र परिवर्तन घडवून आणले.

१९६५ साली स्थापन झालेले दहिवडी कॉलेज दिवडी लवकरच आपला हीरक महोदसव साजरा करणार आहे. गेल्या ५८ वर्षांचा महाविद्यालयाच्या प्रगतीचा आलेख कायम उंचावणारा राहिला आहे. नुकर्वच महाविद्यालय नॅकच्या मुल्यांकन प्रक्रियेला सामोरे गेले. महाविद्यालयाने पायाभूत सुविधा, अध्यापन, संशोधन, प्रशासकीय सुविधा आणि समाजोपयोगी उपक्रम अशा विविध क्षेत्रांत केलेल्या भरीव कार्यांची दखल घेवून नॅक मुल्यांकन समितीने महाविद्यालयास A++ ही श्रेणी दिली. संस्थेच्या आणि महाविद्यालयाच्या इतिहासातील हा मैलाचा दगह आहे. सातारा जिल्ह्यातीलच नव्हे तर देशातील ग्रामीण भागातले अग्रगण्य महाविद्यालय म्हणून आपल्या महाविद्यालयाचा नावलौकिक झालेला आहे. महाविद्यालयातील शिक्षक, शिक्षकेतर सेवक, विद्यार्थी, पालक, महाविद्यालय विकास समिती, माजी विद्यार्थी संघ या सर्वांच्या अथक प्रयत्नामुळे आणि शिक्षण प्रेमी नागरिकांच्या सहकार्यामुळेच हे यश मिळाले आहे. रयत शिक्षण संस्था आणि शिवाजी विद्यापीठाने देखील या यशासाठी आपल्या सर्वांचे खास अभिनंदन केले आहे.

महाविद्यालयाने कॅम्पस - २ च्या विकासावर विशेष भर दिला आहे. तिथे उभे राहिलेले स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र हे पश्चिम महाराष्ट्रातील सर्वात मोठे आणि अद्ययावत केंद्र ठरणार आहे. विद्यार्थी वसतिगृह, शेततळे, आमराई, एल.बी. आय. केंद्र अशा विविध सुविधांनी युक्त असा कॅम्पस- २ भविष्यात महाविद्यालयाचे प्रमुख आकर्षण ठरेल यात शंका नाही.

'वृक्ष माझा सखा' अभिनव उपक्रमाद्वारे महाविद्यालयाने विद्यार्थी आणि शिक्षक यांच्या माध्यमातून माण-खटाव परिसरात फार मोठ्या प्रमाणात वृक्षारोपण केले आहे. एक विद्यार्थी-एक झाड हे आमचे घोषवाक्य असून या योजनेची दखल आता राज्य पातळीवर घेतली जात आहे. रयत शिक्षण संस्थेद्वारे ढोकमोडा येथील ५० एकर शेती विशेष ठरावाद्वारे महाविद्यालयाकडे हस्तांतरित केलेली आहे. ही शेती वेगाने विकसित होत असून तिथे पिके, फळझाडे घेण्याचे तसेच सौर उर्जा प्रकल्प सुरु करण्याचा महाविद्यालयाचा प्रयत्न राहणार आहे. दर्जेदार अध्यापनासाठी Digital Classroom, Interactive Boards, Air Conditioned Study Rooms अशा अनेक सुविधा उपलब्ध करून दिल्या आहेत. अद्ययावत सुविधांनी युक्त, वातानुकुलीत अशा कर्मवीर सभागृहात सतत अनेक बैठका, कार्यशाळा, पालक मेळावे संपन्न होत असतात. महाविद्यालय विकास समितीचे अध्यक्ष श्री. प्रभाकर देशमुख यांच्या मार्गदर्शनाखाली गुणवत्ता पूर्ण उच्च शिक्षणाच्या दिशेने महाविद्यालयाची घोददौड वेगाने सुरु असून भविष्यात उच्च शिक्षणाचे महत्वाचे केंद्र म्हणून महाविद्यालय नावारूपाला येईल याची आम्हाला खात्री आहे.

संपादक मंडळाने विशेष प्रयत्न घेवून हा अंक दर्जेदार स्वरुपात आपणापर्यंत पोचवला त्याबद्दल मी सर्वांचे

अभिनंदन करतो. हा अंक आपणास निश्चितपणे आवडेल अशी मला अशा आहे.

धन्यवाद.

जय हिंद, जय कर्मवीर.

प्राचार्य डॉ. सुरेश साबुंखे दहिवडी कॉलेज दहिवडी

संपादकीय

दहिवडी कॉलेज दहिवडी मधील युवक युवर्तीच्या प्रतिभेचा उत्स्कृत आविष्कार आणि महाविद्यालयाच्या शैक्षणिक प्रगतीचा आलेख असलेला अद्भैत नियतकालिकाचा अंक आपल्या हाती देताना संपादक म्हणून मला

विशेष आनंद होत आहे.

हे वर्ष धावपळीचे आणि नॅकसाठीच्या तयारीचे होते. सर्व शिक्षक, शिक्षकेतर सेवक आणि विद्यार्थी मा. प्राचार्यांच्या कुशल नेतृत्वाखाली नॅक मुल्यांकनास सामोरे गेले. नॅक मुल्यांकन समितीन A++ श्रेणी देवून महाविद्यालयाच्या गुणवत्तापूर्ण उच्चिशक्षण देण्याच्या क्षमतेवर शिक्कामोर्तब केले आणि सर्वांच्या आनंदाला उधाण आले.

अद्भैत नियतकालिक म्हणजे नव्या पिढीच्या सर्जनशीलतेला वाव मिळण्यासाठी निर्माण केलेले आपल्या तिखाणातून अनेक समकालीन प्रश्नांना आमचे तरुण लेखक-लेखिका भिडले आहेत. कविता, कथा आणि निबंधाच्या माध्यमातून त्यांनी आपल्या भावना आणि विचार मांडले आहेत. यात प्रेम, मैत्री अशा तरल आणि हळव्या विषयांपासून नवीन शैक्षणिक धोरणापर्यंत अनेक मुद्द्यांना आमच्या लेखक-कवींनी स्पर्श केला आहे.

महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सुरेश साळुंखे यांनी संपादक मंडळाला काम करण्याची संधी दिली तसेच पूर्ण स्वातंत्र्य दिले वाबद्द्ल संपादक मंडळाच्या वतीने मी त्यांचे विशेष आभार मानतो. संपादक मंडळातील माझे सर्व सहकारी यांनी केलेल्या सहकार्याबद्दल मी त्यांचे मनपूर्वक आभार मानतो. धन्यवाद .

जय हिंद्र, जय कर्मवीर !

प्रा. डॉ. एन. डी. लोखंडे संपादक

मीच माझा एककल्ली एकटा चालीत गेलो आडवाटेने पिसाटाच्यापरी बेहोष झालो ना कुठे आधार आणिक ना गतीला अंत होता मात्र पायींच्या बळाला जागता आवेग होता ना क्षिती होती कशाची मी मला उधळीत गेलो अन् धुळीच्या लक्तरांची लाज गुंडाळून आलो मज कळेना चालताना दुःख कैसे फूल झाले अन् कुणाचे दिव्य आशीर्वाद मज घेऊन आले अक्षरे चुरगाळिता मी अमृताचे कुं भ प्यालो अन् उद्याच्या जीवनाची सांगता घेऊन आलो -ना.धों. महानोर

-ना.धी. महानीर (पक्ष्यांचे लक्ष थवे)

संपादक डॉ. सुलोचना वाघमोडे

अनुक्रमाणिका

गक्य विभाग

- भ्रणहत्या
- २) दिवाळीच्या आठवणी
- ३) अजुनि चालतेचि वाट
- ४) विकसित भारताची माझी कल्पना
- प्येष्ट नेते प्रा.एन.डी.पाटील एक संघर्षशील आणि विवेकी नेतृत्व
- ६) बालपणीचा काळ सुखाचा
- ७) कोरोना : एक विदारक अनुभव
- ८) गडकिल्ल्यांचे संवर्धन
- ९) बेरोजगारी आणि व्यसनाधीनता
- १०) सावी
- ११) स्वराज्याची राजधानी-रायगड
- १२) दिवाळीचे दिवस
- भारताची आर्थिक स्थितीअर्थमंत्रालय व रिझर्व्ह बँकेच्या दृष्टीतून
- १४) चित्रपट परीक्षण विद्रोही आणि कसदार रौन्दळ

पद्य विभाग

- वाचव रे भाऊराया
- गेले ते दिवस राहिल्या त्या आठवणी
- हरवली ती झोप
- ४) सारं शिकवलं त्यानं
- ५) मुलगी
- ६) दोस्ती
- ७) मृत्य
- ८) आई
- ९) भैय्या
- १०) बदलतं युग
- ११) स्वप्न
- १२) पैसा
- ९३) एकदा सॉरी म्हणायचंय
- १४) काय करायचं राहिलं
- १५) मोबाईलचे वेड
- १६) एकाचिमणीची व्यथा
- १७) भैयङ्या

कोमल ठोंबरे हर्षल कांबळे बी.ए.-१ प्रतिक्षा पवार एम.ए. अभिषेक शेडगे ऋतुजा कोरे बी.एस्सी.

मिनल देवकर प्राजक्ता लोखंडे बी.ए.-१ अनुराधा कदम बी.ए.-३ प्रीती शेडगे बी.कॉम-२ निकीता लोंढे रोहन शहाणे अपर्णा निकम रोहिणी अहिवळे, प्रणाली घाडगे बी.ए.भाग-२ पायल कदम बी.ए.-३

ऋतुजा गोसावी बी.ए.-२ गौरव सावंत बी.ए.-२ ऋतुजा गोसावी बी.ए.-२ ऋतुजा गासावी बी.ए.-२ ऐश्वर्या जाधव सुरज बोडवे आकाश शिंदे प्रियांका तोरस ऋतुजा गोसावी बी.ए.-२ मयुरी सुर्यवंशी बी.कॉम.-३

मयुरी सुर्यवंशी बी.कॉम.-३ सहारा शेख बी.ए.-३ अनुराधा कदम बी.ए.-१ अभिषेक शेडगे बी.ए.-३ मयुरी टेकाळे बी.ए.-३ ऋतुजा गोसावी बी.ए.-२ निबंध

स्त्री भ्रुणहत्या

कु. ठोंबरे कोमल सदाशिव

स्त्रीभ्रुण हत्या' हा विषय तसा तुम्हा आम्हा साठी काही नवीन नाही आजच्या काळात स्त्रीभ्रुण हत्या झाल्याची बातमी आपण सर्वांनीच कधी ना कधी तरी वाचलेली, ऐकलेली किंवा पाहिलेली आहे. पण आपण ती बातमी फक्त तेवढ्यापुरतीची लक्षात ठेवतो थोडेसे दुख व्यक्त करतो आणि पुन्हा आपापल्या आयुष्यात व्यस्त होऊन जातो. पण मित्रांनो, आपण सर्वांनी कधी गंभीरपणे हा विचार केलाय का की समाजात का होत आहेत ह्या स्त्रीभ्रुण हत्या? कोण आहेत ते लोक जे दुष्कार्य करीत आहेत ? ते लोक दुसरे तिसरे कोणीच ही नसुन आपल्याच आसपासच वावरणारे किती तरी लोक आहेत जे आज ही वार्षानुवर्षे चालत आलेल्या पुरुषप्रधान संस्कृतीला बढावा देत आहेत.

हो खरं आहे हे ! स्त्रीभ्रुण हत्या म्हणजेच काय ? तर स्त्रीभ्रुण हत्या म्हणजेच गरोदर असलेल्या स्त्रीच्या पोटातील बाळ हे जर मुलगी आहे असे निदान झाल्यास त्या स्त्रीचा गर्भपात करून तिच्या पोटातील बाळाची हत्या घडवुन आणण्यात येण्याची घटना होय. अश्या प्रकाराच्या चाचण्या करून काही लोक असे गंभीर गुन्हे लपुन छपुन करीत असल्यामुळे आता गर्भिलंग चाचणी हा कायद्याने गुन्हा आहे असे नियम व्यक्ती आढळल्यास त्याला कठोरात कठोर शिक्षा होईल असे कायदे ही केलेले आहेत.

परंतु आपण जर या गोष्टींचा गंभीरपणे विचार केला तर वाटते की, हे कायदे केल्यानंतर ही खरंच कां सगळी कडील स्त्रीभ्रण हत्या थांबल्या आहेत सकी अजुनही पडद्याआड कितीतरी मुली हे जग बघण्यांआधीच मरण पावत असतील? स्त्रीभ्रुण हत्या ही समस्या काही नवीन नाही आणि वर्षा नंवर्षे अनेक ठिकाणी ह्याचे प्रकार होतच आले आहेत. आपली संस्कृती ही पुरुषप्रधान संस्कृती मानण्यात येत असल्यामुळे एखाद्या जोडप्याचे लग्न झाले की त्यांना होणारे पहिले अपत्य हे मुलगाच असेल पाहिजे अशी कुटंबियांची इच्छा असते.

'मुलगा हा वंशाचा दिवा' अशी पिढ्यानेपिढ्या लोकांची धारणा झालेली आहे. जीवनाच्या अंतिम क्षणी जर आपल्या मुलग्याने आपल्याला मुखाग्नी दिली तरच आपल्याला मोक्ष प्राप्त होतो अशा काही जुनाट विचारांच्या लोकांची भावना असते. त्यामुळे पाहिले अपत्य मुलगाचं झाला पाहिजे म्हणजेच आपला वंश व त्याचे नाव पुढे चालत राहिल म्हणून लोक आटापिटा करतात.

स्त्रीभ्रुण हत्या होण्यास आणखी एक महत्त्वाचे कारण म्हणजेच आपल्या समाजात पूर्वीपासून एक धारणा निर्माण केली आहे की, मुलगी हे परक्याचे धन आहे. मुलगी लग्न करुन सासरी जाणार ती कायमची आपल्याकडे राहणार नाही परंतु आपल्या म्हातारपणाची काठी म्हणजेच आपला मुलगाच असतो म्हणून प्रत्येक घरात एक मुलगा हवाच अशी लोकांची समजुत चालत आलेली आहे. स्त्रीभ्रूण हत्या करणाऱ्या विकृत लोकांची मानसिकता इतकी टोकाला पोहचलेली असते की अशा प्रकारचे लोक लगातर जर एक दोन मुली झाल्यावर पुढील मुली जन्माला आल्यावर ही त्यांची हत्या करायला कमी पडत नाहीत अशा अनेक बातम्या आपण ऐकलेल्या आहेत. एक मुलगा व्हावा म्हणुन चार पाच मुलींच्या नंतर ही कित्येकलोक मुलगा होईल ही आस मनात ठेवतात. कित्येक लोक कुटुंबातील स्त्री गरोदर असताना तिच्यावर तुला मुलगाच झाला पाहिजे असा आगृह धरतात त्यामुळे तिच्या तब्येतीवर ही परिणाम होऊ शकतो. जर का मुलगा झाला नाही तरी त्या स्त्रीला सारखे खडे बोल सुनावण्यात येतात.

काही घरात मुलगा असलेल्या सुनेला जास्त मानसन्मान व मुलगी असलेल्या सुनेला टोचुन बोलले जाते. त्या स्त्री वर मुलगा जन्माला घालण्यासाठी दबाव आणण्यात येतो. परंतु आपल्याला होणारे अपत्य हे मुलगा की मुलगी हे तिच्या हातात नसते. हे जुनाट विचारांच्या काही विशिष्ट लोकांच्या लक्षातच येत नाही आणि मग सुरु होतो त्या स्त्रीचा स्वतः बरोबर चा संघर्ष हा अश्या कुटुंबामध्ये आपली जागा बनविण्यासाठी आयुष्यभरासाठी एक संघर्ष पण खरंच मुलगा जन्माला आला की जीवनाचे सार्थक होते का? हा एक विचार करण्यासारखा मुद्दा आहे. आज आपण बघतोच की या २१ व्या शतकात कित्येक मुली ह्या विविध क्षेत्रात मुलांच्या बरोबरीचे काम करतात किंबहुना त्यांच्या पेक्षा ही चांगले काम करुन आपल्या आईवडिलांना नाव लौकिक करत आहेत.

आज कित्येक मुली ह्या म्हातारपणी एका मुलापेक्षा ही जास्त आपल्या वृध्द मात्या-पित्याची काळजी घेत आहेत. ज्या मुलग्यासाठी लोक नवस करतात, अनेक देव धर्म करीत असतात तो मुलगा आज कित्येक आई वडील आपण वृध्दाश्रमात पाठविले गेलेले पाहिले आहेत. आज मुलांना चांगले शिक्षण मिळाले की त्यातील बहुतांश मुले ही शिक्षणासाठी परदेशी निघुन जातात व तेथेच स्थाविक होतात आणि आई वडील मात्र इथेच राहतात. पुन्हा एकरे तरी पण मग मुलगा व्हावा ह्यासाठी एवढा अट्टाहास का ?

आज बहुतांश लोक मुलगा-मुलगी हा भेदभावन करता जे अपत्य होईल त्याच्यकडे संपुर्ण लक्ष देऊन त्याला किंवा तिला चांगल्यात शिक्षण आणि संस्कार देऊन त्याले किंवा तिचे भविष्य उज्ज्वल करण्यासाठी प्रयत्नशील असतात व आपल्या मुलांनाही चांगल्या प्रकारे स्वतः व्या पायावर उभे राहण्यासाठी चांगला पाठिंबा देत आहेत फांच समाज्याच्या अजुन ही काही दुर्गम भागात किंवा काही वाईर मानसिकतेच्या उच्चभु लोकांमघेही स्त्रीभ्रण हत्या व मुलगा हवा हा हव्यास आहेच.

मित्रांनो, आपण आज जर तुम्ही मुलीला जन्माला येऊ दिले नाही तर उद्याची माता, बहीण, पत्नी आक्रि मैत्रीण तुम्हाला कशी काय मिळेल? तेव्हा तिला जन्माला येऊ द्या. मित्रांनो मुलगा आणि मुलगी कोणी ही असी फला ते बाळ निरोगी आणि सुदृढ जन्माला यावे बस एवढीव अपेक्षा करावी आणि आपल्या ह्या समाजाला गेली किलेक वर्षानुवर्षे लागलेला स्त्रीभुण हत्या हा कलंक कायम्बा घालवुन टाकुया.

वाचव रे भाऊराया

भाऊराया वाचव रे तु वंशाचा दिवा आमचे जगणेच बेचव रे वेड्या बहिणीची नवी मागणी भाऊराया वाचव रे ।।१।।

जन्मापुर्वीच मला ठेचणाऱ्यांचे कान जरा टोचव रे रक्षाबंधन होऊ दे, भाऊराया वाचव रे ।।२।। वेड्या बहिणीची वेडी मायेची हाक वेड्या भावांपर्यंत पोचव रे फक्त तुच वाचवु शकतोस, भाऊराया वाचव रे 11311

फाटका हा मायेचा पदर पसरते, तुझ्या प्रेमाने टोचव रे राखीव हे बंधन पाळ भाऊराया वाचव रे ।।४।।

ऋतुजा गोसावी बी.ए.भाग-२

दिवाळीच्या आववणी

हर्घल कांबळे, बी.ए.१

आपल्या भारतीय संस्कृतीमध्ये वर्षभरामध्ये विविध सण साजरे केले जातात. प्रत्येक सणाचे महत्व आणि वैशिष्टे हे वेगवेगळे असतात. पण प्रत्येक सणाचा हेतू आपआपसामध्ये आणि कुटुंबामध्ये आनंद आणि उत्साह घेण्याचा असतो. रंगपचमी हा सण एकमेकातील दुरावा कमी करून नात्यामध्ये प्रेमाचे रंग पेरण्याचे काम करत असतो. गणपती या सणामधून उत्साह आणि आनंद निर्माण होतो. रक्षाबंधन हा सण बहिण भाऊ याच्या नात्याना दर्शवतो. गुढीपाडवा हा सण नव वर्षाची सुरुवात करता येतो. अशा प्रकारे हिंदू संस्कृतीमध्ये साजरा करणारा प्रत्येक सणाचे हे विषेश महत्व आहे. पण या सर्व सणांमध्ये सणांची राजा म्हणून ओळखला जाणारा सण म्हणजे दिवाळी होय.

फटाकड्याच्या आवाजामध्ये आणि दिव्याच्या रोषणाईमध्ये जो सण साजरा केला जातो त्याला दिवाळी असे म्हणतात. दिवाळी सणाच्या आठवणी खरोखरच आनंदायी असतात. पहाटेच्या गाड झोपेत अचानक काणावरती आवाज पडतो 'उठा-उठा सकाळ झाली मोती साबणाने अघोळ करयची वेळ झाली 'या आवाजाने खोलीचा दरवाजा वाजवत आई उठवायला येते. अघोळ करुण नविन कपडे परीधान कर असा आदेश देते.

सर्व सणांमध्ये माझा आवडता सण दिवाळी आहे. कारण दिवाळीच्या सणाच्या आठवणी आणि दिवाळी सण साजरा करण्याच्या पद्धती या इतर सर्व सणांपेक्षा वेगळ्या असतात.

दिवाळी सण येणार म्हणताच सर्वामध्ये आनंद निर्माण होतो. तो म्हणजे लहान मुलांना आणि विद्यार्थांना होतो कारण दिवाळीच्या निमित्ताने विद्यार्थांना १० दिवस सुट्टी मिळते. त्यामुळे दिवाळी या सणामध्ये मिळणारा आनंद या सणाच्या निमित्ताने करण्यात आलेले लाडू, शंकरपाळ्या, चकली या सर्व फराळाची मेजवानी खायला मिळणार याचा आनंद शब्दामध्ये सांगण अवघड जाते. शाळा सुरु होताच इब्यामध्ये फराळ घेऊन जाणे.

सतत कामामध्ये व्यस्त असणाऱ्या वडीलधाऱ्यांना विश्रांतीसाठी आणि नातेवाईकांसाठी वेळ घालवण्यासाठी दिवाळी हा सण यावा अस मला वाटते. दिवाळी सणाची आतुरता लहान मुलासाठी असते. आमच्या लहानपणी दिवाळी येताच संपुर्ण घर स्वच्छ करून घरामध्ये डेकोरेशन केले जाते. दिवाळी सणामध्ये सकाळी उठून मोती साबणाने अंघोळ केली जाते. दिवाळी सणामुळे मी सुट्टीत मामाच्या गावाला जायचो त्यामुळे सर्व मामाच्या मुलांची भेट होत असे त्याच्यासोबत फटाके उडवण्याचा आंनद मी शब्दात सांगू शकत नाही.

दिवाळी सणामुळे आमच्या घरामध्ये मोठा कार्यक्रम ठेवला जायला पहाटे उठून अंघोळी साठी स्पर्धा लावली जायची आणि या शर्यतीमध्ये मी मात्र सर्वात शेवटी असायचो कारण दिवाळी हा सण हिवाळ्यामध्ये येतो आणि थंडीत लवकर उठून अंघोळ करणे म्हणजे थंडीला आव्हान देणे होय त्यामुळे मी सर्वांच्या अंघोळी नंतर अंघोळ करायचो आणि सर्व भावंडे माझ्या अगोदर अंघोळ करून स्व:ता चांगले कपडे घालून बसलेले असायचे त्यानंतर मी मोती साबण, उटणे लावून अंघोळ करायचो, सुगंधी उटण्याने अंघोळ केल्यानंतर खुप भारी वाटायचे. नंतर आम्ही सर्व भावंडे हे फटाके उडवण्यासाठी जायचो फराळ करणे आमच्या लक्षात नसायचे पुर्ण दिवस फटाके उडवण्यात आम्ही व्यस्त असायचो तेवढ्यात कुठुणतरी आईचा आवाज यायचा मग आम्ही पळत जाऊन फराळ करायचो आणि लगेच फटाके फोडण्यासाठी निघायचो आम्ही सर्वजण खूप आनंद घ्यायचो आम्ही एकदा असेच फटाके फोडत असताना आमच्या घरामध्ये असलेले आजोबा आमच्या वरती चिडत असे आम्हाला ओरडत असे पण नंतर आम्ही नाराज झाल्यावर त्यांनी जवळ घेतले आणि आनंदाने फटाके फोडा असे सांगितले.

आंघोळीच्या वेळी माझी मोठी बहिण आणि माझी आई माला अंघोळ घालायची त्यानंतर माझे कपडे देऊन पाटावर बसायला लावायचे आणि माला ओवाळायची आणि त्याच ओवाळणीच्या निमित्ताने माझे मोठे भाऊ मला पैसे द्यायचे पण मी दिदीला थोडे पैसे द्यायचो आणि बाकीचे पैसे मी स्वता: कडे ठेवायचो कारण त्याच पैश्यातून मी नंतर फटाके घेण्यासाठी जायचो माझी बहिण सकाळी उठून अंघोळ लवकर करुण अंगणामध्ये रांगोळी काढायची आणि नविन कपडे घालून आमच्या सोबत फटाके फोडण्यासाठी आमच्या पाठीमागे फिरायची, आई मात्र दिवसभर घर कामात व्यस्त असायची ती काम करत असायची आणि वडील सर्व काम आवरुन बसायचे त्यांना सुद्धा दिवाळी निमित्ताने आराम मिळायचा.

लहान असताना फटाक्यांची खूप भिती वाटत होती पण आता दिवाळी कधी येते आणि मी फटाके कधी फोडतोय असे होत असे. मला खूप आनंद होतो जेव्हा दिवाळी येते दिवाळीमधील फराळ मला खूप आवडतो. वसूबारस या दिवशी आई कणकीचे दिवे करते आणि अंगणामध्ये लावते त्या दिव्यांचा प्रकाश सगळीकडे पसरलेला असतो त्या दिवशी आम्ही सर्व भावंडे अंघोळ करून सगळे फटाके फोडण्यासाठी जातो आणि आई मोठी बहिण कामात व्यस्त असतात त्यामुळे अख्खा दिवस आम्ही सर्व फिरत मस्ती करत असतो.

दिवाळीच्या सुट्ट्या संपताच माझे मन मला शाळेत जाऊ देत नाही मला अस वाटते की, दिवाळी दोन-तीन महिने असावी.

गेले ते दिवस राहिल्या त्या आठवणी

गेले ते दिवस राहिल्या त्या आठवणी
काय ते दिवस, काय ते मित्र
शाळेत होते ते कॉप्यांचे सत्र
मी होतो मुख्य, मित्र होते साथीदार
भीत नव्हती कोणाला
मित्र होते जोरदार
लहाण पणीची मैत्री काय सांगू तुम्हाला,
आठवण काढ ली तरी हसू येते आम्हाला
सर होते कडक, बाई होत्या प्रेमळ
गेले ते दिवस,

हरवली ती झीप

एकटीच बसले होते तेव्हा
तुझी आठवण आली,
आकाशाकडे पाहत राहावं वाटल तेव्हा
थंड वाऱ्यानं आठवणीत भर टाकली
चंद्राच्या शीतल प्रकाशाने
लहानपणाची आठवण झाली
तान्हया दीदीला तू अंगाई म्हणत होता
झोप बाळा मला खेळायला जायचयं
आई म्हणून गात होता ना तू
डोळे आपओप मिटत होते
अजूनही वाटत ती अंगाई कानावर यावी
आणि तान्हुल्यासारखी एक झोप घ्यावी
हरवली ती अंगाई आणि हरवून गेली ती झोप

सारं शिकवलं त्यानं

सारं जग सोडून गेला पण आठवणी मात्र राहन गेल्या सारं शिकवलं त्यानं नियतीनं जगावं कसं? वागाव कसं? राहाव कंसं? दिसाव कसं? बोलाव कसं? चालाव कसं? या सगळयात त्याच्याशिवाय जगाव कसं सांगायच विसरुनच गेला. सारं लाड केलं माझ्यासाठी आई-वडीलांच प्रेम, मोठ्या बहीणीच प्रेम, लहान मोठ्या साऱ्या साऱ्यांच, साऱ्या जगातल प्रेम तोच होता माझा भैयडया.....

गोसावी ऋतुजा अरूण बी.ए.-२

गौरव अभिल सावंत बी.ए.-२

अजुनि चालतेचि वाट

पवार प्रतिक्षा विजय, एम.ए-१

माझी आत्मकथा म्हणजे फार मोठ्या व्यक्तिची आत्मकथा मुळीच नाही. पण तरीह आपलं असलं की दुसऱ्याला ऐकू वाटत नसलं तरी सांगू वाटतं ना, त्यातलाच काहीसा हा प्रकार आहे. सुरुवात करते माझ्या जन्मापासून.....

माझा जन्म झाला दिहवडीत. जन्मापासून आत्ता पर्यंत मी आजोळीच आहे. आजी म्हणते की मी जन्मल्या नंतर रडलेच नाही. सगळ्यांना वाटलं पोरगी मुकीच आहे. म्हणूनच की काय आता छोट्या-छोट्या गोष्टीवर रडत असते. बालपण शिंदी खुर्द या हजार-बाराशे लोकसंख्या असणाऱ्या, डोंगराच्या कुशीत वसलेल्या, माणगंगेच्या काठावर असणऱ्या, नेहमी पाणीदार असणाऱ्या, निसर्गरम्य अशा या गावात गेले संत तुकाराम म्हणतात ते खरंच

> "बालपण देगा देवा मुंगी साखरेचा रवा ऐरावत रत्न थोर त्यासी अंकुशाचा मार"

बालपणी वडिलांची कमी आजोबांनी पूर्ण केली एकटीच असल्यामुळे खुप लाड केले. सगळे हट्ट पुरवले पण वेळ पडेल तेव्हा मारही दिला अगदी चप्पलने ही. आजोबांचा दरारा केवळ घरात नव्हता तर संपूर्ण गावातही होता. मला माझे आजोबा हिरोच वाटायचे सगळे म्हणायचे 'रामू जगताप लय वंगाळ माणूस याच्या नादाला लागून न्हाय जमायचं खुप जीव लावलेला त्यांनी मला माझा प्रत्येक वेळी शाळेत पहिला नंबर यायचा त्यांना खूप आनंद व्हायचा प्रत्येक वर्षी गावात पेढे वाटायचे अगदी दहावीत माझा पहिला नंबर आला तेव्हा ते खूप आजारी होते तरी मला पेढे आणायला लावले ते नेहमी म्हणायचे 'लई शिक अनु मामलेदार हो' केवळ त्यांच्या साठीच मला सरकारी क्षेत्रात जायचय दहावीचा निकाल लागला अन् चार दिवसातच ते देवाघरी गेले आमच्या घरात अस पहिल्यांदाच झालेलं. मला रडायलाच येत नव्हतं सगळं अनपेक्षित होत. आधारच नष्ट झाल्यासारख वाटायला लागलं संघर्ष तर तिथुन पुढ होता ना आता घरात आम्ही तिघी जणीच राहिलो. मी माझी मम्मी आणि आजी. आजी हो जशी प्रत्येकाची असते माझी ही आहे. मोठी घाटी आहे माझ्यासारखी. जेवण अतिशय संदर बनवते. तिचा माझ्यावर खूप जीव. घरी राहिले तर डोळ्यासमोरुन हलूच देत नाही. जरा कुठे गेलं की लगेच हाक मारायला सुरुवात करते. शिक्षणाचं जास्त महत्व समजतं नाही फक्त एवढंच माहितेय की, मी शाळेत खुप हशार आहे. सारखी बडबड करत असते. दात अजूनही मजबूत आहेत. हा ऐकायला येत नाही त्यामुळे तिची आम्ही खूप मज्जा करतो. आईपेक्षा जास्त तिनेच मला सांभाळलंय.

माझी आई खूप साधी आहे. व्यवहारज्ञान जास्त नाही. तिच्या सगळ्या आशा-अपेक्षा फक्त माझ्याकडूनच आहेत. तिच्या म्हातारपणाची काठी आहे ना मी. मी तिला मम्मी म्हणते. आई म्हणू वाटत पण सवईचा परिणाम मम्मीच तोंडात येतं. खूप संवेदनशील मनाची आहे. पण माझ्यावर खूप विश्वास आहे तिचा. माझ कौतुक सगळ्यांना सांगत असते त्यात तिला अनोखा आनंद मिळतो माझ्या शिक्षणासाठी कोणते ही कष्ट करण्याची तयारी ती ठेवते. ती माझ्यासाठी आदर्श आहे. नवऱ्याला सोडून राहिलेली बाई अस्नही अतिशय पवित्र जीवन ती आत्तापर्यंत जगलीये. ती माझ्यावर खूप प्रेम करते.

हा थोड विषयांतरच होत गेलं आता मुळ मृदद्यावर येते अकरावीला प्रवेश घ्यायचा होता. पण शाखा कोणती निवडायची? भयंकर मोठा प्रश्न समोर उभा होता. आमच्या गावात शाळेच्या इतिहासात दहावीला सर्वात जास्त गुण मिळणारी मुलगी म्हणून सर्वांना परिचित झाले होते. गावातील पुढाऱ्यांनी येऊन सांगितलं पोरीला पुण्याला पाठवा, सायन्सला ॲडमिशन घेऊ द्या पण आमच्या घरच्यांचा मला बाहेर कुठे पाठवण्यावर स्पष्ट नकार होता. प्रवेश कोणत्या शाखेत घ्यायचा हा निर्णय त्यांनी पूर्णपणे माझ्यावर सोपवाला होता. कारण आमच्या घरात शिक्षण पूर्ण करणारी बह्धा मी पहिलीच मुलगी होते. खूप विचार केला. प्रत्येकाने वेगवेगळे सल्ले दिले. आमच्या गावातील एक डॉक्टर होते. जाधव डॉक्टर त्यांनी सांगितलेलं मला पटल. ते म्हटले तुझी परिस्थिती अशी आहे मग तू कला शाखेत प्रवेश घे आणि स्पर्धा परीक्षांची तयारी कर आणि तुझ्यासाठी परीक्षा पास करणे खूप अवघड गोष्ट नाही. झालं मी निर्णय घेतला कला शाखेत प्रवेश घ्यायचा

पहिली दोन वर्षे जास्त त्रास नाही झाला कारण पैसे जास्त लागले नाहीत. अस म्हणतात की पैसा हे सर्वस्वी नसत पण पैशाशिवायही काही नसतं. अभ्यास चांगला आहे हे पाहून शिक्षकांनी थोडीफार मदत केली. बारातीत पहिल्या क्रमांकाने पास झाले. सुट्टी लागली MS-CIT करायची होती पण कर्ज खूप झालं होत मग तीन महिने मम्मीबरोबर कामाला गेले. कामाची सवय होती पण दुसऱ्याच्या बांधाला जाऊन काम करण्याची ही पहिलीच वेळ उन्हाळ्याचे दिवस असल्याने खूप ऊन लागायचं, संध्याकाळी घरी आल्यावर अक्षरश: फक्त झोपू वाटायचं पण नंतर सवय झाली १०-१५ जर्णीची टोळी होती. तिथे बायकांचे वेगवेगळे स्वभाव पाहायला भेटले सगळ्याजणी मला खूप सांभाळून घ्यायच्या तेवढे तीन महिने गेले कर्जही फिटलं. एक दोन हजार शिल्लक होते. आता सिनिअर कॉलेजला प्रवेश घ्यायचा होता. सगळी कागदपत्रे घेऊन गेलो. महाविद्यालयात उजवा पाय टाकून प्रवेश केला. पण कशाच काय तिथलं काहीच कळत नव्ततं सगळे आपापल्या नादात कोणीच काहीच सांगत नव्हतं. मला प्रवेशप्रक्रिया माहिती नव्हती मम्मीला बरोबर घेऊन गेलेले मला रडायलाच यायला लागलं यादीमध्ये सर्वोच्च क्रमांक असूनही मी रडत होते. शेवटी

ज्युनिअर कॉलेजच्या सरांनी बोलावून घेतलं त्यांनी माझे अंडमिशन करुन दिल. माझी फी पण माफ केली आणि शिक्षकांशी ओळखही करुन दिली. झालं एकदाच अंडमिशन

कॉलेज चालू झालं पण मला तिथं 'कमवा आणि शिका' योजनेत भाग घ्यायचा होता. पण मला कुठलं काम द्याव हेच सरांना समजत नव्हतं कर्मधर्मसंयोगाने परीक्षा विभागात कामात मदतनीस म्हणून गरज होती. मग तिथे मला काम लागलं.

स्पर्धा परीक्षा केंद्रात प्रवेश घेण्यासाठी प्रा. गायकवाड सरांकडे गेले. त्यांना माझी सर्व परिस्थिती सांगितली त्यांनी माझी गुणपत्रके पाहुन ३००० रु. ची व्यवस्था केली मला ५०० रु भरायला लावले आणि उर्वरित म्हणजे ५००० रु फी माफ व्हावी म्हणून प्राचार्यांना अर्ज करायला लावला. मला अर्ज लिहिता येत नव्हता त्यावळी मराठी विभागप्रमुख वाघमोडे मॅडमनी मला मदत केली. प्राचार्यांनी फी माफ केली. संपूर्ण वर्षभर कॉलेज आणि काम बघून ५ वी ते १२ वी पर्यंतची पुस्तके वाचली B.A.I मध्ये शिवाजी विद्यापीठाच्या गुणत्ता यादीमध्ये ९ क्रमांकावर माझे नाव आले.

B.A.II ला प्रवेश घेतला . यावेळी मी काम सोडले कारण मम्मीला नोकरी लागली होती आणि मला वेळ घालवायचा नव्हता यादरम्यान भाग्यश्री नावाची मुलगी माझी खास मैत्रिण झाली, आम्हाला इंग्लिश शिकवणाऱ्या मदने मंडम, लोखंडे सर यांच्याशी जिव्हाळ्याच संबंध प्रस्थापित झाले. माणसात अजूनही माणुसकी शिल्लक आहे यांचं उत्तम उदाहरण म्हणजे आमचे इंग्लिशचे प्राध्यापक डॉ. लोखंडे सर अतिशय हुशार, समजूतदार, दयाळू असे हे व्यक्तिमत्व खूप अडचणीच्या प्रसंगी त्यांनी मला खूप मदत केली आता माझा अभ्यास चालू आहे. दोन वर्षांत एखादं पद प्राप्त व्हांव हीच अपेक्षा आहे मला स्वत: कडून.

या सगळ्यात गणपती बाप्पावरचा माझा विश्वास मला खूप उपयोगी पडला मी राखी बांधते त्या गणरायालाच. तोच मला आशिर्वाद देतो. सांभाळून घेतो. यापुढेही नक्कीच मार्गदर्शन करेल. माझे काही मित्र ज्यांना मितवा' असं म्हटलं तरी चालेल ते नेहमी मला प्रेरणा देतात. आधार देतात. मित्र, तत्त्वज्ञानी, वाट दाखवणारे (मार्गदर्शक) असेच मी त्यांना म्हणेन याशिवाय माझ्या कुटुंबाचा शिक्षकांचा सपोर्टही तितकाच महत्त्वाचा आहे.

विकसित भारताची माझी कल्पना

शेडमे अभिषेक दशस्थ

'सारे जहाँ से अच्छा हिन्दोस्ताँ हमारा
हम बुलबुलै है इसकी यह गुलसिताँ हमारा ।।''
पंतप्रधान इंदिरा गांधी यांनी अंतराळवीर राकेश
शर्मा यांना विचारंलं ''अंतराळातून भारत तुम्हाला कसा
दिसतोय?'' त्यावेळी राकेश शर्मांनी वरील ओळी
उद्गारल्या. भारताला प्राचीन संस्कृतीचा वारसा लाभला
आहे कला-क्रिडा यातही भारत आपले नाव कमवत आहे
आणि म्हणायला गेलं तर भारत तंत्रज्ञानाच्या दिशेने
वाटचाल करत आहे. पण खरंच आपला भारत तंत्रज्ञानाच्या
दिशेने वाटचाल करत आहे. खरंच आपला भारत
विकासाकडे चाललाय का हो? आज भारत आणि India
असे दोन देश एकाच देशात नांदत आहेत. श्रीमंत उच्च
वर्गातल्या लोकांसाठी India आणि गरीब, झोपडपट्ट्यांत
खेडचात राहणाऱ्यांसाठी भारत!

फक्त कला -क्रीडा यात नाव कमवले म्हणजे

भारत विकसित झाला का हो? हा ते पण गरजेच आहे पण भारताची सर्वांगीण प्रगती साधायची असेल तर देशाच्या प्रत्ये क अंगाने विचार करायला हवा. भारत उष्णकटीबंधात येतो, मग याचा फायदा आपण का करुन घेत नाही ? सौरऊर्जेवर चालणारे कितीतरी प्रकल्प आपण उभारले पाहिजेत. विजेची बचतही होईल अन् सामान्य माणसांना पण परवडण्यासारखं आहे. धरणे बांधून त्यातून वीजनिर्मिती तर आपण करतोच पण यामुळे धरणक्षेत्राच्या आसपास भूकंपाचा धोका संभवतो सौरऊर्जेमुळे धरणांवरचा तण तरी कमी होईल ना ?

आपल्या भारतात ब्रिटिशांनी शिक्षणपद्धती निर्माण केली त्यांना फक्त राज्यकारभारच्या सोईसाठी इथे कारकून निर्माण करायचे होते. भारत स्वतंत्र होऊन आता ७६ वर्षे झाली तरीही आपण कारकूनच निर्माण करतोय. नोकराचं आयुष्य किती दिवस जगायचं ? कधीतरी कारभारी म्हणून जगायला शिकलं पाहिजे. एकंदरीत, शिक्षणव्यवस्था बदलली पाहिजे प्रत्येकाला त्याच्या कौशल्याप्रमाणे शिकवले पाहिजे १६ वर्षांनंतर सक्तीने सर्वांना लष्करी प्रशिक्षण दिलं पाहिजे २० वर्षानंतर आई विडलांनी मुलांसाठी १ रुपया सुद्धा खर्च नाही केला पाहिजे तेव्हा कुठे माझा भारत विकसित होईल.

भारत माझा देश असतो हो..... पण कधी कधी जर कुठे समाजकंठकानी समाजात तेढ निर्माण करण्याचा प्रयत्न केला की आपण ज्यांना आपले बंधुभाव म्हणतो ना त्यांना जिवानिशी मारायला सरसावतो इथंच तर चुकतय ब्रिटिशांनी हे चांगलच ओळखलं होतं म्हणून तर देशाचे दोन तुकडे करुन गेले. दुसऱ्याला दोष देण्यात काय उपयोग ? आपलाच शिक्का खोटा! इथं माझ्या तरुण बांधवांनी एकत्र येऊन जात, धर्म, पंथ, भाषा,प्रांत सगळं विसरुन मी भारतीय आहे या भावनेनं काम करायला हवं.

भारतात स्वातंत्र्यकाळात जे नेते होऊन गेले त्यांचा आदर्श आपल्या गावगुंडांनी तरी समोर ठेवला पाहिजे यांना फक्त खुर्चिची हाव, भारत कसा का असेना मला खुर्ची मिळाली ना बस्स! काही महाभाग तर असे आहेत जे म्हणतात 'मेल्यावर पण मला खुर्चीतच न्या' काय हा उपहास चालवलाय घटनेचा? मंत्री होण्यासाठी भारतात वयाची अट निश्चित करायला हवी तरुणांनी, स्त्रियांनी एकत्र येऊन राजकीय पक्ष बनवयला हवेत. वृद्ध पिढी मार्गदर्शनासाठी असावी. राज्यकारभार तरुण पिढीच्याच हातात हवा, प्रशासकीय क्षेत्रातील अधिकाऱ्यांनी हे विसरता कामा नये की आपण Public Servent आहेत. सामान्य जनता ही राजा आहे पण इथे तर त्यांना नोकरापेक्षा खालच्या दर्जाची वागणूक मिळतेय. एक दाखला काढायचा किंवा सातबारा काढायचा झाला तर माझ्या बळीराजाला सतरा हेलपाटे घालून यांच्या कार्यालयाच्या पायऱ्या झिजवाव्या लागतात. प्रशासकीय अधिकारी हा सावकार आणि जनता यांतील दुवा असतो. हेच अधिकारी भारताचा कणा आहेत त्यांनी प्रामाणिकपणे आपली जबाबदारी पार पाडली पाहिजे.

कुसुमाग्रज म्हणतात –

"वेतन खाऊन काम टाळणे हा देशाचा द्रोह असे, करतील दुसरे बघतील तिसरे असे सांगूनी सोडू नका । जनसेवेस्तव असे कचेरी ती डाकुंची गुहा नसे,

मेजाखालून मेजावरतून द्रव्य कुणाचे लुटू नका ।।"
भारताची लोकसंख्या ही सर्व समस्यांचे मूळ आहे
लोकसंख्या प्रमाणात असायला हवी त्यासाठी 'One
child Policy' सक्तीने राबवली पाहिजे मग कुठे
द्रारिद्रय, बेरोजगारी कमी व्हायला मदत होईल भारतात
स्थलांतरित शेती आदिवासी भागात केली जाते आज जग
मंगळावर निघालय तरीपण आपल्या भारतातील आदिवासी
बंधूना विकासाचा वि माहित नाही. खाजगी संस्था तसेच
सरकारी अधिकाऱ्यांनी अशा भागात विशेष लक्ष घालून

स्थानिक कौशल्य, कला यांना वाव देऊन विकास करण्यास प्रयत्न केला पाहिजे. भारतात बहुतांशी सखोल शेती केली जाते उत्पादन जास्त मिळवण्यासाठी बळीराजा आज आपल्याच धरणीमातेला विष चारतोय रासायनिक खते कीटकनाशके अशा रसायनद्रव्यांनी माती नापीक होत चाललीय. अशा रासायनिक खतांची किंमत वाढवली पाहिजे सेंद्रिय शेतीवर भर दिला पाहिजे बायोडायनेंमिक खत, मातीपरीक्षण इ. उपाययोजना आता होताना दिसतात. याची माहिती सर्वांना दिली पाहिजे.

ग्रामीण भागात MIDC सारख्या कंपन्या स्थापन करायला हव्यात. जेणेकरुन गावाकडून शहराकडे स्थलांतराचा वेग कमी होईल शहरावरील ताणही कमी होऊ शकेल. भारतीय राज्यघटनेत समान नागरी कायदा लागू करावा. कारण OBC, NT, SC, ST इ. मागासवर्गीय जाती म्हणून घोषित केलेल्या आहेत. त्यांचा फायदाही त्यांना मिळतो, पण भारतातून अस्पृश्यता नष्ट झाली आहे. म्हणून जातीच्या आधारावर आरक्षण न देता सर्वांसाठी एकच फायदा ही पद्धत वापरायला हवी आर्थिक निकष लावून त्यांना सवलती द्यायला हव्यात. अपंग, हुशार, गरीब होतकरु विद्यार्थ्यांना केवळ शाब्दिक प्रोत्साहन न देता सक्रिय आर्थिक पाठबळ दयायला हवे. कारण हीच तरूण पिढी पुढे देशाचे आधारस्तंभ आहेत. अब्दुल कलामांनी केवळ एकाच शक्तीच्या विश्वासावर 'भारत २०२० ला महासत्ता होईल' असं म्हटलं आहे. ती शक्ती आहे युवाशक्ती ! या तरुणांना व्यसनाच्या आहारी जाण्यापासून वाचवले त्यांच्या हाताला योग्य काम दिले, मनात राष्ट्रभक्ती जागृत केली तरी नक्कीच माझा भारत विकसित राष्ट्रांच्या पंक्तीत बसण्याचा मान मिळवेल

मुलगी

मुलगी म्हणजे बापाच्या काळजाचा तुकडा

जी कधी आई असते
कधी बहीण असते
कधी मैत्रिण असते
तिच्या छोट्याश्या पावलांनी
अख्ख घर सामावून घेते
मुलगी म्हणजे मायेची साठवण
ती आई नंतरची काळजी करणारी
एका छोटीसी आठवण

ज्येष्ठ नेते प्रा. एन.डी.पाटील एक संघर्षशील आणि विवेकी नेतृत्व

"शेतक-यांच्या विकासासाठी झिजविली काय! रयत शिक्षण संस्थेच्या कार्यात दिली वटवृक्षाची छाया !! कमवा व शिका योजनेतून घातला

स्वावलंब, समता, बंधूतेचा पाया !

महाराष्ट्राला लाभली एन. डी. पाटीला यांची माया !!"

ज्येष्ठ नेते, विचारवंत प्रा. एन. डी. पाटिल यांचे महाराष्ट्रात सामाजिक व राजकीय दृष्ट्या महत्त्वाचे योगदान आहे. सर्वसामान्यांच्या अडचणीसाठी रस्त्यावर उतरुन आंदोलन करणारे पुरोगामी विचारवंत प्रा. एन. डी. पाटील यांचा जन्म सांगली जिल्ह्यातील ढवळी येथे शेतकरी कुटुंबात १५ जुलै १९२९ रोजी झाला. यांचे पूर्ण नाव नारायण ज्ञानदेव पाटील असे होते. नारायण यांना शिक्षणाची आवड होती १९५५ मध्ये पुणे विद्यापीठातून नारायण पाटील यांनी अर्थशास्त्रात एम.ए. ही पदवी संपादन केली. त्यानंतर १९६२ मध्ये पुणे विद्यापीठातून एलएलबीच शिक्षण घेतलं. पुढे यांनी अध्यापन, राजकीय व सामाजिक क्षेत्रामध्ये महत्त्वपूर्ण कामिगरी बजावली आणि संपूर्ण महाराष्ट्रात ते प्रा. एन. डी. पाटील या नावाने प्रसिद्ध झाले.

इ.स.वी सन १९५४ मध्ये प्रा. एन. डी पाटील यांनी अध्यापन क्षेत्रात प्रवेश केला. शैक्षणिक क्षेत्रात प्रा. एन. डी. पाटील यांनी महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावली आहे. म्हणून यांना शिक्षण सम्राट असं संबोधले जाते. सातारा येथील छत्रपती शिवाजी कॉलेजमध्ये १९५४ ते १९५७ पर्यंत प्राध्यापक म्हणूण सेवा केली. त्याच वेळी ते 'कमवा व शिका' या योजनेचे प्रमुख व रेक्टर म्हणून कार्य करत होते. १९६० मध्ये त्यांनी इस्लामपूर येथिल कर्मवीर भाऊराव पाटील कॉलेजमध्ये प्राचार्य म्हणून सेवा केली. प्रा.एन. डी. पाटील यांच्या विचारसरणीवर कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या विचारांचा पगडा होता. प्रा. एन. डी पाटील हे १९६२ मध्ये शिवाजी विद्यापीठातील पहिल्या सल्लागार समितीचे

ऋतुजा दत्तात्रय कोरे, बी.एस्सी-३

सदस्य बनले. शिवाज विद्यापीठात १९६५ मध्ये सिनेट म्हणून त्यांची निवड झाली इसवी सन १९९१ मध्ये महाराष्ट्र राज्याच्या प्राथमिक शिक्षण आयोगाचे सदस्य म्हणून सेवा दिली.

प्रा. एन. डी. पाटील यांनी १९५९ पासून रयत शिक्षण संस्थेचे मॅनेजिंग कौन्सिल सदस्य म्हणून काम केले इ.स. १९९० मध्ये रयत शिक्षण संस्थेचे चेअरमन पद यांच्याकडे सोपवण्यात आले. शिवाजी विद्यापीठ आणि रयत शिक्षण संस्थेतील अत्यंत महत्त्वपूर्ण पद निष्ठेने व जाणीवपूर्वक प्रा.एन.डीध पाटील यांनी हाताळली. रयत शिक्षण संस्थेचे चेअरमन पद मिळवल्यावर यांनी अमुलाग्र बदल घडवून आणले. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था सुरु केली, आश्रम शाळा, साखरशाळा, नापासांची शाळा, श्रमिक विद्यापीठ, संगणक शिक्षण केंद्र स्थापन केले.

राजकीय क्षेत्रामध्ये अवर्णनीय कामगिरी करुन प्रा. एन.डी. पाटील यांनी समाजावर आपल्या कार्याचा आणि विचारांचा ठसा उमटवला आहे. १९४८ मध्ये यांनी शेतकरी कामगार पक्षात पाऊल ठेवले. १९५७ मध्ये मुंबई गिरणी कामगार संघटनेचे सरचिटणीस पद हाती घेतले. महाराष्ट्र विधान परिषदेचे सदस्य म्हणून प्रा. एन.डी. पाटील यांनी उत्तम कामगिरी बजावली आहे.

समाजिक कार्यामध्ये प्रा. एन.डी. पाटील यांचा हात कोणीही धरु शकत नाही. प्रा. एन. डी पाटील यांनी त्यांचे संपूर्ण आयुष्य सामाजिक कार्यासाठी व्यतीत केले. विविध मंडळाच्या सदस्यपदी असताना त्यांनी सर्वसामान्य माणसांचे प्रश्न मांडण्याचा प्रयत्न केला. सर्वसामान्यांचे प्रश्न सोडवण्यासाठी प्रा. एन. डी. पाटील रस्त्यातर उतरुन आंदोलन करण्यासाठी नेहमीच तत्पर असायचे. सीमा भागाचा लढा, शेतकऱ्यांचा आंदोलन, कोल्हापूर येथील टोल नाक्याचा लढा आणि इतर अनेक सामाजिक अडचणींवर प्रा. एन. डी. पाटील यांनी नेहमीच आवाज उठवला "अखंड महाराष्ट्रात बेळगावसह सीमा भाग यावा या त्यांचा ध्यास होता." एखाद्या वादळासारखे ते शेतकरी-कष्टकऱ्यांच्या लढ्यात उतरत. संपूर्ण समाजाच्या समस्या सोडविण्यासाठी प्रा. एन. डी पाटील लढवय्ये झाले. ९३ व्या वर्षी या ज्येष्ठ विचारवंताचा १७ जानेवारी २०२२ रोजी निधन झाले.

बालपणीचा काळ सुखाचा

- मिनल रमेश देवकर बी.ए.-१

बालपण हा आपल्या आयुष्यातील एक काळ असतो., जो आपल्यासाठी सर्वात महत्त्वाचा, सर्वात मौल्यवान असतो. आणि सर्वात संस्मरणीय असतो.

माझे बालपण खूप आनंददायी होते आणि माझे बालपण गावातच गेले. मी माझ्या लहानपणी खूप खोडकर असायचे आणि घरात सर्वात लहान असल्याने मला सर्वाकडून प्रेम मिळत असायचे. लहानपणी सकाळी लवकर उठणे माझी शाळा सुद्धा घरापासून थोड्या अंतरावर होती. प्रत्येकाच्या आयुष्यातील बालपणीची आठवण आली की प्रत्येक व्यक्ती हा आपल्या भूतकाळ मध्ये जातो आणि बालपणीच्या सर्व आठवणीचे एक एक करुन डोंगर पोखरु लागतो.

मग बालपण हे श्रीमंती मध्ये गेलेले असो वा गरिबीमध्ये बालपणीच्या आठवणी ह्या अप्रतिम असतात. मुलगा असो किंवा मुलगी कडू-गोड चांगल्या वाईट आठवणीनी भरलेले असते ते म्हणजे सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे बालपणीच्या आठवणी आपल्या आतल्या लहान मुलाला जिवंत ठेवतात. आपण कितीही मोठे झाला तर आजही आपल्या प्रत्येकामध्ये नेहमीच एक मूल असते. हे लहान मूल नेहमीच आपण बाहेर पडताना पाहत असतो.

उदाहराणार्थ :- काही लोक झोक्यावर झुलताना लहान मुलासारखे वागू शकतात आईस्क्रीम पाहून आपण सुद्धा लहान मुलाप्रमाणे हुट्ट करू शकतो. हे सर्व घडते कारण आपल्या बालपणीच्या आठवणी आपल्याला त्या गोष्टींशी निगडीत काळाची आठवण करून देतात. ज्याबद्दल आपण उत्सुक असतो. म्हणुनच बालपणीच्या आठवणी आपल्या आयुघ्यात खूप मोठी भूमिका बजावतात. आठवणी या छोट्या गोष्टी आहेत ज्या आपले जीवन सुरळीत चालण्यास मदत करतात. दुसऱ्या शब्दांत सांगायचे तर आठवणी कधीही भरून न येणाऱ्या असतात आणि त्या आपल्यासाठी खूप प्रिय असतात. ते आम्हाला आमच्या चुकांमधून चुकण्यास शिकण्यास आणि आम्हाला चांगले बनविण्यात मदत करतात.

ते तुमच्यातील मुलांना जिवंत ठेवण्यास मदत करतात. याशिवाय प्रौढ जीवनात आपल्या हसण्यामागे हे देखील एक कारण आहे. प्रत्येकाचे बालपणच. बालपणीचे दिवस खूप मनाला आनंद देणारे असतात. जगातील प्रत्येक व्यक्तीला त्याचे बालपण हे आठवतेच या सृष्टीवर अशी कोणतीही व्यक्ती बघायला मिळणार नाही की त्या व्यक्तीला आपले बालपण आठवत नसेल. मी एक छोट्याशा खेडेगावात राहत असल्याने माझे संपूर्ण बालपण हे गावातच गेले. सर्वसाधारण प्रमाणेच मी ही माझ्या बालपणीच्या बऱ्याचशा आठवणी आजही जपून ठेवल्यात.

लहानपणी मी आणि गावातील मित्र-मैत्रिणी आम्ही सर्व मुले मिळून खूप मज्जा करायचो. तसेच घरामध्ये मी ही सर्वापेक्षा लहन असल्याने घरातील सर्व म्हणजेच आजी आजोबा, आई-बाब, मामा-मामी, काका-काकू सर्वजण माझा खूप लाड करत होते. खरोखरच बालपणातील दिवस खूपच गोड आठवणींनी भरलेले असतात. बालपणी आम्ही गावातील सर्व मित्र -मैत्रिणी मिळून अनेक खेळ खेळायचो जसे की कबइडी, लंगडी, पळा-पळी, दोरीच्या उड्या असे अनेक खेळ खेळायचे खेडेगाव म्हणजे शेती, प्राणी आणि पक्षी आलेच. बालपणी आमच्या घरामध्ये गाय,

म्हैस आणि बकरी, शेळया असायच्या शेतातील शांत वातावरण आणि मध्येच येणारी वाऱ्याची झुळुक आणि पक्ष्यांचा किलबिलाट हे निसर्गमयी वातावरणाची आठवण झाली की, पुन्हा बालपणात जावेसे वाटते, बालपणातील सर्वात आनंदाचे दिवस म्हणजे मी माझ्या सर्व कुटूंबांसोबत आमच्या मामाच्या गावाला जाण्यासाठी हट्ट धरत होतो. माझे बालपण ही आजी-आजोबा आणि आई- बाबा यांच्या सहवासामध्ये अगदी मजेत गेले. मी आणि माझ्या बालपणीच्या सर्व गोड आठवणी आजही माझ्या मनात कायम ठेवल्या आहेत. त्या आठवणी आल्या की मला पुन्हा पुन्हा माझे बालपण मिळाव असे वाटते आणि मी पुन्हा माझे बालपण जगाव अशी माझी इच्छा होती.

आपल्या आयुष्यात बालपणीच्या आठवणी खूप महत्त्वा च्या असतात. हे आपल्याला आपल्या आयुष्यातील सर्वोत्तम काळ लक्षात ठेवते. ते आपले विचार आणि भविष्य घडवतात जेव्हा एखाद्याच्या बालपणीच्या चांगल्या आठवणी असतात. तेव्हा ते एक आनंदी व्यक्ती बनतात. माझ्या बालपणीच्या आठवणी मोठे झाल्यावर आमचे खूप प्रेमळ कुटुंब होते. मला तीन भावंडे होती. ज्यांच्यासोबत मी खूप खेळायचे आम्ही जे खेळ खेळायचो ते मला चांगले आठवते. विशेषत: संध्याकाळी आम्ही खेळाचे साहित्या घेऊन मैदानात जायचो, प्रत्येकय दिवशी आम्ही वेगवेगळे खेळ खेळायचो. तसेच मला आमची आजी बनवत असलेले लोणंचे नेहमीच आवडत असे. ती जेव्हा लोणंचे बनवत असते, तेव्हा मी तिला मदत करत असे, तेल आणि मसाले एकत्र करून स्वादिष्ट लोणंचे बनवण्याची जादू आम्ही तिला करताना पहायचो, आजही जेव्हा कधीतरी मला तिच्या लोणंच्याचा वास येतो.

एकदा आम्ही आमच्या कुटुंबासोबत पिकनिकला गेले होते. तेव्हाचा प्रसंग मला अगदी स्पष्टपणे आठतो. आम्ही प्राणीसंग्राह्माला भेट दिली, एक अविश्वसनीय दिवस होता. आम्ही प्राणीसंग्रालयात खाल्लेले स्वादिष्ट पदार्थ माझ्या आईने पॅक केले माझ्या विडलांनी त्या दिवशी खूप फोटो काढले होते.

दोस्ती

दोस्ती हिच दुनिया दोस्ती हेच प्रेम काय होते ते शाळेतील दिवस राहिले फक्त आठवर्णीमध्ये

आम्ही शाळेतील मित्र अजुनही भेटतो येऊन एकत्र आठवतो जेव्हा आठवणी सगळेच हासतो मनोमनी

काय होते ते लहानपनीचे दिवस अजूनही वाटत करावा पुन्हा एकदा शळेत ॲडमिशन

काय होती ती दोस्ती दुनियेच्या न्यारी जगात प्यारी लहानपनीची यादी - सुरुज सुभाष बोडवे

मृत्य

झोपलो होतो शांत मी तेव्हा सर्वजण मला उठवत होते बहुतेक आसवांच्या धारेने सर्व चिंब भिजले होते

आपल्या दु:खात आपल्याला न सावरणारे लोक आपल्या खांद्याचा आधार देत होते, कधी ही व माझ्याशी न बोलणारे अश्रुंनी चिंब भिजले होते

माझ्या सुख:दु:खाज सामील न होणारे लोक माझ्या शेवटच्या क्षणी सामील होत होते बहुतेक सर्व आसवांच्या धारेने चिंब भिजले होते. - आकाश गंदकुमार शिंदे

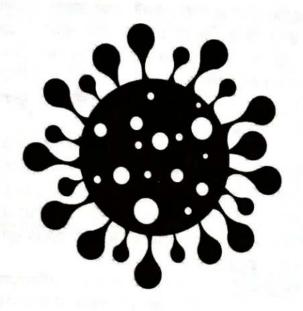
आई

आईच प्रेम हे महासागरासारख असत कधीही न संपणार आईसाठी काय लिह् आईसाठी कसे लिह आईवर लिहण्याइतपत माझे कतृत्व नाही मोठे आईवर लिहण्यासाठी शब्द नाहीत कोठे आई म्हणजे सागर आई म्हणजे प्रेमाचा झरा आई म्हणजे इच्छापूर्तीसाठी रोज तुटणारा तारा आई कधीच समजत नाही कारण आईच प्रेम हे आई झाल्याशिवाय कळत नाही - प्रियांका संपत तोरस

कोरोना : एक विदारक अनुभव

- लोखंडे प्राजवता संजय, बी.ए.भाग २

मी माझे कुटुंब आम्ही आमच्या माडी गावात राहत आहे आणि मला आलेला कोरोना अनुभव मी सांगत आहे. दैनंदिनीतील काही दगदगीच्या, धावपळीच्या कामानिमित्त काळ गेला तसे एक दिवस अचानक अंगदुखी सुरु झाली. लगेच अंगात बारीक ज्वर वाढू लागला. सुरुवात माझ्यापासुन झाली होती. आतापर्यत फक्त ज्वर, अंगदुखी होती दगदगी मुळे असावं हा गैरसमज केव्हाच बदलला जेव्हा ५ दिवसानंतर खुप थकवा जाणवूण अचानक तोडांची चव व वास हे दोन्ही इद्रायांनी काम करणे बंद केले. कशासाठी ? पोटासाठी एवढेच काय ते अन्न भक्षण चालू होते.

आतापावेतो कोरोनाची लक्षणे पाठ झाली असल्याने मी स्वत:ला आयसोलेटेड केलेलेच होते. घरातील जेष्ठ माझ्या आजी (वय८१) त्यांची फरफट पहावत नव्हती परंतु मुग गिळुन बसायला व माणुसकीहीन जगायला (सर्वाच्या सुरक्षिते साठी) कोरोनाने धडे द्यायला सुरुवात केली होती. पंचेंद्रियाचे महत्व तेव्हाच पटले जेव्हा जीभ व नाक संपावर गेले.

पाच दिवसा नंतर मात्र लक्षणे बघून टेस्ट करून

घ्यायला गेले मात्र जवळच्या कताकथीत लॅबमधील तोबा गर्दी पाहताच काळजात चर्र झाले नव्हे या लोकांमुळे तर आपल्याला लागण होणार नाही या भितीने आम्ही पुढचा पाय मागे घेतला तीन दिवस वासही चवही या गोष्टीचा आस्वाद झाल्यावर चौथ्या दिवसी अचानक स्वयंपाक घरातील फोडणीचे वास येऊ लागले. देवघरातील. उदबत्ती, अन्नाचा ! काय विचारता सोय नाही , माझ्या आनंदाला पारावर राहिला नाही. देवाला पेढे वाटून आभारच मानले मी त्या किती तरी दिवसांनी उपाशीपोटी असल्यारखे व अधाशा सारखे मी जेवले. औषधे सुरुच होते (Home quarantine) राहुन आपल्या माणसा पासुन दुर राहणे, आनदी कुष्ठरोगी (नकळत वाळीत टाकल्या सारखे) व अस्पृश्य वाटत होते अतिशय जिवघेणा प्रकार होता आई-बाबा आजारी पडले या सर्वप्रकाराला वीस दिवस उलटून गेले. आता मात्र हुशारी वाटू लागली होती व सर्व लक्षणे नाहीशी झाली होती कामाला हळूहळू सुरुवात केली. बाहेर सुटकेचा श्वास घेतो न घेतो पाहिले की कामवाली बाई आजारी सर्दी व तापाने बेजार आहेत. आता मात्र धाबे दणाणले होते त्यांची डायबेटिस व श्रवणशक्ती अत्यंत कमी झालेली.

नात्याला काळीमा फासणारी घटना. आपल्याच नात्यावर कोरोनाची वेळ येते. ती वेळ फार वाईट होते पण मी न घाबरता कोरोना लढा लढले. माझे कुटुंब माझी जबाबदारी आणि ती मी निभावणारच या घोषवाक्य ने आम्ही कोरोनाचा फडशा पाडला होता, त्याला नेस्तनाबूत केले होते, पार नामशेष केले होते एकत्र कुटुंब वाईट नसते हो फक्त व्यक्ती तितक्या वल्ली असतात.

सगळे तुम्हाला हवे तसे कसे काय बरं असणार ? हाताची बोटंच ती. असो तर मग अशीच विजयी धोडदौड चालू राहूद्या आणि माझ्या कुंटुबात आम्ही ७ माणसे आहोत आणि मी आणि माझ्या कुंटुंबानी कोरोना वर विजय प्राप्त केला.

गडिकल्ल्यांचे संवर्धन

- कदम अनुराधा बापूराव, बी.ए.भाग ३

महाराष्ट्रातील प्रत्येक व्यक्तीच्या नसानसातून ज्यांचं नाव उच्चारल्यावर वीरश्रीचा संचार होतो. अंगामध्ये रोमरोम शहारुन जातो. तेव्हा अभिमानाने शब्द बाहेर पडतात.

> "हा देश नवरत्नांची खाण इथेच झटले शिवरायांचे प्राण, सह्याद्रीच्या शिखरावरती फडके भगवे निशाण."

परंतु मनात शंका यायला लागते कि हे स्वराज्याचे निशाण काळाच्या ओघात नष्ट तर नाही ना होणार ? कारण मुस्लीम राजवटींच्या आक्रमणापासून महाराष्ट्रातील जनतेचं ज्या गडिकल्ल्यांनी संरक्षण केलं, छत्रपती शिवरायांचे स्वराज्याचे स्वप्न सत्यात उतरवले, स्वराज्याचा कारभार ज्या गडिकल्ल्यांवरुन झाला, ज्या किल्ल्यांना शिवरायांचा पदस्पर्श झाला अशा पावन गडिकल्ल्यांची अवस्था बिघतली तर मन तीळतीळ तुटंत हो आपण सर्वजण शिवजयंती महाराष्ट्राचा सण म्हणून साजरी करतो. त्या दिवशी आपण सर्वजण स्वतःला शिवरायांचे मावळे म्हणवतो आणि गडावरुन ज्योत आणण्यासाठी धावतो तसेच गावामध्ये ज्योत आणतो तेवढाच दिवस महाराजांची यशोगाथा ऐकतो आणि संध्याकाळी नको त्या भलत्याच गाण्यांवरती दारु पिऊन डान्स करतो. अगदी महाराजांच्या मूर्तीपुढे देखील वेडी-वाकडी अंगवळणे घेऊन नाच करतो. पण त्याच

गडांवरती वाढलेलं गवत, काटेरी झुडूपे, पडलेल्या भिंती, ढासळत असलेले बुरुज, छप्पर पडलेल मंदिरे दुर्गंधी सुटलेले तलावातील पाणी आपण याकडे कधी पाहतो का? त्या पडक्या मिंती क्षणाक्षणाला मावळ्यांना सांगण्याचा प्रयत्न करत असतात मला वाचवा मला माझ्या देवाचा, माझ्या राजाचा इतिहास इतरांना दाखवू द्या. इतरांनाही इतिहास प्रत्यक्ष डोळ्यांनी पाहु दया. पण हे आपणास समजते कुठे ? आम्ही फक्त गडावरती जातो. वेडी-वाकडी तोंडे

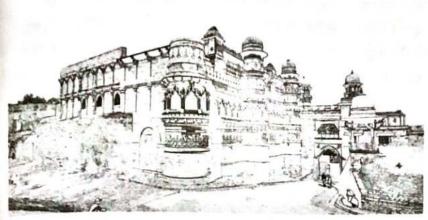
करुन फोटो काढण्यासाठी भिंतींवरती स्वतःची नावे कोरण्यासाठी, थुंकू नका म्हणेल तिथे आवर्जून जाऊन थुंकण्यासाठी काहीही खाऊन कचरा फेकण्यासाठी पण गडावर स्वच्छता करण्यासाठी नाही. हेच का आपले संस्कार? आणि स्वतःला छत्रपतींचे मावळे म्हणवता. आम्ही मराठा ! असे म्हणण्याआधी स्वतः एक चांगला, आदर्श नागरीक होण्याचा प्रयत्न करा. तरच तुम्ही मराठे शोभाल.

आता तर एक नवीनच परंपरा निघाली. वर्षाच्या शेवटी ३१ डिसेंबरला दारु प्यायची, नाच करायचा आणि नवीन वर्षाची सुरुवात करायची

अरे ! पण हे सर्व करताना हे विसरु नका की आपण कुठे दारु पितोय? अरे! ज्या राजांनी व मावळ्यांनी कधीही दारुला स्पर्शदेखील केला नाही अशी दारु आपण त्या पवित्र गडकोंटांवरती पितो किल्ल्यांची विल्हेवाट लावतो. हेच का आपण मराठे?मराठ्यांची व्याख्या म्हणजे "जो मरकर भी नहीं हटते उन्हें मराठा कहते है" अरे पण तुम्ही तर दारु पिऊनच मरायला लागला तुम्हांला मारायची गरजच नाही. हाच आहे का आपल्या शिवरायांचा वारसा? हेच दाखवणार आहोत का आपण पुढच्या पिढीला ? आज इतिहास आपण प्रत्यक्ष पाहतो पुढे फक्त पुस्तकांतच दाखवायचाय का ? महाराजांची दूरदृष्टी, किल्ल्यांचे नियोजित बांधकाम अवघड ठिकाणी बांधलेले किल्ले,

गडिकल्ल्यांचे संवर्धन

- कदम अनुराधा बापूराव, बी.ए.भाग ३

महाराष्ट्रातील प्रत्येक व्यक्तीच्या नसानसातून ज्यांचं नाव उच्चारत्यावर वीरश्रीचा संचार होतो. अंगामध्ये रोमरोम शहारुन जातो. तेव्हा अभिमानाने शब्द बाहेर पडतात.

> "हा देश नवरत्नांची खाण इथेच झटले शिवरायांचे प्राण, सह्याद्रीच्या शिखरावरती फडके भगवे निशाण."

परंतु मनात शंका यायला लागते कि हे स्वराज्याचे निशाण काळाच्या ओघात नष्ट तर नाही ना होणार ? कारण मुस्लीम राजवटींच्या आक्रमणापासून महाराष्ट्रातील जनतेचं ज्या गडिकल्ल्यांनी संरक्षण केलं, छत्रपती शिवरायांचे स्वराज्याचे स्वप्न सत्यात उतरवले, स्वराज्याचा कारभार ज्या गडिकल्ल्यांवरुन झाला, ज्या किल्ल्यांना शिवरायांचा पदस्पर्श झाला अशा पावन गडिकल्ल्यांची अवस्था बिघतली तर मन तीळतीळ तुटंत हो आपण सर्वजण शिवजयंती महाराष्ट्राचा सण म्हणून साजरी करतो. त्या दिवशी आपण सर्वजण स्वतःला शिवरायांचे मावळे म्हणवतो आणि गडावरुन ज्योत आणण्यासाठी धावतो तसेच गावामध्ये ज्योत आणतो तेवढाच दिवस महाराजांची यशोगाथा ऐकतो आणि संध्याकाळी नको त्या भलत्याच गाण्यांवरती दारु पिऊन डान्स करतो. अगदी महाराजांच्या मूर्तीपुढे देखील वेडी-वाकडी अंगवळणे घेऊन नाच करतो. पण त्याच

गडांवरती वाढलेलं गवत, काटेरी झुडूपे, पडलेल्या मिंती, ढासळत असलेले बुरुज, छप्पर पडलेल मंदिरे दुर्गंधी सुटलेले तलावातील पाणी आपण याकडे कधी पाहतो का? त्या पडक्या मिंती क्षणाक्षणाला मावळ्यांना सांगण्याचा प्रयत्न करत असतात मला वाचवा मला माझ्या देवाचा, माझ्या राजाचा इतिहास इतरांना दाखवू द्या. इतरांनाही इतिहास प्रत्यक्ष डोळ्यांनी पाहु द्या. पण हे आपणास समजते कुठे ? आम्ही फक्त गडावरती जातो. वेडी-वाकडी तोंडे

करुन फोटो काढण्यासाठी भिंतींवरती स्वतःची नावे कोरण्यासाठी, थुंकू नका म्हणेल तिथे आवर्जून जाऊन थुंकण्यासाठी काहीही खाऊन कचरा फेकण्यासाठी पण गडावर स्वच्छता करण्यासाठी नाही. हेच का आपले संस्कार? आणि स्वतःला छत्रपतींचे मावळे म्हणवता. आम्ही मराठा ! असे म्हणण्याआधी स्वतः एक चांगला, आदर्श नागरीक होण्याचा प्रयत्न करा. तरच तुम्ही मराठे शोभाल.

आता तर एक नवीनच परंपरा निघाली. वर्षाच्या शेवटी ३१ डिसेंबरला दारु प्यायची, नाच करायचा आणि नवीन वर्षाची सुरुवात करायची

अरे ! पण हे सर्व करताना हे विसरु नका की आपण कुठे दारु पितोय? अरे! ज्या राजांनी व मावळ्यांनी कधीही दारुला स्पर्शदेखील केला नाही अशी दारु आपण त्या पवित्र गडकोंटांवरती पितो किल्ल्यांची विल्हेवाट लावतो. हेच का आपण मराठे?मराठ्यांची व्याख्या म्हणजे "जो मरकर भी नहीं हटते उन्हें मराठा कहते है" अरे पण तुम्ही तर दारु पिऊनच मरायला लागला तुम्हांला मारायची गरजच नाही. हाच आहे का आपल्या शिवरायांचा वारसा? हेच दाखवणार आहोत का आपण पुढच्या पिढीला ? आज इतिहास आपण प्रत्यक्ष पाहतो पुढे फक्त पुस्तकांतच दाखवायचाय का ? महाराजांची दूरदृष्टी, किल्ल्यांचे नियोजित बांधकाम अवघड ठिकाणी बांधलेले किल्ले,

त्याकाळातही गडांवरती केलेली स्वच्छतेची व्यवस्था, तेव्हा उंच डोंगरावरतीदेखील स्वच्छ पाणी होते पण ते आता नष्ट होत आहे. त्याकाळातील बांधकाम, तोफा आता कोणताही शास्त्रज्ञ अथवा इंजिनिअर ब्रन्तू शकत नाही आणि हे शक्यदेखील नाही. पण जे आहे ते सुरक्षित ठेवू या ना! शहाजहानने बंधलेला ताजमहाल तोही बेगमच्या आठवणीत तो आज 'world heritage' च्या यादीत जातो तर मग माझा रायगड का नाही ? संपूर्ण महाराष्ट्राच्या देवाचे मंदिर म्हणजे रायगड. पण तरीही आपण त्याची काळजी घेत नाही. मग कसा जाणार ना 'world heritage' च्या यादीत. आजचा मावळाच जर विदेशी गाण्यांवरती नाचू लागला आहे. किल्ल्यांच्या दगडावरती स्वतःचं प्रेम व्यक्त करु लागला आहे. तर तो काय महारष्ट्र घडवणार? तो काय स्वराज्याचं सुराज्य करणार ?

पण अजूनही वेळ गेलेली नाही हया शिवरायांचे आशिवांद आणि लागा कामाला समाजात असे काही मावळेही आहेत जे हे कार्य करत आहेत. चला त्यांना मदत करुया त्यासाठी पूर्णवेळ दयावा लागेल असेही काही नाही सहलीला गेल्यावर किल्ल्यांवर स्वच्छता राखा, कचरा इतरत्र फेकू नका, दगडांवरती काहीही लिहू नका. एखादी सहल गडकिल्ल्यांच्या संवर्धनासाठी काढा. शाळा, कॉलेजांमधील 'NSS चे कॅम्प गडकिल्ल्यांच्या संवर्धनासाठी न्या. आणि घडवा पुन्हा नव्याने महाराष्ट्र, करा स्वराज्याचे सुराज्य, करा आपल्या वारसा स्थळंचे नियोजित रक्षण.

पुढच्या पिढीने पहावे गडकोट खास म्हणूनच हा अट्टाहास जय भवानी ! जय शिवराय !!

भैय्या

मला खूप हसायचंय तुझ्यासोबत आठवर्णीचा पसारा मांडायचाय तुझ्यासमोर, भैय्या मला बोलायचय तुझ्यासोबत

लहानपणीचा भातुकलीचा खेळ खेळायचाय तुझ्यासोबत खूप मञ्जामस्तीचा आनंद घ्यायचाय तुझ्यासोबत समुद्राच्या किनारी बनवलेला वाळूचा किल्ला दूर न्यावा एका लाटेने तसा अगदी सहजतेनं तू दूर गेला

> का कोणास ठाऊक वाटतं कुणाची द्वष्ट लागली माझ्या नात्यांला शेवटी म्हणतो ना आपण नशिबातचं नव्हतं माझ्या

आधीच्या जन्माच कोणत पाप राहिल होत फेडायच देवा इतक्या चांगल्या दीदीचा तू भावच हिसकून न्यावा विश्वास होता तुझ्यावर देवा तो आता राहिलाच नाय घरात रडत असायची ना माझी माय तेव्हा मी ही कोलमहून जायची तरीही डोळे पुसुन परत नीट व्हायची

> भैय्या आता तुच बोल काहीतरी भैय्या बोल काहीतरी.... माझे कान आतुर झाले आहेत - गोसावी ऋतुजा अरुण बी.ए.-२

बदलतं युग

आईची झाली मम्मा बाबांचा झाला डॅडा आणि सारा देशच झाला वेडा विदेशी कपडे घालाया लागले लोग भारतीय संस्कृतील लागाय लागले रोग भारतातच राह्न मराठी, हिंदी बोलायला कमीपणा माणतात इंग्रजी वागण्या बोलण्यात मोठेपणा जाणतात इंग्रजांनी मराठीला दिला काळ्या पाण्यात झोकून होतच राहिला अत्याचार त्या काळात जरी पाहिला रोख्न शिवाजी महाराजांनी घेतली होती स्वराज्यासाठी तलवार हाथी बाजी, तानाजी, जिवा-शिवा हे होते त्यांचे साथी पण आता थोड काही झालं तरी बदलतात पक्ष राहिलीच नाही त्या नात्यांची साक्ष आले युग वॉट्स, ॲप, फेसबूक झाले सुरु प्रत्यक्ष संवादाचा घोट घेऊन अप्रत्यक्ष संवाद झाला सुरु मराठी माध्यम बुडाल आलं माध्यम सेमी मैदानी खेळ बुडाले पण आता बन्या वाटतात मुलांना मोबाईल मधल्या गेमी आईच्या साड्यांची जागा ड्रेसने घेतली आईच्या पदराची माया ओढणीने आता जिंकली कलीयुगात आता काय होईल देवच जाणे हेच आहे मयुरीचे गाणे. -सुर्यवशी मयुरी राजेंद्र बी.कॉम.-३

बेरोजगारी आणि ट्यसनाधीनता

प्रीती प्रदिप शेडमे-बी.कॉम-२

संपत्तीमध्ये सातत्याने वाढ होत आहे.

बेरोजगारी ची झळ ही १९९१ च्या आर्थिक

भारताच्या स्वातंत्र्याला ७० वर्षपिक्षा जास्त कालावधी लोटलेला आहे. १९४७ पासून ते २०२२ पर्यंत भारताच्या राजकीय, आर्थिक, सामाजिक क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणावरती अमूलाग्र बदल झाले आणि होत आहेत. प्रचंड प्रमाणावरती गरीबी, उपासमारी, कुपोषण, निरक्षरता, वाढती लोकसंख्या या समस्यांवरती आजही देश सामना करत आहे. स्वातंत्र्योत्तर भारतामध्ये गरीबी आणि बेरोजगारी हे दोन प्रश्न प्रत्येक राजकीय नेतृत्वापुढचे आव्हान आणि काम करण्यास वाव असणारे क्षेत्र राहिले आहे. १९३१ मध्ये भगतसिंग यांनी त्यांच्या पत्रका मध्ये लिहिले होते की, "माझ्या दृष्टीकोणातून राजकीय क्रांती म्हणजे सत्ता ब्रिटिशांकडून घेवून भारतीय लोकांकडे देणे ऐवढेच नसून, लोकांना खऱ्या अर्थाने आर्थिक स्वांतत्र्य मिळवन देणे हे त्याच अंतिम उद्दिष्ट आहे." आज भारतामध्ये मोठ्या प्रमाणात आर्थिक विषमता दिसून येते. एकूण लोकसंख्येच्या २७% च्या जवळपास लोकसंख्या दारिद्रयात आहे. स्वांतत्र्यानंतर भारत सरकारने वेगवेगळे अभ्यासगट दारिद्वयाच्या अभ्यासासाठी नेमले. या अभ्यासातून आणि केलेल्या शिफारशी मधून गरीबी आणि बेरोजगारी वरती पूर्णपणे मात करता आलेली नाही. बेरोजगारी चा प्रश्न अजून मोठा होताना दिसत आहे. भारतात विकासाची फळे आर्थिकदृष्ट्या सुस्थितीत असलेल्या लोकांना अधिक चाखायला मिळाली आणि तळाशी असलेल्या लोकांच्या पर्यंत विकासाची गंगा पोहचलीच नाही. याचा परिणाम म्हणून गरीब जास्त गरीब बनत गेले तर श्रीमंतांच्या सुधारणा नंतर जाणवायला लागली. अभ्यासकांच्या मतानुसार स्वांतत्र्यानंतर बेरोजगारी चा दर हा २०२१-२२ मध्ये सर्वोच्च होता. भारतामध्ये मोठ्या प्रमाणावर तरुण लोकसंख्या आहे आणि त्यांना त्यांच्या योग्यते नुसार काम मिळत नाही. कोविड सारख्या आपत्ती नंतर तर भारतातील खाजगी क्षेत्रातील नोकऱ्यांचे प्रमाण खूप कमी झाले. ऑगस्ट २०२२ मध्ये केंद्र सरकारने लोकसभेत दिलेल्या माहितीनुसार मागच्या आठ वर्षामध्ये २२ कोटी नोकरीसाठी वेगवेगळ्या क्षेत्रातील अर्ज प्राप्त झाले होते. त्यातील फक्त ७.२२ कोटी अर्जदारांना नोकरी भेटू शकली. गरीबी आणि बेरोजगारी यांचा परस्पर संबंध असतो. बेरोजगारी मुळे लोकांना सक्षम उत्पन्नाचे स्त्रोत भेटत नाहीत. त्यामुळे गरीबी वाढते. संघटीत गुन्हेगारी, व्यसनाधीन तरुणाई, दहशतवाद, धार्मिक-जातीय तणाव इ. गोष्टींची तीव्रता वाढण्यास वाव मिळतो

ही परिस्थिती बदलायची असेल आणि आर्थिक विषमता दूर करायची असेल तर आर्थिक सुधारणांचा वेग आणखी वाढवावा लागेल. रोजगार निर्मितीचा वेग आणि रोजगार निर्मितीक्षम क्षेत्रांची संख्या दोन्ही वाढवावी लागेल. उत्पादन क्षेत्रावरही विशेष जोर द्यावा लागेल. कृषीक्षेत्राचा विकास दर वाढवून कौशल्य निर्मितीवर भर द्यावा लागेल. तरच आपण एक सर्वसमावेशक विकास घडवू शकतो आणि महासत्ता म्हणून पुढे येवू शकतो.

स्वप्न

अंधाराची ती रात्र, काळोख होता मात्र. काल्पनिक सारे खेळ, नि त्यात विचारांचा घोळ. स्वप्नातच त्याचे धागेदोरे, सत्यात त्याचे पान मात्र कोरे. रात्रीची ही अनोखी स्वप्न, सर्वांनाच पडत असतील का असे प्रश्न सकाळ होताच काही आठवेना काय होते ते मलाही कळेना. सर्वच गेले पुसून, अर्धवट गेले राहून काय कुठल्या त्या दाट अंधारी काय होते ते स्वप्न तेही दिसेना ।। अंधाऱ्या त्या राती पडलेले स्वप्न सत्यात उतरेल का? वहीचे ते कोरे पान आता भरुन निघेल का ? माझे ते स्वप्न होईल का पूर्ण, स्वप्नांत सोसाट्याचा वारा. अन सत्यात लोकांच्या शब्दांचा मारा. बसले समाजात अडकून, गेले अंधारात हरवून काय कुठल्या त्या दाट अंधारी

वैसा

आधी होता वस्तू पैसा मग झाला धातू प्रश्न विचारी सदा मानव देवा मलाच दिला नाही पैसा का तू मग आला कागदी पैसा वाटतो सर्वाना हवा हवासा मग घातला त्याला ई-पैशाने वळसा जिकडे तिकडे ई-पैसाच चाले Payapps च्या माध्यमातून तो आपल्याशी बोले काय सांगू पैशाने काय काय केलं सरकारी अनुदानासाठी कोण जिवंतपणीच मेलं पैशासाठी कोणी कोणी तर सोडली लाज भ्रष्टाचारातच चालत आजकाल त्यांचे कामकाज सख्याला तोडल त्यान परक्याला जोडल याच पैशासाठी त्यान आई-बाप सोडलं खिशात असेल पैसा तर सार जग आपलं वाटत नसेल काही जवळ तर कोण तू म्हणून वेड्यात आपल्यालाच काढत पैशावरून मानस आपल्याला आपलं-परकं ठरवतात मायेची मानस पैसा असो व नसो आपल्यावर फक्त प्रेमच करतात. - सुर्यावंशी मयुरी राजेंद्र बी.कॉम.-३

काय होते ते स्वप्न तेही दिसेना

सावी

'सावी' तशी लाडा-कोडात वाढलेली एकुलती एक मुलगी, शाळेत हुशार प्रत्येक खेळात हिरीरीने भाग घेणारी आज्ञाधारक मुलगी, वयाच्या १५ व्या वर्षापर्यंत सगळ्यांच्या समवेत वाढलेली ... मित्र मैत्रीणींमध्ये सगळ्यांना आवडणारी बोलकी... हसमुख आणि सर्वांना सतत मदतीसाठी पुढे असणारी... कागदोपत्री श्रावणी पण बोलण्यात हशार म्हणून शाळेतील सावित्री आणि सावित्रीची सावी झाली. तिच्या आई वडिलांना तिचा खूप अभिमान वाटे.. दोन्ही मुलांमध्ये ती हुशार असल्याने मुलगा - मुलगी असा त्यांनी कधीच भेदभाव केला नाही अथवा तिच्या कोणत्याही छंदाला आडकाठी केली नाही.... मग रनिंग असो, वक्तृत्व असो, नृत्य वा नाटक या सगळ्या आवडी ती जपत होती शाळेतील गॅदरींग पासन ते महाविद्यालयाच्या स्नेहसंमेलना पर्यंत तिचा स्टेजवरचा एकतरी परफॉर्म्स असायचाच नव्हे तिच्या शिवाय प्रोग्रॉम्स पूर्ण होत नसे ... घरामध्ये तर शोकेस साविच्या ट्रॉफीनी खचाखच भरले होते. अशी ही श्रावणी...

पण आज शेजारच्या शेतात बायकांसोबत खुरपताना पाहिले अन काळजात कालवा-कालव झाली अंगावर साधेसेच पातळ, पायात स्लिपर.. केस अस्ताव्यस्त,गळ्यात लांबलचक काळ्यामण्याची पोत आणि पांढरे फटक कपाळ.. तिला या अवतारात पाहून खरतर धक्काच बसला सतत इपोंटेड कपडे उंचहिलची चप्पल

निकीता लोंढे बी.ए.-१

वापरणारी, गळ्यात सोण्याची साखळी हातात टायटन घड्याळ कानात सोन्याचे टॉप्स आणि मैत्रीणींसोबत कॉलेज कॅन्टीनला हवं ते खाणारी ही पोर... अशा अवस्थेत पाहून माझा डोळयांवर विश्वासच बसला नाही पण तिचे लक्ष माझ्याकडे गेले व तिनेच उभा राहून आवाज दिला.. "आक्का. मि.. सावी.." मला आक्का म्हणणारी ही तिसरी मुलगी त्यामुळे सावीच ही माझी खात्री झाली

मी - "जेवायला कधी येणार ग..."

सवी – "आक्का आता स्ट्टीच होईल"

मी - "बर मी थांबते इथे.."

सावी - "उन्हात नको येवूस सावलीतच थांब.."

पाच-दहा मिनिटात समोरची पात लावून ती उठली सोबतच्या बाटलीतील पाण्याने हात तोंड धुतले उरलेले पाणी पायावर ओतून डोक्यावरच्या स्कार्फने तिने तोड हात पाय पुसले.

मला तिचा चेहरा पाहवत नव्हता अगदी पीठ्ठगोरी असणारी सावी आता काळवंडली होती... पायाच्या टाचांना मोठ-मोठ्या भेगा पडल्या होत्या... ती सरळ माझ्याजवळ आली व गळ्यातच पडली तिच्या गळ्यात हुदका दाटला होता... मी पाठीवर हात फिरवताच तिचा अश्रुचा बांध फुटला आणि ती हमसा हमसी रडायला लागली.

"आक्का बघ ना माझ्या हाताने मी कसे करुन घेतले.... ग

"शांत हो आता" मी

"माझ्या आयुष्यातील सुख शांतीच गेली बघ..." सावी

"सर्व ठीक होईल धीर धर" मी

"आता काही ठीक होत नसते ग..... मला"

"कुठली दुर्बुध्दी सुचली ग तेव्हा.... आणि मी स्वतःच्या हाताने स्वतः चे वाटोळे करून घेतले बघ..... सावी"

"श्रावणी शांत हो बाळा.... मी"

मी तिला शांत केले पाणी प्यायला दिले ती झाडाखाली माझा हात हातात घट्ट पकडून बसली मी तिच्या डोक्यावरुन हात फिरवला. आधी हा घास खा... जेवता -जेवता बोलू आपण, मी म्हणाले तिच्यासोबतच्या बायकांनी मला दुसऱ्या झाडाखाली बसण्याचा इशारा केला व त्यातील एकजण म्हणाली श्रावणी निवांत बोल गं आम्ही तुझ्या वाटणीचे खुरपतो. मी आणि ती जवळच्याच दुसऱ्या झाडाखाली गेलो. तिने जवळ असलेले पोते अंथरले व आम्ही दोघी ऐसपैस बसलो माझ्याजवळ जेवण नव्हते तिने आपला डबा उघडला व म्हणाली... "आक्का... दोघी मिळून जेव्या" मी निमूटपणे मान डोलावली

बाजरीची दीड भाकरी अन घेवड्याची उसळ असा तिने डबा आणला होता. मला तीन चतकोर भाकरी व अधीं उसळ वाढून दिली मी त्यातली एक चतकोर व थोडी उसळ तिच्या डब्यात टाकली... त्यावर ती काहीच बोलली नाही, तिने जेवायला सुरुवात केली. मी मात्र शांतपणे एक-एक घास खात विचार करत होते या पोरीने अशी अवस्था का करुन घेतली. चांगल्या सुखवस्त् एशेआराम घरात सावी वाढली... होती. बाकीच्या तिच्या मैत्रीणी तिचा हेवा करत. सावीचे आपले चांगले आहे... काहीही मागा हजर अशा तिला त्या म्हणत. चारवर्षापूर्वीच सावी सारखी माझ्या समोर येई.... बडबडी हसतमुख... पण आज एक धीरगंभीर पोक्त स्त्री माझ्या पुढ्यात होती. तिचे निस्तेज डोळे मला काहीतरी सांगण्याचा प्रयत्न करत होते... पण काय आणि कसे विचारांवे हे माझ्यासमोरचे मोठेचे मोठे प्रश्नचिन्ह होते.... माझ्या मनातली खळबळ तिला बहुधा समजली असावी. तिने बोलायला सुरुवात केली... "आक्का मी भेटेन अस वाटले नव्हते ना तुला?"

"मी निरत्त झाले"

बघ आपण या वळणावर भेटू असं मलपण वाटले नाही. या चार वर्षात खुप अनुभव घेतले... खुप माणसे भेटली बघ तुझ्या भाषेत या चार वर्षात मी खुप माणसे वाचलीत बघ...... ''पण नक्की काय आणि कसे झाले गं " मी तुला माहित असेल, माझ्या मामांना मुलबाळ नसल्याने मामी मला मुलगीच मानीत, आई बाबा व मामा-मामी असे चार पालकांचे प्रेम मला मिळाले मात्र मी त्यांच्या प्रेमाला पात्र ठरले नाही बघा... अशाच एक उन्हाळी सुट्टीत मी मामांकडे आले ... मामा-मामी मला तळहातातील फोडाप्रमाणे जपत.... मामी तर भरलेला तांब्या पण उचल् देत नसे मामांनी कधी पैसे द्यायला हात आखडता घेतला नाही. कपडे दागिने यांची कधीच कमतरता भासली नाही.... 'पेशाची व सादियांची मला मस्ती होती ना, तिनेच माझा घात केला बघ, "मामाच्या शेजारच्या मुलीने अजयची ओळख करुन दिली.... अजय माझा नवरा... त्याचे बोलणे.... त्याचा सहवास मला त्यावेळी हवासा वाटे... त्यावेळी फक्त तोच माझ्या विश्वात असायचा...

त्याच्याशिवाय मला काही सुचत नसे.... त्याला चोरुन भेटायला जाणे... त्याच्यासोबत तासनतास गप्पा मारणे हाच माझा नित्यनेम होता....

आई-बाबा मी आजोळी असल्याने निवांत होते तर मामा मामींचा माझ्यावर विश्वास होता. आमचे हे प्रेमप्रकरण जवळ जवळ ६ महिने सुरु होते तो मला कॉलेजवरही भेटायला यायचा.. आणि याचा परिणाम हाच झाला की मी त्यावर्षी २ विषयांत फेल झाले... मामा-मामी, आई-बाबा गृॅंज्युट झाल्या शिवाय लग्नाचा विचार करणार नसल्याने मी बिनधास्त होते.. इकडे कॉलेजच्या नावावर मी दांड्या मारुन अजय सोबत फिरे..... त्याच्या मित्रांनी मला त्याच्या दुर्गुणाबाबत सांगण्याचा प्रयत्न केला पण मी ऐकण्याच्या मनास्थितीत नव्हते. खरे तर अजयच्या घरची स्थिती अत्यंत हलाकीची ... शिक्षण १२ वी नापास असून तो पानटपरी चालवायचा. पानटपरीवर असल्याने तंबाखु, गुटखा खाणे अशी त्याला व्यसने होती तर तो कधी कधी दारुही प्यायचा, हे सर्व समजूनही माझे डोळे उघडलेच नाहीत बघ. त्याच्या गोड बोलण्याने मी वाहावत होते. असेच एक दिवस लग्नाचा विषय काढला तर तो म्हणाला "श्रावणी .. लग्नानंतर तुला सुखात ठेवायला माझ्याजवळ पैसे नाहीत.. तु राजकुमारी पण मी तर भिकारी कसे एकत्र येणार आपण " "अजय, मला पैसा गाडी, बंगला काहीही नकोय फक्त तुच हवा आहेस " – सावी

"जरा वास्तवाचा विचार कर" – अजय

"मला तु दुसरे काही ही सांगू नकोस, आपण हवं तर पळून जावू लग्न करु.... माझ्या कडे आहेत पैसे त्यात होईल सगळे " – सावी आक्का, बाबांनी व मामाने माझ्या नावावर एक लाख रुपयाची एफ डी केली होती ती मी गुपचूप मोडली आणि एक दिवस रात्री गुपचूप घरातून पळून जावून लग्न केले.

लग्न केले आणि मला वास्तवाची जाणीव झाली अजयने मला वारंवार सांगुन मी ऐकले नाही पण खरोखर त्याच्या घरात दोन वेळेच्या खाण्याची भ्रांत होती. घर तरी कस म्हणाव तर एक मोडक्या तोडक्या पत्र्याची दहा बाय वीस ची खोली 90-94 स्टीलची भांडी-कुंडी हाच संसार, चुलीवर स्वंयपाक करावा लागे. माझ्या जवळचा पैसा होता तोवर खायला कमी नव्हते. मी नवी भांडी कुंडी घेतली, गॅस घेतला... परंतू त्याच्या घरात मला रमता आले नाही. मी नवीन भाड्याच्या घरात राहण्यासाठी हट्ट सुरु केला तसा अजय बदलला मला ते शक्य नाही म्हणत त्याने हात झटकले. त्याच्या आई सोबत माझे खटके उडू लागले त्याची आई मला टाकून बोलत असे. माझ्या आई विडलांना बोलत... मला ते खटकत असे. मी उलटून बोले ... कधी-

कधी तर अजय माझ्यावर हातही उचलत असे....

लग्नाआधीचा अजय व आत्ताचा अजय यात जमीन अस्मानचा फरक दिसायला लागला. केवळ शारीरिक गरज म्हणून आम्ही एकमेकांच्या जवळ यायचा... त्यात प्रेमापेक्षा वासनाचं जास्त होती, त्यात मला दिवस गेले त्यामूळे घरातील वातावरण बदलले. अजय टपरीवर थांबू लागला त्याची आई विडल व भाऊ कामाला जात. मी घरात एकटीच असे. अशीच एक दिवस मामा रस्त्याने जाताना भेटले त्यांनी ओळख दाखवली नाही.. मी हाक मारली त्यावर थांबून सावे तु तुझ्या मामीला मारलेस.... आमच्या घराला कलंक लावलास. परत माझ्या समोर येवू नकोस असे बोलून मामा निघून गेले.

"आक्का बघना ज्या मामीने मला मुलीप्रमाणे सांभाळले तिला मी पळून गेल्याचा धक्का सहन झाला नाही तिला अटॅक आला त्यातच ती गेली बघ..." म्हणून मामीचे असे जाणे बघ ना तेही माझ्यामुळे माझ्या पापाची शिक्षा तिला नको होती.... मामी गेली... मामाने लग्न केले आई बाबांनी तर माझ्या नावाने अंघोळच केली वघ ना माझ्या एका चुकीने किती जणांना त्रास झाला ...

मी तिला शांत केले ती पुढे सांगू लागली "नंतर गरीबीत का होईना माझा संसार चालला होता. अजय मित्राच्या घरी जत्रेसाठी गेला... जाताना लगेच येतो म्हणाला... पण परत आलाच नाही. हायवेला तो येत असणाऱ्या मोटारसायकलचा अपघात झाला अजय व त्याचा मित्र जागेवरच गेले... पोलीस केस झाली. त्यात दोघेही खूप दारु पिल्याचे निष्पन्न झाले. त्यामुळे गाडीवरचा कंट्रोल सुटला व गाडी कठ्ड्यावर आदळली. दोघेही डोक्यावर पडले मेंदुला जबरदस्त मार लागून त्याच ठिकाणी मृत्यू झाला..." सावी सांगताना रडत होती. तिच्या दु:खावरची खपली निघाली होती काही वेळाने ती शांत झाली. मीच तिला म्हणाले "अग पण आता हे काम का करतेस." "नाहीतर काय करू शिक्षण अर्घवट सोडल, होते नव्हते ते पैसेही संपलेत. अजय गेला तेव्हा सहा महिन्यांची गरोदर होते. मुलगा आहे मला तीन वर्षाचा त्याला खायला काय घालू..... अजयच्या वडिलांनी घराबाहेर काढले... तुझ्यामुळे मुलगा गेला तु अपशकुनी आहेस असे म्हणतात... मला" -सावी, "अग ..मग राहतेस कुठे?" - मी गावातच राहते...

एका पाहुणीने आसरा दिला... ती पण एकटीच आहे.... तिला पण आधार हवाच होता.... आता ती माझा आधार.. व मी तिचा आधार आहे बघ... "आणि या कामाच्या पैशात कसे भागते ग" – मी, पिको फॉलची मशीन आणली उधारीवर.... पिका फॉल करते... कपडे शिवते रात्री इथून गेल्यावर ...आजी पोराकडे लक्ष देतात... खूप जीव लावतात दोघांना पण...

मी काही बोलले नाही तीच पुढे म्हणाली! आक्का आता मुलगा 'अवि' हाच माझ्या आयुष्याचा आधार सगळी नाते सुटलीत आता... त्याला शिकवून मोठे करणे.... हेच ध्येय आहे बघ.... या वर्षी कॉलेज पूर्ण होईल. पदवीनंतर कुठे नोकरी मिळते का पाहीन.... गाव सोडून... आता माला कोणीच नको बघ... ना आई ना बाप ना मामा-मामी आता फक्त मी व अवी असे दोघांचेच विश्व....

"सावी काहीही मदत लागली तर सांग हक्काने" मी म्हणाले

"आक्का नक्की सांगेन बघ ... खूप दिवसांनी तू भेटलीस मनातल सगळे बोलून खूप बरं वाटले, बघ.... आता परत कधी व कुठे भेटणार देवालाच माहीत ? ... सावी म्हणाली....

मी मात्र गप्पच होते. ती उठली साडी झटकली व म्हणाली – आक्का जाते मी बायांनी माझी पात पुढे नेली खूप... चांगल्या आहेत या संगळया खूप समजावुन घेतात मला घासातला घास देतात माझ्या अवीला.... सख्ख्या नात्यापेक्षा जीव लावतात आम्हांला.....

सावी निघाली तो मी तिला थांबवले "श्रावणी ... थांब... बाळाला खाऊसाठी पैसे घर." मी पाचशेची नोट तिच्या पुढे केली, त्यावर "आक्का नको त्याला मी आहे... त्याला खुप मोठ्ठ होण्यासाठी फक्त प्रार्थना कर" म्हणत तिने पैसे घेण्यासाठी नकार दिला.

सावीच्या पाठमोऱ्या आकृतीकडे मी फक्त पहात होते.... एवढीशी ही पोर पण आज मला खूप शिकवुन ताठमानेने चालत गेली.....

एकदा Sorry म्हणायचंय

या जगात आणून नवीन आयुष्य देणाऱ्या आई वाडिलांना त्यांच्या आदर्श अपेका पूर्ण करताना कुठे कमी पडले असेल तर एकदा Sorry म्हणायचंय ।।१।। छोटयाश्या कुटंबात मोठया बहिणीचा धाक दाखवताना कधी खट्याळ प्रेम कमी पडले असेल तर माझ्या लहान बहिणीला एकदा Sorry म्हणायचंय...।।२।। दिदी दिदी करत फिरणाऱ्या हळूच खोड्या करणाऱ्या माझ्या लाडक्या भावाला कधी मुद्दाम ओरडले असेल तर एकदा Sorry म्हणायचंय...।।३।। खुप घटट मैत्री असणाऱ्या एकमेकींवर जीव असणाऱ्या माझ्या जीवलग मैत्रिणीला कधी मैत्रीन नात निभावताना दुखावलं असेल तर एकदा Sorry म्हणायचंय...।।४। कॉलेजच्या जीवनात नवीन ओळख झालेल्या माझ्या मित्राला कथी रागात वाईट बोलले असेल तर एकदा Sorry म्हणायचंय...।।५।। आयुष्याशी संघर्ष करत असताना कथी शिष्य म्हणून शिस्तीचा उल्लंघन केले असेल तर माझ्या गुरुवयाना एकदा Sorry म्हणायचंय...।।६।। लहानापासून मोठ्यांपर्यत आदर्श जीवनाचा योग्य मार्ग दाखवणाऱ्या प्रत्येक व्यक्तीला माझ्यामुळे त्रास झाला असेल तर एकदा Sorry म्हणायचंय...।।७।। जगाच्या भल्या मोठ्या स्पर्धेत स्वत:च नशीब आजमावून कष्ट करताना सगळ्यांच्या अपेक्षा पूर्ण करताना कघी स्वतः दुर्लक्ष झालं असेल तर स्वतः लाच एकदा Sorry म्हणायचंय...।।८।।

शेख सहारा बी.ए.-३

काय करायचं राहिलं

परवा एकदा शाळेतलं इतिहासाचं पुस्तक पाहिलं वाचताना कळलं नेमकं काय करायचं राहिलं शिवजयंती नक्की कथी करायचं ते पाहिलं पण राजांनी जन्माला येऊन नेमकं काय केलं ते बघायचं राहिलं गडकिल्ल्यांवर राजांनी बांधलेल्या तळ्यांकडे पाहिलं पण पाणी पिऊन फेकलेली बाटली उचलायचं राहिलं अनेक गडकिल्ल्यांना पाहिलं पण दगडांवरती प्रेमकथा लिहिण्याच्या नादात महाराजांच्या स्पर्श झालेल्या पायरीवर नतमस्तक व्हायंच राहिलं अनेक ऐतिहासिक ठिकाणं गेली पुरातत्वाच्या यादीत पण माझ्या रायगडाला मात्र पुरातत्वाच्या यादीत नोंदवायचंच राहिलं सोशल मिडीयावर लोकांना इतिहासावर भांडताना पाहिलं पण इतिहासातल्या चुका सुधारुन सोशल व्हायंच राहिलं प्रत्येक जातीचा माणूस मावळा होता हे पाहिलं पण जातीत अडकून बसल्यानं मावळा व्हायचं राहिलं महाराष्ट्रातील तुळजामातेलाही पाहिलं पण महाराष्ट्रातील देवीसमान असणाऱ्या महिलेचा आदर करायचं राहिलं महराष्ट्राला अनेकदा प्रगतीकडे जाताना पाहिलं पण महाराजांच्या स्वराज्यांच सुराज्य होताना कधीच नाय पाहिलं अनेक नेत्यांना अनेकदा निवड्न येताना पाहिलं पण माझ्या राजांसारखं विकास करायचं अन जनतेत वावरण्यांच नेतृत्व कुणाकडंच नाय पाहिलं महाराजांना चौकातल्या पुतळ्यात पाहिलं महाराजांना गाडीच्या काचेवरही पाहिलं महाराजांना अनेक पुस्तकांत पाहिलं पण महाराजांना आचरणात आणायचं मात्र राह्नच गेलं अजून खूप काही बोलायचं होतं पण फक्त बोलण्याच्या

मोबाईलचे वेड

उठता-बसता हाती असतो त्याला कथी विसरत नाही जवळ कोण बसले आहे लक्षात माझ्या येत नाही..... अभ्यास करावा वाटत नाही गेमची मात्र सतत आवड वाचन करण्यासाठी मात्र मला नाही कधी सवड.. उठ-स्ठ मेसेज पहातो चॅटीगंच्या मी विश्वात रमतो घरचे काही काम असेल तर मात्र मी सतत टाळतो..... व्हिडीओ- सिनेमा पहाणे हा माझा छंद आहे. मोबाईच्या वेडापायी अभ्यास माझा बंद आहे.... आई-वडील आणि शिक्षक मला सतत सांगत असतात मोबाईलच्या सवयीमुळे सगळे जण माझ्यावर नाराज असतात. मोबाईलच्या नादाने प्रगती माझी खुंटली आहे खर सांगतो मित्राने मोबाईलचे वेड असे बुध्दी भ्रष्ट करत आहे.... आता मात्र मोबाईलला दूर मी ठेवणार आहे. माझ्या करीअरचा विचार मी फक्त डोक्यात ठेवणार आहे.. ग्लोबल या युगामध्ये सगळीकडे स्पर्धाच-स्पर्धा करीअरचा विचार करता जीव होतो अर्घा-मुर्घा परत सांगतो मित्रा तुला आता तु ही जागा हो मोबईलच्या या वेडातून आता तरी बाहेर ये आता तरी बाहेर ये.....

आभिषेक शेडने बी.ए.-३

रक्षण करायचंच राहून गेलं. - कु. कदम अनुस्रधा बापूसव बी.ए.-१

नादात गडकिल्ल्यांचं रक्षण करायंचं राहन गेलं

स्वराज्याची राजधानी-रायगड

सहल म्हटली की, मला खूप आनंद होतो. माझ्या अंगात नविन जोम व उत्साह संचारतो दरवर्षाप्रमाणे यावर्षीही आमच्या शाळेची सहल जाणार होती. शिक्षकांणी १५ दिवस आगोदर आम्हांला सहलीची पुर्वसुचना दिली होती.

आमच्या शाळेची सहल या वर्षी रायगड किल्ला पाहण्यासाठी जाणार होती. मला सहलीची खुप आतुरता लागली होती. कधी एकदा सहलीचा दिवस उजाडतो असे झाले. अखेर सहलीचा दिवस उजाडला आम्ही सर्व विद्यार्थी सकाळी ६ वाजता सर्व तयारीशी शाळेच्या मैदानावर जमलो.

त्यानंतर थोड्या वेळाणे आमची बस रायगड किल्यावर जाण्यास रवाना झाली बस रायगडावर पोहचण्यास आम्हाला बराचसा कालावधी लागला बस मध्ये आम्हाला शिक्षकांनी गाणे व गोष्टी म्हणुण दाखवल्या बसमध्ये आम्हाला शिक्षकांनी गाण्याच्या भेंड्या खेळायला सांगितल्या व गाणे गोष्टी म्हणायला सांगितले.

रोहन भिमाशंकर शहाणे बी.ए.-१

बसमध्ये आम्हाला आजिबात बोरींग झाले नाही व कोणत्याही प्रकारचा त्रास झाला नाही. सर्वांच्या चेह-यावरील आनंद ओसांडुन वाहत होता. ६ ते ७ तासांच्या प्रवासानंतर आम्ही रायगडाच्या पायथ्याशी पोहोचलो आता समोर समुद्र सपाटीपासून साधारण ८२० मीटर (२७०० फुट) उंचीवर आसणारा भक्कम व सुंदर रायगड किल्ला उभा होता. आम्ही 'हर हर महादेव' जय भवानी जय शिवाजी' या घोषणा देत हा रायगड किल्ला अभिमानाने चढु लागलो होतो.

आम्ही रायगड किल्ला चढत असताना आम्हाला तिथे अनेक मार्गदर्शन करणारे (किल्ला मार्गदर्शन करुन देणारे) गाईड दिसले. आमच्या शिक्षकांनी एक गाईडला किल्याविषयी माहिती सांगायला आमच्या बरोबर घेतले रायगड किल्याविषयी माहिती ऐकायला आम्ही फार जोषात आणि उत्साहात होतो कारण रायगड हा आमच्या आवडीच्या किल्यापैकी एक किल्ला होता.

रायगड हा किल्ला शिवाजी महाराजांच्या हिंदवी स्वराज्याचा राजधानीचे ठिकाण होते आणि शिवाजी महाराजांच्या काही प्रमुख बैठकी व स्वराज्याविषयी एखादा चांगला निर्णय घ्यायचा असेल तर तो निर्णय शिवाजी महाराज याच किल्यावरुन घेत होते. मुळ म्हणजे किल्ले रायगड हे शिवाजी महाराजांच्या वास्तव्याचे ठिकाण होते.

शिवाजी राजे व त्यांच्या मातोश्री राजामाता जिजाबाई हे याच किल्यात राहत होते. तेथिल गाईड मार्गदर्शक यांनी आम्हाला संगितले की शिवाजी महाराजांच्या या किल्ल्याचे सर्व बांधकाम दगडात आणि चुण्यात झाले आहे.

त्याकाळात शिवाजी महाराज हे रायगडावर राहण्याचे मुख्य कारण म्हणजे रायगड हा किल्ला उंचीवर बांधलेला होता आणि या किल्ल्यावर मोठ्या प्रमाणावर तोफखाणा होता जेणेकरुण या किल्ल्यावर कोणताही शत्रु आक्रमण करण्यासाठी धजावत नसे.

चुकुन जर या किल्यावर कोणी आक्रमण करुन

जर या किल्याला जिंकायचा विचार केला तर शिवाजी महाराजांचा प्रभावी असा तोफखाणा या किल्यावर चढाई करणाऱ्या शत्रुची राख करूण टाकत होता. या प्रकाराची माहिती आम्हाला तेथील गाइड ने दिली रायगड किल्ल्याची ही माहिती ऐकुण आमच्यामध्ये जुनच जोश आणि उत्साह हा वाढतच गेला.

या सर्व प्रकारची माहिती ऐकल्यावर आम्हा सर्वानाच भूक लागली होती. त्यानंतर आम्ही एक झाडाच्या सावलीखाली बसलो आणि जेवण करु लागलो जेवण केल्यानंतर आम्ही या किल्यावरुण माघारी यायला लागलो व आमचा परतीचा प्रवास चालु झाला पण मला त्या किल्ल्यावरुन येवू वाटत नव्हते.

रायगडाच्या सभोवतालचा निसर्ग पाहुन मला खुप छान वाटत होते तसाच शेवटी आम्ही रायगड या किल्याचा निरोप घेतला आणि आमचा परतीचा प्रवास सुरु झाला होता. रायगडावरुन परतताना आम्ही बसमध्ये बसलो बसमध्ये बसुन काही मुले बसमध्ये फोटो आणि व्हीडीओ बसमध्ये बसुन काही पुले बसमध्ये फोटो आणि व्हीडीओ काढत होते. आम्ही घरी पोहचायला पहाटेचे ४ वाजले होते काढत होते. आम्हा घरी पोहचायला पहाटेचे ४ वाजले होते रस्त्यात आम्हाला एक छानसं हॉटेल लागल आम्हा सगळ्या रस्त्यात आम्हाला एक छानसं हॉटेल लागली होती मग आम्ही विद्यार्थ्यांना आणि शिक्षकांना भुक लागली होती मग आम्ही त्या हॉटेलमध्ये जेवण करुन घरी पोहोचलो.

त्या हाटलमध्य अस्ति ही सहल माझ्या आयुष्यातील अविस्मरणीय ही सहल माझ्या आयुष्यातील अविस्मरणीय (कघीही न विसरलेली) सहल आहे त्याचे कारण :- या (कघीही न विसरलेली) सहल आहे त्याचे कारण :- या सहलीमूळे आम्हाला शिवाजी महाराजांविषयी माहिती सहलीमूळे आम्हाला शिवाजी महाराजांविषयी माहिती मिळाली व आमच्या पुर्वजांच्या व शौर्यांच्या पराक्रमाच्या गोष्टी समजल्या अशा प्रकारे आमची रायगड सहल होती.

एका चिमणीची व्यथा

आज सकाळी दारात आमच्या चिमणी एक आली होती चिव-चिव करुन मला आपली व्यथा सांगत होती उन्हाळ्याच्या उकाडयात पाणी कुठे मिळत नाही दाणा - पाणी तर दुस्च सावली पण मिळत नाही वृक्षतोड अमाप करून सिंमेट जंगले वाउत आहेत. माणसांच्या ह्ट्टापायी पक्षी हकनाक मरत आहेत तुच सांग दादा आता आम्ही कुठे वस्ती करु सावली साठी कुठे फिरु अलिशान घरात तुझ्या मला तर थारा नाही आणि बागे मध्ये ही मला अन्न पाणी चारा नाही.... माणसांचे आम्ही काही बिघडवले कधीच नाही तरी पण आमच्या जगात आम्हांला सुख मिळत नाही... तुझ्यासारखाच माझा जीव जंगण्याचा मला पण हक्क आहे नाहीतर एक दिवस असा येईल माझ्या सारखा तु पण होशील.... तु पण होशील...

कु. मयुरी मधूकर टेकाळे बी.ए.-३

दिवाळीचे दिवस

दिवाळी हा आपल्याकडे लहान – मोठ्यांपासून सगळ्या धर्मांमध्ये मोठ्या प्रमाणांवर साजरा केला जाणारा सण आहे. आणि मला खास करुन दिवाळी खूप आवडते. कारण दिवाळी जवळ आली की काही दिवस आधी पासूनच सगळी तयारी सुरु होते. सगळ्यात आधी सुरुवात होते ती खरेदीची नवीन ड्रेस, फटाके, रांगोळ्या आणि आकाश कंदील.

कोजागिरी पौर्णिमेपासुन आपण आकाशकंदील लावतो. लहानापणी आम्ही उत्साहाने आकाशकंदील बनवत असू. आजकाल विकत आणण्यामुळे तो बनवायची मज्जा खूप मिस करत आहे. मी रांगोळी काढणे हा एक आवडीचा कार्यक्रम असायचा दरवर्षी काहीतरी नवीन शक्कल लढवून रांगोळी सजवायचो. कधी फुलांच्या पाकळ्या, कधी चमकी, कधी वेगवेगळ्या पणत्या सजवून केलेली सजावट, कधी लाकडाचा भूसा रंगवून तो रांगोळीत भरायचो आणि कधी कधी तर तांदूळ रंगवून रांगोळीत

दिवाळीमध्ये न विसरता येण्यासारखी गोष्ट म्हणजे फराळ. दिवाळीच्या २-३ दिवस आधीपासून आई फराळ बनवायला सुरुवात करायची त्यात असायचे ते चिवडा, लाडु, चकली,शेव, करंजी, शंकरपाळे आणि अनारसे

- अपूर्णा बाळास्रो। निक्रम बी.ए.-१

कितीदा तरी आईला मदत करायचा बहान्याने काही पदार्थांना थोडे थोडे खाऊन पाहिले आहे.

आजकाल हा फराळ बाराही महिने बाहेर जरी मिळत असेल तरी दिवाळीच्या दिवसांत या फराळाची चव काही वेगळीच लागते. आणि आईच्या हाताची चव या पदार्थांची लज्जत खूप वाढवते.

दिवाळीच्या पहाटे म्हणजेच नरकचर्तुदशीला आपण लवकर उठतो आणि सुगंधी उटण्याने स्नान करतो आणि त्यामुळे एरव्ही कधी लवकर न उठणारे आम्ही या दिवशी न चुकता लवकर अंघोळ करुन घ्यायचो. अभ्यंगस्नान म्हणजे आई आम्हाला अंघोळीच्या आधी ओवळायची.

आम्ही दरवर्षी भाऊबीजेसाठी आजोळी जायचो तिथे मामा-मावशी आणि आम्ही सगळे भावंड खूप मज्जा करायचो. तिथे आजोबांनी आमच्यासाठी फटाके आधीच आणून ठेवलेले असायचे ते पण एकदम भरभरुन आधी काय उडवू आणि काय नको असं होऊन जायचं. तिथे फटाके जरा कमी प्रमाणात असायचे त्यावरुणच सगळ्यांची भांडाभांडी व्हायची. मग कसतरी करुन वाटणी व्हायची आणि थोड्या वेळासाठी शांतता व्हायची आणि बच्चे कंपनी म्हणजे आमची लहान भावंड आम्हाकडुन अगदी भांडुन फटाके वैगेरे घ्यायचे पण त्यांना भिती वाटत असल्यामुळे ते उडवायची जिम्मेदारी आचच्यावर यायची.

आता ही सगळी मजा जरी आठवर्णीमध्ये राहिली असली तरी नवीन पद्धतीने आपण दिव्यांनी साजरी करु शकतो Ecofriendly दिवाळी साजरी करण्याची आपल्या पर्यावरणाची गरज आहे. जास्त फटाके न फोडता हवेचे आणि ध्वनीचे प्रदुषण कमी करण्यात आपण हातभार लावायला हवा. ह्या दिवाळीमध्ये सगळ्या वाईट गोष्टी जळुन जावो, जूनी भांडणे आणि रुसवे-फुगवे विसरुन जावोत आणि नव्या इच्छांचा आणि नवीन कल्पनांचा दीप सर्वांच्या मनात अखंड तेवत राहो...... स्नेहाचा सुगंध दरवळला, आनंदाचा क्षण आला, विनंती आमची परमेश्वराला, सौख्य, समृद्धी लाभो तुम्हाला.

मला माझा दिवाळीतील तो सुवर्णक्षण खूप आवडतो जेव्हा भाऊबीज असते मी माझ्या भावाला ओवाळते व माझा भाऊ मला एक खूप छान वस्तु देतो. आमच्या घरी लक्ष्मीपूजनाला आम्ही आमच्या घरातील दागिने, पैसे याचेही पूजन करतो. दिवाळीत जर हायस्कुल मध्ये आणि शाळेमध्ये पंघरा दिवसाची सुट्टी मिळाली तरीसुद्धा आम्ही दिवाळीत मजा करत. फराळ करत अभ्यास पूर्ण करायचो.

कॉलेज पून्हा भरत्यावर घरी केलेला फराळ मी माझ्या मैत्रिणींसाठी व शिक्षकांसाठी घेऊन जायचे आणि आम्ही सर्वजण मिळून मजा करत फराळ खायचो. माझ्या मैत्रीणीही मला फराळ खायला बोलवायचा. आम्ही दिवाळीच्या सुट्टीत ही एकत्र येऊन खूप मजा करायचो.

सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे किल्ला. किल्ला

बनवायला आणि सजवायला तर आम्ही पूर्ण दोन दिवस घालवायचो. सुंदर आणि मोठा किल्ला बनवून त्याच्या चारी बाजूला धान्य रोवायचो. किल्यापुढे सुंदर रांगोळी काढायचो. किल्यांवर सैनिक मांडायचो आणि काळ्याकुट्ट अंघारात त्या किल्ल्याभोवती पणत्या लावून तो किल्ला एवढा सुंदर दिसायचा की ते दृश्य अविस्मरणीय होते.

मला माझ्या प्रत्येक दिवाळीची आठवण खूप सुवर्णमय वाटते. दिवाळी हा सण आनंद, सुख, समाधान घेऊन येतो. दिवाळी या सणाने सर्वजण एकत्र येतात. मला दिवाळी हा सण खूप आवडतो. तुम्हां सर्वांना दिवाळीच्या खूप खूप शुभेच्छा...!

खूप खूप शुम्ब्याः : घेऊनी दिव्यांचा प्रकाश माळेनी गंध मधुर उठण्याचा करा संकल्प सुंदर जगण्याचा या विचाराप्रमाणे पर्यावरण पूरक सण साजरा केला जातो

भैयडया

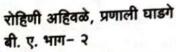
जाताना तू कधी विचारच केला नाही माझा
माझे डोळे तुला पाहण्यास आतुर झाले आहेत
सांग ना रे भैयड्या मी कुठे भेटायला येऊ.......
वाढदिवस होता तुझा तेव्हा रात्रभर जागीच होते.
एकदा पण आठवण नाही आली तुला
रात्रभर मी तुझ्याच विचारात होते.
सांग ना रे भैयड्या मी कुठे भेटायला येऊ.....
शब्दच कमी पडतायत तुझे वर्णन करताना
कसा सोडून गेला या चिमुरडीला वाऱ्यावर
खूप आतुरता आहे मला तुला भेटण्याची
खरंच विश्वासच बसत नाही
सगळं संपून गेलंय
श्वास फक्त राहिलाय फक्त तुझ्याचसाठी

भारताची आर्थिक स्थिती

अर्थ मंत्रालय व रिझर्ट्स बँकेच्या दृष्टीतून

अर्थव्यवस्थेची स्थिती २०२२-२३: अर्थव्यवस्था पुन्हा रुळावर महामारीमुळे प्रभावित, रशियन-युक्रेन संघर्ष आणि चलनफुगवटा यातून सावरत भारतीय अर्थव्यवस्था आर्थिक वर्ष २३ मध्ये महामारी पूर्वीच्या विकासाच्या मार्गावर जाण्यासाठी सर्व क्षेत्रांमध्ये व्यापक प्रमाणात पुन्हा रुळावर येत आहे. आर्थिक वर्ष २४ मध्ये भारताची सकल देशांतर्गत उत्पादनातील (जीडीपी) वाढ जोमाने होईल अशी अपेक्षा आहे. आर्थिक वर्ष २४ साठी जीडीपीचा अंदाज ६-६.८% च्या श्रेणीत असेल.

आर्थिक वर्षाच्या पहिल्या सहामाहीत.खाजगी वापर आर्थिक वर्ष १५ नंतरचा सर्वाधिक आहे आणि यामुळे उत्पादन उपक्रमांना चालना मिळाली आहे परिणामी सर्व क्षेत्रांमध्ये क्षमता वापरात वाढ झाली आहे. केंद्र सरकारचा भांडवली खर्च आणि कॉपॉरेट्सच्या ताळेबंदाच्या बळकटीकरणामुळे खाजगी भांडवली खर्चातील प्रचंड वाढ ही चालू वर्षातील भारतीय अर्थव्यवस्थेच्या वाढीच्या घटकांपैकी एक आहे. जानेवारी-नोव्हेंबर २०२२ दरम्यान एमएसएमई क्षेत्रातील पत वाढ सरासरी ३०.६ टक्क्यांहून

अधिक होती. नोव्हेंबर २०२२ मध्ये किरकोळ चलनवाढ आरबीआयच्या निर्धारित श्रेणीमध्ये परत आली आहे. एप्रिल-डिसेंबर २०२२ मध्ये इतर उदयोन्मुख बाजारपेठेच्या अर्थव्यवस्थेच्या तुलनेत भारतीय रुपयाने चांगली कामगिरी केली. एप्रिल-नोव्हेंबर २०२२ या कालावधीसाठी प्रत्यक्ष कर संकलन उत्साहवर्धक राहिले. वाढलेली रोजगार निर्मिती शहरी बेरोजगारीच्या घटत्या दरामध्ये आणि कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधीमध्ये जलद निव्वळ नोंदणीच्या माध्यमातून दिसून येते. सार्वजनिक डिजिटल मंचाच्या विस्तारामुळे आणि उत्पादित मालाला प्रोत्साहन देण्यासाठी केलेल्या उपाययोजनांमुळे आर्थिक विकासाला चालना मिळेल. भारताचा मध्यमकालीन विकासाचा दृष्टीकोन: आशावाद आणि आकाक्षांसह भारतीय अर्थव्यवस्थेने २०१४-२०२२ दरम्यान एकूण कार्यक्षमतेत वाढ करून अर्थव्यवस्थेच्या मूलभूत गोष्टींना बळकटी देणार्या व्यापक संरचनात्मक आणि प्रशासकीय सुधारणा केल्या. जीवनमान आणि व्यवसाय सुलभतेत सुधारणा करण्यावर मूलभूत भर देऊन, २०१४ नंतरच्या सुधारणा सार्वजनिक वस्तूंची निर्मिती, विश्वासावर आधारित प्रशासनाचा अवलंब, विकासासाठी खाजगी क्षेत्राशी सह-भागीदारी आणि कृषी उत्पादकता सुधारण्याच्या व्यापक तत्त्वांवर आधारित होत्या.

२०१४-२०२२ या कालावधीत मागील वर्षांतील कर्ज वाढीचा आणि जागतिक स्तरावरील हादऱ्यांमुळे ताळेबंदावर ताणही दिसून आला, याचा कर्ज वाढ, भांडवल निर्मिती आणि त्यामुळे या कालावधीतील आर्थिक विकास यांसारख्या प्रमुख समग्रलक्षी आर्थिक (मॅक्रोइकॉनॉमिक) घटकांवर विपरित परिणाम झाला. ही परिस्थिती १९९८-२००२ या कालावधीशी साधम्य साधणारी आहे ,जेव्हा सरकारने हाती घेतलेल्या परिवर्तनात्मक सुधारणांमुळे अर्थव्यवस्थेला बसलेल्या तात्पुरत्या घक्क्यांमुळे विकासाचा परतावा कमी झाला होता. हे धक्के कमी झाल्यावर, संरचनात्मक सुधारणांनी २००३ पासून विकासाचा लाभांश दिला. त्याचप्रमाणे, २०२२ मधील महामारीचे जागतिक हादरे आणि वस्तूंच्या दरातील वाढ ओसरल्यानंतर येत्या दशकात भारतीय अर्थव्यवस्था अधिक वेगाने वाढेल. बँकिंग, गैर -बँकिंग आणि कॉर्पोरेट क्षेत्रांच्या सुधारित आणि निकोप ताळेबंदांसह, एक नवीन पत चक्र आधीच सुरू झाले आहे, जे गेल्या काही महिन्यांत बँक पतपुरवठ्यामधील दोन अंकी वाढीवरून स्पष्ट होते. अधिक औपचारिकीकरण, उच्च आर्थिक समावेशन आणि डिजिटल तंत्रज्ञानावर आधारित आर्थिक सुधारणांमुळे निर्माण झालेल्या आर्थिक संधी यातून भारतीय अर्थव्यवस्थेला कार्यक्षमतेचा फायदा मिळू लागला आहे. अशा प्रकारे सर्वेक्षणाचा भाग २ दर्शवितो की भारताचा विकासाचा दृष्टीकोन महामारीपूर्व वर्षांच्या तुलनेत चांगला दिसतो आहे आणि भारतीय अर्थव्यवस्था मध्यम कालावधीत तिच्या क्षमतेनुसार वाढ करण्यासाठी सञ्ज आहे.

वित्तीय घटनाक्रम : महसूल वाढ

आर्थिक वर्ष २३ मध्ये आर्थिक व्यवहारांमध्ये सुधारणा, प्रत्यक्ष कर आणि वस्तू सेवा करातील महसुलात वाढ आणि अर्थसंकल्पातील वास्तववादी गृहितके यामुळे केंद्र सरकारच्या वित्त व्यवस्थापनाने चांगली कामगिरी करून दाखवली आहे. प्रत्यक्ष कर आणि वस्तू आणि सेवा करातील मजबूत वाढीमुळे एप्रिल ते नोव्हेंबर २०२२ दरम्यान एकूण कर महसुलात १५.५ टक्के वार्षिक वाढ नोंदली गेली. आर्थिक वर्षाच्या पहिल्या आठ महिन्यांत प्रत्यक्ष करांमधील वाढ त्यांच्या संबंधित दीर्घकालीन सरासरीपेक्षा खूप जास्त होती. केंद्र आणि राज्य सरकारांसाठी जीएसटी महत्त्वाचा स्त्रोत म्हणून सिद्ध झाला असून एप्रिल ते डिसेंबर २०२२ या कालावधीत जीएसटी संकलन २४.८ टक्कयांनी वाढले. वर्षभरात जास्त महसुली खर्चाची आवश्यकता असतानाही भांडवली खर्चावर (कॅपेक्स) केंद्र सरकारचा भर कायम राहिला आहे. केंद्र सरकारचा भांडवली खर्च जीडीपीच्या १.७ टक्के (आर्थिक वर्ष ०९ ते २०) या दीर्घकालीन सरासरी वरून आर्थिक वर्ष २२ मध्ये जीडीपीच्या २.५ टक्कयांपर्यंत वाढला आहे. केंद्र सरकारने राज्य सरकारांना व्याजमुक्त कर्जाद्वारे प्रोत्साहन दिले आहे आणि कॅपेक्सवरील खर्चाला प्राधान्य देण्यासाठी कर्जाची मर्यादा वाढवली आहे. रस्ते आणि महामार्ग, रेल्वे आणि गृहनिर्माण आणि शहरी व्यवहार यांसारख्या पायाभूत सुविधा-केंद्रित क्षेत्रांवर भर राहिल्यामुळे कॅपेक्समधील

वाढीचा मध्यम-कालावधीसाठी वाढीवर मोठ्या प्रमाणात सकारात्मक परिणाम झाला. सरकारचे कॅपेक्स प्रणित विकासाचे घोरण भारताला वृद्धी दर आणि व्याज दरातील तफावत सकारात्मक ठेवण्यास सक्षम बनवेल, ज्यामुळे मध्यम कालावधीत कर्ज आणि जीडीपी गुणोत्तर कायम राहील. आर्थिक व्यवस्थापन आणि आर्थिक मध्यस्थी: एक चांगले वर्ष भारतीय रिझर्व्ह बँकेने एप्रिल २०२२ मध्ये कठोर आर्थिक निर्णय घ्यायला सुरुवात केली आणि तेव्हापासून रेपो दरात २२५ बेसिस अंश वाढ केली, ज्यामुळे अतिरिक्त तरलता स्थितीला चाप बसला. स्वच्छ ताळेबंदामुळे वित्तीय संस्थांकडून वाढीव कर्ज देण्यात आले. कर्ज पुरवठ्यातील वाढ टिकून राहणे अपेक्षित आहे आणि त्याचबरोबर खाजगी कॅपेक्समधील वाढीमुळे एक उत्तम गुंतवणुकीचे चक्र सुर होईल. एप्रिल २०२२ पासून शेड्युल्ड कमर्शिअल बँकांद्वारे बिगर-कृषी कर्जाची मागणी दुहेरी अंकांमध्ये वाढत आहे. बिगर -बँकिंग वित्तीय कंपन्याद्वारे वितरित केले जाणारे कर्ज देखील वाढत आहे. शेड्युल्ड कमर्शिअल बँकांचे एक्ण अनुत्पादित मालमत्ता प्रमाण ५.० या सात वर्षांच्या नीचांकी पातळीवर घसरले आहे. भांडवल जोखीम भारित मालमतेचे प्रमाण (CR-R) १६.० आहे. दिवाळखोरी आणि नादारी संहिता द्वारे शेड्युल्ड कमर्शिअल बँकांसाठी पुनर्प्राप्ती दर इतर माध्यमांच्या तुलनेत आर्थिक वर्ष २२ मध्ये सर्वाधिक होता. किंमती आणि महागाई: कठीण परिस्थितीत यशस्वीपणे नियंत्रण वर्ष २०२२ मध्ये प्रगत जगात तीन ते चार दशकांनंतर उद्य चलनवाढ दिसून आली असताना भारताने किमती नियंत्रणात ठेवल्या. भारताचा किरकोळ चलनवाढीचा दर एप्रिल २०२२ मध्ये ७.८ टक्क्यांवर पोहोचला होता, जो रिझर्व्ह बँकेच्या ६ टक्कयांच्या कमाल मर्यादेपेक्षा अधिक होता, मात्र कमाल पातळीवर गेलेला हा महागाई दर जगातील सर्वात कमी दर होता. सरकारने किमतीतील वाढ रोखण्यासाठी बहुआयामी दृष्टीकोन स्वीकारला पेट्रोल आणि डिझेलच्या निर्यात शुल्कात टप्प्याटप्प्याने कपात प्रमुख सामुग्रीवरील आयात शुल्क शून्यावर आणण्यात आले, तर कच्च्या पोलादाच्या निर्यातीवरील कर ३० वरून ५० टक्कयांपर्यंत वाढवण्यात आला.

१४ एप्रिल २०२२ पासून ३० सप्टेंबर २०२२ पर्यंत कापसाच्या आयातीवरील सीमाशुल्क माफ करण्यात आले कथी तर अजय माझ्यावर हातही उचलत अस....

लग्नाआधीचा अजय व आत्ताचा अजय यात जमीन अस्मानचा फरक दिसायला लागला. केवळ शारीरिक गरज म्हणून आम्ही एकमेकांच्या जवळ यायचा... त्यात प्रेमापेक्षा वासनाचं जास्त होती, त्यात मला दिवस गेले त्यामूळे घरातील वातावरण बदलले. अजय टपरीवर थांबू लागला त्याची आई विडल व भाऊ कामाला जात. मी घरात एकटीच असे. अशीच एक दिवस मामा रस्त्याने जाताना भेटले त्यांनी ओळख दाखवली नाही.. मी हाक मारली त्यावर थांबून सावे तु तुझ्या मामीला मारलेस.... आमच्या घराला कलंक लावलास. परत माझ्या समोर येवू नकोस असे बोलून मामा निघून गेले.

"आक्का बघना ज्या मामीने मला मुलीप्रमाणे सांभाळले तिला मी पळून गेल्याचा धक्का सहन झाला नाही तिला अटॅक आला त्यातच ती गेली बघ..." म्हणून मामीचे असे जाणे बघ ना तेही माझ्यामुळे माझ्या पापाची शिक्षा तिला नको होती.... मामी गेली... मामाने लग्न केले आई बाबांनी तर माझ्या नावाने अंघोळच केली वघ ना माझ्या एका चुकीने किती जणांना त्रास झाला ...

मी तिला शांत केले ती पुढे सांगू लागली "नंतर गरीबीत का होईना माझा संसार चालला होता. अजय मित्राच्या घरी जत्रेसाठी गेला... जाताना लगेच येतो म्हणाला... पण परत आलाच नाही. हायवेला तो येत असणाऱ्या मोटारसायकलचा अपघात झाला अजय व त्याचा मित्र जागेवरच गेले... पोलीस केस झाली. त्यात दोघेही खूप दारु पिल्याचे निष्पन्न झाले. त्यामुळे गाडीवरचा कंट्रोल सुटला व गाडी कठ्ड्यावर आदळली. दोघेही डोक्यावर पडले मेंदुला जबरदस्त मार लागून त्याच ठिकाणी मृत्यू झाला..." सावी सांगताना रडत होती. तिच्या दु:खावरची खपली निघाली होती काही वेळाने ती शांत झाली. मीच तिला म्हणाले "अग पण आता हे काम का करतेस." "नाहीतर काय करू शिक्षण अर्धवट सोडल, होते नव्हते ते पैसेही संपलेत. अजय गेला तेव्हा सहा महिन्यांची गरोदर होते. मुलगा आहे मला तीन वर्षाचा त्याला खायला काय घालू..... अजयच्या वडिलांनी घराबाहेर काढले... तुझ्यामुळे मुलगा गेला तु अपशकुनी आहेस असे म्हणतात... मला" -सावी, "अग ..मग राहतेस कुठे?" - मी गावातच राहते...

एका पाहुणीने आसरा दिला... ती पण एकटीच आहे.... तिला पण आधार हवाच होता.... आता ती माझा आधार.. व मी तिचा आधार आहे बघ... "आणि या कामाच्या पैशात कसे भागते ग" – मी, पिको फॉलची मशीन आणली उधारीवर.... पिका फॉल करते... कपडे शिवते रात्री इथून गेल्यावर ...आजी पोराकडे लक्ष देतात... खूप जीव लावतात दोघांना पण...

मी काही बोलले नाही तीच पुढे म्हणाली! आक्का आता मुलगा 'अवि' हाच माझ्या आयुष्याचा आधार सगळी नाते सुटलीत आता... त्याला शिकवून मोठे करणे.... हेच ध्येय आहे बघ.... या वर्षी कॉलेज पूर्ण होईल. पदवीनंतर कुठे नोकरी मिळते का पाहीन.... गाव सोडून... आता माला कोणीच नको बघ... ना आई ना बाप ना मामा-मामी आता फक्त मी व अवी असे दोघांचेच विश्व....

"सावी काहीही मदत लागली तर सांग हक्काने" मी म्हणाले

"आक्का नक्की सांगेन बघ ... खूप दिवसांनी तू भेटलीस मनातल सगळे बोलून खूप बरं वाटले, बघ.... आता परत कधी व कुठे भेटणार देवालाच माहीत ? ... सावी म्हणाली....

मी मात्र गप्पच होते. ती उठली साडी झटकली व म्हणाली – आक्का जाते मी बायांनी माझी पात पुढे नेली खूप... चांगल्या आहेत या संगळया खूप समजावुन घेतात मला घासातला घास देतात माझ्या अवीला.... सख्ख्या नात्यापेक्षा जीव लावतात आम्हांला.....

सावी निघाली तो मी तिला थांबवले "श्रावणी ... थांब... बाळाला खाऊसाठी पैसे धर." मी पाचशेची नोट तिच्या पुढे केली, त्यावर "आक्का नको त्याला मी आहे... त्याला खुप मोठ्ंठ होण्यासाठी फक्त प्रार्थना कर" म्हणत तिने पैसे घेण्यासाठी नकार दिला.

सावीच्या पाठमोऱ्या आकृतीकडे मी फक्त पहात होते.... एवढीशी ही पोर पण आज मला खूप शिकवुन ताठमानेने चालत गेली.....

एकदा Sorry म्हणायचंय

या जगात आण्न नवीन आयुष्य देणाऱ्या आई वाडिलांना त्यांच्या आदर्श अपेक्षा पूर्ण करताना कुठे कमी पडले असेल तर एकदा Sorry म्हणायचंय ।।१।। छोटयाश्या कुटुंबात मोठया बहिणीचा धाक दाखवताना कधी खट्याळ प्रेम कमी पडले असेल तर माझ्या लहान बहिणीला एकदा Sorry म्हणायचंय...।।२।। दिदी दिदी करत फिरणाऱ्या हळूच खोड्या करणाऱ्या माझ्या लाहक्या भावाला कधी मुददाम ओरडले असेल तर एकदा Sorry म्हणायचंय...।।३।। खूप घट्ट मैत्री असणाऱ्या एकमेकींवर जीव असणाऱ्या माझ्या जीवलग मैत्रिणीला कथी मैत्रीन नात निभावताना दुखावलं असेल तर एकदा Sorry म्हणायचंय...।।४। कॉलेजच्या जीवनात नवीन ओळख झालेल्या माझ्या मित्राला कधी रागात वाईट बोलले असेल तर एकदा Sorry म्हणायचंय...।।५।। आयुष्याशी संघर्ष करत असताना कघी शिष्य म्हणून शिस्तीचा उल्लंघन केले असेल तर माझ्या गुरुवयाँना एकदा Sorry म्हणायचंय...।।६।। लहानापासून मोठ्यांपर्यत आदर्श जीवनाचा योग्य मार्ग दाखवणाऱ्या प्रत्येक व्यक्तीला माझ्यामुळे त्रास झाला असेल तर एकदा Sorry म्हणायचंय...।।७।। जगाच्या भल्या मोठ्या स्पर्धेत स्वत:च नशीब आजमावून कष्ट करताना सगळ्यांच्या अपेक्षा पूर्ण करताना कधी स्वतः दुर्लक्ष झालं असेल तर स्वतः लाच

शेख सहारा बी.ए.-३

एकदा Sorry म्हणायचंय...।।८।।

काय करायचं राहिलं

परवा एकदा शाळेतलं इतिहासायं पुस्तक पाहिलं वाचताना कळलं नेमकं काय करायचं राहिलं शिवजयंती नक्की कथी करायचं ते पाहिलं पण राजांनी जन्माला येऊन नेमकं काय केलं ते बघायचं राहिलं गडकिल्ल्यांवर राजांनी बांधलेल्या तळ्यांकडे पाहिलं पण पाणी पिऊन फेकलेली बाटली उचलायचं राहिलं अनेक गडकिल्ल्यांना पाहिलं पण दगडांवरती प्रेमकथा लिहिण्याच्या नादात महाराजांच्या स्पर्श झालेल्या पायरीवर नतमस्तक व्हायंच राहिलं अनेक ऐतिहासिक ठिकाणं गेली पुरातत्वाच्या यादीत पण माझ्या रायगडाला मात्र पुरातत्वाच्या यादीत नोंदवायचंच राहिलं सोशल मिडीयावर लोकांना इतिहासावर भांडताना पाहिलं पण इतिहासातल्या चुका सुधारुन सोशल व्हायंच राहिलं प्रत्येक जातीचा माणूस मावळा होता हे पाहिलं पण जातीत अडकून बसल्यानं मावळा व्हायचं राहिलं महाराष्ट्रातील तुळजामातेलाही पाहिलं पण महाराष्ट्रातील देवीसमान असणाऱ्या महिलेचा आदर करायचं राहिलं महराष्ट्राला अनेकदा प्रगतीकडे जाताना पाहिलं पण महाराजांच्या स्वराज्यांच सुराज्य होताना कधीच नाय पाहिलं अनेक नेत्यांना अनेकदा निवड्न येताना पाहिलं पण माझ्या राजांसारखं विकास करायचं अन जनतेत वावरण्यांच नेतृत्व कुणाकडंच नाय पाहिलं महाराजांना चौकातल्या पुतळ्यात पाहिलं महाराजांना गाडीच्या काचेवरही पाहिलं महाराजांना अनेक पुस्तकांत पाहिलं पण महाराजांना आचरणात आणायचं मात्र राह्नच गेलं अजून खूप काही बोलायचं होतं पण फक्त बोलण्याच्या नादात गडिकल्ल्यांचं

मोबाईलचे वेड

उठता-बसता हाती असतो त्याला कधी विसरत नाही जवळ कोण बसले आहे लक्षात माझ्या येत नाही..... अभ्यास करावा वाटत नाही ग्रेमची मात्र सतत आवड वाचन करण्यासाठी मात्र मला नाही कथी सवड.. उठ-सुठ मेसेज पहातो चॅटीगंच्या मी विश्वात रमतो यरचे काही काम असेल तर मात्र मी सतत टाळतो..... व्हिडीओ- सिनेमा पहाणे हा माझा छंद आहे. मोबाईच्या वेडापायी अभ्यास माझा बंद आहे... आई-वडील आणि शिक्षक मला सतत सांगत असतात मोबाईलच्या सवयीमुळे सगळे जण माझ्यावर नाराज असतात. मोबाईलच्या नादाने प्रगती माझी खुंटली आहे खर सांगतो मित्राने मोबाईलचे वेड असे ब्ध्दी भ्रष्ट करत आहे.... आता मात्र मोबाईलला द्र मी ठेवणार आहे. माझ्या करीअरचा विचार मी फक्त डोक्यात ठेवणार आहे... ग्लोबल या युगामध्ये सगळीकडे स्पर्धाच-स्पर्धा करीअरचा विचार करता जीव होतो अर्घा-मुर्घा परत सांगतो मित्रा तुला आता तु ही जागा हो मोबईलच्या या वेडातून आता तरी बाहेर ये आता तरी बाहेर ये..... -आभिषेक शेडमे बी.ए.-३

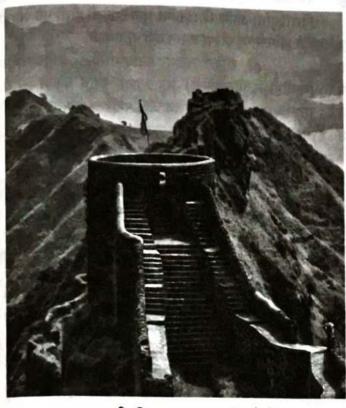
रक्षण करायंचं राहन गेलं

रक्षण करायचंच राहून गेलं. - कु. कदम अनुसधा बापूराव बी.ए.-१

स्वराज्याची राजधानी-रायगड

सहल म्हटली की, मला खूप आनंद होतो. माझ्या अंगात नविन जोम व उत्साह संचारतो दरवर्षाप्रमाणे यावर्षीही आमच्या शाळेची सहल जाणार होती. शिक्षकांणी १५ दिवस आगोदर आम्हांला सहलीची पुर्वसुचना दिली होती.

आमच्या शाळेची सहल या वर्षी रायगड किल्ला पाहण्यासाठी जाणार होती. मला सहलीची खुप आतुरता लागली होती. कधी एकदा सहलीचा दिवस उजाडतो असे झाले. अखेर सहलीचा दिवस उजाडला आम्ही सर्व विद्यार्थी सकाळी ६ वाजता सर्व तयारीशी शाळेच्या मैदानावर जमलो.

त्यानंतर थोड्या वेळाणे आमची बस रायगड किल्यावर जाण्यास रवाना झाली बस रायगडावर पोहचण्यास आम्हाला बराचसा कालावधी लागला बस मध्ये आम्हाला शिक्षकांनी गाणे व गोष्टी म्हणुण दाखवल्या बसमध्ये आम्हाला शिक्षकांनी गाण्याच्या भेंड्या खेळायला सांगितल्या व गाणे गोष्टी म्हणायला सांगितले. बसमध्ये आम्हाला आजिबात बोरींग झाले नाही व कोणत्याही प्रकारचा त्रास झाला नाही. सर्वांच्या चेह-यावरील आनंद ओसांडुन वाहत होता. ६ ते ७ तासांच्या प्रवासानंतर आम्ही रायगडाच्या पायथ्याशी पोहोचलो आता समोर समुद्र सपाटीपासून साधारण ८२० मीटर (२७०० फुट) उंचीवर आसणारा भक्कम व सुंदर रायगड किल्ला उभा होता. आम्ही 'हर हर महादेव' जय भवानी जय शिवाजी' या घोषणा देत हा रायगड किल्ला अभिमानाने चढु लागलो होतो.

आम्ही रायगड किल्ला चढत असताना आम्हाला तिथे अनेक मार्गदर्शन करणारे (किल्ला मार्गदर्शन करुन देणारे) गाईड दिसले. आमच्या शिक्षकांनी एक गाईडला किल्याविषयी माहिती सांगायला आमच्या बरोबर घेतले रायगड किल्याविषयी माहिती ऐकायला आम्ही फार जोषात आणि उत्साहात होतो कारण रायगड हा आमच्या आवडीच्या किल्यापैकी एक किल्ला होता.

रायगड हा किल्ला शिवाजी महाराजांच्या हिंदवी स्वराज्याचा राजधानीचे ठिकाण होते आणि शिवाजी महाराजांच्या काही प्रमुख बैठकी व स्वराज्याविषयी एखादा चांगला निर्णय घ्यायचा असेल तर तो निर्णय शिवाजी महाराज याच किल्यावरुन घेत होते. मुळ म्हणजे किल्ले रायगड हे शिवाजी महाराजांच्या वास्तव्याचे ठिकाण होते.

शिवाजी राजे व त्यांच्या मातोश्री राजामाता जिजाबाई हे याच किल्यात राहत होते. तेथिल गाईड मार्गदर्शक यांनी आम्हाला संगितले की शिवाजी महाराजांच्या या किल्ल्याचे सर्व बांधकाम दगडात आणि चुण्यात झाले आहे.

त्याकाळात शिवाजी महाराज हे रायगडावर राहण्याचे मुख्य कारण म्हणजे रायगड हा किल्ला उंचीवर बांधलेला होता आणि या किल्ल्यावर मोठ्या प्रमाणावर तोफखाणा होता जेणेकरुण या किल्ल्यावर कोणताही शत्रु आक्रमण करण्यासाठी धजावत नसे.

चुकुन जर या किल्यावर कोणी आक्रमण करून

जर या किल्याला जिंकायचा विचार केला तर शिवाजी महाराजांचा प्रभावी असा तोफखाणा या किल्यावर चढाई करणाऱ्या शत्रुची राख करुण टाकत होता. या प्रकाराची माहिती आम्हाला तेथील गाइड ने दिली रायगड किल्ल्याची ही माहिती ऐकुण आमच्यामध्ये जुनच जोश आणि उत्साह हा वाढतच गेला.

या सर्व प्रकारची माहिती ऐकल्यावर आम्हा सर्वानाच भूक लागली होती. त्यानंतर आम्ही एक झाडाच्या सावलीखाली बसलो आणि जेवण करु लागलो जेवण केल्यानंतर आम्ही या किल्यावरुण माघारी यायला लागलो व आमचा परतीचा प्रवास चालु झाला पण मला त्या किल्ल्यावरुन येवू वाटत नव्हते.

रायगडाच्या सभोवतालचा निसर्ग पाहुन मला खुप छान वाटत होते तसाच शेवटी आम्ही रायगड या किल्याचा निरोप घेतला आणि आमचा परतीचा प्रवास सुरु झाला होता. रायगडावरुन परतताना आम्ही बसमध्ये बसलो बसमध्ये बसुन काही मुले बसमध्ये फोटो आणि व्हीडीओ काढत होते. आम्ही घरी पोहचायला पहाटेचे ४ वाजले होते रस्त्यात आम्हाला एक छानसं हॉटेल लागल आम्हा सगळ्या

विद्यार्थ्यांना आणि शिक्षकांना भुक लागली होती मग आम्ही त्या हॉटेलमध्ये जेवण करून घरी पोहोचलो.

त्या हाटलमध्य जवन पर ही सहल माझ्या आयुष्यातील अविस्मरणीय ही सहल माझ्या आयुष्यातील अविस्मरणीय (कधीही न विसरलेली) सहल आहे त्याचे कारण :- या सहलीमूळे आम्हाला शिवाजी महाराजांविषयी माहिती सहलीमूळे आम्हाला शिवाजी महाराजांविषयी माहिती मिळाली व आमच्या पुर्वजांच्या व शौर्याच्या पराक्रमाच्या गोष्टी समजल्या अशा प्रकारे आमची रायगड सहल होती.

एका चिमणीची व्यथा

आज सकाळी दारात आमच्या चिमणी एक आली होती चिव-चिव करुन मला आपली व्यथा सांगत होती उन्हाळ्याच्या उकाड्यात पाणी कुठे मिळत नाही दाणा - पाणी तर दुख सावली पण मिळत नाही वृक्षतोड अमाप करून सिंमेट जंगले वादत आहेत. माणसांच्या हट्टापायी पक्षी हकनाक मस्त आहेत तुच सांग दादा आता आम्ही कुठे वस्ती करु सावली साठी कुठे फिरु अलिशान घरात तुझ्या मला तर थारा नाही आणि बागे मध्ये ही मला अन्न पाणी चारा नाही.... माणसांचे आम्ही काही विघडवले कधीच नाही तरी पण आमच्या जगात आम्हांला सुख मिळत नाही... तुझ्यासारखाच माझा जीव जंगण्याचा मला पण हक्क आहे नाहीतर एक दिवस असा येईल माझ्या सारखा तु पण होशील.... तु पण होशील...

कु. मयुरी मधूकर टेकाळे बी.ए.-३

दिवाळीचे दिवस

दिवाळी हा आपल्याकडे लहान – मोठ्यांपासून सगळ्या धर्मांमध्ये मोठ्या प्रमाणांवर साजरा केला जाणारा सण आहे. आणि मला खास करुन दिवाळी खूप आवडते. कारण दिवाळी जवळ आली की काही दिवस आधी पासूनच सगळी तयारी सुरु होते. सगळ्यात आधी सुरुवात होते ती खरेदीची नवीन ड्रेस, फटाके, रांगोळ्या आणि आकाश कंदील.

कोजागिरी पौर्णिमेपासुन आपण आकाशकंदील लावतो. लहानापणी आम्ही उत्साहाने आकाशकंदील बनवत असू. आजकाल विकत आणण्यामुळे तो बनवायची मज्जा खूप मिस करत आहे. मी रांगोळी काढणे हा एक आवडीचा कार्यक्रम असायचा दरवर्षी काहीतरी नवीन शक्कल लढवून रांगोळी सजवायचो. कधी फुलांच्या पाकळ्या, कधी चमकी, कधी वेगवेगळ्या पणत्या सजवून केलेली सजावट, कधी लाकडाचा भूसा रंगवून तो रांगोळीत भरायचो आणि कधी कधी तर तांदूळ रंगवून रांगोळीत भरायचो.

दिवाळीमध्ये न विसरता येण्यासारखी गोष्ट म्हणजे फराळ. दिवाळीच्या २-३ दिवस आधीपासून आई फराळ बनवायला सुरुवात करायची त्यात असायचे ते चिवडा, लाडु, चकली,शेव, करंजी, शंकरपाळे आणि अनारसे

- अपर्णा बाळास्रो। निक्रम बी.ए.-१

कितीदा तरी आईला मदत करायचा बहान्याने काही पदार्थांना थोडे थोडे खाऊन पाहिले आहे.

आजकाल हा फराळ बाराही महिने बाहेर जरी मिळत असेल तरी दिवाळीच्या दिवसांत या फराळाची चव काही वेगळीच लागते. आणि आईच्या हाताची चव या पदार्थांची लज्जत खूप वाढवते.

दिवाळीच्या पहाटे म्हणजेच नरकचर्तुदशीला आपण लवकर उठतो आणि सुगंधी उटण्याने स्नान करतो आणि त्यामुळे एरव्ही कधी लवकर न उठणारे आम्ही या दिवशी न चुकता लवकर अंघोळ करुन घ्यायचो. अभ्यंगस्नान म्हणजे आई आम्हाला अंघोळीच्या आधी ओवळायची.

आम्ही दरवर्षी भाऊबीजेसाठी आजोळी जायचो तिथे मामा-मावशी आणि आम्ही सगळे भावंड खूप मज्जा करायचो. तिथे आजोबांनी आमच्यासाठी फटाके आधीच आणून ठेवलेले असायचे ते पण एकदम भरभरुन आधी काय उडवू आणि काय नको असं होऊन जायचं. तिथे फटाके जरा कमी प्रमाणात असायचे त्यावरुणच सगळ्यांची भांडाभांडी व्हायची. मग कसतरी करुन वाटणी व्हायची आणि थोड्या वेळासाठी शांतता व्हायची आणि बच्चे कंपनी म्हणजे आमची लहान भावंड आम्हाकडुन अगदी भांडुन फटाके वैगेरे घ्यायचे पण त्यांना भिती वाटत असल्यामुळे ते उडवायची जिम्मेदारी आचच्यावर यायची.

आता ही सगळी मजा जरी आठवणींमध्ये राहिली असली तरी नवीन पद्धतीने आपण दिव्यांनी साजरी करु शकतो Ecofriendly दिवाळी साजरी करण्याची आपल्या पर्यावरणाची गरज आहे. जास्त फटाके न फोडता हवेचे आणि ध्वनीचे प्रदुषण कमी करण्यात आपण हातभार लावायला हवा. ह्या दिवाळीमध्ये सगळ्या वाईट गोष्टी जळुन जावो, जूनी भांडणे आणि रुसवे-फुगवे विसरुन जावोत आणि नव्या इच्छांचा आणि नवीन कल्पनांचा दीप सर्वांच्या मनात अखंड तेवत राहो...... स्नेहाचा सुगंध दरवळला, आनंदाचा क्षण आला, विनंती आमची परमेश्वराला, सौख्य, समृद्धी लाभो तुम्हाला.

मला माझा दिवाळीतील तो सुवर्णक्षण खूप आवडतो जेव्हा भाऊबीज असते मी माझ्या भावाला ओवाळते व माझा भाऊ मला एक खूप छान वस्तु देतो. आमच्या घरी लक्ष्मीपूजनाला आम्ही आमच्या घरातील दागिने, पैसे याचेही पूजन करतो. दिवाळीत जर हायस्कुल मध्ये आणि शाळेमध्ये पंघरा दिवसाची सुट्टी मिळाली तरीसुद्धा आम्ही दिवाळीत मजा करत. फराळ करत अभ्यास पूर्ण करायचो.

कॉलेज पून्हा भरत्यावर घरी केलेला फराळ मी माझ्या मैत्रिणींसाठी व शिक्षकांसाठी घेऊन जायचे आणि आम्ही सर्वजण मिळून मजा करत फराळ खायचो. माझ्या मैत्रीणीही मला फराळ खायला बोलवायचा. आम्ही दिवाळीच्या सुट्टीत ही एकत्र येऊन खूप मजा करायचो.

सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे किल्ला. किल्ला

बनवायला आणि सजवायला तर आम्ही पूर्ण दोन दिवस घालवायचो. सुंदर आणि मोठा किल्ला बनवून त्याच्या चारी बाजूला घान्य रोवायचो. किल्यापुढे सुंदर रांगोळी काढायचो. किल्यांवर सैनिक मांडायचो आणि काळ्याकुट्ट अंघारात त्या किल्ल्याभोवती पणत्या लावून तो किल्ला एवढा सुंदर दिसायचा की ते दृश्य अविस्मरणीय होते.

मला माझ्या प्रत्येक दिवाळीची आठवण खूप सुवर्णमय वाटते. दिवाळी हा सण आनंद, सुख, समाधान घेऊन येतो. दिवाळी या सणाने सर्वजण एकत्र येतात. मला दिवाळी हा सण खूप आवडतो. तुम्हां सर्वांना दिवाळीच्या खूप खूप शुभेच्छा...!

घेऊनी दिव्यांचा प्रकाश माळेनी गंध मधुर उठण्याचा करा संकल्प सुंदर जगण्याचा या विचाराप्रमाणे पर्यावरण पूरक सण साजरा केला जातो

भैयडया

जाताना तू कधी विचारच केला नाही माझा
माझे डोळे तुला पाहण्यास आतुर झाले आहेत
सांग ना रे भैयङ्या मी कुठे भेटायला येऊ.......
वाढिदवस होता तुझा तेव्हा रात्रभर जागीच होते.
एकदा पण आठवण नाही आली तुला
रात्रभर मी तुझ्याच विचारात होते.
सांग ना रे भैयड्या मी कुठे भेटायला येऊ.....
शब्दच कमी पडतायत तुझे वर्णन करताना
कसा सोडून गेला या चिमुरडीला वाऱ्यावर
खूप आतुरता आहे मला तुला भेटण्याची
खरंच विश्वासच बसत नाही
सगळं संपून गेलंय
श्वास फक्त राहिलाय फक्त तुझ्याचसाठी

गोसावी ऋतुजा अरुण बी.ए.-२

भारताची आर्थिक स्थिती अर्थ मंत्रालय व रिझर्ट्स बॅकेच्या दृष्टीतून

रोहिणी अहिवळे, प्रणाली घाडगे बी. ए. भाग- २

अर्थव्यवस्थेची स्थिती २०२२-२३: अर्थव्यवस्था पुन्हा रुळावर महामारीमुळे प्रभावित, रशियन-युक्रेन संघर्ष आणि चलनफुगवटा यातून सावरत भारतीय अर्थव्यवस्था आर्थिक वर्ष २३ मध्ये महामारी पूर्वीच्या विकासाच्या मार्गावर जाण्यासाठी सर्व क्षेत्रांमध्ये व्यापक प्रमाणात पुन्हा रुळावर येत आहे. आर्थिक वर्ष २४ मध्ये भारताची सकल देशांतर्गत उत्पादनातील (जीडीपी) वाढ जोमाने होईल अशी अपेक्षा आहे. आर्थिक वर्ष २४ साठी जीडीपीचा अंदाज ६-६.८% च्या श्रेणीत असेल.

आर्थिक वर्षाच्या पहिल्या सहामाहीत.खाजगी वापर आर्थिक वर्ष १५ नंतरचा सर्वाधिक आहे आणि यामुळे उत्पादन उपक्रमांना चालना मिळाली आहे परिणामी सर्व क्षेत्रांमध्ये क्षमता वापरात वाढ झाली आहे. केंद्र सरकारचा भांडवली खर्च आणि कॉपॉरेट्सच्या ताळेबंदाच्या बळकटीकरणामुळे खाजगी भांडवली खर्चातील प्रचंड वाढ ही चालू वर्षातील भारतीय अर्थव्यवस्थेच्या वाढीच्या घटकांपैकी एक आहे. जानेवारी-नोव्हेंबर २०२२ दरम्यान एमएसएमई क्षेत्रातील पत वाढ सरासरी ३०.६ टक्क्यांहून

अधिक होती. नोव्हेंबर २०२२ मध्ये किरकोळ चलनवाढ आरबीआयच्या निर्धारित श्रेणीमध्ये परत आली आहे. एप्रिल-डिसेंबर २०२२ मध्ये इतर उदयोन्मुख बाजारपेठेच्या अर्थव्यवस्थेच्या तुलनेत भारतीय रुपयाने चांगली कामगिरी केली. एप्रिल-नोव्हेंबर २०२२ या कालावधीसाठी प्रत्यक्ष कर संकलन उत्साहवर्धक राहिले. वाढलेली रोजगार निर्मिती शहरी बेरोजगारीच्या घटत्या दरामध्ये आणि कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधीमध्ये जलद निव्वळ नोंदणीच्या माध्यमातून दिसून येते. सार्वजनिक डिजिटल मंचाच्या विस्तारामुळे आणि उत्पादित मालाला प्रोत्साहन देण्यासाठी केलेल्या उपाययोजनांमुळे आर्थिक विकासाला चालना मिळेल. भारताचा मध्यमकालीन विकासाचा दृष्टीकोन: आशावाद आणि आकाक्षांसह भारतीय अर्थव्यवस्थेने २०१४-२०२२ दरम्यान एकूण कार्यक्षमतेत वाढ करून अर्थव्यवस्थेच्या मूलभूत गोष्टींना बळकटी देणार्या व्यापक संरचनात्मक आणि प्रशासकीय सुधारणा केल्या. जीवनमान आणि व्यवसाय सुलभतेत सुधारणा करण्यावर मूलभूत भर देऊन, २०१४ नंतरच्या सुधारणा सार्वजनिक वस्तूंची निर्मिती, विश्वासावर आधारित प्रशासनाचा अवलंब, विकासासाठी खाजगी क्षेत्राशी सह-भागीदारी आणि कृषी उत्पादकता सुधारण्याच्या व्यापक तत्त्वांवर आधारित होत्या.

२०१४-२०२२ या कालावधीत मागील वर्षांतील कर्ज वाढीचा आणि जागतिक स्तरावरील हादऱ्यांमुळे ताळेबंदावर ताणही दिसून आला, याचा कर्ज वाढ, भांडवल निर्मिती आणि त्यामुळे या कालावधीतील आर्थिक विकास यांसारख्या प्रमुख समग्रलक्षी आर्थिक (मॅक्रोइकॉनॉमिक) घटकांवर विपरित परिणाम झाला. ही परिस्थिती १९९८-२००२ या कालावधीशी साधम्य साधणारी आहे ,जेव्हा सरकारने हाती घेतलेल्या परिवर्तनात्मक सुधारणांमुळे अर्थव्यवस्थेला बसलेल्या तात्पुरत्या घक्क्यांमुळे विकासाचा परतावा कमी झाला होता. हे धक्के कमी झाल्यावर, संरचनात्मक सुधारणांनी २००३ पासून विकासाचा लाभांश

दिला. त्याचप्रमाणे, २०२२ मधील महामारीचे जागतिक हादरे आणि वस्तूंच्या दरातील वाढ ओसरल्यानंतर येत्या दशकात भारतीय अर्थव्यवस्था अधिक वेगाने वाढेल. बँकिंग, गैर -बँकिंग आणि कॉपॉरेट क्षेत्रांच्या सुधारित आणि निकोप ताळेबंदांसह, एक नवीन पत चक्र आधीच सुरू झाले आहे, जे गेल्या काही महिन्यांत बँक पतपुरवठ्यामधील दोन अंकी वाढीवरून स्पष्ट होते. अधिक औपचारिकीकरण, उद्य आर्थिक समावेशन आणि डिजिटल तंत्रज्ञानावर आधारित आर्थिक सुधारणांमुळे निर्माण झालेल्या आर्थिक संधी यातून भारतीय अर्थव्यवस्थेला कार्यक्षमतेचा फायदा मिळू लागला आहे. अशा प्रकारे सर्वेक्षणाचा भाग २ दर्शवितो की भारताचा विकासाचा दृष्टीकोन महामारीपूर्व वर्षांच्या तुलनेत चांगला दिसतो आहे आणि भारतीय अर्थव्यवस्था मध्यम कालावधीत तिच्या क्षमतेनुसार वाढ करण्यासाठी सञ्ज आहे.

वित्तीय घटनाक्रम : महसूल वाढ

आर्थिक वर्ष २३ मध्ये आर्थिक व्यवहारांमध्ये सुधारणा, प्रत्यक्ष कर आणि वस्तू सेवा करातील महसुलात वाढ आणि अर्थसंकल्पातील वास्तववादी गृहितके यामुळे केंद्र सरकारच्या वित्त व्यवस्थापनाने चांगली कामगिरी करून दाखवली आहे. प्रत्यक्ष कर आणि वस्तू आणि सेवा करातील मजबूत वाढीमुळे एप्रिल ते नोव्हेंबर २०२२ दरम्यान एकूण कर महसुलात १५.५ टक्के वार्षिक वाढ नोंदली गेली. आर्थिक वर्षाच्या पहिल्या आठ महिन्यांत प्रत्यक्ष करांमधील वाढ त्यांच्या संबंधित दीर्घकालीन सरासरीपेक्षा खूप जास्त होती. केंद्र आणि राज्य सरकारांसाठी जीएसटी महत्त्वाचा स्त्रोत म्हणून सिद्ध झाला असून एप्रिल ते डिसेंबर २०२२ या कालावधीत जीएसटी संकलन २४.८ टक्क्यांनी वाढले. वर्षभरात जास्त महसुली खर्चाची आवश्यकता असतानाही भांडवली खर्चावर (कॅपेक्स) केंद्र सरकारचा भर कायम राहिला आहे. केंद्र सरकारचा भांडवली खर्च जीडीपीच्या १.७ टक्के (आर्थिक वर्ष ०९ ते २०) या दीर्घकालीन सरासरी वरून आर्थिक वर्ष २२ मध्ये जीडीपीच्या २.५ टक्क्यांपर्यंत वाढला आहे. केंद्र सरकारने राज्य सरकारांना व्याजमुक्त कर्जाद्वारे प्रोत्साहन दिले आहे आणि कॅपेक्सवरील खर्चाला प्राधान्य देण्यासाठी कर्जाची मर्यादा वाढवली आहे. रस्ते आणि महामार्ग, रेल्वे आणि गृहनिर्माण आणि शहरी व्यवहार यांसारख्या पायाभूत सुविधा-केंद्रित क्षेत्रांवर भर राहिल्यामुळे कॅपेक्समधील

वाढीचा मध्यम-कालावधीसाठी वाढीवर मोठ्या प्रमाणात सकारात्मक परिणाम झाला. सरकारचे कॅपेक्स प्रणित विकासाचे धोरण भारताला वृद्धी दर आणि व्याज दरातील तफावत सकारात्मक ठेवण्यास सक्षम बनवेल, ज्यामुळे मध्यम कालावधीत कर्ज आणि जीडीपी गुणोत्तर कायम राहील. आर्थिक व्यवस्थापन आणि आर्थिक मध्यस्थी: एक चांगले वर्ष भारतीय रिझर्व्ह बँकेने एप्रिल २०२२ मध्ये कठीर आर्थिक निर्णय घ्यायला सुरुवात केली आणि तेव्हापासून रेपो दरात २२५ बेसिस अंश वाढ केली, ज्यामुळे अतिरिक्त तरलता स्थितीला चाप बसला. स्वच्छ ताळेबंदामुळे वित्तीय संस्थांकडून वाढीव कर्ज देण्यात आले. कर्ज पुरवठ्यातील वाढ टिकून राहणे अपेक्षित आहे आणि त्याचबरोबर खाजगी कॅपेक्समधील वाढीमुळे एक उत्तम गुंतवणुकीचे चक्र सुक होईल. एप्रिल २०२२ पासून शेड्युल्ड कमर्शिअल बँकांद्वारे बिगर-कृषी कर्जाची मागणी दुहेरी अंकांमध्ये वाढत आहे. बिगर -बँकिंग वित्तीय कंपन्याद्वारे वितरित केले जाणारे कर्ज देखील वाढत आहे. शेड्युल्ड कमर्शिअल बँकांचे एकूण अनुत्पादित मालमत्ता प्रमाण ५.० या सात वर्षांच्या नीचांकी पातळीवर घसरले आहे. भांडवल जोखीम भारित मालमत्तेचे प्रमाण (CR-R) १६.० आहे. दिवाळखोरी आणि नादारी संहिता द्वारे शेड्युल्ड कमर्शिअल बँकांसाठी पुनर्प्राप्ती दर इतर माध्यमांच्या तुलनेत आर्थिक वर्ष २२ मध्ये सर्वाधिक होता. किंमती आणि महागाई: कठीण परिस्थितीत यशस्वीपणे नियंत्रण वर्ष २०२२ मध्ये प्रगत जगात तीन ते चार दशकांनंतर उच्च चलनवाढ दिसून आली असताना, भारताने किमती नियंत्रणात ठेवल्या. भारताचा किरकोळ चलनवाढीचा दर एप्रिल २०२२ मध्ये ७.८ टक्क्यांवर पोहोचला होता, जो रिझर्व्ह बँकेच्या ६ टक्क्यांच्या कमाल मर्यादेपेक्षा अधिक होता, मात्र कमाल पातळीवर गेलेला हा महागाई दर जगातील सर्वात कमी दर होता. सरकारने किमतीतील वाढ रोखण्यासाठी बहुआयामी दृष्टीकोन स्वीकारला पेट्रोल आणि डिझेलच्या निर्यात शुल्कात टप्प्याटप्प्याने कपात प्रमुख सामुग्रीवरील आयात शुल्क शून्यावर आणण्यात आले, तर कच्च्या पोलादाच्या निर्यातीवरील कर ३० वरून ५० टक्क्यांपर्यंत वाढवण्यात आला.

9४ एप्रिल २०२२ पासून ३० सप्टेंबर २०२२ पर्यंत कापसाच्या आयातीवरील सीमाशुल्क माफ करण्यात आले

एचएस कोड ११०१ अंतर्गत गव्हाच्या उत्पादनांच्या निर्यातीवर बंदी आणि तांदळावर निर्यात शुल्क लागू करण्यात आले. कच्चे आणि शुद्ध पाम तेल, कच्चे सोयाबीन तेल आणि कचे सूर्यफूल तेलावरील मूलभूत शुल्कात कपात रिझर्व्ह बँकेने मार्गदर्शक आणि प्रतिसादात्मक चलनविषयक धोरणाद्वारे चलनवाढीच्या अपेक्षांवर नियंत्रण ठेवल्यामुळे देशातील चलनवाढ आटोक्यात राखण्यास मदत झाली आहे. व्यवसाय आणि कुटुंब या दोघांच्याही भविष्यातील महागाईच्या अपेक्षा चालू आर्थिक वर्षात कमी झाल्या आहेत. गृहनिर्माण क्षेत्रात सरकारचा वेळेवर धोरणात्मक हस्तक्षेप आणि गृहकर्जाच्या कमी व्याजदरामुळे मागणी वाढली आणि आर्थिक वर्ष २३ मध्ये परवडणाऱ्या घरांच्या बाबतीत खरेदीदारांना अधिक सहजतेने आकर्षित केले. संमिश्र गृहनिर्माण किंमत निर्देशांक मूल्यांकन आणि गृहनिर्माण किंमत निर्देशांक बाजार किमतींमधील एकूण वाढ गृह वित्त क्षेत्रातील पुनरुजीवन दर्शवते. गृहनिर्माण किंमत निर्देशांक मधील स्थिर ते मध्यम वाढ देखील मालमत्तेच्या मूल्याच्या दृष्टीने घरमालकांना आणि गृहकर्ज प्रवठादारांना आत्मविश्वास प्रदान करते.

भारताचे चलनवाढीचे व्यवस्थापन उल्लेखनीय आहे आणि प्रगत अर्थव्यवस्थांच्या तुलनेत विरोधाभासी आहे , ज्या अजूनही वाढीव महागाई दरांशी झुंजत आहेत. सामाजिक पायाभूत सुविधा आणि रोजगार : मोठी व्याप्ती सामाजिक क्षेत्रासाठीच्या सरकारी खर्चात लक्षणीय वाढ झाली. आर्थिक वर्ष २०२१ मध्ये केंद्र आणि राज्य सरकारकडून आरोग्यक्षेत्रासाठी झालेला खर्च सकल राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या १.६% इतका होता. आर्थिक वर्ष २०२३ मध्ये (अर्थसंकल्पीय खर्च) तो सकल राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या २.१% वर तर, आर्थिक वर्ष २०२२ मध्ये (महसूली खर्च) तो २.२% पर्यंत पोहोचला. आर्थिक वर्ष २०१६ मध्ये सामाजिक क्षेत्रांतर्गत झालेला अर्थसंकल्पीय खर्च ९.१ लाख कोटी रुपये इतका होता; आर्थिक वर्ष २०२३ मध्ये त्यात वाढ होऊन तो २१.३ लाख कोटी रुपयांवर पोहोचला. या सर्वेक्षणात संयुक्त राष्ट्रांच्या विकास कार्यक्रमातील निष्कर्षांवरही प्रकाश टाकण्यात आला आहे. या अहवालातील निष्कर्षांप्रमाणे २००५-०६ ते २०१९-२० या काळात भारतातील ४१.५ कोटी नागरिक दारिद्र्यातून बाहेर पडले आहेत.

आकांक्षित जिल्हा कार्यक्रम हा मागास आणि अति दुर्गम भागासाठी सुशासनाचे उत्तम प्रारुप म्हणून उदयाला आला आहे. असंघटित कामगारांचा राष्ट्रीय माहितीसाठी तयार करण्यासाठी आधार संलग्नित ई-श्रम हे पोर्टल विकसित केले गेले. ई-श्रम पोर्टलवर ३१ डिसंबर २०२२ पर्यंत एकूण २८.५ कोटी असंघटित कामगारांची नोंदणी झाली आहे. जॅम अर्थात मजन-धन, आधार आणि मोबाईलफया त्रिसूत्रीला थेट लाभ हस्तांतरणाचे मिळालेल्या सामर्थ्यामुळे समाजातील उपेक्षित घटक औपचारिक वित्तीय व्यवस्थेत येऊ शकले आहेत, यामुळे नागरीकांचे सक्षमीकरण हो ऊन पारदर्शक आणि उत्तरदायी प्रशासनाच्या वाटचालीत क्रांती घडून आली आहे. आधारने मको-विनफहे व्यासपीठ विकसित करण्यात आणि त्याद्वारे २ अब्जपेक्षा जास्त लस मात्रा देण्याची प्रक्रिया पारदर्शकपणे घडवून आणण्यात महत्त्वाची भूमिका बजावली आहे.

शहरी आणि ग्रामीण अशा दोन्ही भागात कामगारांच्या उपलब्धतेची स्थिती कोविडपूर्व काळापेक्षाही अधिक सुधारली. २०१८-१९ मधील बेरोजगारीचा ५.८ टक्के इतका असलेला दर घसरून तो २०२०-२१ मध्ये ४.२ टक्क्यांपर्यंत खाली आला आहे. आर्थिक वर्ष २०२२ मध्ये शाळा प्रवेशाच्या सकल नोंदणी गुणोत्तरात सुधारणा होऊन लैंगिक समानताही वधारली. इयत्ता पहिली ते पाचवीकरता प्राथमिक शिक्षणासाठी ६ ते १० वयोगटातील लोकसंख्येच्या टक्केवारीनुसार - आर्थिक वर्ष २०२२ मध्ये मुली आणि मुलांच्या शाळा प्रवेशाच्या सकल नोंदणी गुणोत्तरात सुधारणा झाली आहे. आर्थिक वर्ष २०१४ मध्ये नागरीकांना स्वतः कराव्या लागणाऱ्या आरोग्यविषयक खर्चाचे प्रमाण ६४.२% इतके होते. मात्र सरकारने आरोग्याक्षेत्रासाठी उचललेल्या असंख्य पावलांमुळे आर्थिक वर्ष २०१९ मध्ये घट होऊन ते ४८.२% पर्यंत खाली आले. अर्भक मृत्युदर, पाच वर्षांखालील बालकांचा मृत्यूदर आणि नवजात शिशू मृत्यूदरात सातत्यपूर्ण घट दिसून आली आहे. ०६ जानेवारी २०२३ पर्यंत २२० कोटींहून अधिक कोविड प्रतिबंधक लसमात्रा दिल्या गेल्या आहेत. ०४ जानेवारी २०२३ पर्यंत आयुष्मान भारत योजनेअंतर्गत सुमारे २२ कोटी लाभार्थ्यी निश्चित करण्यात आले. आयुष्मान भारत अंतर्गत देशभरात आत्तापर्यंत १.५४ लाखांपेक्षा जास्त आरोग्य आणि कल्याण केंद्रे कार्यान्वित करण्यात आली

आहेत. हवामान बदल आणि पर्यावरण: भविष्यातील संकटाचा सामना करण्यासाठी पूर्वतयारी भारताने २०७० पर्यंत शून्य कार्बन उत्सर्जनाचे उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी मनेट झिरोफ संकल्प जाहीर केला. भारताने ४०% वीज निर्माती बीगर-जीवाश्म इंघनापासून तयार करणारे प्रकल्प स्थापित करून, यासंबंधीचे ध्येय २०३० या त्याच्या मुदतीआधीच साध्य केले. भारताने स्थापित केलेल्या बीगर -जीवाश्म इंघन वीज निर्मिती प्रकल्पांतून २०३० पर्यंत ५०० गिगावॅटपेक्षाही जास्त वीजनिर्मिती होऊ शकेल. यामुळे २०१४-१५ च्या तुलनेत २०२९-३० पर्यंत सरासरी उत्सर्जनाच्या दरात सुमारे २९% इतकी घट होऊ शकेल. आपल्या प्रयत्नांमुळे भारत २०३० पर्यंत कार्बन उत्सर्जनाच्या सकल राष्ट्रीय दरात २००५च्या तुलनेत ४५ टक्याची घट साध्य करू शकेल. २०३० पर्यंत देशातील सुमारे ५०% संचयी विद्युत ऊर्जा ही बीगर जीवाश्म इंधन आधारीत ऊर्जा स्त्रोतां द्वारे निर्माण केली जाईल. मलाईफफ (लाईफ स्टाईल फॉर एनव्हायरमेंट) ही लोकचळवळ सुरू. नोव्हेंबर २०२२ मध्ये सार्वभौम हरीत रोखे आराखडा जारी करण्यात आला. भारतीय रिझर्व्ह बँकेने दोन टप्प्यांमध्ये ४,००० कोटी रूपयांच्या सार्वभौम हरीत रोख्यांचा लिलाव केला. राष्ट्रीय हरित हायड्रोजन अभियानामुळे २०४७ पर्यंत भारत ऊर्जेच्या बाबतीत स्वावलंबी देश होईल. २०३० पर्यंत दरवर्षी किमान ५ एमएमटी (दशलक्ष मेट्रिक टन) इतकी हरित हायड्रोजन उत्पादन क्षमता विकसित केली जाईल. राष्ट्रीय हरित हायड्रोजन अभियानांतर्गत २०३० पर्यंत जीवाश्म इंधनाच्या आयातीत एक लाख कोटी रुपयांची घट साध्य होईल, त्यासोबतच सहा लाखांपेक्षा अधिक रोजगार निर्मिती होईल. यासोबतच २०३० पर्यंत नवीकरणीय ऊर्जा क्षमतेत सुमारे १२५ गिगावॅटची वृद्धी होईल, तसेच दरवर्षी हरितगृह वायुंच्या उत्सर्जनात सुमारे ५० एमएमटी (दशलक्ष मेट्रिक टन) इतकी घट साध्य होईल.

या सर्वेक्षणात हवामान बदलांविषयक राष्ट्रीय स्वीकारार्हता आराखडा (नॅप/छ-झ - छरींळेपरश्र - वर्रीरिंळेप झश्ररप) अंतर्गत हवामानबदल विषयक समस्या दूर करण्यासाठी तसेच शाश्वत विकासाच्या प्रक्रियेला चालना देण्यासाठीच्या आठ मोहिमांची प्रगती अधोरेखीत करण्यात आली आहे. राष्ट्रीय सौर मिशन अंतर्गत स्थापन केलेल्या सौर ऊर्जा प्रकल्पांद्वारे ऑक्टोबर २०२२ पर्यंत

६१.६ गिगावॅट इतकी उर्जा निर्मिती झाली. नवीकरणीय कर्जानिर्मितीच्या बाबतीत भारत जागतिक पसंतीचे मुख्य ठिकाण बनत असून, या क्षेत्रात गेल्या सात वर्षांमध्ये ७८.९ अब्ज डॉलर इतकी गुंतवणूक आली आहे. राष्ट्रीय शास्त अधिवास अभियानांतर्गत ऑगस्ट २०२२ पर्यंत ६२.८ लाख वैयक्तिक घरगुती शौचालये तसेच ६.२ लाख सामुदायिक आणि सार्वजनिक शौचालये बांघली गेली. कृषी आणि खाद्यात्र व्यवस्थापन काही वर्षांपासून कृषी आणि कृषी संलग्न क्षेत्राची कामगिरी उत्साहवर्धक राहीली आहे. पीक आणि पशुघन उत्पादकतेमधील वाढ, मूल्य समर्थनाच्या माध्यमातून शेतकऱ्यांना मिळणारा किमान परतावा निश्चित करणे, पीकांमधील वैविध्यासाठी चालना देणे, शेतकरी-उत्पादक संघटनांच्या स्थापनेसाठी दिलेल्या प्रोत्साहनाच्या माध्यमात्न बाजारपेठांमधील पायाभूत सुविधांमध्ये स्धारणा करणे आणि कृषीपायाभूत सुविधा निधीच्या माध्यमात्न कृषी क्षेत्रातील गुंतवणूकीसाठी चालना देणे केंद्र सरकारने या आणि अशा पद्धतीच्या केलेल्या अनेक उपाययोजनांमुळे हे शक्य झाले आहे.

२०२०-२१ या वर्षात मध्ये कृषी क्षेत्रातील खाजगी गुंतवणूकीत ९.३% पर्यंत वाढ झाली. २०१८ पासून अनिवार्य केलेल्या सर्व पिकांसाठीचा हमीभाव संपूर्ण भारतातील भारित सरासरी उत्पादन खर्चाच्या १.५ पट इतका निश्चित करण्यात आला आहे. २०२१-२२ मध्ये कबी क्षेत्राला संस्थात्मक यंत्रणाकडून मिळणाऱ्या कर्ज १८.६ लाख कोटींपर्यंत वाढले २०२१-२२ मध्ये भारतातील अन्नधान्य उत्पादनात सातत्यपूर्ण वाढ होऊन ते 394.७ दशलक्ष टनांपर्यंत पोहोचले आहे. राष्ट्रीय अन्न सरक्षा कायद्यांतर्गत देशभरातील सुमारे ८१.४ कोटी लाभार्थ्यांना १ जानेवारी २०२३ पासून एका वर्षासाठी मोफत धान्य दिले जात आहे. एप्रिल-जुलै २०२२-२३च्या कृषी योजनेअंतर्गतच्या पेमेंट सायकल मध्ये ११.३ कोटी शेतकऱ्यांना समाविष्ट करण्यात आले. कृषी पायाभूत सुविधा निधीअंतर्गत कापणीनंतरच्या कामांकरता तसेच सामुदायिक शेतीला साहाय्य देण्यासाठी १३,६८१ कोटी रुपये मंजूर केले आहेत. राष्ट्रीय कृषी बाजार (ई-नाम) योजनेअंतर्गत ऑनलाइन, स्पर्धात्मक, पारदर्शक निविदा प्रणाली कार्यान्वित, यात १.७४ कोटी शेतकरी आणि २.३९ लाख व्यापाऱ्यांचा सहभाग. परंपरागत कृषी विकास

योजनेंतर्गत शेतकरी उत्पादक संस्थांच्या माध्यमातून सेंद्रिय शेतीला चालना दिली जात आहे. आंतरराष्ट्रीय भरड धान्य वर्ष या उपक्रमाच्या अंतर्गत बाजरीचे उत्पादन आणि वापर याला चालना देण्यात भारत आघाडीवर आहे.

उद्योगः सातत्यपूर्ण पुनरञ्जीवन

औद्योगिक क्षेत्राद्वारे (आर्थिक वर्ष २२-२३ च्या पहिल्या सहामाहीत) एकूण सकल मूल्यवर्धन (GV-) ३.७ टक्कयांनी वाढले, जे गेल्या दशकाच्या पहिल्या सहामाहीत असलेल्या २.८ टक्क्यांच्या सरासरी वाढीपेक्षा जास्त आहे. खासगी अंतिम उपभोग खर्चातील मजबूत वाढ, वर्षाच्या पहिल्या सहामाहीत निर्यात प्रोत्साहन, वर्धित सार्वजनिक भांडवली खर्च आणि मजबूत बँक आणि कॉपॉरेट ताळेबंद यामुळे गुंतवणुकीच्या मागणीत झालेली वाढ यामुळे औद्योगिक विकासाची मागणी वाढली आहे. मागणीच्या उत्तेजनास उद्योगाचा पुरवठा प्रतिसाद भक्कम आहे. जुलै २०२१ पासून पीएमआय उत्पादन १८ महिने विस्तार क्षेत्रात राहिले आहे आणि औद्योगिक उत्पादन निर्देशांक (IIP) निकोपरित्या वाढत आहे. जानेवारी २०२२ पासून सूक्ष्म, लघ् आणि मध्यम उद्योगांना (MSMEs) कर्ज प्रवठ्यामध्ये सरासरी ३०% वाढ झाली आहे आणि ऑक्टोबर २०२२ पासून मोठ्या उद्योगांना दिले जाणारे कर्ज दहेरी अंकी वाढ दर्शवत आहे. आर्थिक वर्ष १९ मध्ये ४.४ बिलियन अमेरिकी डॉलर असलेली इलेक्ट्रॉनिक्स निर्यात आर्थिक वर्ष २२ मध्ये जवळपास तिप्पट वाढून ११.६ अब्ज अमेरिकी डॉलर झाली. हॅंडसेटचे उत्पादन आर्थिक वर्ष १५ मध्ये ६ कोटी युनिट्सवरून आर्थिक वर्ष २१ मध्ये २९ कोटी युनिट्सवर पोहोचून, भारत हा जागतिक स्तरावर दुसऱ्या क्रमांकाचा मोबाइल फोन उत्पादक बनला आहे. औषध निर्माण उद्योगात थेट परकीय ग्ंतवणुकीचा ओघ (FDI) चार पटीने वाढन आर्थिक वर्ष १९ मध्ये असलेल्या १८० दशलक्ष अमेरिकी डॉलर वरून आर्थिक वर्ष २२ मध्ये ६९९ दशलक्ष अमेरिकी डॉलर झाला आहे. भारताला जागतिक पुरवठा साखळीत जोडण्यासाठी पुढील पाच वर्षांमध्ये ४ लाख कोटी रुपयांच्या अंदाजे भांडवली खर्चासह, १४ श्रेणींमध्ये उत्पादन संलग्न प्रोत्साहन (PLI) योजना सादर केल्या आहेत. आर्थिक वर्ष २२ मध्ये उत्पादन संलग्न प्रोत्साहन योजनांतर्गत ४७,५०० कोटी रुपयांची गुंतवणूक दिसून आली आहे, जी वर्षासाठी निर्धारित लक्ष्याच्या १०६% आहे. उत्पादन संलग्न प्रोत्साहन योजनांमुळे ३.८५ लाख कोटी रुपये किमतीचे उत्पादन/विक्री आणि ३.० लाख रोजगार निर्मितीची नोंद झाली आहे. जानेवारी २०२३ पर्यंत ३९,००० हून अधिक अनुपालन ओझे कमी केले गेले आहे आणि ३५०० हुन अधिक तरतुदी सुलभ केल्या आहेत. सेवा: शक्तीचा स्त्रोत सेवा क्षेत्राची वाढ आर्थिक वर्ष २३ मध्ये ९.१% नी अपेक्षित आहे, जी आर्थिक वर्ष २२ मध्ये ८.४% (धेघ) होती. जुलै २०२२ पासून निरीक्षण केलेल्या सेवा क्षेत्रातील उपक्रमांचा दर्शक, पीएमआय सेवांमध्ये मजबूत विस्तार. २०२१ मधील सेवा निर्यात करणार्या पहिल्या दहा देशांमध्ये भारताचा समावेश होता, जागतिक व्यावसायिक सेवा निर्यातीतील त्याचा वाटा २०१५ मधील ३ टक्क्यांवरून २०२१ मध्ये ४ टक्क्यांपर्यंत वाढला आहे. कोविड-१९ महामारीच्या काळात आणि डिजिटल सपोर्ट, क्लाउड सेवा आणि पायाभूत सुविधांच्या आधुनिकीकरणाच्या उद्य मागणीमुळे भू-राजकीय अनिश्चितता काळात भारताची सेवा निर्यात लवचिक राहिली. जुलै २०२२ पासून सेवा क्षेत्रातील कर्ज पुरवठ्यात १६% पेक्षा जास्त वाढ झाली आहे. आर्थिक वर्ष २२ मध्ये सेवा क्षेत्रात ७.१ अब्ज अमेरिकी डॉलर थेट परदेशी गुंतवणूक समभाग ओघ. संपर्क-केंद्रित सेवा आर्थिक वर्ष २३ मध्ये पूर्व-महामारी पातळीच्या वाढीच्या दरांवर पुन्हा दावा करण्यासाठी सञ्ज आहेत. बांधकाम क्षेत्रातील शाश्चत वाढ २०२१ ते २०२२ दरम्यान ५०% वाढीसह घरांची विक्री महामारीपूर्व पातळीपर्यंत नेत आहे. एप्रिल २०२१ मधील ३०-३२% वरून हॉटेलचा बुकिंगचा दर नोव्हेंबर २०२२ मध्ये ६८-७०% पर्यंत वाढला आहे. नियोजित आंतरराष्ट्रीय उड्डाणे पुन्हा सुरू केल्याने आणि कोविड-१९ नियम सुलभ केल्यामुळे आर्थिक वर्ष २३ मध्ये भारतात परदेशी पर्यटकांचे आगमन महिन्यागणिक वाढत असल्याने पर्यटन क्षेत्र पुनरुजीवनाची चिन्हे दाखवत आहे. डिजिटल प्लॅटफॉर्म भारताच्या आर्थिक सेवांमध्ये परिवर्तन घडवत आहेत. भारताचे ई-कॉमर्स मार्केट २०२५ पर्यंत वार्षिक १८ टक्कयांनी वाढण्याचा अंदाज आहे. परराष्ट्र क्षेत्र एप्रिल-डिसेंबर २०२२ साठी व्यापारी मालाची निर्यात 33२.८ अब्ज अमेरिकन डॉलर होती. भारताने आपल्या बाजारपेठांमध्ये वैविध्य आणले आणि ब्राझील, दक्षिण आफ्रिका आणि सौदी अरेबियाला निर्यात वाढवली, त्याची बाजार व्याप्ती वाढवण्यासाठी आणि अधिक चांगल्या प्रकारे

प्रवेश सुनिश्चित करण्यासाठी, २०२२ मध्ये, संयुक्त अरब अमिरातीसह सीईपीए आणि ऑस्ट्रेलियासह इसीटीए लागू होईल. २०२२ मध्ये १०० अब्ज अमेरिकी डॉलर रेमिटन्स प्राप्त करणारा भारत हा जगातील सर्वात मोठा देश आहे. सेवा निर्यातीनंतर रेमिटन्स हे बाह्य वित्तपुरवठ्याचा दुसरा सर्वात मोठा स्रोत आहे. डिसेंबर २०२२ पर्यंत, विदेशी चलन साठा ९.३ महिन्यांच्या आयातीमध्ये ५६३ अब्ज अमेरिकन डॉलर होता. नोव्हेंबर २०२२ अखेरपर्यंत, भारत हा जगातील सहाव्या क्रमांकाचा सर्वाधिक परकीय चलन साठा असलेला देश आहे. बाह्य कर्जाचा सध्याचा साठा परकीय चलनाच्या साठ्याच्या समाधानकारक पातळीद्वारे संरक्षित आहे. एकूण राष्ट्रीय उत्पन्नाची टक्केवारी म्हणून भारताकडे एकूण कर्जाची पातळी तुलनेने कमी आहे आणि एकूण कर्जाची टक्केवारी म्हणून अल्पकालीन कर्ज आहे.

भौतिक आणि डिजिटल पायाभूत सुविधा

पायाभूत सुविधांच्या विकासासाठी सरकारची दृष्टी सार्वजनिक खाजगी भागीदारी व्यवहार्यता अंतर निधी (व्हाएबिलिटी गॅप फंडिंग अर्थात व्हीजीएफ) योजनेअंतर्गत २०१४-१५ ते २०२२-२३ या कालावधीतील ५७,८७०.१ कोटी रूपयांच्या एकूण प्रकल्प खर्चासह ५६ प्रकल्पांना तत्वतः मान्यता देण्यात आली. आर्थिक वर्ष २३–२५ पासून १५० कोटी खर्चासह भारत पायाभूत सुविधा विकास निधी (आयआयपीडीएफ) योजना ०३ नोव्हेंबर २०२२ रोजी सरकारने अधिसूचित केली होती

राष्ट्रीय पायाभूत सुविधा

अंमलबजावणीच्या विविध टप्प्यांतर्गत १४१.४ लाख कोटी रूपये खर्चाचे ८९,१५१ प्रकल्प ५.५ लाख कोटी रुपयांचे १००९ प्रकल्प पूर्ण झाले. एनआयपी आणि प्रोजेक्ट मॉनिटरिंग ग्रुप (पीएमजी) पोर्टल लिंकेजसाठी प्रकल्पांना शीघ्र मंज्री

राष्ट्रीय मुद्रीकरण

एकत्रित गुंतवणूक क्षमता ही अंदाजे ९ लाख कोटी रूपये आहे. आर्थिक वर्ष २०२२.मध्ये अपेक्षित ०.८ लाख कोटींच्या तुलनेत ०.९ लाख कोटी कमाईचे लक्ष्य गाठले. आर्थिक वर्ष २०२३ चे उद्दिष्ट १.६ लाख कोटी (एकूण राष्ट्रीय मुद्रीकरण पाइपलाइन-एनएमपी लक्ष्याच्या २७ टक्के)

असण्याची शक्यता आहे.

पंतप्रधान गतीशकी राष्ट्रीय महायोजना गतीशक्ती एकात्मिक नियोजनासाठी सर्वसमावेशक डेटाबेस तयार करते आणि मंत्रालये /विभागांमध्ये ताळमेळ ठेवत अंमलबजावणी करते. संबंधितांची कृतीशीलता आणि वस्तूंची देवाणघेवाण यात अखंडता रहावी बहुआयामी संपर्क (कनेक्टिव्हिटी) आणि लॉजिस्टिक कार्यक्षमता सुधारण्याचे उद्दिष्ट आहे

विद्युत क्षेत्र आणि नवीकरणीय ऊर्जा

१६ राज्यांमध्ये ५९ सौर उद्यानांच्या विकासासाठी ३० सप्टेंबर २०२२ पर्यंत, सरकारने ४० गिगावॅटची संपूर्ण लक्ष्य क्षमता मंजूर केली आहे. आर्थिक वर्ष २०२२ या वर्षात १७.२ लाख गिगावॅट प्रतितास वीज निर्माण झाली, आर्थिक वर्ष २०२१ ला १५.९ लाख गिगावॅट प्रतितास इतकी ऊर्जा तयार झाली. एकूण स्थापित वीज क्षमता (१ मेगा वॅट आणि त्याहून अधिक मागणी असलेले उद्योग) ३१ मार्च २०२१ रोजी ४६०.७ गिगावॅट वरून ३१ मार्च २०२२ रोजी ४८२.२ गिगावॅट इतकी वाढली.

भारतीय लॉजिस्टिकला जागतिक स्तरावर स्पर्धात्मक बनवणे

राष्ट्रीय लॉजिस्टिक धोरणामध्ये तांत्रिकदृष्ट्या सक्षम, एकात्मिक, खर्चाचा विकास करण्याची कल्पना आहे. कार्यक्षम, लवचिक, टिकाऊ आणि विश्वासाई लॉजिस्टिक परिसंस्था देशात वेगवान आणि सर्वसमावेशक वाढ करेल. राष्ट्रीय महामार्गांमध्ये जलद वाढ / आर्थिक वर्ष २०१६ मधील ६०६१ किमीच्या तुलनेत आर्थिक वर्ष २०२२ मध्ये १०४५७ किमी राष्ट्रीय महामार्ग / रस्ते बांधण्यात आले. भांडवली खर्चाला चालना देण्यासाठी अर्थसंकल्पीय खर्च २०२० मध्ये १.४ लाख कोटींवरून २०२३ मध्ये २.४ लाख कोटी इतका वाढला. ऑक्टोबर २०२२ पर्यंत २३५९ किसान रेलने अंदाजे ७.९१ लाख टन नाशवंत वस्तूंची वाहतूक केली. २०१६ मध्ये उडान योजनेच्या स्थापनेपासून एक कोटीहून अधिक विमान प्रवाशांनी त्याचा लाभ घेतला ८ वर्षांत प्रमुख बंदरांची क्षमता दुप्पट करणे. देशांतर्गत जलवाहतुकीला प्रोत्साहन देण्यासाठी १०० वर्षे जुना

कायदा बदलून इनलँड वेसल्स कायदा २०२१ हा नवा कायदा आला. त्यामुळे जहाजांच्या अडचण मुक्त हालचालींची ग्वाही मिळाली.

भारताची डिजिटल सार्वजनिक पायाभूत सुविधा युनिफाइड पेमेंट इंटरफेस (युपीआय)

युपीआय-आधारित व्यवहार मूल्य (१२१ टक्के) आणि आकारमान (१९५ टक्के) वाढले. त्यामुळे २०१९–२२ या कालावधीत युपीआयच्या आंतरराष्ट्रीय अंगिकाराचा मार्ग मोकळा.

देलिफोन आणि रेडिओ - डिजिटल सक्षमीकरणासाठी भारतातील एकूण दूरध्वनी (टेलिफोन) ग्राहकांची संख्या १९७.८ कोटी आहे (सप्टेंबर, २२ पर्यंत), ग्रामीण भारतातील ग्राहकांची संख्या ४४.३ टक्के. एकूण टेलिफोन ग्राहकांपैकी ९८ टक्क्यांहून अधिक ग्राहक वायरलेस पद्धतीने जोडलेले आहेत. भारतातील एकूण दूरसंवाद-घनता २२ मार्चमध्ये ८४.८ टक्के होती. २०१५ आणि २०२१ दरम्यान ग्रामीण इंटरनेट सबस्क्रिप्शनमध्ये २०० टक्के वाढ. प्रसार भारती (भारताची स्वायत्त सार्वजनिक सेवा प्रसारक) - २३ भाषांमध्ये प्रसारण, ४७९ केंद्रांत १७९ बोलीतून प्रसारण, देशाच्या ९२ टक्के भागात आणि एकूण ९९.१ टक्के लोकसंख्येपर्यंत पोहोच

हिजिटल सार्वजनिक वस्तू

२००९ मध्ये आधार सुरू केल्यापासून कमी किमतीत सुलभता आली. सरकारी योजनांतर्गत, मायस्कीम, ढीएउइ, जेम, इ-नाम, उमंग यांचा कायापालट झाला आहे. मार्केट प्लेस आणि नागरिकांना सर्व क्षेत्रांतील सेवांमध्ये प्रवेश करण्यास सक्षम केले आहे. अकाउंट ग्रीगेटर अंतर्गत, संमती-आधारित डेटा शेअरिंगची रचनात्मक चौकट ११० कोटींहून अधिक बँक खात्यात सध्या थेट आहे. एंड-टू-एंड डिजिटल कर्ज अर्जांना परवानगी देत कर्ज देण्याच्या व्यवहारांचे लोकशाहीकरण करणे हे खुल्या कर्जांच्या (ओपन क्रेडिट) सक्षमीकरण जाळ्याचे उदिष्ट आहे. राष्ट्रीय एआय पोर्टलने १५२० लेख, २६२ व्हिडिओ आणि १२० सरकारी उपक्रम प्रकाशित केले आहेत. त्यांकडे भाषेच्या अडथळ्यावर मात करण्यासाठी एक साधन म्हणून पाहिले जात आहे उदा. भाषिणी.

वापरकर्त्या ग्राहकांच्या गोपनीयतेसाठी कायदे केले जात आहेत. मानके , खुलेपणासाठी एक परिसंस्था तयार केली जात आहे तसेच मजबूत डेटा प्रशासन अधोरेखित करणारे अंतर्गतदृष्ट्या कार्यरत प्रोटोकॉल्स आणले जात

चित्रपट परीक्षण विद्रोही आणि कसदार रौन्द्रव

मराठी चित्रपटसृष्टी त वेगवेगळ्या विषयां वरचे चित्र पट

असतात. त्यातील काही विषय असे असतात की ते मनाला चांगलेच भिडतात. प्रेक्षक अशा विषयांवरील चित्रपटत्याच पठडीत बसणारा आहे. शेतक-यांच्या पिकाला मिळणारा कमी भाव, त्यातच ठेकेदारांचा मनमानी कारभार, त्यांना असलेला राजकीय आश्रय. त्यामुळे शेतकरी कमालीचा हवालदिल होतो. अपार कष्ट आणि मेहनत घेऊनदेखील त्याच्या वाट्याला दुःख आणि गरिबीच येते. मग अशा वेळी एखादा रांगडा तरुण त्याविरोधात आवाज उठवितो. रौंदळ हा मराठी चित्रपट याच कथानकाभोवती फिरणारा आहे. या चांगल्या कथानकाला कलाकारांच्या अभिनयाची उत्तम साथ लाभली आहे. त्याचबरोबर चित्रपटाचे कर्णमधुर संगीत, पार्श्वसंगीत, सुंदर सुंदर लोकेशन्स अशा सगळ्याच बाबी या चित्रपटामध्ये छान जुळलेल्या आहेत.

भूमिका फिल्म्स ॲण्ड एंटरटेन्मेंट या निर्मिती संस्थेअंतर्गत बाळासाहेब शिंदे, डॉ. पुरुषोत्तम भापकर, प्रमोद चौधरी, भाऊ शिंदे आणि राईज बिझनेस ग्रुप यांनी या चित्रपटाची निर्मिती केली आहे. गजानन नाना पडोळ यांनी या चित्रपटाच्या दिग्दर्शनाची बाजू सांभाळली आहे.

शिवा जाधव (भाऊसाहेब शिंदे) हा आपले आई-वडील आणि आजोबांसह राहात असतो. शेती हेच त्यांच्या उत्पन्नाचे साधन असते. शिवाला सैन्यामध्ये भरती व्हायचे असते. त्याकरिता तो प्रयत्नदेखील करतो. परंतु त्यामध्ये त्याला अपयश येते. त्यामुळे तो हताश आणि निराश होतो. त्याच वेळी त्याचे आजोबा (संजय लकडे) त्याला एक कानमंत्र देतात. शेती करूनही देशसेवा होऊ शकते असे ते त्याला सांगतात. त्यामुळे त्याच्यामध्ये नव्याने उर्जा निर्माण होते आणि तो शेतीकडे वळतो. त्यानंतर शेतकऱ्यांच्या मालाला मिळणारा कमी भाव, ठेकेदारांचा चाललेला मनमानी कारभार, त्यांना असलेला राजकीय पाठिंबा आणि पायल कदम बी.ए...

त्यामध्ये शेतक-यांची होणारी ससेहोलपट तो पाहतो. साहजिकच तो त्याविरोधात रुद्रावतार धारण करतो आक्षित्यानंतर कशा आणि कोणत्या घडामोडी घडतात है प्रत्यक्ष पडद्यावर पाहिलेले बरे. दिग्दर्शक गजानन नाना पडोळ यांने शेतक-यांवर होणारा अन्याय, या अन्यायाला का फोडणारा नायक, त्यातच नायक आणि नायिके फोडणारा नायक, त्यातच नायक आणि नायिके फुलणारी प्रेमकहाणी, ठेकेदार-कारखानदार यांची पुल्लारी प्रेमकहाणी, ठेकेदार-कारखानदार यांची दादागिरी. त्याच्या विरोधात नायकाचा चाललेला संवाववारी वालेला यांची या

त्याचबरोबरनेहा सोनावणेया नवोदित नायिकेची कामगिरीदेखील उत्तम झाली आहे. त्याचबरोबर संजय लकडे, यशराज डिंबाळे, सुरेखा डिंबाळे, शिवराज वाळवेकर, गणेश देशमुख, सागर लोखंडे आदी कलाकारांनी आपापली भूमिका चोख बजावली आहे. आजोबांच्या भूमिकेतील संजय लकडे कमालीचे भाव खाऊन गेले आहेत.

राष्ट्रीय पुरस्कार विजेत्या महावीर साबन्नावलं सिंक साऊंड आणि डिझाईनचे काम उत्तम केले आहे. संगीत आणि लोकेशन्स हीदेखील या चित्रपटाची जमेची बाजू आहे. संगीतकार आणि गायक हिर्षित अभिराजचे यासाठी कौतुक करावे लागेल. सुरेख आणि सुंदर अन्ना चाली आणि संगीत त्याने दिले आहे. भलरी... हे लोकगीत आणि मन बहरलं व ढगानं आभाळ ही गाणी सुंदर आहेतच त्याचबरोबर ती छान चित्रित करण्यात आली आहेत.

अनिकेत खंडागळे यांच्या कॅमे-याची कामगिरीही दमदार झाली आहे. चित्रपटाचा क्लायमॅक्स सिक्केल येईल असे सुचित करणारा आहे. चित्रपटाची लांबी ही काहीशी खटकणारी बाब आहे. चित्रपटातील रोमान्सची दृश्ये काही कमी करता आली असती असे वाटते. तसेच चित्रपटाची सुरुवात संथ झाली आहे. मात्र चांगल्या कथानकाला उत्तम संगीताची जोड मिळाल्यामुळे चित्रपट छान जमलेला आहे

-संपादक प्रा. अमोल खंडाळे

मुश्किलों से तुझे लड़ना है। जीत को हासिल करना है। क्या हुआ अगर तू अकेला है। फिर भी तू मुश्किलों का विजेता है सुरज बनकर चमकना है गर तो चाँद बनके रात को जागना है अपने मंजिल के कांटो को तोड़कर लक्ष्य की ओर भागना है।

- राकेश चव्हाण

अनुक्रमाणिका

गद्य विभाग

- समय का महत्त्व 9)
- लालची आदमी २)
- भ्रष्टाचार 3)
- राजनैतिक भ्रष्टाचार 8)
- एक खुबसुरत रिश्ता 4)
- पाठशाला का पहला दिन ξ)
- निर्णय (v)
- व्यक्तिचित्रण मिर्जा गालिब का अन्दाज -ए बयां ()
- फिल्म रिव्यू आरआरआर 9)

जगदाळे तेजश्री : तृतीय वर्ष सानिका घोडके : तृतीय वर्ष जगदाळे तेजश्री - तृतीय वर्ष ननावरे हर्षदा - तृतीय वर्ष रोहित बाबर - तृतीय वर्ष कृणाल लोखंडे - तृतीय वर्ष साक्षी देवकर : तृतीय वर्ष ज्योती काटकर बी.ए.-२ पवन शिंदे बी.ए.-२

पद्य विभाग

- रददी 9)
- दिल में डर है 2)
- माय मराठी 3)
- होगा कोई तो 8)
- निर्णय 4)
- आजादी E)
- जीवन (0)
- कोयल ()

कृणाल लोखंडे - तृतीय वर्ष कु. हर्षदा ननावरे - तृतीय वर्ष साक्षी दवेकर बी.ए.-३ निकिता साळुंखे साक्षी देवकर बी.ए.-३ तेजश्री जगदाळे बी.ए.-३ कुणाल लोखंडे बी.ए.-३ खरात ज्योत्स्ना - तृतीय वर्ष

राष्ट्रीय सेवा योजना

ट्रेड फेअर/सांस्कृतिक विभाग

अनिकेत काशीद आंतर राष्ट्रीय युवा महोत्सवासाठी शिवाजी विद्यापीठ संघामध्ये निवड

पारंपारिक वेशभूषा दिन

कुलगुरू डॉ. डी.टी. शिकें यांच्याकडून पारितोषिक स्विकारताना

मध्यवर्ती युवा महोत्सव मूक नाट्य स्पर्धेत प्रथम क्रमांक

युवा महोत्सव -लोकनृत्य स्पर्धेत सहभाग

ज्युनिअर विभाग युवा महोत्सव

पारंपारिक वेशभूषा दिनी निमित्त दाक्षिणात्य पोशाख

सदिच्छा भेट / अभ्यास सहल

मा. डॉ. अनिल पाटील चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा भी शहाजी द्राँगरे विशेष कार्यकारी अधिकारी खत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. श्री. आर. डी. गायकवाड माजी सचिव रयत शिक्षण संस्था, सातारा

झोनल मैदानी स्पर्धा- मुलांचा संघ

झोनल मैदानी स्पर्धा- मुर्लीचा संघ

क्रीडा महोत्सव कबड्डी स्पर्धा (मुली)

मॅरेथॉन विजेत्यांचा सत्कार करताना मान्यवर

क्रीडा महोत्सव मॅरेथॉन स्पर्धेचा प्रारंभ

झोनल व्हॉलीबॉल कांस्यपदक विजेता संघ

क्रीडा महोत्सव कबड्डी स्पर्धा (मुले)

क्रीडा महोत्सव-मॅरेथॉन स्पर्धा

सातारा विभागीय मैदानी स्पर्धोमध्ये सहभाग

तालुकास्तरीय कुस्ती स्पर्धेचे उद्घाटन

राज्यस्तरिय बॉल बॅडमिंटन स्पर्धा सहभाग

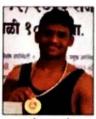
विभागीय बॉल बॅडमिंटन स्पर्धा विजेते पद

अजिंक्य सन्ने ऑल इंडिया बेसबॉल स्पर्धा सहभाग

अनुष्का चव्हाण झोनल तायक्वांदो कांस्य पदक

गणेश खाडे झोनल कुस्ती रौप्य पदक

सावनी जाधव गॅल इंडिया कोलीबॉल खेळा

ऑल इंडिया व्होलीबॉल खेळाडू मा. शरद पवार साहेब यांच्या वाढदिवसानिमित्त मैदानी स्पर्धांचे आयोजन

महाविद्यालयीन उपक्रम-क्षणचित्रे

निर्भया पथक आयोजित मार्गदर्शन शिबीर

वाणिज्य विभाग आयोजित व्याख्यान-डॉ. आर.एस.साळुंखे

प्लेसमेंट सेल व महिंन्द्रा प्राईड आयोजित कार्यशाळा

आय.टी.सी. प्रशिक्षण कार्यशाळा

वाचन प्रेरणा दिना निमित ग्रंथालय भेट

वाचन दिना निमित्त व्याख्यान- डॉ. देवानंद सोनटक्के

ज्युनिअर विभाग आयोजित कार्यशाळा-मला आनंदी राहायचंय

प्लेसमेंट सेल आयोजित कॅम्पस इंटरव्ह्यु

Dahiwadi, Maharashtra, India Corege, Dahiwadi, P02Q+RQG, Dahiwadi. Maharashtra 415508. India Lat 17 70211*

Research Poster Presentation

महाविद्यालयीन उपक्रम-क्षणचित्रे

मत्स्य शेतीसाठी महाविद्यालयाने बांधलेले शेततळे

पॉली हाऊस मध्ये काकडी लागवड

प्रा. महेश भदाणे यांचे सलग तीन वर्ष सपत्नीक रक्तदान

आरोग्य समिती तर्फे आरोग्य तपासणी शिबीराचे आयोजन

हिंदी दिवस समारोह-अतिथि डॉ. बी.एस. बलवंत

ज्युनिअर विभागामार्फत श्रमदान

आरोग्य समिती तर्फे सॅनिटायझर वाटप

माजी पंतप्रधान स्व. इंदिरा गांधी यांना अभिवादन करताना मान्यवर

फुड फेस्टीवल

वाचन प्रेरणा दिनानिमित ग्रंथालय भेट

समय का महत्त्व

जगदाळे तेजश्री बी.ए.-३

जीवन में सफल लोगों के पास सफलता का एक ही रहस्य होता है और वह है समय का सदउपयोग। सफल मूल्य को समझते है और इसका बुध्दिमान से उपयोग करते है समय को संसार की किसी भी वस्तु से अधिक शक्तिशाली माना गया है। एक बार किंमती समय चला गया तो वह कभी वापस नहीं आता। समय का यह

चक्र अगली तरफ जारी रखता है। यह सच है, कि यदी व्यक्ति समय के महत्त्व को नहीं समझता है, तो समय भी उसकी कद्र नहीं करता है। यदि हम अपना समय बर्बाद करते है। तो समय जल्दी ही हमे नष्ट कर देगा। समय कभी किसी के लिए नहि रूकता और न ही कभी किसी के लिए रूकता है समय के साथ सभी को चलना होता है।

यह भी कहाँ जाता है कि समय घन है। लेकिन अगर आपका पैसा खर्च हो गया है ना उसे वापस पाया जा सकता है। लेकिन एक बार खोया हुआ समय वापस नहि आ सकता। इसलिए समय धन और सृष्टी की अन्य सभी चीजों से अधिक मौल्यवान है। समय प्रकृती का नियम है जो हमेशा बदलता रहता है। बहुत से लोग सोचते है, कि जीवन बहुत लंबा है, लेकिन सद्माई यह है, कि जीवन बहुत छोटा है और जीवन में करने के लिए बहुत कुछ है।

इसिलिए बिना समय गवाएँ अपने जीवन के हर पल सदउपयोग करना।

दिल में डर है

कोई नहीं जानता
था क्या हुआ था
लेकीन सभी के मन
में डर बढ़ गया था।
अब किस पर भरोसा करें
ऐसा लगता है जैसा सब कुछ झूठ
डर बढ़ता नहीं
संकट डर में बड़ा होता है।
डरने वाले लोग सभी जल्द से
जल्द यहाँ से चले जाएँ
सभी परेशानियाँ को दूर करें
और सुबह वापस आएँ
-कृ.हर्बदाननावरे

रद्दी

एक दफा
जब राशन खत्म हुआ था तो
रद्दी निकाली थी घर से
कि बेच आएँ।
हँस के कहा था तू ने तब
कहो तुम्हारी नज्में भी, डाल दूँ उन में?
उन से वजन बढ जाएगा।
मैंने कहा था।
कल जो वक्त करेगा,
आँखे भर आई थी तेरी!
और कहा था।
'मैं तो क्या...
वो वक्तभी न कर पाएगा!!''
–कृणाल लोखंडे

बहुत समय पहले की बात है। एक गाँव था। उस गाँव में एक अत्यंत लालची आदमी रहता था। उसे हमेशा उस आदमी ने दौड़ना शुरू किया और वह दौड़ता ही जा से ही गाँव का एक बड़ा हिस्सा चाहिए था। एक दिन उसने रहा था। उसने लगभग पुरे गाँव को घेर लिया था और वह देवता की तपस्या करने का विचार किया। एक बड़े से और भी गाँव को अपना बनाना चाहता था। दौड़ते-दौड़ते मैदान के बीच एक वृक्ष के नीचे उसने अपनी तपस्या शुरू वह थकने लगा और अंत में दौड़-दौड़कर वह थक गया की। काफी दिन बीत गए बाद में देवता उसकी कड़ी और गिर गया। भूख और प्यास से उसकी मृत्यू हो गई। तपस्या से प्रसन्न होकर उस आदमी के सामने प्रकट हुए और उस आदमी से वरदान माँगने को कहाँ। उस वस्तू की कामना करनी चाहिए। आदमीने अपनी आँखें खोली और देवता को प्रणाम कर

सानिका घोडके, बी.ए.-३

उसने अपनी इच्छा माँगी कि, उसे इतनी जमीन चाहिए जो पूरी दुनिया में किसी के पास न हो । देवता ने उसे वरदान दिया कि, तुम एक बार में दौड़कर जितनी जमीन घेरोगे उतनी जमीन तुम्हारी हो जाएगी और वह देवता वहाँ से चले गए।

सीख : हमे आवश्यकता के अनुसार ही उस

माय मराठी साक्षी देवकर B.A III

मेरी मराठी! आपके चरणों में मैने अपना शरीर और आत्मा डाल दी, आपका नाम आपकी धामी हमेशा के लिए उज्वल हो। माँ, मुझे तेरे कध्टों की मिठास चखना अच्छा लगता है, मुझे तेरा विश्राम, तेरा अश्रित शरीर अच्छा लगता है। आपकी झरने और आपकी पंख आपके लोगो कि गंध, आपकी हवा मुझे आपका गुस्स आपका आनंद महसूस होता है। मेरी मराठी! मुझे आपके फुलों का लुढकना, बढ़ना और जगह भरना पसंद है। तेरा चलना तेरी बाते तेरे तेवर दिखाना तेरे होणे से पेट तक तेरा प्यार सिखना। तुजिया के लिए मोहनमाला शब्दो में उलझी हुई है अर्थ है मनाया जाता है, महक लजारा नवलपरी लेकिन रंग। मेरी मराठी। तेरे लिए जलती हूँ। पल पल तेरा रूप बन जाती हूँ।

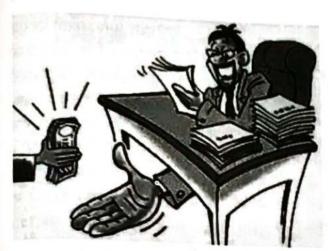
होगा कोई तो..

होगी कोई तो मोड पे मेरी राह देखनेवाली मेरेलिए ही रूकी हुई मुझे मिलने के लिए बेताब होनेवाली मुझपर प्यार की बरसात करनेवाली मेरा अकेलापन खत्म करनेवाली मेरी खुशी में साथ रहनेवाली मेरा दुख अपना माननेवाली मुझे समझनेवाली परछाई जैसे हर वक्त मेरे साथ रहनेवाली सिर्फ मेरेलिए जिनेवाली और मेरेलिए ही मरनेवाली होगी शायद ... शायद ... नहीं भी...

क्. निकिता सांळ्खे

भ्रष्टाचार

भ्रष्टाचार अर्थात भ्रष्ट+आचार भ्रष्ट यांनी बुरा या बिगडा हुआ तथा आचार का मतलब है आचरण। अर्थात भ्रष्टाचार का शाब्दिक अर्थ है वह आचरण जो किसी भी प्रकार से अनैतिक और अनुचित हो। जब कोई व्यक्ति न्याय व्यवस्था के मान्य नियमों के विरूध्द जाकर अपने स्वार्थ की पूर्ति के लिए गलत आचरण करने लगता है तो वह व्यक्ति भ्रष्टाचारी कहलाता है। आज भारत जैसे सोने की चिड़ियाँ कहलाने वाले देश में भ्रष्टाचार अपनी जड़े फैला रहा है। आज भारत में ऐसे कोई व्यक्ति मौजूद है जो भ्रष्टाचारी है। आज पुरी दुनिया में भारत भ्रष्टाचार के

मामले में ९४ वें स्थान पर है। भ्रष्टाचार के कई रंग-रूप है जैसे रिश्वत, काला बाजारी, जान बुझकर दाम बढाना, पैसा लेकर काम करना, सस्ता सामान लाकर महंगा बेचना आदि।

निर्णय

जिंदगी में फैसले बिगड़ते है
और फिर जिंदगी बिगड़ जाती है...
कभी-कभी तो सवाल समझ नहीं आते
और जवाब भी गलत हो जाते है...
सुलझाते वक्त लगता है छुटती गयी गांठ...
पर हर बार एक नइ गाँठ बन जाती है...
दिखाने वाले को रास्ता मालूम नहीं होता...
चलनेवाले का लक्ष खो जात है...
कुछ चींजे उतनी सरल नहीं होती जितनी लगती है...
''अनुभव'' क्या होता है तभी पता चलता है...
जब कोई ठोकर दिल को लगती है...।

साक्षी देवकर B.A III

आजादी

पंछी है कैद अगर तो उड़ने में कर मदत तू। रात है काली अगर दिया जला कर रौशन कर तू। बीत गए कई साल रूदिवादी विचारों में उलझ कर, सुलझा मन के भाव तू, औरत, आदमी या हो कोई बचा, सबके जीवन का कर सम्मान तू। तोड़ दे दिवारें सारी, आगे बढ विजयी राह पर। उन वीरो ने क्या पाया, अगर तू अब भी डर में खोया। उठ जा तू, छू ले आसमान, आजदी पे है सबका हक। जगदाळे तेजश्री B.A III

राजनैतिक श्रष्टाचार

जगदाळे तेजश्री बी.ए.-३

श्रष्टाचार मानव जाती पर एक विपत्ती है। श्रष्टाचार एक जीवित राक्षस है जो आम आदमी को जीने नहीं देता है और उनसे सत्ता, धन और धन की चोरी करता है। आज काल हम देश सकते हैं कि शिक्षा तक श्रष्टाचार के दायरे में आ गई है। चाहे स्कूल में छात्रों का प्रवेश हो या फिर किसी गरीब मेधावी छात्र के लिए नौकरी पाने का सवाल। इसमें लाखों रूपये खर्च होते है। श्रष्टाचार मनुष्य में किसी न किसी रूप में व्याज है।

भारतीय समाज में भ्रष्टाचार

की बुनियादी स्थापना अवसरवादी नेताओं से शुरू हुई। जिसमें देश का बहुत बड़ा नुकसान हुआ है। जो लोग सही सिध्दांतो पर काम करते है। उन्हें आधुनिक समाज में मान्यता नहीं दी जाती है और उन्हें मुर्ख माना जाता है। हम भ्रष्टाचार के कई उदाहरण देखते है। नौकरशाही राजनेताओं और अपराधिओं यांनी भ्रष्टाचार के साथ-साथ सरकारी कर्मचारिओं, पुलिस, डॉक्टरों, तहसीलदारों, तलाथियों के बीच के परिणामस्वरूप वकीलों जैसे कुछ लोग भी भ्रष्टाचार की जड़े मजबूत करते है। कई जगहों पर पिछली गलतियों को छिपाने के लिए रिश्वत दी जाती है। लेकीन अब सही समय पर सही काम करने के लिए रिश्वत दी जाती है। अब भ्रष्टाचार को समाज में अच्छाई की निशानी के रूप में भी देखा जाने लगा है। आज के पारिदृश्य में यदि कोई व्यक्ति सरकारी नौकरी चाहता है। तो उसे तमाम योग्यताएं होते. हुए भी उद्य अधिकरियों को लाखों रूपये देने पड़ते है।

दोस्ती : एक खूबसूरत रिश्ता

दोस्ती की सीधी सी परिभाषा है...

न कुछ याद करने को रोज,

न कुछ मिलने को रोज,

न कुछ बात करने को रोज
लेकिन मुझे यकीन

है की तुम्हें

नहीं भूलूँगा

और तुम्हें जानना दोस्ती है।
अंत में भले ही कोई बैठक न हो एक साथ

मिलना महत्त्वपूर्ण है। जो इसे जानते है वे मनुष्य

में मनुष्य को भी जानते हैं।

ऐसे सभी मित्रों को मेरी शुभकामनाएँ।

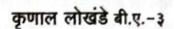
इस रिश्ते को बनाए रखीए और जिंदगी के मजे लीजिए...

रोहित बाबर B.A III

पावशाला का पहला दिन

'गये वो दिन रह गई ओ सिर्फ यादें'

गर्मियों की छुट्टी मस्त मजे में दो महिने तक बिताई। और बारिश के मौसम में पाठशाला सुरू होती थी। पाठशाला सुरू होने से पहले सारे बच्चे स्कूल के लिए नए-नए चीजे लाने के लिए अपने माता-पिता के पास जिद्द करते थे। में बहुत जिद्द करती थी। बहुत दिन उनके पीछे पड़ती थी। फिर बहुत ज्यादा जिद्द करने के बाद बाबा वो चिजें लाके देते थे। और वो भी स्कूल के सारे बच्चों के बाद मिलता था। पर एक बार यह सब चिजेंमिलने के बाद कब स्कुल जाऊँगी ऐसा लगता था। ऐसा बार बार लगता था। नऐ कपड़े, बॅग, ये सब चिजें मिलने के बाद ऐसा लगता या की कब एक बार सुबह होगी ऐसा लगता था। नए वर्ग, दोस्त मिलेंगे इस खुशी में पेहले दिन का कितने दिनों तक राह देखते थे। मैं स्कूल का पहला दिन कभी भूल सकती। छोटे बच्चों से लेके बड़े लोगों तक सबसे अपने स्कूल के कुछ यादगार पल होते है। फिर से हम सारे दोस्त दुबारा मिलेंगे ये सोच के ज्यादा खुशी होती थी।

स्कूल का पेहला दिन यह सोचे ने हौसला और ही बड़ जाता था। स्कूल का पहला दिन या मैं सुबह जल्दी उठ गयी और जल्दी तयारी करती थी। स्कूल युनिफॉर्म पेहना, नया स्मरण पुस्तिका, किताबे, नया डिब्बा, बॉटल बॅग में सारे जीचें भर दी और बॅग कंदे पर लेकर चल पड़ी, खुब मजे में दौडते— दौडते जाना वह दिन बहुत अच्छे थे। अब बार-बार लगता है फिरसे वह स्कूल में वापस जाए और उस जिंदगी को दोबारा जी लूँ। तब की जिंदगी बहुत अच्छी थी। उस टाईम हम स्कूल में बहुत मस्ती करते थे। अब ऐसा लगता है की, वह स्कूल दिन

फिरसे वापस आये। वो पल दोबार जिने चाहिए। हमारे वर्गशिक्षक हमें हररोज ४:०० बजे खेल खेलने के लिए मैदान मैं छोडते थे। हम सब रोज खो-खो, क्रिकेट, माँ का पत्र गुम हो गया ऐसे खेल हम खेलते थे। उस स्कूल की बहुत अच्छी यादे है।

स्कूल का पहिला दिन था। इसलिए मैं बहुत खुश थी। हम सारे दोस्त एक साथ आकर हम सब बहुत मस्ती करेंगें। एक दिन तो हम सब बहुत मस्ती कर रहे थे। तो हम सब को सर ने बहुत मारा था। बहुत मार खाई और सर जाने के बाद हम सब हसने लगे थे। ऐसे थे वह हमारे स्कूल के दिन मैंने मेरे दिल के खजिने में एकदम अंदर रखे है।

पेड हमारे दोस्त

रोहित बाबर बी.ए.-

रामू नाम का एक जिमन मालिक था उसने एक दिन घर बांधनेका निर्णय लिया लेकिन उसके जिमन पर एक पेड़ था उसे उसने काटने का तय किया यह समाचार उस पेड़ पर बैठी चिडियाँ को पता चली वह चल विचल हो गई उसे बहुत दुःख हुआ बलकी उस पेड़पर उसका घोसला था उस घोसले में उसके छोटे – छोटे बच्चे थे उसने विचार किया उसके एक सहेली थी राधा उसका नाम था चिड़ीयाँ ने राधाको बहुत चक्कर मारे वह चिल्ला चिल्ला कर राधा को हैरान किया।

राधा को समझ आया चिडीयाँ बहुत परेशान थी राधा ने उसे रूकने के लिए कहाँ और हाल पुछा चिड़ीयाँ ने सभी घटना बताई राधा सोच में पड़ी पेड़ कट गया तो चिड़ीयाँ का घोसला गिर जायेगा उसके बच्चे गिर जायेंगे उन्हें पक्षी-प्राणी खायेंगे राधा को दु:ख हआ। राधा ने सोचा उसके पिताजी मुखिया थे वह दौड़ती पिताजी के पास गई वह पिताजी को बोली पिताजी पिताजी रामू काका घर बना रहे है उसके लिए वह पेड़ कांटने जा रहे है उन्हे पेड़ काँटने मत दो पेड़ खत्म हुए तो बारिश नहीं होगी खेत में फसल कैसे आएगी नद्या-कुवोंको पाणी कहाँ से मिलेगा इन्सान पशुंको पेड़ोंको पाणी कैसे मिलेगा सुखा रहेगा सब सभी को बहुत परेशानी होगी

राधा के पिताजी रामू के पास गए वह रामू को बोले राम तू घर बना लेकिन कहाँ भी बना लेकिन एक भी पेड़ काँटना नहीं में तुमपर कारवाई करूँगा

यह समाचार चिड़ीयाँ को समझते चिडीयाँ बहुत खुश हुई और उसने स्नेह से अपने बच्चों को गले लगाया।

जीवन

पैदा हुए हो
दोस्त थोडा जिकर देख
दु: ख बहुत है दुनिया में
थोडा जिकर देख
मेहनत क्या होती है
वह करके देख
शिक्षा क्या होती है
थोड़ा ज्ञान लेकर देख
विश्वास क्या होता है
थोड़ा रखकर देख

थोड़ा काम करके देख प्यार करना आसान है थोड़ा करके देख पैसा कमाना आसान है थोड़ा पैसा कमा के देख जीना मरना एक संहिता है जाते जाते हल करके देख कुणाल लोखंडे बी.ए. III

–कुणाला लोखंडे बी.ए.−३

कोयल

खरात ज्योत्स्ना B.A III

जब कोयल खिलती है, तो पंखा नीला होता है आम लेउनी पंखा तब कोयल को देखता है। कोयल जब स्वर खोल देती है अब्दगिरी के जंगल शहीरा होती शब्द होती मंजिरी। जब कोयल गाती है, तो नदी का नृत्य हॉल खड़ा हो जाता है रमझुम पवन नाभी। जब कोयल गाती है, तो मैं कहता हुँ, ''समनावली तेधव वनवाँ। चंदन की छाया। कोयल मयूर गा रही थी फुल, जामूनी, दोहीजापूरा बजा रही थी। जब कोयल बादलों को ढकती है, तो वे भूरे रंग के सपने देखते है एक सुंदर प्रवाह। जब कोयल राग के गोले को आकाश में फेकती है। पैठनी की रात डालती है। कोकिला स्वरशिल्प आकाश शुन्य तक बन रहा है, और सारा क्रोध और भ्रम है। जब कोयल के सिर पर बर्फ गिरी तो सारी दुनिया थोडी जाग उठी। खरात ज्योत्सना दशरत बीए III ट्यक्तिचित्रण

मिर्ज़ी ग़ालिब का अन्दाज़-ए बयां

ज्योती काटकर है।

उर्द शायरी में किसी शख्स का नाम सबसे ज्यादा लिया जाता हैं तो वह हैं मिर्ज़ा ग़ालिब. मिर्ज़ा ग़ालिब मुग़ल शासन के दौरान ग़ज़ल गायक, कवि और शायर हुआ करते थे. उर्द् भाषा के फनकार और शायर मिर्ज़ा ग़ालिब का नाम आज भी काफी अदब से लिया जाता हैं. उनके दवारा लिखी गई गज़लें और शायरियाँ आज भी युवाओं और प्रेमी जोड़ों को अपनी और आकर्षित करती हैं. मिर्ज़ा ग़ालिब की शायरियाँ बेहद ही आसान और कुछ पंक्तियों में हुआ करती थी. जिसके कारण यह जन-मन में पहुँच गयी. आज हम आपको मिर्ज़ा ग़ालिब के जीवन से जुड़ी जानकारी और अनुषुये पहलू बताएँगे. मिर्ज़ा ग़ालिब उर्दू और फारसी भाषा के के महान शायर और गायक थे. उन्हें उर्द भाषा में आज तक का सबसे महान शायर माना जाता हैं. फारसी शब्दों का हिंदी में जुड़ाव का श्रेय ग़ालिब को ही दिया जाता हैं. इसी कारण उन्हें मीर तकी मीर भी कहा जाता रहा हैं. मिर्ज़ा ग़ालिब के द्वारा लिखी गयी शायरियाँ हिंदी और फारसी भाषा में भी मौजूद हैं. मिर्ज़ा ग़ालिब ने खुद के लिए लिखा हैं हैं और भी दुनिया में सुख़न्वर

बहुत अच्छे कहते हैं कि ग़ालिब का है अन्दाज-ए को कपर दी गयी शायरी में ग़ालिब कहते हैं किंदुनिया है उनके जैसे कई शायर हैं लेकिन उसकी जैसी कला अन हैं. मिर्ज़ा ग़ालिब का जन्म २७ दिसम्बर १७९७ को आह है. मिज़ा आर्थे हुआ था. उनके पिता का नाम मिज़ी अक् बेग खान और माता का नाम इजत निसा बेगम था. व गालिब का असल नाम मिर्ज़ा असद-उल्लाह बेग बान उनके पूर्वज भारत में नहीं बल्कि तुर्की में रहा करते थे म म्गलों के बढते प्रभाव को देखते हुए सन १७५० में इनके मिर्ज़ा कोबान बेग खान समरकंद छोड़कर भारत में आ बस गए. मिर्ज़ा ग़ालिब के दादा सैनिक पृष्ठभूमि से जुड़े हुए मिर्ज़ा अब्दुल्लाह बेग खान (मिर्ज़ा ग़ालिब के पिता) ने आ की इज्जत निसा बेगम से निकाह किया और वह ससुर के व में साथ रहने लग गए. उनके पिता लखनऊ में निजाम के ग्र काम किया करते थे. मात्र ५ साल की उम्र में साल १८०३। इनके पिता की मृत्यु हो गयी. जिसके बाद कुछ सालों त मिर्ज़ा अपने चाचा मिर्ज़ा नसरुल्ला बेग खान जो की वो बिटि ईस्ट इंडिया कंपनी में सैन्य अधिकारी थे के साथ रहे. लेकि कुछ समय बाद उनके चाचा की भी मृत्यु हो गयी. छोटे है मिर्ज़ा ग़ालिब का जीवनयापन चाचा की आने वाली पॅशन है होने लगा.

मिर्ज़ा ग़ालिब की शिक्षा के बारे में कोई पर्याप्त जानकारी नहीं हैं. जितनी भी जानकारी मिलती हैं जबे द्वारा लिखी गयीशायरियोंमें मिलती हैं. मिर्ज़ा ग़ालिब ने १९ साल की उम्र में ईरान से दिल्ली आये एक नव-मुस्लिम-वर्तित के साथ रहकर फारसी और उर्दू सिखाना शुरू कर दी थी. मिर्ज़ा द्वारा ज्यादातर गजल फारसी और उर्दू में लिखी गयी हैं जो कि पारम्परिक भिक्त और सौन्दर्य रस से भरपूर हैं. १३ साल की उम्र में मिर्ज़ा ग़ालिब का निकाह १० साल की उमराव बेगम से हो गया था. कुछ इतिहासकारों के अनुसार मिर्ज़ा ग़ालिब के जीवन में उनकी पत्नी का बहुत बड़ा प्रभाव रहा हैं. उनकी शायरियों में कहीं न कही उनके वैवाहिक

जीवन की प्रतिकृति नजर आती हैं. लेकिन तब भी मिर्ज़ा गालिब की पत्नी के बारे में इतिहास में ज्यादा जानकारी नही मिलती हैं. मिर्ज़ा ग़ालिब ने जीवन में शादी को कैद की तरह बताया था. इसका सबूत उनके दोस्त की पत्नी की मौत के शोक पत्र में देखने को मिलता हैं जिसमे मिर्ज़ा ने लिखा था कि मुझे खेद है. लेकिन उसे भी ईर्घ्या. कल्पना करो! वह अपनी जंजीरों से मुक्त हो गई है और यहां मैं आधी शताब्दी से अपने फंदे को लेकर घूम रहा हूँ. मिर्ज़ा ग़ालिब के वैवाहिक जीवन में एक दुखद पक्ष यह भी हैं कि ग़ालिब को सात संताने हुई थी लेकिन उन सातों बद्यों में से एक भी बच नहीं पाई. इसी वजह से उन्हें दो बुरी आदतें लग गयी थी. एक शराब और दूसरी जुआ. ये दोनों आदतें उनका मरते दम तक साथ नहीं छोड़ सकी. 93 साल ही उम्र में शादी होने के बाद मिर्ज़ा अपनी बेगम और भाई मिर्ज़ा यूसुफ खान के साथ दिल्ली आ गए. दिल्ली आने के बाद उन्हें यह पता चला कि म्गल बादशाह बहादुर शाह जफर के बेटे फ़क्र-उद-दिन मिर्ज़ा को शेर-शायरियां सिखाने के लिए एक शायर की जरूरत हैं. जिसके बाद मिर्ज़ा ग़ालिब बहादुर शाह जफर के बड़े बेटे को शेर-ओ-शायरी की गहराइयों की तालीम देने लगे.

बहादुर शाह जफ़र भी उर्दू शेर शायरी के बहुत बड़े प्रशंसक होने के साथ-साथ कवि थे. इसीकारण मिर्ज़ा की गजल, शेर-शायरियाँ पढने में रुचि लिया करते थे. धीरे धीरे मिर्ज़ा ग़ालिब दरबार के खास दरबारियों में शामिल हो गए. उनकी शायरियों में उनके असफल प्यार और जीवन पीढ़ा को ही नहीं दर्शाया गया बल्कि जीवनशास्त्र के रहस्यवाद को भी दर्शाया गया हैं. १८५० में शहंशाह बहाद्रशाह ज़फ़र ने मिर्ज़ा गालिब को दबीर-उल-मुल्क और नज़्म-उद-दौला के खिताब से नवाज़ा. बाद में उन्हे मिर्ज़ा नोशा का खिताब भी मिला. १८५७ की क्रांति के बाद मिर्ज़ा ग़ालिब की ज़िन्दगी पूरी तरह बदल गयी. स्वतंत्रता संग्राम में मुग़ल सेना को ब्रिटिश राज से हार मिली जिसके बाद बहादुर शाह को अंग्रेजों ने रंगून भेज दिया. जिससे मुग़ल दरबार नष्ट हो गया. मिर्ज़ा को भी आय मिलना बंद हो गयी. इस दौरान मिर्ज़ा ग़ालिब के पास खाने के भी पैसे नहीं बचे. वह छोटे-छोटे समारोह में जाकर अपनी शायरियों से लोगों को प्रभावित करने लग गए. मिर्ज़ा में अपने जीवन की बेहतरीन शायरियाँ इसी समय में लिखी इसी कारण मिर्ज़ा

को आम लोगों का शायर भी कहा गया. मिर्ज़ा ग़ालिब के अंतिम साल गुमनामी में कटे लेकिन जीवन के अंतिम क्षण तक हाजिर जवाबी रहे. अंतिम समय में दिल्ली में महामारी फ़ैल गयी. उन्होंने अपने चहिते शागिर्द को तंज भरे लिहाज में पत्र लिखकर बताया भई कैसी वबा? जब सत्तर बरस के बुड़े-बुढ़िया को न मार सकी.

इसका एक और उदाहरण एक और जगह देखने को मिलता हैं अंतिम दिनों में ग़ालिब के शरीर में बेहद ही दर्द रहता था. वह बिस्तर पर ही दर्द से करहाते रहते थे. एक दिन दर्द से कराह रहे थे. तब मजरूह (नौकर) आया और देखा तो उनके पैर दबाने लगा. ग़ालिब ने उन्हें ऐसा करने से मना किया तो मजरूह बोला, ङ्गुआपको बुरा लग रहा है तो आप मुझे पैर दबाने की मज़द्री दे दीजिएगा.फइस पर ग़ालिब ने कहा, ङ्गठीक है.फपैर दबाने के बाद जब मजरूह ने अपनी मज़दूरी मांगी तो ग़ालिब दर्द के बावजूद हंसते हुए बोले-कैसी उजरत भाई. तुमने मेरे पांव दाबे, मैने तुम्हारे पैसे दाबे. हिसाब बराबर. १५ फरवरी १८६९ को मिर्ज़ा ग़ालिब की मृत्यु हो गई लेकिन हैरत की बात यह थी कि मिर्ज़ा ग़ालिब जैसे महान कवि की मृत्यु होने के दो दिन पश्चात् यह खबर पहली बार उर्दू अखबार अकमल-उल-अख़बार में छपी. रोचक बात यह हैं कि शादी को कैद बताने वाले इस शायर की पत्नी उमराव बेगम की मौत एक साल बाद हो गयी. दोनों की कब्र दिल्ली के निजामुद्दीन इलाके में बनायीं गयी.मृत्यु के बाद एक सदी तक यह कब्र पंचतत्वों के संपर्क में थी. लेकिन साल १९५५ में ग़ालिब सोसाइटी नामक एक संगठन ने कब्र पर सफ़ेद संगमरमर की संरचना का निर्माण कर दिया. मिर्ज़ा ग़ालिब की शायरी में दर्द की झलक मिलती हैं. जिससे पता चलता हैं कि जिंदगी एक अनवरत संघर्ष है जो मौत के साथ खत्म होती है. मिर्ज़ा ग़ालिब पर १९५४ में फिल्म बनायीं गयी थी. जिसका नाम मिर्ज़ा ग़ालिब ही था. इस फिल्म में मिर्ज़ा ग़ालिब का किरदार भारत भूषण ने निभाया था. और सौरभ मोदी ने डायरेक्ट किया था. इस फिल्म को बेस्ट फिल्म का राष्ट्रीय पुरुस्कार भी प्राप्त हुआ था. पिकस्तान में भी मिर्ज़ा ग़ालिब पर एक फिल्म १९६१ में बनायीं जा चुकी हैं. साल १९८८ में टेलीविजन पर गुलजार का बनाया गया टीवी सीरियल मिर्जा गालिब काफी लोकप्रिय हुआ था. इस शो में मिर्ज़ा ग़ालिब का किरदार नसीरूद्दीन शाह द्वारा निभाया गया था.

निर्देशक एस एस राजामौली के २१ साल के की अब तक की सारी फिल्में कामयाब रही हैं जो फिल्में किरदार हैं, लेकिन फिल्मङ्गआरआरफ्के रथ के ये ही हिट नहीं भी रहीं, उन्होंने भी बॉक्स ऑफिस पर अपने दो मुख्य पहिये हैं और इंटरवल के पहले अगर मामला निर्माता का पैसा डुबोया नहीं। उनकी पिछली दो फिल्में भीम ने संभाला है तो इंटरवल के बाद आई सुस्ती को बाह्बली और बाह्बली-२'विश्व सिनेमा के परिदृश्य पर क्लाइमेक्स के लंकाकांड में राम ने दूर करने में कामयाबी भारतीय सिनेमा की सबसे बड़ी धमक रही हैं। इन फिल्मों हासिल की है। नयाभिराम दृश्यावलियों में बिंधे किरदार की कामयाबी ने दिखाया कि सितारे नहीं बल्कि अब फिल्मों की कहानियों, इनके फिल्मांकन और इनकी एक स्वप्न लोक है। हालांकि, इस बार उनकी कहानी तकनीकी सुरुचि और समृद्धि ही बॉक्स ऑफिस पर महिष्मती से किसी कल्पनालोक की नहीं है लेकिन धरती कमाल करेगी। और, फिरङ्कद कश्मीर फाइल्सफ्आ गई पर भी जो कुछ उन्होंने कोई सौ साल पहले का रचा है, जिसने इन सारे मिथकों को मिटाकर ब्लैक बोर्ड पर वह अतुलनीय है। राजामौली का सिनेमा विश्वसिनेमा की बॉक्स ऑफिस के आंकड़े नए सिरे से लिखने शुरू कर उस पटरी पर आ चुका है जिसमें कथानक का विस्तार दिए। सिनेमा और सियासत के ये दो अलग अलग चेहरे किरदारों से ज्यादा इसकी कायनात करती है। यहां उन्हें

आरआरआर

पवन शिंदे बी. ए. भाग- २

हैं। अब बारी उस फिल्म की है जिसमें इन दोनों का समावेश है। अंग्रेजों के खिलाफ छिड़ी जंग में दक्षिण को दो रण बांकुरों की कहानी है, रौद्रम रणम रुधिरमयानी फिल्म आरआरआर क्रांति की एक और कहानी फिल्म आरआरआर की कहानी १९२० के दौर की कहानी है। उत्तर से छिड़ी आजादी की लडाई दक्षिण में आग लगा चुकी है। अंग्रेजों का अत्याचार चरम पर है। दो मतवाले हैं। दोनों के अपने अपने इरादे हैं। एक बिल्कुल देसी, दांवपेंचों से अनजान और अपने ही दम पर दनिया को मुड्डी में कर लेने का इरादा रखने वाला कोमारम भीम। और, दूसरा थोड़ा सयाना है। उसने द्निया को जाना है। वह तूफान को भी काबू में

कर लेने का इरादा रखता है यानी अल्लुरी सीताराम करियर की आरआरआरफ १२वीं फिल्म है। राजामौली राजू। राम और भीम की इस कहानी में और भी तमाम

एस एस राजमौली का सिनेमा बनाने का अपना

वी विजयेंद्र प्रसाद से मदद मिलती है। विजयेंद्र प्रसाद को ने फिल्म रोजा में स्थापित किया था, उसे अब जाकर जिन लोगों ने भी फिल्म की पटकथा सुनाते देखा है, उन्हें देवी श्री प्रसाद फिल्म पुष्पा पार्ट वन में दोहरा पाए हैं। एम आंखें मूंदते ही फिल्म का विस्तार दिखने लगता है। एम कीरावणी हिंदी सिनेमा में एम एम क्रीम के नाम से किरदार वह सबसे आखिर में सुनाते हैं। राजामौली की मशहूर रहे हैं। उनके गाने फिल्म आरआरआर की सबसे विछली दोनों फिल्मों में ये विस्तार हिंदीभाषी दर्शकों ने कमजोर कड़ी हैं। देखा है। वैसा ही एक सपना उन्होंने फिल्म आरआरआर में बुना है। पहली नजर में वह बाहुबली सीरीज का सिनेमा इंटरवल के बाद की चुनौती ही आगे बढ़ाते दिखते हैं, लेकिन इस बार उनकी राह फिल्म आरआरआर जिस दूसरे मोर्चे पर दर्शकों को अल्लरी का अलहदा अंदाज

नहीं बन पाया है। दोनों के संतुलन पर ही फिल्म टिकी है। रखकर श्रीकर प्रसाद इस धीमी रफ्तार से फिल्म को बचा और, इसीलिए फिल्म इंटरवल के बाद जब बोर करती सकते थे। फिल्म को अगर बाहुबली सीरीज की दिखती है तो इसे अंजाम तक पहुंचाने की जिम्मेदारी कहानियों के पलड़े पर तौला जाएगा तो फिल्म अलूरी को मिलती है और राम चरण ने अपनी शख्सियत आरआरआर कमजोर निकलेगी क्योंकि यहां पिता, जन्म का करिश्मा यहां भरपूर छितराया है। आलिया भट्ट और देने वाली मां, पालने वाली मां, सौतेले भाई का षडयंत्र, अजय देवगन के लिए करने को कुछ खास फिल्म में है अर्थांगिनी की दृढ़ता और प्रेमिका की अधीरता नहीं है। नहीं, पर जब भी दोनों परदे पर आते हैं, अपना असर फिल्म आरआरआर का एक कमजोर पहलू इसका छोड़ जाते हैं।दूसरे कलाकारों में जेनिफर के किरदार में भावनात्मक रूप से दर्शकों न बांध पाना भी है। ओलिविया मॉरिस का अभिनय प्रभावित करता है। सम्थीकनी फिल्म का सरप्राइज पैकेज हैं। एलीसन डूडी और रे स्टीवेंसन ने कहानी के उत्प्रेरक के रूप में अच्छा काम किया है। श्रिया सरन की याद भी फिल्म खत्म होने के बाद बनी रहती है।

गानों का गणित कमजोर तकनीकी तौर पर फिल्म विशाल है। राजामौली ने फिल्म पर शुरू से आखिर तक अंकुश लगाए रखा है। फिल्म की अपनी मतवाली चाल है। वह अपने फिल्मांकन से भव्यता पाती है। राजामौली की टीम के उनके सबसे भरोसेमंद सिपहसालार सिनेमैटोग्राफर के के सेंथिल कुमार ने फिर एक बार दिखाया है कि निर्देशक का दृष्टिकोण स्पष्ट हो तो फिर कहानी में वातावरण की महत्ता कैसे स्थापित होती है। फिल्म का कला निर्देशन, कंप्यूटर ग्राफिक्स और वीडियो इफेक्ट्स भी नोटिस करने लायक हैं। बस फिल्म लड़खड़ाती है अपने संगीत को लेकर। दक्षिण भारतीय फिल्मों में संगीत का अखिल भारतीय स्तर ए आर रहमान

अखरती है वह है इसकी लंबाई। फिल्म इंटरवल के बाद करीब ४० मिनट तक बोर करती है। फिल्म का संपादन फिल्म में राम चरण का आगमन उतना भव्य चुस्त करके और इसकी लंबाई करीब ढाई घंटे की

-Editor Dr. N. D. Lokhande

To be a writer
Is to journey into humility
It is to be defeated by ever greater things
Novels are not content.
Nor they are a mirror to life
Or an explanation of life
Or a guide to life.
Novels are life
Or they are nothing.

Richard Flanagan
 From Booker Prize Speech)

महाविद्यालयीन उपक्रम-क्षणचित्रे

नॅक मॉक पीअर टीम भेट

कॉमर्स विभाग आयोजित कार्यशाळा

राजर्षी शाह् महाराज पुण्यतिथी व्याख्यान-डॉ.एन.डी.लोखंडे

वाणिज्य विभाग आयोजित व्याख्यान- प्रा. नेताजी दबडे

Submission of Gender Audit Report

सातारा विभागीय व्हॅलिबॉल स्पर्धा(मुले) पारितोषिक वितरण

विवेकवाहिनी आयोजित व्याख्यान- चला विवेकी होऊया

राष्ट्रीय सेवा योजना आयोजित रक्तदान शिबीर

राज्यशास्त्र विभाग आयोजित मतदार दिन-श्रीशैल व्हट्टे(तहसिलदार)

शॉर्ट टर्म कोर्स-वस्तुसंग्रहालयशास्त्र उद्घाटन

Photograh

आदर्श हिरवे-बी.ए.-१

महाविद्यालयीन न्यूज

्यातारा 💥 न्यूज

क्राशिदबी आंतरराष्ट्रीय युवा महोत्सवासाठी निवड

ता बढी न पडता आत्मविक्वासाने प्रयती साधावी : डॉ. भारती पाटील

क्षित्र है । तर क्षेत्र के । तर क्षेत्र के क्षेत्र के

दहिवडी कॉलेज येथे सत्कार

विद्यार्थ केटा समावित प्रत्या ज्ञान

बिल्हास्तरीय स्पर्धेत रहिवडी कॉलेक्च्या विद्यार्थ्याचे का

🧖 दहिवडी कॉलेजचे **े** सकाळ सात विद्यार्थी सैन्य दलात वहवडी कॉलेजमध्ये आव

दहिवडी कॉलेजला नॅकमध्ये अ प्लस प्लस शरद पवारांचे व्यक्तिमन्त्व सर्वथ्यापी : देशमुख विविवधी च्या मुलीना हि COH CON STREET CONTROL OF THE CONTRO

ओम जायव अध्यक्ष, समर्थ आटपाइकर उपाध्यक्ष दोनों संक्षेत्रकों हैन दिवसुर्वेत निकार साली अंतरावेत सिकार्वेतर करने Vin

| The state of the

मानसिक विकासासाठी कला आवश्यक स्वत'ने स्पार्ट गर्ल कार्यक्रम सबवावा

स्पर्धा परीक्षेतील यशस्वितांचा

झाडे जगवा, बक्षीस मिळवा

दहिवडी कॉल्ज़ची 'वृष्ठ माझा सखा' योजना

...अशी आहेत बश्चिमे

स्ट ह्र. १ - १०० मिला १०० चेता सात पुत्र तार्यन व हे प्रकार व वर्णिते अनुसर्व प्रकार की प्रकारकारों तार्य १००० है एसी १००० स्ट हु १ - ५० मिला १० चेता साता पुत्र तार्यन व है रूपोर १००० स्ट हु १ - ५० मिला १० चेता साता पुत्र तार्यन व है रूपाने १००१ १००० स्ट १० चार्च व है प्रकार को १००० स्ट १० - ५० मिला १० चेता प्रकार पुत्र सातार्थ को प्रकार को १००० स्ट १० में १००० स स्वार्थ १९०० स्ट हु ४ - व्यक्तिसारकारोत सम्बाद व तिरस

मतदार नोंदणीत सहभागी व्हा : व्हट्टे

विवेक वाहिनी समाज प्रबोधनाचे साधन - प्रजांत पोतदार

नहाराष्ट्र न्यूज

The second secon

पुण्य 🖟 नगरी

पुण्य 🖟 नगरी

ता न्यनने शाह नवानानी केवनतम् । में स्नातानानी केवनतम् । में स्नातानानी

ज्युनिअर कॉलेज विभाग

नॅक मूल्यांकन A++ श्रेणी मिळविल्या बद्दल मा. प्राचार्य व उपप्राचार्या यांचा सत्कार

झाडे वाढवा जीवन वाचवा उपक्रम

विज्ञान साहित्य प्रदर्शन

युवा महोत्सव Funny Games

रस्सीखेच स्पर्धा

व्यक्तीमत्व विकास समुपदेशन कार्यशाळा

पालक मेळावा

इयत्ता बारावी निरोप समारंभ

Index

A truly rich man

1. NEP: New Education Policy 2023

The Unknown Freedom Fighters....

Have we Forgotten them?

Travelogue [My School trip]

5. The impact of Covid-19 on Students

Role of Women in Society

How to achieve success in life?

Mahabaleshwar Travlouge,

The Golden Egg

11. Autobiographical Good bye PCD

12. Cultural Exchange Programme in Punjab

3. Film Review

14. Tanaji The Unsuning Warrior

15. Criticzm on the book of

16. "MAN MAIN HAI VISHWAS"

17. Har Gobind Khorana

18. College Life

19. Dahiwadi College Dahiwadi :
A brief Introduction

M. Research Paper A STUDY OF MOBILE USAGE OF THE UNDER GRADUATE LEVEL STUDENTS

21. Remembering Lata Mangeshkar

2. Film Review TILL

Poetry

God Created Me

Memories

Childhood Days

4. Friendship

5. Mother

6. Good Bye, School

1. Nature

& Only One.

9. Father

Sumit Katakar B.Sc.-I Nalawade Sakshi Sanjay B.A.-I

Arpita Tatyaso Kale. B.A.-I Kambale Aishwarya Sanjay B.A.-I Jadhav Payal Sanjay B.Com-II Sakshi Umesh Awasare B.A.-III Salunkhe Akshada Abaji B.Sc.-I Pawar Ankita Ramesh B.A.-III

Kadam Payal Dattatray T.Y.B.A.-III Nilakhe Mrunali Shiram B.Sc.- III

Kadam Nikita Nitin

Anuradha Bapurao Kadam BA - I Sawant Vaishnavi Arun B.Sc.-III Priyanka Balavant Jagadale B.Sc. - III Sumayya Mulani B. A.-II

Anuradha Kadam, Sakshi Nalawade B. A. I

Anuradha Ingale B.A. II Bhakti Roman B. A. II

Majusha Baban Saste. B.A.-III
Ghadage Supriya Bhara B.Com- II
Chirame Sakshi Nanaso B.Com - II
Anuja Bhosale B.Com - II
Chavan shivani B. Com II
Pragah Patole B.Com-IT
Pawar Ankita Ramesh BA - III
Jagtap Snehal Dattatray BA - II
Kumbhar Ashwini Grung B.A-III

A TRULY RICH MAN

Sumit Katakar B.Sc.-I

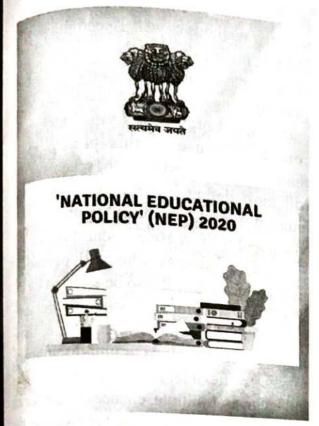
This is a true story of an honest man. Dhanaji Jagdale, a fifty-four years old poor man from Pingli (BK) had to work hard to get his daily bread.

On a Monday evening he was waiting for the bus at Dahiwadi Bus Stop. He had wandered in the market with an empty pocket. He had not even seven rupees even to pay the bus fare. He was thinking of borrowing money from someone from his village. He waited for a long time. However, he couldn't see anyone who knew him. Two buses passed. Dhanaji was anxious. All he was thinking about was borrowing seven rupees for bus fare. Tired of sitting, Dhanaji lied on a seat at stand. Suddenly he saw a bundle of notes lying just before his eyes. For a moment, he couldn't believe what he saw. Was it a dream? To check whether he was dreaming or not, Dhanaji touched the bundle. It was a real one! He took the bundle in hand and kept it in the pocket. It was a big bundle and the amount may be large one, Dhanaji guessed. He was very happy. He took out the bundle from the pocket and counted the notes. Forty thousand rupees! Dhanaji's eyes widened with surprise. He could do many more things with it. He could celebrate the upcoming Diwali festival in a grand manner. This was a testing moment. Though Dhanaji was an honest man the large amount was a big temptation to overcome. To take it or to return it was the only question for Dhanaji. He thought for a moment and decided to return the amount. He felt a divine pleasure. The joy of returning! He went to the police

counter at the bus stop and told the constable 'Sir, I have found a bundle of notes. If anyone here has lost it, ask him to get it back from me!

The constable was shocked. This was quite unexpected news for him. He asked was cross questions and confirmed the news. He appreciated Dhanaji's honesty saying, People like you are rare now. You are a Godly person. The announcement was made. Dhanaji sat on a bench waiting for the right person. Soon a middle aged man approached him. 'I have lost my bundle. That police man at the counter told me you have found it. Would you please return it to me? Now it was Dhanaji's turn to ask some cross questions. What if a wrong person takes away the amount claiming falsely? He returned the money only when he was satisfied with answers. The man's eyes filled with tears. He said, 'You are an angel in human form. I will never forget this greatness of you. You don't know how worried was. My wife is admitted in a hospital. The doctor has suggested operation. I adjusted money and was going to the hospital. I sat on a bench and the bundle fell down from the pocket. I was bewildered and didn't notice it.' The man thanked him and offered him 1000 rupees as a reward. Dhanaji refused to take the reward. 'I don't want that much amount. What shall I do with this? When the man insisted Dhanaji said, 'If you want to help me, give me seven rupees for the bus fare. The man handed him a ten rupee note. Meanwhile people gathered to see the real hero. This was a rare scene for them. Women, college students, old people congratulated Dhanaji for his exceptional act of honesty. However, for Dhanaji it was not an uncommon. 'I don't think I have done anything great.' He said. People around him knew very well how rare act of honesty it was. College students were inspired. Dhanaji became a local hero. There are rich people and there are poor people. There are some honest people also. But people like Dhanaji are rarest of rare. When you return forty thousand rupees when you don't have one rupee in your pocket, it's an act of God, not of a mortal human being.

NEP: New Education Policy 2023

The New Education Policy is nothing short of revolutionary in the education system in India. After our education policy monotously followed the same norms for 34 years. the Ministery of Education (formerly known as MHRD) did some serious amendments in it on 29 July 2020. This New Education Policy was recently approved by the Indian gover ment in 2023. So it is only natural that the question "What this New Education Policy actually is ?" must be coming to people's minds our article is here to provide them with the answer to this question. Here, we will discuss all the key aspects of the New Education Policy. Moreover, we will thoroughly, explain the NEP 5+3+3+4 structure. So the students who

Nalawade Sakshi Sanjay B.A.-I

want to understand this education Pelicy by the government, kindly check out this Article.

When the NEP was launched in 2023 its motto was Educate. Encourage & Enlighten. The government 's purpose to lanch this policy was to develop 21st century skills in the students of India. The amendmen in NEP from the previous education policy strive for Research. Innovation of Quality for the seamless implementation of this education policy, the governments is willing to give big funds. In 2021, Nirmala Sitaraman said that funds of Rs. 50.000 crores will be given to the nation research foundation & 40 crore to Ekalavya schools.

There are four pillars of New Education Policy is Access, Equity, Quality of Accountability The aim of the New Education Policy is 100% youth & Adult literacy All the reforms in the Education Policy will contribute towards completing this aim

NEP 2023 Major reforms:-

There will be no substantial distinction, between arts science academic, vocational, curri cular & subject of extracurricular streams. There will be extra emphasis on foundational Litercy & numeracy. Substitution of 10 +2 structure with a 5+3+3+4 model. No imposition of state language on students studying in any state. Permission to taking Board exams two

times for the students. The government will spend 6% of the country's GDP on Education insted of 1.7%. The gender inclusion fund will be fully established. The government will do extra efforts for providing proper education to the gifted children. The UG courses will be for 4 4 year The minium qualification to apply for the post the teacher will be 4 year intergrated B.Ed course. There will be an introduction of a common Entrance test for admission to HEIS

The master of philosophy course will no longer be a part of the education system. The student will be able to opt for different subject such as arts, crafts, skills & physical education in secondary school. The government will make literature of India f other classical language part of the syllabus in schools. The exam s for students will be held only classes 2nd, 5th & 8th insted of each academic year.

NEP 2023 5+3+3+4 structure :-

The most attention-grabbing amendments in the NEP 2023 is the replacement of the 10+2 structure with the 5+3+3+4 structure. The 1012 has been provalent in the education system for a very long time so a complete change in that case/system can be a bit preplexing for the stu dents into four part. Below we will try to explain the meaning of 5+3+3+4 Structure

The first stage is first stage of Schooling. These 5 years will be 3 years of pre-primary & 1st & 2nd grades. The second stage is class, 3rd, 4th & 5th will lay the foundation for the middle & secondary stage. The third stage middle school stage class 6th 7th & 8th & Final las stage 4 years from 9th to 12th to complete their

secondary education.
Effect of NEP on Teachers.

Not only students will be impacted by the NEP But it will influence teachers of teaching methods as well. According to NEP 2023. in order to be a teacher in a school you need to passes a B.Ed. degree. The eyecatching things about this is that B.Ed course must compulsorily be a 4 years intergrated course. Because of this policy. Only competent teacher will join the schools & this will most definitely help for molding the future of students into the right path NEP goes for UG & Higher education:

The students who will pursue of higher education will also be affected by the NEP 2023. According to policy, the duration of a UG degree will be four years & these degrees will be given multh-disciplinary, holistics & flexible. Moreover, the students will be given Multiple. chances to opt for an exit from the degree course for instance, the student will get a certificate for completing a 1 year vocational or profession al field course. Whereas, they will get a diploma after 2 year & a Bachelor's degree after 3 years

For PG courses, the course duration will be limited to 1 to 2 years. Also the master of Philo sophy programs will no longer be accessible. The most ambitious decision for college level education in this policy is that the college affiliation system will be fully phased out in the coming 15 years. Moreover, there will be a new body to supervise all the higher educatio courses excluding the legal & medical cours

NEP 2023 for teaching in mother tounge or regional language:-

The Unknown Freedom Fighters.... Have we Forgotten them?

1] Surya Seh :- (1894-1933)

Surya seh was a Bengali Freedom fighter. He was a revolutionary against British rule in Bengal and the Indian Subcontinent during the Indian Independence movement. He served as the president of the Indian National Congress of the Chittagong branch in 1918 In 1930, he was appointed as the leader of the Chittagong armoury raid.

Surya sen was born on Thursday, 22 March 1894 (age 39 years; at the time of deadth) on February 1993. Surya sen was arrested by the British police and he was hanged to death on 12 January 1994 Surya sen was brutally tortured by the British government being hanged. His bones, limbs, joints and teeth were broken with a hammer and his nails were plucked out by the jailers 50 that he couldn't

- 'Vande Malayam'
- * He is known for the movement-
- 1) Participation in Non cooperation movement
- 2) Chittagong Armoury Raid.

During his revolutionary activihes, surya sen was found of repeating his phrase

"Humanism is a Special virtue of the revolutionary."

Arpita Tatyaso Kale. B.A.-

2] Yatindranaath Das (1904 .

Jatindra Nath Das better known of Jalin Das was on Indian independenc activist and revolutionary who worked to make India independent from the B - ritish Raj and was a member of the Hindustan Socialist Republican Assciation. He died in the lahore Central Jail after a 63 - day hunger strike

He both in 27 october 1904 in calcutta (Now in west Bengal, India). He died in 3 Septem ber 1929 (aged 24) He known for 63 hunger strike in prison paticipating in the now - cooperation moveent.

3] Badal Gupta

Badal Gupta, real name sudhir Gupta was an Indian revolutionary against British rule in India, who is noted for launching an attack on the secretariat Building - the writers building in the Dalhasie Square in calcutta, along with Benoy Basu and Dinesh Gupta.

He born in 1912 Dhaka District Bangladesh. (Now). Died in 8 December 1930. kolkata He influnced by the revolutionary activisties of Dharni Nath Gupta and Nagendra Nath Gupta who were involved in Alipore Bomb Case and were imprisoned along with Aurobindo Ghosh Attacked col N. S. Simpson. Inspector General of Police at writers building. Cacutta with Dinesh Benoy. The trio had decided that they wouldn't be captured alive thus Shot himself after the attack and achieved martydom.

4] Dinesh Gupta He born in 1911 6 December and died in July 1931. He belongs to the Benoy - Badal -July trio. Joined Behgal volunteers group Dinesti organised by Subhash Chandra Bose (1928) Organical revolutionaries in use of firearms. frained locaries trained by him were responsible Revolution of three District Magistrates in succession.

Attacked Inspector General of Police at kolkatas writer's Building was sentenced to death by British authorities. His letters to his sister from by Diffusion of the State of the Sister from jail were Compiled in a book "Amchi shubhash

Bolchi"

5] Kanaklata Barua - (1924-1942)

Kanaklata Barua, also called Birbala and Shaneed, was an Indian in dependence activist and AISF leader who was shot dead by the Indian Imperial Police of the British Raj while leading a procession bearing the National Flag during the quit India Mevement of 1942 She born in 22 December 1924 Gohpur she died in 20 september 1942, Gohpur.

6] Suniti Chaudhary (1917-1988)

Suniti Choudhary was an Indian nationalist who, along with shanti Ghosh, assassinated a British district magistrate when She was 16 years old and she is known as for her participation in an armed revolutionary struggle.

She born in 22 May 1917, cumilla. Bangladesh (now) and died in 10 January 1988. She known for. Assassinating a British magistrate

alage 16

Movement - Indian independence movement

7] Pritilata wadedar (1911-1932)

Pritilata Wadedar was an East Bengali revolutionary nationalist from the Indian Subcontinent whe was influential in the Indian independence movement After completing he education in chitagong and Dhaka. She attended Bethune College in kolkata.

She known for Pahartali European club attock (1932). She born in phalgat Bangladesh (now) in 5 May 1911 & Died in 24 September

1932

8] Kalpana Datta

Kalpana Datta, lalso kalpana Joshi, was an Indian Independence movement activitist and a member of the armed independence movement led by surga sen which carried out the chittagong armoury raid in 1930 kalpana Datta was one of the members of Master ... surya seh's revolutionary group (an influential Indian revolutionary) who carried forward the work of pritilata waddedar

She born in 27 July 1913 and died in 8 February 1995 Calcutta

9] Bina Das - (1911-1984)

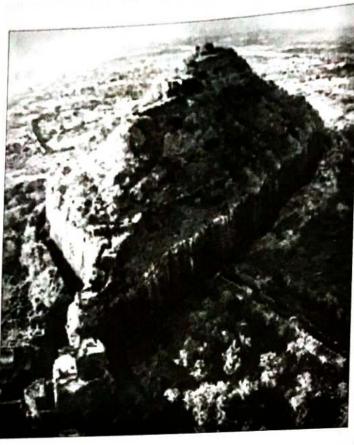
Bina Das was an Indian revolutionary and nationalist from west Bengal she born in 24 August 1911 in krishnanagar, Bengal and died in 26 December 1984, Uttarakhand

She was just 21 But Bina Das still opened fire on Bengal Governer Stanely Jackson in the convocation hall at calcutta university. She was the most fear - less revolutionaries of the time She dedicated her life to the cause of the libeaty of the nallon.

Travelogue

Vist to Dulatbad My School trip

Kambale Aishwarya Sanjay B.A.,

Five years ago, I learned in 9^a standard that our School arranged the tour to Ahmednager, Ajantha, Varul, Paithan, We were fitty students in all. We left Dahiwadi - Phaltan-Baramati - kurkumbh - Daund - Paithan- Ahmednager -shani shingnapur - Gangapur - Nathsagr Dam -Daulatabad - khuldobad fort.

19-Aug 2016, Friday. Early Morning at 4'O' clock. We stared our journey in bus. Dahiwadi to Aurangabad. We got down from the bus. One teachers gave as instructions then we moved to see the various spots on the a visit to the city of Aurangabad is like journey back into the history of India, from

the uprising of 1857 all the way back to the 2nd century BC, which is when some of the caves in Ajanta were carved. It's also seen its fair share of name changes over the centuries & was also known as khadki & fathenagar before being dubbed Aurangabad in 1653, during the rule of the Mughal king Aurangzeb. It's known as the city of Gales for the many fortified gates scattered around the city It's also world renowned for the two UNESCO world heritage sites that lie in the district Athe Ajanta & Ellara caves.

Today Aurangabad is also one of the fastest growing cities in the country with a humber of large industies setting up shop her.

We decided to dirive to Aurangabad in the bus & the hatch was jbrillianly suited for the 35 km trip for Dahiwadi we chose the less common route heading to

Phaltan-Baramati & then on the, Aurangabad via the Ahmednagar highway. This way we made good time on the expressway and once past Pune the roads were well suriaced with very little traffic. We reached our destination in good time & spent two days immersed in the wealth of sights on offer Covering just the Ajanta & Ellora caves is a two day affair & truth be told, we had to rush through some of the sights due to a sheer lack of time. We recommend that you plan to stay for a week to cover every thing at leisure & at least four days at the bare minimum. In the end this journey back in time was a welcome change for the beaches hill stations & adventure destinations that most vacations have

ecome. While Auranga bad may look like any develop city complete with the manic other & crowded roads. The Ajanta caves ne one of the finest examples of Indian wall Buddhist architecture. The 28 odd aves lie a hundred kilometres away from the They are estimated to dade back to the and century BC & were actually hidden by the forest from the rest of the world for decades. Looking at the paintings, its hard owrap your mind around the fact that they were painting thousands of years ago by extremely skilled artisans and are a testament the creativit that existed to set aside a whole day to take it all in rather than breeze brough all the caves on a schedule. The Ellora caves consist of a number of caves carved into ka hill range roughly 30 kilometres from Aurangabad between the 6 & 10 Century AD. There are three distinct sections that the caves a redivided into i.e. the iain, the Hindu & the Buddhist Caves ections they are all caved out of the vertical mck face of the charangdri hills but the 'Must see' is by far the kailasangdri temple, dedicated to shiva. This monolith Structure is carved entirely out of one piece of solid rock & look hundreds of years to construct & would have been constructed by many generations of craftsmen.

Constructed in the the 14 century & located just a few kilometees away from the Ellord caves lies the Daulatabad fort. It was lonce the seat of the Tughlug dynasty when muhamad bin Tughlug shifted the Capital from Delhi to Aurangabad, only to shift back two years later due to adlack of water for all the people he had forced into making the migration as well. It was anaturally well fortified location, having being built on a conical hill with just one path of access kot the very top which was also easy to defend.

It's a long way to top soprepare yourself for a good workout. Onec you reach the top the view is breathtaking & well worth the climb.

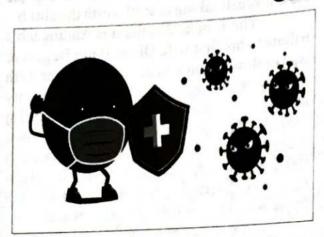
The Bibi ka Magbara is Aurangzeb's tribute to his first wife Dilras Banu Begem & was built some time in the middle of the 17th century. It's located in the heart of the old city & bears a triking resemblance to the Taj Mahal. It's easy todifferentiate the two todifferentiate the two though by comparing the size of the dome to the minarets. The Taj's doms lowers over kits four minarets while the opposite is true for the Bibi kaMagbara.

These are the more famous attraction around the city but there is a lot more to see like the Panchakki (water mill), the jamma Masjid, the Salim Ali Lake & Bird Sanctuary & Aurangzeb's tomb. So as you can see there is a lot to see & do in Aurangabad hence the recommendation to spend a few days here to takeit all in The Grishneshwar temple, located about ten kilometres from Daulatabad is one of thesewelve temples hence the fastival is celebrated with great gusto in the area.

For our mini vacation the was brilliasnt & it was easy to dart through the dense cycle & two wheeler traffic in the narrow lanes of the old city. It was equally at home on the high way on the journey home too. The we back to Home at 21 Aug 2016 7.00 'O'clock morning

The impact of Covid-19 on Students

Jadhav Payal Sanjay B.Com-II

In today's fast paced era, we live a beautiful life. In this busy life, I never thought that such a terrible storm would ever come in my life. It was then that this infections disease was Created Corona Virus, the name of that disease was a virus like Covid-19 without distinction it was changing people's lifestyle due to the virus, people's lives were completely disrupted. Covid-19 has brought many changes in our world. Gradually the influence of covid-19 was spreading everywhere.

This was due to the global lockdown caused by the educational institution and all the places were locked down. This made people, unable to even leave their homes. The best public policy tool available to enhancs skills is schooling, which can enhance social skills and social awareness. But due to covid-19 Schools and eduational institutions were having big impact Initially, schools and Colleges were temporarily closed by most of the governments to reduce the impact of covid-19 After some time these schools and colleges were reopened which increased the rate of infection As this is an infections disease, the government has asked to use masks and sanitizers. These schools and Colleges were later closed again due to the increase in the number of infections. Although Schools and colleges are closed, online eduction has started. The facility of online education through online classrooms and zoom meetings started and thus the lectures

started. While this is a good thing that is happening on the other side, the struggle of a many student who does not have the resources to attend online. classer begins. And some poor students. The group began to suffer. Because they have classes did not have the gadget to do so he did not have mobile devices were causing massive damage to children and this covid-19 was affecting the education of the student and the educational instution to a great extent. Most of the student had to buy these gadgets to get education.

Over time, all student gradually got used to mobile Phones. In one sense, this was the need of the hour, but in another sense, this habit was not good for the student. Due to this. the students got into a very bad habit. The students got into a bad habit that they could not do any work if they did not have a mobile phone. The government created a vaccine that would defeat the virus. such as covaccine and coviaheld were given in it and due to this the effect of corona was reduced in the Country After some time, the corona disease disappeared, but due to this disease, the student had a very bad. effect, due to this online education, the attention of the students was shifted to the mobile phone and the students became indifferent to the offline educa tion Online learning has reduced student writing practice. Due to this covid-19 the focus of most of the students became less on education and more on mobile. phones. And in today's world of covid -19. students attention has become too busy with mobile phones. Unwanted habit of covid- 19 students got. students are heavily involved in Instagram, Facebook, twitter, snapchat. Therefore their attention was neglected towards education. Corona virus has came and the studentes meet yan mobile installed. Please all students pay attention to your career. Don't excessive use of mobile phones.

Role of Women in Society

Women play variety of significant roles in our society from their birth till the end of life. Even after playing her all the roles and all the job timely in efficient manner in the modern society, she is weak beause men are still strongest gender of the society Even after lots of awareness programs, rules and regulations in the society by the government, her life is more complicated than a man, she has to take care of herself and family members as daughter, granddaughter, sister, daughterin-law, wife, mother, mother-in-law, grandmother etc. By following such a big responsibility in the family, they are fully able to come out and do job for bright future of own, family and country women play a great role in everyone's life without whom we cannot imagine the success of life they are higly responsible for the successful continuation of the life on this planet. Earlier they were considered as only wives and mother who have to cook food, clean home and take care of the whole family members alone but now the condition has been improved a little bit, they have started taking part in the many activites other than family and kids.

The way of behaving, thinking and doing of women is copletely different from the men so we can say that women are

Sakshi Umesh Awasare B.A.-III physically, physiologically and psychologically not equal to men. But women ar more responsible than men in various means like child-bearing and childrearing. The tradition and culture of women lifestyle in India is coming as usual for many years without any change hawever in terms of rights of women, it is so bad and backward than othercountries women are treated differently than men in terms of rights and duse in many Indian societies even in the modern world. Men have dominating nature over women in various perspectives. It is the matter of think that if women are given all the same facilities like men and force them to be free from all the home responsibilities and think like men then whey not it is possible for women to be like men psychologically in every areas of life. Earlier women were limited to home works only and not allowed to go out to perform social works like men. But things are getting changed now, women are being aware of their rights and understanding well the dominating nature of men over their whole life. It we compare the current status of women than the ancient time, the condition of women is improving grdually.

Women are being professional, breadearners for their families and an independently thinking individual of the country even after only being responsible for many responsibilities of the life. Traditional Indian wonen have started proving themelves more skilled and competent in many professions than men. And, day by day the situation is improving fast by breaking all the barriers of the way. The Indian government also has played great role in the women empowerment by implementing various

rules and regulations. The ancient time trends such as female foeticide, dowry deaths, erly child marriage, domestic abuse, childlabour, sextualharassment etc. A woman plays variety of great roles in everyone's life in various forms by being involued in various forms by being involved in various relationships. A women give birth to a baby and considered to be only responsible for her boby regardingcare, education, job etc. for whole life. She never demands anything in the return of her roles instead sh performs her roles politely all through the life with out any argue. We can say that women have more feedom than earlier however not true kin many cases because prejudice still remains in the society.

In many places, women are still teated as inferiorsex and forced to handle only house hold chores. Some women in society love to follow the old traditions of the family and perform tranditional female role kby being housewife and nother. They live their wholelife as general helpers to their bushand and kinds. Some women from the Society of high living status are keen to get employed like men in the future because they have been lived in the society having higher level of thoughts like that. They are never ill-treated in their family and always promoted to do better in life like men.

Women are not things which can be neglected because of their less power and outhority instead they should be empowered and promoted to get higher education. Women are the half population of the world mean balfpower of the world. By nature, women play theri all the roles with great responsibilities and have capability to make a healthy family, solid society and Powerful country. Without waman nothing is possible for men, they are basic unit of the society, they make a family, family make a home, home make a societ and ultimetely societi make a country sothe constribution of waman kis empowement of India.

Memories

Friends Smiling Pace
There is a place I like to go
whenever I'm feeling.
Lonely or sadA place of Sunshine
laughter and Love.
That always leaves me
feeling glad
There are Shar my Secrets

Hopes and fears, for this warm, inviting place Always waiting, always

welcoming. .
is found in my friends Smiling face
The world is a more beautiful Place
beause of friends like you..

Ghadage Supriya Bhara B.Com- II

Childhood Days

At Back I was child We played games full day We enjoy the every mamement When I was child

Going to school with friends
And happy time with chile friends
No money, No mobile
only the enjoy and play
the friends
When I was child

Without worries without carer.
It simple life so miss

Chirame Sakshi Nanaso B.Com

How to achieve success in life ?

A person's life has no value without having dreams. To achieve succes or the goal of your life You need to work accordingly. So your achievement decides the kind of person you must be and the kind of lifestyle you must maintain. If a person has dreams but sits idle without putting effort, then there is no value and no success. A person can be successful if they have the delication to their goals and the courage to face all the challenges. For some people, Success means having a lot of money. Bu real success is achieving your dream or goal. A person who dreams of becoming a doctor can become a doctor only if he puts in the required effort and works hard. Suppose the knows which path to choose and how to work on the path.

There is no shortcut to success To be successful, you need to follow he path of honesty, truthfulness and hard work. The path to success is never

So easy and has no alternative. A person will have to cross all the hurdles and still be strong enough to walk through the path. If you give up, then you fail. It might take time and a lot of effort to find the Solution to every problem.

success is a strong and powerful word with a deep meaning, which might vary Form one person to another To attain success or your Salunkhe Akshada Abaji B.Sc.-I

life's objectiv you must work tirelessly. Your success determines the type of pearson you must be and the lifestyle you must keep. There is no worth and no achievement if a person has dreams but does nothing to pursue them. A person can achieve success if they are committed to their objectives and have the courag to confront any challenges that come on their way to success for some Success entails a large sum of money However, the accurate measure of Success is realising your dream and attanining your objective. A person who aspires to be a doctor can only accomplish it if he puts in the necessary effort and works hard. If only he knew which road to take and how to get started on it. There is no such thing as a quick, fix For success. You must pursue the

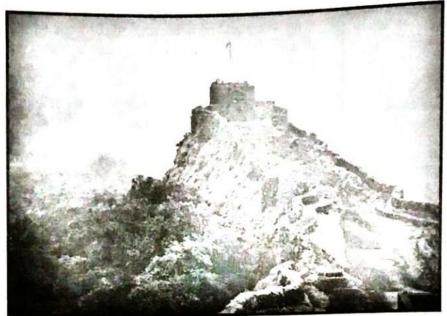
Their route of honesty, truthfulness. and stenuous effort to be successful. The road to success is never easy, and there are finding a Solution to any problem may take time and a lot of effort, but there is always a solution: we only need to seek in the proper direction. A person must overcome all of the obstacles while remaining strong enough to proceed along the path.

To be sucessful, a person needs to work hard and put in a lot of effort. To achieve your goal, you need to chase after it, and you must be dedicated. Hard work and dedication are the two mantras of being successful. The meaning of success might after differ from one person to the other but the pleasure of being Successful is in incomparable. For some, people being successful means having a lot of money and becoming rich but being successful is much more important the being rich our parents and teachers ask us to work hard and focus on our Stadies So that we achieve success and be capable enough of finding the path to Success is never easy, so one must not give up on the struggles.

Traviouge

Mahabaleshwar

Pawar Ankita Ramesh B.A.-III

We have decided to leave on 5 May 23 at 8 pm. I come to my house from college. I hour eary to make required preparations. sharp 7 pm 1 mode a call to Rambhau Rambhou informed me that vehicle will Came at 12:30 Am oh no we were expecting to start our Journey by 9 pm but know we had. to wail for 4:30 hours more.

Rambhau gave explanation for the same that the Journy is not more than 400 kms if you Start at 8 pm you will be there around 2 to 3 am in the morning and you will not be able to check in hotel room as check I times. are normally be on 10 am in morning But it was a big mistake as a actual distance was 600+ kms from one side. finally the time. Came for which we were waiting we left our place at 12.40 am..

After one hour of Continous driving we took a hall at a shadasivpath for tea break we had heard enough about the famous tea slall of this area "famous tea point"... and really it didn't disappoint us. tea was really gave us warmth as out of Hyderbad we fell too much cold. After having a greal

Mahabaleshwar has tropical weather throught the year you can also visit Mahable shwar during the monsoon season but only as start or toward the end.

It isn't actually very difficult, this hill station is Just a few hours away from

a mumbai ones we reached mumbai, approximatly it will take around 5-6 hours to reach mahabaleshwer the best way to traves is to go by our own car it would be comfortable; you can explorer all the sightseeing place on your own and can also plan out thing accordingly.

There are many option for accommo. dations here, right from resort to hotels and Vilas depending upon your preferance, you can choose as per your taste and budget. All you need to do so select the right stay for you so you can make your stay memorable with your peeps!

We do not even undersland when the Journey begins in Mahabaleshwar is a place full of strawberi farms and scenic view he is very beautiful place in a maharastra. Any one who glances through these photoes can esily remember Rajani kat shivaji movie

Ballelilakka Song" location "wai" is near Mahabaleshwar. The Valley is exotic! with the beautiful Colours of blue green and tans blending and melting us at the first glance.

There are many view points around the spot. What touched my heart is the Arthur Seat named in memory of Sir Arthur after his wife and Son drowned in the savitri river. Among the other View points not be mised is the needles love view point. The not pot "Chai" (mud pot tea) is ama. Zing after the stroll. we can also hove some fun time with the monkeys there.

The Mahabaleshwar Temple and panchganga temple have five river flowing in the so me place is wander to see and the ploce is a bliss to Visit, even if you are not a temple person. now we have finished our tour to Mahabaleshwar. The cream of strawbery Jam is Very famous there.

Watch out for the next touring location very soon Mahabaleshwar is a butiful hill station, situated in the western Ghats range of maharastra, is the evergreen forest that can out to those who love nature this used to be the capilal of Bombay province during the british regime, is a beautiful plateau surrounded by hills and also the origin point of Krishna river. It is a perfect place of the nature lovers as well as the hony moon Couple along with an ideal destination for youngerslers and budget travelers as well.

Mahabaleshwar has a number of attractions that can make any traveller fall in love with it instantly there are several view point to see Mahabaleshawar you can sit back and enjoy the delicates without having worry about getting a seal as a huge campus and over look to a nice view to capture and get captured at its background.

The Golden Egg

Once upon a time a farmer had a good that laid a golden egg every day. The egg provided enough money for the former and his wife for their day-to-day neds the farmer and his wife were happy for a long time But one one day, the farmer got an idea thought "why should I bake just one egg a day? why can't I take all kof them at once and make a lot of money?"

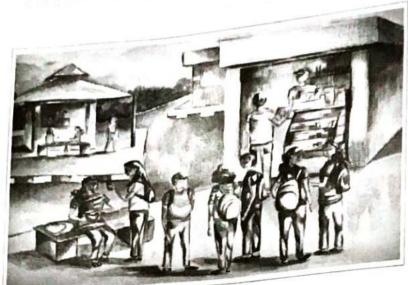
The foolish farmer's wife also agreed and decided to cut the goose's stomach for the eggs as soon an they killed the blrd and open the goose's stomach to find nothing but guts and blood. The farmer realizing his foolish mistake cries over the the lost resource!

The English idiam "kill not the goose that lays the golden egg" was also derived from this classic story.

MORAL :- GREEDS LEADS TO DISAPPOINMENT

Good bye DCD

I am Payal, I am doing BA Dahiwadi College Dahiwal; But It's fews days remaining to over this last semester. It's very sad situation to handle, I enjoyed with my a friends every movement like a teaching, learning, playing, chatting, to take lunch and breakfast with eachother, and lots of ·But yestarday my best friend asked me one question is Will this friendship bond still at the end? Then I thought about it. We will eachother but not have that emotions. Move on is a permanent in everyone's life, that's why we will go to achieve our dreams goals but friendship bond no live with us that time because all situation will be changed. Everyone has their own work and they will be busy in the works. We will wish on birthday to through everyone but not connect message on the phone. heartly together. Some special movements are specalizes in that special time, Only that time It will be not be carryin with us infront way this is not possible.... but I determine I will contact to my best persons, friends, teachers and also I will give some time

Kadam Payal Dattatray T.Y.B.A.-III

of daily routine to my friends I like to protect and care to friendship bond, so I do it overall to my best friends. It's all the movement of college campus I will store my heart. Classroom gave meamery It is the best turning point of my life the 14th students always be together in every movement friend is need in friend indeed friend is the most powerful strength in a life My friend circle known as a royal personality leading group. Girls

are very strong to face any situation and boys are like guide or protector of our group. Everyone one help to each other in any condition. One day my friend needs of any money she haven't it, that time the news reach to in my group then we collected money and we give her out of the need money. Our campus area environment is very cool because of the trees, we seat under the shadow of tree also trees our friends we enjoy every small small movement lethen all gang determine don't come in College the leaure will bung at that time then next day sir shouted us. By Grammar English Improvement Programme we all went to Dhaiawadi io teach the 5th to 9th studen to the experience was higher than original teacher. When we will do something practically that time we get lot of experience. All students get new knowledge and innovativ things from that teachers and students. Our happiness level more than the other exper ence. That small childrens asked question very couragely and last the student

gave us feedback, that feedback was

mazing. our Dadas sir said. It you participate in every our Dauge you will get more knowledge new things, some good thoughts, then your IQ tings, some When you think then you will masure of innovative ideas of you will will impare of innovative ideas. So We all participated in every function and programme. On the sport day all girls run on program and then they tired to much. My the road was very bad I can't walk. We took some photos with sir & Mam At the sport day 20 April 2023 Marethon organized and also participated, then funny games there for only the girls. All about that day we enjoyed. We danced in funny game like Sangit khurchi, Chamacha -limbu etc. that unmemorable all the memories. And On the 13 May 2023 Commerce department organized "Trade Fair in that trade fair students have their own stall in that stall they cooked snacks, like, sandwich, Biryani non veg, Veg Pulav, Gulabjam, Ice-creams, Pani-Puri, Bhel, kach katora, we enjoyed that Sir did payment of all this. On Sheakspears birth aniversary, 26 April all programme was organized by our TYBA class. Every student presented Some act of the play, monologue and poem of William sheakspeare. A lot of scenes and movement connected with our college that is unforgettable in our life. College days are most beautiful chapter like an unseen poem. It is a Store in our hearts. We will feel at middle of the our life that days will come once again in our life, but that is not possible. That's why ten days left to the last semester every movement we will enjoy and that all memories: ste as photos, videos and mainly in our mind.

still our friendship bond at last the end of life. We will contact each other by phone calls, messages. And these golden day

Stories, memories we will tell our next generation. I think someone can write a book on college journey. It gives financial profit, and all memories safe in our book, I can do it so I will start now to write this book. Our daily face to face meeting will be over but our bond of friendship will never end.

Friendship

oh what a Joy it is
to have a friend like you
for giving me strength
that way you do
For lifting me up
when I m feeling down
and Putting a smile on my face
when I m wearing a frown
Thanks for being there.
and helping me grow
Your friendship means a lot
this I' d like you to know

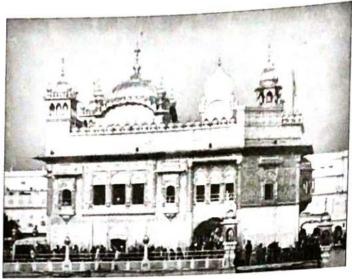
Anuja Bhosale B.Com - II

Experience

Cultural Exchange Programme in Punjab

Nilakhe Mrunali Shiram B.Sc.- III

Our shivaji university and lovely professional university organized the cultural exchange programme on 27th to 31st May 2022 Gurav sir is Head of DSW department in Shivaji University. Gurav sir senting letter all colleges for student but the national team was calling directly and then remainning students auditioned then we were packing our bag. After pacing everything. All team was going towards the Kolhapur then after sometime we were reaching at shivaji university then next day all team was collecting in practice hall for practice then all director and Gurav sir was asking all team How are you? then all team was replaying excellent sir then after sometime we were practicing on stage then the day came to leave punjab then we were packing all bag them after packing shivaji university team was going towards the train station then we were climbing in the train then were enjoying traveling then after two days travelling we were reaching in lovely professional university in punjab them lovely professional university team was standing in front of gate for welcoming shivaji university team then Lovely professional university team was giving flowers & doing dance for shivaji university team and welcoming very happy then after welcoming

all girls ware going towards the girls hostel for keeping bag & bous were going twoards the boys hostel for keeping bag then after keeping bag all team was collecting in auditorium then we were going towards the girls hostel for keeping bag & boys were going towards the boy's hostel for keeping bag then after keeping bag all team was collecting in auditoriu then we were going towards the lunch hall for lunch. Then after lunch we were taking rest then after rest we were starting practic then next day we had a program then next day we were waking up early in the morning then we were ready to go auditorium & then Shivaji University

going towards the stage for performance then wewere presting maharashtra in punjab & presting folkdance (divli), mime, skit, mimicry folk Art (Lavani), folk kof Nation, patriotic songs in LPU then after performance we were ready to felicitation the LPU giving gifts for Shivaji University and one women was giving 1 Lakh Rs for Shivaji University student then we were taking some picture then we were going towards the Lunch hall after Lunch we were going towords the hostel for rest then next day we were wearring new dress & ready to go to shopping then bus id coming & we were going to shopping in punjab then next day we were seeing Jang - E- Azadi yaadgr, shri devi Talab mandir Jalandhar, wagh border, Golden temple amritsar punjab & we were going to rangla Punjab - Haveli for Eating Lassi then next day we were packing all bag because we were going to kolhapur then after packing we were going to kolhapur, then after packing we were going to wards the train station & after two day we were reaching in kolhapur. The main purpose of this programme is cultural exchange "Maharashtra ke Rang Punjab ke sang" this line was very famous in shivaji university

Tanaji -The Unsung Warrior

This is biographical movie. The films is about 17th century & based on life of Tanaji Malusare who was the leader of army of Chhatrapati Shivaji Maharaj. The film describes. Tanaji's attempt to recapture Kondhana fort. The fortkee per was Udaybhansing Rathod. It is captured by Auranjeb.

The filmstar Ajay Devgan is in lead role of Tanaji & Kajl as his wife Savitribai saif ail khan played role of Udaybhansing. It is directerd by Om Raut. It is roduced by Ajay Devgan.

The song is Shankar re shankara is very famous in all ages of people music used by Ajay Atudl. The song is use of 3D Tech -Kadam Nikita Nitin

nology & adventures acting of real husband & wife playing same role in the film

I like the last scence of Tanaji When his hand cut down he fought against udybham sing The conflict in the film between Tanaji & Udyabhansing Rathod

The message is good overcome on the evir courage sacrifice & fargiveness.

The action scences are sepecially very & further enhanced if you which the filmin 3D sequences depicting the querrilla tactics employed by the marathas to scale the fort are excellently excuted & the final battle between Tanaji & Udaybhan is nothing short of spectacular with a deadly conno aimed in the direction of Chharapatis Raigad fort the two men face off in bloody flight to finish.

Tanaji The unsung Warrior film traces Tanaji's sacrifice to his life for the Maratha Empire (Swarajya) while conquering the fort kondhana now known as "Singhagad" Thereafter leaving behind a saying gad ala pan singa gela which means. The fort is conquered but the lion is dead.

In 3D Tanaji seems like a spectacle something we haven't seem in Hindi till now. At this point it's the best that technology could achieve. The audience is well aquainted. With his historical biographical action film which in turn is Ajay Devgan's 100th film industry. It was a very enjoyable seeing the real husband-wife playing the same role on screen.

Starts with a bang ends with a bang...... will make you cry which in turn makes you feel proud. The film is brilliant writing fast paced screenplay excellent direction, never seen before action sequences wonderful climax & especially the perform mances of the characters especially I really loved this movie as its epcic.

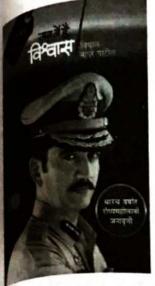
There is generous use of CGI (Computer Generated Imagery) Which is merged semalessly in the narrative forms. It helps to mount the film on a scale that is needed to creat a solid impact. The acitons consists/displays a lot of sword fighting slicing & dicing a lot of then shots skillfully and aesthetically & is a visual treat.

Ajay Devgn is in top farm playing the braveheart maratha warrior, Tanaji, with all

his might. He powers through with subtlety & restraint while keeping the partiotic passion high at all times kajol as Tanaji strong & supportive wife. Savitribai, makes her limited screen time count with a convincing performance saif as udaybhan overpowers he brings out the brutality & devukusg streak of his character with finesse and ferocity. In some moments of his evil madnessha actually adds a tinge of humour ot the scene while breaking into a sinister laugh himself.

This is one of Saif's most outstanding performances. Another high point of the film is the casting of the key characters. Sharad Kelkar as Chhatrapati Shivaji Maharaj looks the part & brings the required grace to the part of the warrior king

"MAN MAIN HAI VISHWAS"

Review

IPS Vishwas
Nangare Patil Sir
is a writter of this
book. He is a
great person IPS
Vishwas Nangare
Patil what a leader
and person. I hope
you know little bit
about him when
terrorist attack on
Taj Hotel in
Mumbai in year

2008

So do not waste my another set of words here I start to write some things about his book so that you people inspire to read this book not only to crack Competitive exams but in real life how to Race difficult situation. First of all of you in proudly that Vishwas Sir was born in Sangli district, Taluka shirala. First of all I would like to say I want to become a officer in my life to so I read this book to do career in civil Services.

Patil Sir Said in this book everyday
"BE POSITIVE" and "TRY AGAIN" This is
abig positive line in my life. Look at Vishwas
Sir, khe come to Mubai in Village and start
preparing on higher civil services that is
"Union Public Service Commission" In first
attempt he failed to crack prilims only. There
are 3 stages to complete and crack upsc exam.

1] Prelims 2] Mains 3] Intervies

But sir decided to work more and did his best in exams. He everyday fravel kalyon to CST for Library. He come that time on morning 5:00 AM to CST Library and going back to kalyan at 10.00 PM everyday. After his all hardwork the day of his coming in Anuradha Bapurao Kadam BA - I

1996 he crack upsc exam and got IPS post in state of Maharadhtra only after this he never look back in his life. He speech for students to motivate them in their life. He travel and trekking forts for his life and health. I Reel he is perfect guy in real era. He has to beautiful children's he is role model for today's generation

In 2008 he is DCP of south mumbai and in this year 26° November evening terrorist attack and that time patil sir gave risk and killed terrorist. He did this task very confidetly and received president award for his courage. To be willing to march into the hell for heavently cause. This poem is I like in this book Vishwas Nangare Patil face the Crucial Condition and lead him positive right path of life. In this book he give a best motivational lines-

Even if I die today And I have no end Kindle it kenwly Power is not perishable Even if my wings are dipped I will fly I can block the floor There is no such wall yet My hut belongs to Malwa Have a cup of coffee It is not easy The part does not spring waiting for me to stop It's all over, Anur Dust in the eyes There is no hurry to move There will be arguments and storms Can't wait for me Now stumbling is fear of the middle ages step by step do not like

Har Gobind Khorana

not even own a pencil until age 6 Har Gobind Khorana [9 Jan, 1922-9 Nov, 2011] was an Indian -American biochemist.

faculty of the University of Wisconsin-Madison, he shared the 1968 Nobel Prize for Physiology or Medicine with Marshall W. Nirenberg and Robert W. Holley for research that showed the order of Nucleotides in nucleic acids, which carry the genetic code of

the cell and control the cell's synthesis of proteins. Khorana & Nirenberg were also awarded the Louisa Gross Horwitz. Prize from Columbia University in the same year.

Biography:-

Khorana was born to Krishna Devi Khorana and Ganpat Rai Khorana in Raipur, a village in Multan, Punjab. British India in a Punjabi Hindu Family. The exact date of his birth is not certain but he believed that it might have been 9 January, 1922. He was the youngest of Five children. His father was a patwari, a village a agricultural taxation clerk in the British Indian government. In his auti biography Khorana wrote this summary:" Although poor, my Fater was dedicated to educating his children and we were practically the only literate family in the village inhabited by about 100 people" The first four years of his education were provided under a tree, a spot that was, in effect, the only School in the village. He did

-Sawant Vaishnavi Arun B.Sc.-III

He attended DAY. (Dayanand Anglo. Vedic) High School in Multan, in West Punjab. Later, he studied at the Punjab University in Lahore, with the assistance of scholar- ships, where he obtained Bachelor's degree in 1943 and a Master of Science in 1945

Khorang lived in British India until 1945, when he moved to England to study organic chemistry at the Univer- sity of Liverpool on a Government of India Fellowship. He recieved his PhD in 1948 advised by Roger J.S. Beer.. He pursued pastdoctoral studies with Professor, Vladimir Prelog at ETH Zurich in Switzerland. He worked for nearly a year on alkaloid chemistry in an unpaid position. He returned to England on a fellowship to work with George Wallace kenner & Alexander R. Todd on peptides and nucleo- tides. He stayed in Cambridge from 1950-1952.

He moved to Vancouver, British Columbia, with his family in 1952 after accepting a position with the British Columbia Research Council at University of British Columbia. His work in British Columbia was on "nucleic acids and synthesis of many important biomolecules" according to the American Chemical Society.

In 1960 khorana accepted a position as co-director of the Institute for Enzyme research at the Institute of enzyme research at the University of Wisconsin at Madison He became a professor of biochemistry in 1962. During his tenure at this University, he completed the work that led to sharing the

Nobel prize. The Nobel web sites states that it "for their interpretation of genetic code to bind Khorana's role is stated as follows: Hemade important contributions to this

Field by building different RNA chains with the help of enzymes. He became a us citizen in 1966. Beginning. in 1970, Khorang was the Alf Alfered P. Sloan Prof. of Biology and Chemistry at the Massachusetts Institude of Technology and later a member of the Board of Scientific Governors at Scripps Research Institute. He netired From MIT in 2007.

Research-

Ribonudeic acid CRNA) with two repeating units. Produced two alternating unito acids. This, combined with the Nirenberg and Leder expt, showed that UCU genetically codes for serine 4 CUC codes for leucine. RNA'S with three repeating units produced three different strings of amino acids. RNA. with four repeating units including UAG, UAA OY UGA produced only dipeptides & tripeptides thus revealing that UAG, VAA, & UGA are stop codons.

Their Nobel lecture was delivered on 12 Dec, 1968. Khorana was the first scientist tochemically synthesize aligonucleotides.

Awards and honors:-

In addition to sharing the Nobel prize, Khorana was elected as Foreign member of the Royal Society [For MemRS] in 1978.

In 2009, khorana was hosted by khorana programme... and honored at the 33rd Steenbock Symposium in Madison, Wisconsin. other honors included the Louisa Gross Horwitz Prize from Columbia University and the

Mother

My mother is very beautiful

Mother is not just a word she's compassion ocean

Cares for ocean of compassion She is every family member she gets up early every morning and rea up cook all family members

My mother is for 'Durga Matta' because she protects our family any in situation.

My mother my world Thanks I god for giving me a great mother....

Chavan shivani B. Com II

College Life

Priyanka Balavant Jagadale B.Sc. - III

The College life is very happy and unforgettable experience in the lives of many students. There are huge benefits of college life apart from geting education. No body forgets the first year memorable college life experience. The pleasures of college life, the joy, college life friends etc are the best days of everyone's life.

The college life is quite important. It teaches you the tough skills of life discipline, friendship, sincerity, dedication, struggles, experiences, joy and commitment. The college is sweet and wanderful indeed. We have written short & long Essay on topic college life, in short simple words, quotes & examples for students, Thess essays are quite helpful for High School & College level students. The following short & long essays discusses the importance, value & role of college life for student.

We go through a lot of changes when we enter college life. It is a big transition if we compare it with school life. It is a place where we get a little more mature than we were during school time. It is an opportunity for a person to take the life the way he wants. Many students imagine what college might be like.

College life experience makes a person stronger to fight his own battles. A person starts to feelindependent once he enters college and his confidence grows. The future of a students who utilize college time productively get successful in future. A person on his education efficiently. It is a platform to proveour selves.

College life is the golden period of life because it makes one stronger, serious & independent. At school one is bound to live & decide according to their parents or techers but at college one makes his or her own decisions and start fighting his own battle.

Most of the students reaching at college feel free and enjoy freedom of choice Even the teacher student relationship become informal, teachers lreat students friendly let students enjoy free will & decide better for their future.

At college one learns kthe most important lessons of life. The spirit of unity, brotherhood and friend ship develops at college.

At college kone must not ignore his or her study and respect their teachers to excel in life. One can turn dreams into reality at college level.

Good Bye, School

It's time to say 'Good Bye' The year time to end The day is last day of school and school organice the sendoff But all friends are sad Beacuse the last day of school It's time to say 'Good Bye' The dayes are gone Leaving me hone except few moments And Fecher's comments. Friends are far, lost Never to get at any cost All are setted by time's call I do remember, miss them all It's time to say 'Good Bye'

-Pragah Patole B.Com-IT

Only One

Aims are many But completed by only one. Countries are many But India is only one People are many But Indians are only one. Liquids are many But water is only one. Singers are many But Lata is only one players are many But Sachin is only one. Friends are many But Arti is only one Relatives are many But you are only one Gods are many But parents are only one Boys are many But I am only one.

- Jagtap Snehal Dattatray BA - II

Nature

Everything is nature.
God gave us this feature
Birds fly in the sky
and mountains are so high
Trees are green
and Water so clean
sky, mountain water,
are part of our nature,
If we want food,
They give us food on good,
oh wonderful nature
you are so beautiful
with a green trees.
and humming bees.

- Pawar Ankita Ramesh BA - III

Father

Father, you are best person
You are a guide and a companion.
You are the most wonderful
mentor and best friend.
You are my greatest support,
my biggest Comfort,
my strongest motivation.
Dad you are my hero.
I am so lucky to call you my dad.
and I think you are really fine.
This to me you have always beer
Though the good times and the bad

- Kumbhar Ashwini Grung B.A-III

Eassy

Dahiwadi College Dahiwadi : A brief Introduction

Sumayya Mulani B. A.-II

Established in June, 1965 and affiliated to Shivaji University, Kolhapur (MS), the college has turned to be an ideal education center. It has become an academic unit in a true sense of the term. Since the establishment, the college emerged out of natural calamities such as perennial drought, scarcity of water and always learnt to share the problems of the region. In a span of 57 years the college has shown a remarkable growth in qualitative academic affairs. The college has seen unprecedented recognition in last 10 years. The college has been reaccredited "A" grade with high CGPA 3.25

by NAAC in 2017.

Unique feature of the college has been to fulfill the different needs of students hailing from rural and economically backward strata of society. Some of them are even the first-generation learners Concerted efforts are made to provide excellent education to such students so as to bring about remarkable change in their academic performance at the end of the program. At present, the college provides education in five different streams such as Arts. Commerce, Science, B Voc and BCA. There are many programme options available to the students along with PG in Chemistry. English, Political Science. Commerce; PG Diploma in Green

Chemistry and Crop Protection, M. Phil and PhD. in Botany and Chemistry. The enrolled number of the UG and PG students during the academic year 2022-23 is 2199.

The college takes pride in its qualified and active faculty involved in research. Almost all the faculty members have either completed the Minor/Major Research Projects or are engaged in such projects. The college has received research funds in a tune of 1 crore in last 5 years. The faculty members have published around 100 research papers in national and international indexed journals of repute and presented

than 200 research papers in national organizes various Conferences, Seminars and ollege hosted "Aavishkar" research project various sectors of the Society. competition organized by Shivaji University,

Kolhapur. labs with latest configuration. Two of the Mann Deshi Foundation. science labs i.e. Laboratory of Botany and reprographic facility and computerization.

The college implements various welfare schemes for the students. The college has "Earn and Learn" Scheme which provides financial assistance at the cost of merge labour. The college has a placement cell which looks after placements organizing placement camps of the reputed business organizations. The college also has a counseling center for students. A special forum for girl students is established to look after the problems and cater to the needs of the girl students. This forum organizes the personality welfare camps as well as development programmes to empower the girl students. The college takes painstaking efforts to contribute to its students academic and personal growth. The college also

organizes various Conferences, Seminars and Workshops for Students, Staff and also for

The college has a registered and active alumni association. The college organizes The college has a substantial number "Trade Fair" Exhibition and entrepreneurship of students passing competitive camps. "Trade Fair" Exhibition and entrepreneurship of students. The students of the college got promote entrepreneurial abilities among placements in government sectors at large students. Various interactive sessions are also placelle. Besides academics, our students have organized with successful entrepreneurs to prizes in research, sports, cultural and motivate the students. The college organizes extension activities. The college has made various workshops like Women emarkable changes in the infra-structural mpowerment, Senior Citizen, facilities in the last five years. The college has Entrepreneurship Development, and Disaster Well equipped laboratories & 7 computer Management in association with NGOs like

Indian education scenario has been Chemistry are M. Phil and Ph.D. recognized undergoing radical changes with lot of laboratories by Shivaji University, Kolhapur. emphasis on skill development of students. The college has well specious and well- The college runs 16 skill courses, 7 COCs & stacked library. Developments in the library 30 short term courses. Besides, it has raised 40 include addition to titles and journals, lakh corpus to activate research. The college equisition of software like LIBRERIA, N- has shared a reputation for its openness to List programme of INFLIBNET and change and progressive attitude. Grants/funding under Community College Scheme will help this college to impart quality skill based education to economically and socially disadvantaged students and meet the needs of all its stakeholders to their utmost satisfaction.

A STUDY OF MOBILE USAGE OF THE UNDER GRADUATE LEVEL STUDENTS

Anuradha Kadam, Sakshi Nalawade B. A. J

INTRODUCTION:

Mobile phones are without question the most common form of electronically meditated communication in the world. Nowadays it becomes very important machine in the world. From previous two years India became largest country in the usage of mobile phone. Use of mobile technology very largely developed in countries ruler area especially in the youth of ruler Region. The study of usage of mobile phones in students gives us a selective 2. information regarding to the use of mobile phones in the youth of India.

The topic of our research project is A study of mobile usage by the students of 4. Dahiwadi College Dahiwadi. We have studied 50 students from Dahiwadi College 5. Dahiwadi. All the students are from different faculties like B.A, B.SC, BCA, B.COM etc. Hypothesis: The main purpose of our study is to find out mobile usage habits of students.

Significance of the study:

We all are living in 21th century. Mobile phone became the most usable machine in the world. Almost every person have it. A large number of students are using mobile phones. Some students are every time busy in their After research we will smart phone. understand student's purpose, time behind using the mobile phone, favourite features and some common general information. This all data will be very helpful to spread awareness in students regarding to the mobile usage. Today major health issues are coming advantages and disadvantages of the cell

will be helpful to fix it as well. Also the various habits of students regarding to the mobile use can be identified for the next researches which will be very useful.

Objectives of the study:

The following research is based on the realistic data collected from the fifty students. The main objectives are

- To understand favourite features of the mobile phones.
- To spread awareness of mobile phones usage.
- To collect some common general information related to cell phone use.
- To know the use of mobile technology in the study.
- To understand average usage of mobile phones.

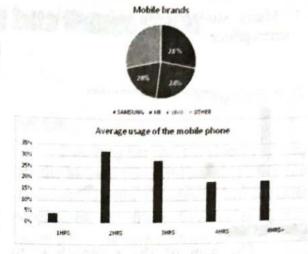
The smart phone have great demand in today's world. Especially in students it becomes the sign of prestige. They are using their phones for multiple purposes . They use it for call, watching various videos on YouTube, reading newspaper etc. These are very useful but the addiction to the use of cell phones adds them in trouble. The collection of realistic data will helpful for understanding the student's mind-set behind the mobile usage. The various habits of the students are designed on the basis of their smart phones. So by knowing the information of the mobile use, the habits of the students can be changed. There are a number of from addiction of the mobile usage so the data phone. The detailed data will bring us to the

analysis of the use of mobile phone. the information achieved from the students the information authentic for the further future malysis. Therefore the research will be much malysis. Indicate the much beneficial for students, teachers, and parents etc.

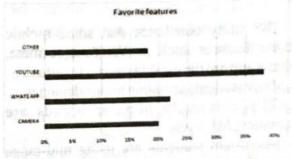
Wethodology:

In the primary research, study was done in Dahiwadi College Dahiwadi. hierview, survey and questioner are the three ommon methods which we are used as methodology. The methodology used in research is generally based upon the question paper sheet. The question paper sheet is filled by the students which were involved in the research. Also we have used the interview as the medium of methodology. We had asked some relevant questions regarding to the usage of mobile phone. This is the most favourable methodology applied in this research project. The survey has been done in gnior college. The format of the survey based on the mixed method of seeking qualitative and quantitative responses from the students. The collected questions has common background which deals with the daily usage of mobile phone. The survey has been done with only that students which have their own mobile phone. The very simple methods are used in the research. It will help students to answer the questions which are asked to them.

- I Maximum students are using android phone.
- 2 All the students are using smart phone differently.
- 3. Samsung, vivo and MI are the most used smart phone brands.

- 5. More than 80% students are using dual Sims.
- 6. What's app, YouTube and camera are the most favourite features.

- 7. 38 % percent student are using audio books on the mobile phone.
- 8. Very few students are reading Newspaper on the mobile phone.
- 9. Maximum cell phones are brought with the help of parents.

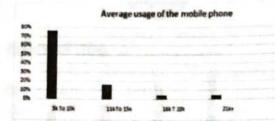
Mobile phone purchase pie chart

SELF PARENTS . .

9. Only 5 % students have their own twitter account.

11. Many students are using mid-range future usage. smart phone.

Conclusion:

The aim of the research is to understand the mobile usage of the students in Dahiwadi College Dahiwadi. The data obtained from the survey by asking some relevant questions to the students.

- 1. The study concludes that some mobile phone features such as YouTube, camera, what's app are the most favourite features.
- Many students are using android phones.
- 3. The extremely popular brands are Samsung, MI, Vivo.
- 4. Maximum students are using mid-range smart phones.
- 5. Finding from the present study shows that students are highly addicted to the smart phones.
- 6. Few students are using mobile phone for the purpose of study.
- 7. The world's most famous application called as twitter is unpopular in students.
- 8. Mainly the mobiles are provided by their parents to the students.
- 9. This research could have practical benefits such as to understand the mind-set of the students.
- 10. The practical information from present research will make students aware about their mobile usage. Also the findings from this study may be used as the foundation for the

References:

Google search - How to form questions for esearch.

Microsoft word - For expressing the entire natter with the help of charts.

Collected data - Survey questions asked for he 50 students.

Websites - https://www.researchgate.net https://www.info.com

https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/ PMC5680647/

https://en.wikipedia.org/wiki/Mobile_phone overuse

The all websites used for getting the knowledge regarding to the mobile phone usage.

Article from newspaper:

https://www.thehindu.com/scitech/health/medicine-and-research/A-studyto-analyse-effects-of-cellphoneusage/article16372470.ece

Remembering Lata Mangeshkar

LataMangeshkar was the pride of Indian music industry. Blessed with beautiful voice, she is the most well-known Indian vocalist. Highly versatile, she has sung in more than 20 languages. To honor and give recognition to her works, LataMangeshkar is also known as the Nightingale of India. Well, in this article, we will present you with the biography of LataMangeshkar.

Lata was born on September 28, 1929 in Indore, Madhya Pradesh as the daughter of DinanathMangeshkar, who was a classical singer as well as a theater artist. She was the first child of the Mangeshkar family. She was born in Indore, but brought up in Maharashtra. When she was five years old, she began working as a theater artist in sangeetnataks. She also started taking singing lessons from

Anuradha Ingale B.A. II

her father.

Lata sang her maiden cinematic song for the Marathi film KitiHasaal (1942). Her father did not like the idea of her daughter singing for the films. So, her song was deleted from the movie. In the year 1942, she lost her father. Due to sudden demise of her father and unsound financial condition of the house, she decided to play small roles in various Hindi and Marathi films. She had to take up the acting assignments, despite the fact that, she was not at all fond of acting. In the year 1945, she happened to meet the film producer S. Mukherji through GhulamHaider. Haider personally wanted her to be given an opportunity to show her singing talent. However, S. Mukherji did not like her voice and said no for giving her a chance to sing for his film. At that point of time, Haider promised himself to establish her singing career in Bollywood. He even said to the producer that, one day will come when all the producers and directors will fall on her feet and beg her to sing in their films.

Lata got her biggest break, when she was given the chance to sing the song "AayegaAanewaala" for the movie Mahal. The song was a super duper hit. The period of 1950s witnessed tremendous growth in her career. She rose to the top in the list of Bollywood singers. She worked with all the famous composers of that era like Shankar

Jaikishan, S D Burman, Naushad, Hemant Kumar, and SalilChowdhury. Shankar Jaikishan was absolutely stunned by her voice and used her voice for playback singing in almost all the movies that he got.

The period of 1960s made her the queen of Bollywood playback singing. She sang for almost all the prominent composers of the industry and set her foothold in Bollywood. Her songs got an overwhelming response from people all over the country. During the 1970s, Lata recorded songs for Bollywood actress MeenaKumari in the film Pakeezah, which brought her recognition and popularity. She performed tracks for S.D. Burman's films like PremPujari, Sharmilee, and Abhimaan.

In late 1970s and early 1980s, Lata Mangeshkar worked with the children of the music composers, with whom she had worked in the past. In the year 1990, Lata established her own production house. Their first and last film "Lekin" was a total flop. Mangeshkar has also sung some non film songs including ghazals with Jagjit Singh. LataMangeshkar has also sung for Yash Chopra's films including Lamhe, DilwaleDulhaniya Le Jayenge, Darr, YehDillagi, and Dil To PagalHai. She sang quite a number of Bengali songs with renowned music directors like SalilChowdhury and Hemant Kumar.

Awards Won Filmfare Awards (1958, 1962, 1965, 1969, 1993 and 1994) National Awards (1972, 1975 and 1990)

Maharashtra State Award (1966 and 1967)

Other awards

1969 - Padma Bhushan

1969 - Pacific In the Guinness Book of World Records for having sung the maximum

number of songs in the world

1989 - Dada SahebPhalke Award

1983 - Filmfare Lifetime Achievement Award 1996 - Star Screen Lifetime Achievement

Award

1997 - Rajiv Gandhi Award

1999 - NTR Award

1999 - Padma Vibhushan

1999 - Zee Cine Award for Lifetime

Achievement

2000 - Lifetime Achievement Award by IIFA

in London

2001 - Best Playback Singer of the Millennium (female) by Hero Honda and magazine "Stardust"

2001 - Bharat Ratna, India's highest civilian award

2001 - Noorjehan Award

2001 - Maharashtra Ratna

TILL

An awards-worthy performance from Danielle Deadwyler (who stole the show in 2021's The Harder They Fall) lends a passionate heart to this solidly engrossing and still contemporary historical drama set in 1955 and dedicated "to the life and legacy of Mamie Till-Mobley". Revisiting the true story of the mother turned activist whose battle for justice proved a cornerstone of the emerging American civil rights movement, director and co-writer ChinonyeChukwu treads a fine line between display and discretion, laying bare brutal truths without alienating a wide audience (the British Board of Film Classification's advice for this 12A movie warns only of "disturbing images, upsetting scenes, moderate threat"). The fact that the Emmett Till Antilynching Act was Passed into US law last year makes the subject Bhakti Roman B. A. II

matter all the more timely.

We open in sunny pastel tones that will gradually fade into darkness, and the harmonious singalong sounds of doo-wop that mutate into a nightmarish scream – a recurrent motif. Mamie (Deadwyler) and her 14-year-old son, Emmett (Jalyn Hall), are driving through Chicago, a metropolitan city

where underlying racism is largely hidden beneath a veneer of civility. Emmett is due to visit relatives in Mississippi, a prospect that terrifies Mamie. "I don't want him seeing himself the way those people are seen down there," she tells her mother, Alma (Whoopi Goldberg, who also co-produces), while instructing her son to "be small down there". Yet Emmett, a gapped-toothed bundle of naive enthusiasm, is unprepared for the strictures of the segregated south, and soon falls foul of murderous thugs who come calling after dark. "It wasn't just two white men with guns that night," says the guiltracked preacher uncle Moses (John Douglas Thompson), from whose house Emmett is taken. "It was every white man who'd rather see a Negro dead than breathing the same air as him."

personal tragedy as Mamie decides: "I want no surprise to anyone who saw Chukwi's America to bear witness" to the tortures inflicted on her child. In a bold move that pays dramatic dividends, Chukwu keeps the been Oscar-nominated) focusing upon the toll murder itself off-screen, focusing our that the death penalty places upon everyone attention instead on Mamie's reactions, making her the centre of the story. There is an and the wider world. In both of these films extraordinarily moving scene in which Chukwu asks us to look beyond individual Mamie breaks down as Emmett's crated body legal outcomes and see the bigger picture - to is taken down from the City of New Orleans take strength from tragedy and find hope even train, followed by an extended sequence in indespair. which we watch her horror at the revelation of Polish composer Abel Korzeniowski, whose the injuries that left her child all but recent credits include Frances O'Connor's unidentifiable. A symphony of emotions plays lustily gothic Brontë non-biopic Emily, does a out in Deadwyler's expressive eyes as tears of lot of the emotional heavy-lifting, whether anguish give way to a steely resolve, the very lending a note of threatening modernity when birth of which we feel we are witnessing on picking up from period needle-drops, or screen. That scene is later echoed as mourners orchestrating the psychodramas playing out pass by Emmett's open casket, and inside characters' heads. At times the score cinematographer Bobby Bukowski's camera can feel somewhat overworked, as if focuses on their reactions - some appalled, crowding the proceedings with its declarative. some bewildered, some stoically hardened to surging, swirling strings. By contrast. a world in which such atrocities are all too Deadwyler keeps things reined in, her commonplace.

Chukwu: 'I had the opportunity to orchestrated reinforcement. centre this Black woman in her rightful place in history'

'There's joy and love alongside the sadness and pain': ChinonyeChukwu on directing Till Read more

It says much about Chukwu's storytelling powers that she manages to make the gross

injustices of the subsequent legal proceedings What follows is a stirring mix of somehow feel like a victory, even when the What follows is a stirring mix of sometime to anyone who saw Charles previous feature, Clemency (2019), a prison drama (for which Alfre Woodard should have from prisoners to wardens, chaplains, lawyers

nuanced performance having little need of

2022-23 Prof. Mahes Badhane

CHARARARANA

Annual Reports (2022-2023)

In our college research committee was release funds for Minor Research In our college research committee was release. Total 6 MRP were allotted Project (MRP) during this academic year 2022-2023. Total 6 MRP were allotted **Research Committee** Project (MRP) during this academic year 2022-2020. P.B. Patil, Dr. M.R. Bankar, for the faculty members namely Dr. S.S Didwagh, Dr. P.B. Patil, Dr. M.R. Bankar, Dr. W. C. B. Mane, In this year total 10 resources. tor the faculty members namely Dr. S.S Diawagi, Dr. S.S Diawagi, Dr. S.S. Diawagi, Dr. S. Diawagi, D Dr. V.S. Basugade, Dr. A.U Attar, Mr. S.B. Marie. III Marious UGC care list journals papers were published by faculty members in various UGC care list journals. papers were published by faculty members in value and participated various. The number of faculty members were attended and participated various to the number of faculty members were attended and conferences of the number of faculty members were attended and conferences of the number of faculty members were attended and participated various and conferences of the number of faculty members were attended and participated various attended and participated various and participated various attended attended and participated various attended at International, National, State level workshop and conferences.Dr. N.D. Lokhande has published 03 books with ISBN. Our college faculty members were participated in BRICS world of Traditions, Moscow, Russia, Rayat Shikshan were participated in BRICS world of Tradillotts, Massacch Institute, Pune Jointly Sanstha's, Maharashtra and Sneha Vardhan Research Institute, Pune Jointly Organised 23rd International Interdisciplinary conference on "The Contribution and Achievements of Men in various spheres at National and International LevelsDated 17 Dec 2022. In this conference our college faculty members were published 41 research articles. Dr. V.B. Mamlayya has granted one patent entitled "An agricultural farm Management system using robotic assembly and Nano sensors for snail and weed control" dated 28/04/2023.

Chairman Dr. Anand Dede

Department of Physics

Throughout the year department of Physics organized different student centric activities for overall development of students. It comprises capacity building and skills enhancement, career guidance, cultural activities etc such as seminars, field visit, academic expert talk, industry expert talk career counselling and guidance and various other cultural activities besides the regular practical work. In addition, with this department of Physics covers the cross-cutting issues through extracurricular activity like "Gender Equality Essay Competition. Moreover, Physics students also presented poster in Avishkar competition and selected for district level. Overall, ten activities conducted by for students and 167 students actively participated in respective programs. Following are the glimpses from various activities.

Dr. Vijayakashimi Mamalya

Department of Chemistry

Department of Chemistry runs B.Sc.I, III, M.Sc.I, M.Sc.II (Organic & Analytical Chemistry), Skill course, COC and Ph.D. programme. 15 faculties are working. Department conducts various academic programme for academic progress of the students.

A expert lecture of Dr. SandipDeshmukhShirala college on Research

Trends in Nanoscience is organized On 15.09.2022 for inculcating research attitude among the students.

students- Parent-Teachers meet is organized on 30.09.2022 for curriculum

and extra curriculum development and progress of students.

One day state level workshop on strategies for cracking NET/SET exam in chemistry on 13.12.2022 under Lead college scheme. Prof. Dr. G.S. Rashinkar, department of Chemistry, ShivajiUniversity Kolhapur and Mr. D. D. Anuse guided to the M.Sc. students.

As a part of social accountability department completed Lab to Land activity (Extension) at Kirakasal village on 09/02/2023. 50 water samples were analyzed and report with recommendation of the same is provided to the farmer. Prof. Dr. S.M. Khetre. Mr. D.D. Anuse, Miss. N.S. Polpatil, B.Sc. Ill and M.Sc. II students complete the activity with the help of NSS students.

Department has organized Research Poster Presentation of B.Sc.III students for the accessing the research progress of the students. Dr.N.D. Nikam, Department of ChemistryD.P. BhosaleCollegeKoregaon worked

as expert.

On 12.05.2023 department has organized Campus Interview of Emcure Pharmaceutical Ltd Pune. 78 students scrutinized in the interview process and 22 students placed in Packing, Developments and manufacturing department. Also 3 students of M. Sc. II get selected in Macleod Pharmaceutical Ltd. 5 students of B. Sc. III get selected in TCS and other company.

7. Departmental faculty members used modern ICT for delivering the

knowledge to the students and also in research.

8. One Patent has published by Prin. Dr. S. T. Salunkhe and two are by Mr. R.V. Sawant.

9. Department organized various activities viz. Chem Quiz, Students seminar, projects, training workshop, hands on trainings etc. For successful conduction of various programme, Principal Dr. S. T. Salunkhe guided, motivated and supported for the same.

Dr. S.M. Khetre

Department of Mathematics

The Department of Mathematics and Statistics organized E-quiz competition on "Life of Dr. KarmaveerBhaurao Patil" on4-December, 2022 via online modeon the occasion of Birth Anniversary of Dr. Karmaveer Bhaurao Patil. The number of participants of the E-quiz competition are 104. The top three rankers are

			Rank
	41.77	Name of Student	1
Sr. No.	Class	Pol Nikita Dashrath	II.
1	B.Sc.II	Pol Nikita Dashram Chandanshive Suhani Subhash	III
2	B.Sc.I	Ghorpade Komal Balaso	,,,,
3	B.Sc.III	Ghorpade Kullidia	

The Department of Mathematics was organized a quiz competition on "General Mathematics" for B. Sc. I, B. Sc. II and B. Sc. III Mathematics students via online mode. The quiz was organized on the occasion of National Mathematics Day-2022 (22 December). More than 82Students participated to this quiz. The top three rankers are

Sr. No.	Class B.Sc.II	Name of Student Pol Nikita Dashrath	Rank
2	B.Sc.II B.Sc.III	Kisave Prerana Vilas Bodake Jyoti Arun	iii

The Department of Mathematics was organized a guest lecture on "Cyclic Groups and Cosets" on 04-December, 2022 under Lead College Scheme. Mr. S. D. Shikhare, Head, Department of Mathematics, S. B. R. College, Mhaswad was invited as a speaker. This lecture specially organized for B. Sc. II year students. 35 students was present to this guest lecture. The Department of Mathematics was organized an Expert Talk on "Introduction of MS-Excel" on 15- March, 2023 under Lead College Scheme. Mrs. F. M. Sheikh, Coordinator, MSCIT Center, Dahiwadi College Dahiwadi was invited as a speaker. This lecture specially organized for B. Sc. II year students those are selected for the Short Term Course "MS-Excel and its Mathematical Applications". 34 Students was present to this expert talk.

 The Department of Mathematics was organized an Mathematics Rangoli Competition on 28st March, 2023 on the occasion of National Mathematics Day-2022 for B. Sc. I, B. Sc. II and B. Sc. III Mathematics students. 24 Students was participated to the Mathematics Rangoli Competition. The top three rankers are

Sr. No.	Class	Name of Student	Rank
1	B. Sc. III	Bhojane Vaishnavi Manoj	T V
2	B. Sc. II	Godase Trupti Ramesh	ll .
3	B. Sc. III	Mane Gauri Appaso	111

The Department of Mathematics was organized an Poster Presentation Competition on 29" March, 2023 on the occasion of National

Mathematics Day-2022 for B. Sc. I, B. Sc. II and B. Sc. III Mathematics students. 18 Students was participated to the Poster Presentation Competition. The top three rankers are

Sr. No.	Class	Name of Student	Rank
1	B.Sc. III	Kakade Shravan Suresh	Len
2	B.Sc.II	Shinde Sakshi Sunil	- 1
3	B.Sc.II	Borate Shivani Laxman	o Mass

The Department of Mathematics conducted Seminar activity to the B.Sc. III year Students. This is a type of learning activity in which students prepare an actual lesson allotted to them and teaches their classmates. In short, students assume the role of teachers. They can ask questions to other students to make the class more attentive. The lesson must be presented actively with gestures by hand and confidence.

The first seminar activity was conducted on 25/11/2022 on the topic of

"Examples of Inverse Laplace Transforms."

The second Seminar Activity was conducted on 05/12/2022 on the topic "Fourier Transforms".

Dr. Amit Wadile

Commerce & Management

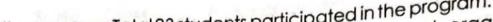
B.Com Part 1-136, B.Com Part 2-177, B.Com Part 3-176 students admitted in the Department of Commerce in the year 2022-23. Students can get practical knowledge along with book knowledge so that Certificate course in Basic Tally started for B.Com Part-III students, Campus to Corporate was started for B.Com Part-II and Part-I students. Marketing is one of the best career paths available in commerce. "Agricultural Product Marketing", course has started for B.Com-I through LBI. Principal Dr. S T Salunkhe was guided to start the courses. In this academic year students of B.Com Part 1, 2, 3 participated in Economic Rangoli, Avishkar Competition, and Research Paper Reading Competition etc.

Apart from teaching to boost the quality of the students, the Department of Commerce & Management organized Bank Rally on 20/09/2022 with Bank of Maharashtra of the program. Total 207 students participated in the

program.

Department of Commerce & Management organized "Workshop on Share Market Awareness" on 20/09/2022. Hon. Mrs. Veena Mohan Kadam was chief guest of the program. Total 87 students participated in the program.

Women Centric Employability Enhancement and Youth Livelihood Programme Organized By Department of Commerce and Management Date: 10/10/2022 to 15/10/2022. Hon. Mrs. Kanchan Khare was chief guest of

the program. Total 93 students participated in the program. Department of Commerce & Management organized "Marketing Awareness Programme" on 25/11/2022. Hon. Mr. Nilankar Shinde was chief

guest of the program. Total 57 students participated in the program. The department organized "Workshop on "Awareness Programme on Deposit Insurance Policy" as an extension activity on 10/12/2022. Total 21 students participated in the program. Students aware people at Bus stand, School and different organizations.

The department organized "Workshop on "Commercial Letter Writing in Marathi" on 05/04/2023. Hon. Mr. Sunil Buddhanavar was chief guest of the

program. Total 190 students participated in the program.

Dr. Sarjerao Chile

Department of BCA

In the spirit of above quote the department of BCA is preparing its students for the future to attain gradual success. The department fulfills its dream of inculcating group dynamics, leadership skills, and employable skills in the students by conducting innovative activities like webinar. The dept. has well quipped digital lab for teaching learning purpose. In the year 2022-2023, 112 students got admitted in BCA-I. 95 students for BCA-II and 59 students for BCA-III there are total 3 faculty members in the department. There are 3 short term courses in Office Automation for BCA-lyearStudent, Web Developing for BCA-II year students and Cyber law for BCA-III year student also in our department has Three skill development course on Carrier in IT for BCA-lyear, Web Technology for BCA-II year and App Development for BCA-III students.

Department organized a one dayworkshop on "Ethics and Artificial Intelligence On March 11-2023. Welcome address for the program was given by Miss. KanaseVarsha, Head of BCA Department. The main highlight of this session was tounderstand digital revolution is making a deep impact on the automotive industry, offering practically unlimited possibilities for a more pleasant and safe driving and travelling experience. The main objective of the event was to provide the students with exposure of Entrepreneurship and Career Development. More than 53 students from BCA I, II, III- year students from our college were benified from this workshop.

Poster presentation competition held on 07/12/2022, by department of BCA to include awareness about e-commerce and technology. The out come of this program was also encouraged the presentation skill and confidence amoung the students. The chief guest was Dr. Chile S.S. was expert

for this program.

Department organized by workshop on Learning Management System: Moodle on 29/11/2022. More than 36 teacheing staff participated were get

benifited.

the department wasorganized one day Industrial visit to Finolex Academy of Management and Technology, Ratnagiri.on17-April 2023 for Academy Academy Mich made this visit a grand success. Total 43 students of class BCA-III glong with 3 faculty members have joined this industrial visit. Ms. Varsha Kanse

IQAC

Internal Quality Assurance Cell (IQAC), Dahiwadi College Dahiwadi is proactive, dynamic and works as catalyst for quality assurance, sustenance and enhancement. IQAC has taken many initiatives for the upliftment of college. IQAC and QIP committee conducted 'Induction Programme' for all the first-year students. Taking into consideration the importance of NEP-2020, QAC organized one day workshop on 'Quality Enhancement Initiatives for NEP' on 3" November 2022. Dr. S. S. Patil from A & C College Nagthane spoke about the importance of NEP in higher education, he also pointed out the main focus of NEP is on Multidisciplinary Approach, ABC, Skill Developments, Outcome Based Education etc.IQAC organized faculty training programme on 'Google Classroom and QR Code Generation' on 13. October 2022. Mr. S. B. Kumbhar, Department of Chemistry, Dahiwadi College Dahiwadi guided the faculty members regarding the use of Google Classroom for sending notices, conducting tests and getting results easily. He presented some demos about QR code generation and asked to work on mobile instantly. IQAC has organized one day national workshop on 'Preparation of SSR' on 7-

October 2022 in which Dr. N. S. Dharmadhikari, Pune asked to make digital, herbal and spiritual college campus. He spoke about the importance of

addon courses, use of softwares and SOP.

IQAC has organized one day workshop on 'COS, PSOs and Pos and its attainment' on 16" September 2022. Mr. A. B. Mane, Ramanandnagar spoke about the use of action verbs while stating outcomes and stressed the importance of CIE. Mr. U. S. Shelke, Kolhapur spoke about Students Satisfaction Survey (SSS) pointing out the tricky options given by NAAC.

IQAC suggested College Development Committee to sanction minor research projects to the students like faculty members of worth Rs. 3000 to 5000 as per the requirement of project and CDC approved it from the

academic year 2023-24.

The NAAC Peer Team, Bangalore visited the college for 4- Cycle The NAAC Peer Team, Bangalore VISITED II. The team includes Dr. reaccreditation on 19th and 20th May 2023. The team includes Dr. reaccreditation on 19th and 20th May 2023. University. Bangalore reaccreditation on 19 and 20 May 2020. University, Bangalore as a DhanamjayaMadiraju, Vice Chancellor REVA University Lucknow, DhanamjayaMadiraju, Vice Chancellor KEVA and University Lucknow as a Chairperson; Prof. Dr. Mohammed Siddiqui, Integral University Lucknow as a Chairperson; Prof. Dr. Mohammed Sladiqui, il 109. Chairperson; Prof. Chairperso Member Coordinator and Dr. Sneena Geolge, the inspected every niche of for Women, Alappuzha, Kerala as a Member. They inspected every niche of tor women, Alappuzna, Keraia as a Merrison by the college during the last the college and appreciated the efforts taken by the college during the last five years. As a result the college achivedA++ grade with 3.58 CGPA. This is due to the efforts taken by all stakeholders, well-wishers, sympathizers and

Lam very much thank full to Rayat Shikshan Sanstha, Principal, Vice Principal, Teaching and Non-teaching staff, Students, Parentsand Alumni.

Dr. A. N. Dadas

B.Voc.

Government of India and UGC permitted three year (6 semester) Bachelor of Vocational in Agriculture degree programme in our college under the NSQF (National Skill Quality Framework) scheme in July 2018. In this degree programme Department of Agriculture is established in college. Prof. Bhakare S.D. working as a Coordinator of this programme. Department run the degree programme as per the NEP guidelines with multiple exit option. Total 65 students are admitted for the programme for three years. Department have well equipped laboratory, one poly house, two shade nets and garden for practical work. Cultivation practices of different vegetables are done in college campus.

Facilities in Department

1) Department Laboratory:

Sr.No. Name of the Laboratory Area Sa. Ft **Highlights**

Agronomy and Horticulture lab 699.75

Practical classroom with:

- 1) Samples of seeds. fertilizers, manures, weeds etc.
- 2) Agro meteorological instruments

Soil and water analysis laboratory with various equipments like pH meter, EC meter, calorimeter.

Plant Protection and Soil 2 Science lab

A STATE OF THE STA		
Modern (Citylan eller in meneral mener		microscope, sprayer and samples of herbicide,
3 Dairy Processing lab	130.80	insecticide, pesticide etc. Well equipped with cream separator, deep freezer,
Agricultural Economics and Extension lab		paneer press machine, sealing machine, khoa making machine, autoclave etc. Lab with LCD projector, Open wi-fi facility
nCollege Farm:		Had dot medicina i de ela

- A) Campus I-Polyhouse =
- Area: 300 Sq. Meter
- Cultivation of various vegetables like cucumber, cabbage, ridge gourd, bitter gourd etc.
- B) Campus II-
- Area: 10 Acre
- Plantation of custard apple, aonla, mango, tamarind, apple ber, sapota, coconut, drum stick etc.
- c) Sources of irrigation = Bore well, farm pond with capacity 33 lakh litres The department has well experienced teaching staff working under the guidance of Head Mr. Dighe K.M. The department conducts workshops and seminars every year for over all development of students. Students also visited to 'ShetakariMelava' organised by SGM College, Karad and also participated in national level conference on 'Advances in Agriculture and lechnologies for Future'. To motivate students to initiate their startups department organizes workshop on skill development and opportunities in agriculture sector. Different ICT tools are used to enhance the subject learning. Students participated in different competitions to explore the excellence within them.

To get actual working experience, our students worked in polyhouse and cultivated cucumber, ridge gourd, bitter gourd and leafy vegetables. In campus II we planted 1385 plants of different species (Mango, Coconut,

Apple ber, Bamboo, Custard apple, Sapota, Guava etc). Department Apple ber, Bamboo, Custard apple, supora, of adulterants in milk, conducts training programmme on detection of adulterants in milk, conducts training programme on delection, khoa, flavored milk, lassi, preparation of various milk products like basundi, khoa, flavored milk, lassi, preparation of various milk products like business, lassi, paneer, whey drink etc. Department also conducts training programme on paneer, whey drink etc. Department also contained on soil sampling and analysis of nutrients from soil every year during practical sessions.

During last two years, seven students are placed in different organization. During last two years, seven students are progresses to higher education. Most of the students and six students are progresses to higher education as a milk production as and six students are progresses to higher body started rearing cows and buffaloes for milk production as a milk production industry is growing continuously. Agriculture is our wisest pursuit, because it will in the end contribute most to real wealth, good morals and happiness.

Mr. Kalyan Deghe

Placement and Career Counselling Cell

The placement and career counselling cell works under able guidance of Prin. Dr. S. T. Salunkhe. The cell organised 4- Day Workshop on Employability Skills in collaboration with Rubicon Training Institute, Pune for all final year students from 10° to 13° October, 2022. Students were trained in interview skills, corporate manners and communication skills. The cell successfully organised one day workshop on corporate skills on 18" November, 2022. Kirti Singh Chouhan and PremjitLadkat were resource persons for the same. The cell takes special efforts for successful implementation of Campus to Corporate program of Tata Consultancy Services. This year total 226 final year students from our college registered for online test conducted by TCS on 3" February. 2023. We are proud to mention that 23 students were selected by TCS in BPS. The cell organised Campus Drive in collaboration with Chaitanya India Fin. Credit Pvt. Ltd. On 24- January, 2023.

Department of Botany

Vivek Vahini and Vidyan Prasar at Rayat Shikshan Sanstha's, Dahiwadi college, Dahiwadi was jointly organized Poster Competition on 'Eminent Scientist of Science' on 17th October, 2022. Hon. Principal Dr. S. T. Salunkhe was president for the function, Chief Guest of the function Dr. A. N. Dadas IQAC Chairman was inaugurated the competition. Inaugural speech was given by Assit. Prof. Dr. V. V. Kamble Head Department of Botany. Dr. A. N. Dadas and Dr. V.V. Kamble worked as examiner for the competition. For this Competition to become grand success all Staff members of botany

department have given great support. After completion of competition, there was an exhibition of posters, which was open to all.

there was an extension of Biotechnology "jointly organized by pepartment of Botany and Lead College activity on 08/04/2023.

pepalitis K. Kamble Assistant professor, Abasaheb Marathe Arts and New pr. Surios Commerce College Rajapur, Dist- Ratnagiri (M.S.) India was the science, but the webinar. The sum totals of 32 participants were present for the guest to the perfure. Dr. V. V. Kamble, Head, Department of Botany introduced the theme of lead college scheme and Miss. Nale P. R., has introduced guest. Dr. Suhas Kamble emphasized on, Biotechnology and branches of Biotechnology, reminologies used in Biotechnology. He has encouraged the students for opportunities associated with the plant sciences and scope of giotechnology. Mr. A. S. Swami has proposed vote thanks of this occasion. In addition to Botanical Garden, Botany Department has developed Advanced Nursery, Ornamental and Vertical Garden, Medicinal Garden, Mushroom Cultivation Unit and Hydroponics Unit. Advanced Nursery Omamental and Vertical Garden Medicinal Garden Hydroponics Unit As an innovative practice, Botany Department produces an information of a plant as "Plant of the Day" every week on Monday. Dr. V. V. Kamble

हिन्दी विभाग

वर्ष २०२२-२३ के सत्र १ व २ का अध्यपन कार्य समय सारिणी के अनुसार सम्पन्न हुआ। सत्र ५ व ६ के अंतर्गत मूल्यांकन के लिए विद्यार्थियों से मराठी से हिन्दी अनुवाद कराए गए। विभाग के अल्पकालीन पाठ्यक्रम समाचार बेखन एवं साक्षात्कार कला अपने निर्धारित समय पर पूरा होकर परीक्षा सम्पन्न हुई। विद्यार्थी अभिभावक योजना का कार्यान्वयन प्रथम वर्ष व तृतीय वर्ष के विद्यार्थियों की गतिविधियों को लेकर पूर्ण हुआ। उत्तीर्ण विद्यार्थियों का ख्रोधन कर परास्नातक शिक्षा के लिए विद्यार्थियों का मार्गदर्शन किया।

हिंदी, मराठी, अंग्रेजी भाषा विभाग, अग्रणी कॉलेज व आंतरिक गुणवत्ता सुनिश्चयन कक्ष के संयुक्त तत्वावधान में दिनांक ०१ अक्तूबर २०२२ को सुबह ०९.३० से आगे हिंदी दिवस समारोह का आयोजन संपन्न हुआ. प्रमुख बितिथ डॉ. बी. एस. बलवंत. (क.भा.पा. महाविद्यालय, पंढरपुर जि. सोलापुर) के हाथों कक्ष बी २ में पौधे को जलदान से इस समारोह का आरंभ हुआ. अतिथि स्वागत, परिचय व प्रास्ताविक विभागाध्यक्ष प्रोफेसर डॉ. किशोर प्वार ने किया. प्रारंभ में विभाग के छात्रों ने हिन्दी विषयक अपने मन्तव्य व्यक्त किए. हिंदी दिवस समारोह के अतिथि ब्रॉबी. एस. बलवंत ने हिंदी भाषा और विषय की अनिवार्यता प्रतिपादित करते हुए वर्तमान में हिंदी भाषा और वैश्विक पिरेट्श्य पर अपनी बात विस्तार से रखते हुए विद्यार्थियों का मार्गदर्शन किया. प्राचार्य डॉ सुरेश सालुंखे ने अध्यक्षीय मंतव्य में हिंदी की उपयोग व महत्त्व विशद किया. मराठी विभागाध्यक्ष सुश्री डॉ. मीरा देठे जी ने आभार प्रकट किया. कार्यक्रम का सूत्र संचालन विभाग की साक्षी देवकर व सानिका घोड़के ने किया. इस कार्यक्रम में ३ अध्यापक व ५८

विद्यार्थी जुड़कर लाभान्वित हुए. कर्मवीर जयंटी के उपलक्ष्य में मराठी हिन्दी व अंग्रेजी भाषा की ओर से विभिन्न स्पर्धाओं का आयोजन किया गया। पो हाँ किशोर पवार

अर्थशास्त्र विभाग

अर्थशास्त्र विभागाच्या वतीने शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षामध्ये विद्यार्थ्याच्या जयरास्त्र ।वभागाच्या वतान राबाणक युप प्राप्त आयोजन करण्यात आले होते. त्यामध्येदिनांक बौद्धिकविकासामध्ये वाढ व्हावी या दृष्टीकोनातून विविध कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. त्यामध्येदिनांक ०२/१०/२०२२ रोजी अर्थशास्त्र विभागाच्या वतीने विद्यार्थी शिक्षक पालक मेळावा आयोजित करण्यात आला होता. या मेळाव्याच्या अनुषंगाने विद्यार्थ्यांचे पालक उपस्थित राहून विविध विषयावर चर्चा करण्यात आली. तसेच अर्थशास्त्र विभागातील तृतीय वर्षातील विद्यार्थ्यांनी खरी चलनी नोट आणि बनावट चलनी नोट कशी ओळखावी याची सदर माहिती गावातील, शेजारी, आणि घरातील लोकांना माहिती देऊन सामाजिक जनजागृती केली. तसेव अर्थशास्त्र विषयातील तृतीय वर्षातील विद्यार्थिनी वाघमारे हर्षदा उद्धव आणि लोखंडे काजल या दोन विद्यार्थ्यांनीनी अनुक्रमे दहिवडी शहरातील हॉटेल व्यवसायाचे अर्थकारण आणि महिला सक्षमीकरणात माणदेशी फाउंडेशनचे योगदान या दोन विषयावर अविष्कार पोस्टर प्रेझेंटेशन करण्यात आले होते. तसेच दिनांक १२/१२/२०२२ रोजी मुक्त व्यापाराचे धोरण समर्थन आणि विरोध या विषयावर तृतीय वर्षातील विद्यार्थ्यांची गटचर्चा आयोजित करण्यात आली होती. तसेच दिनांक २०/०१/२०२३ रोजी तृतीय वर्षातील विद्यार्थ्यांची कृषी विज्ञान प्रदर्शन बारामती येथे भेट देण्यात आली. तसेच दिनांक १४/०३/२०२३ रोजी अर्थशास्त्र विषयातील तृतीय वर्षातील विद्यार्थ्यांच्या मार्फत वेगवेगळ्या विषयावर भितीपत्रकाचे सादरीकरण करण्यात आले. सदर भितीपत्रकाचे प्रकाशन मा. प्राचार्य साहेब यांच्या हस्ते करण्यात आले. तसेच १४/०३/२०२३ रोजी तृतीय वर्षातील विद्यार्थ्यांनी ग्रंथालयाला भेट दिली व अर्थशास्त्र विषयाच्या अनुषंगाने उपलब्ध असलेली पुस्तके आणि नियतकालिके याची माहिती घेतली. तसेच अर्थशास्त्र विषयातील तृतीय वर्ष आणि द्वितीय वर्षातील विद्यार्थ्यांनी ई – बँकिंग मधील सायबर गुन्हेगारी वाढत आहे ती कमी करणे, आणि ई- बँकिंग सेवा वापरताना काय दक्षता घ्यायला हवी यासंदर्भात समाज जनजागृती करण्यात आली. तसेच दिनांक १५/०५/२०२३ रोजी अर्थशास्त्र विषयातील तृतीय वर्षातील विद्यार्थ्यांनी ट्रेड फेयर डे साजरा करून यामध्ये रॉयल बिर्याणी स्टॉल उभारून आपला सहभाग नोंदविला.या कार्यक्रमांतर्गत विद्यार्थ्यांच्या व्यावहारिक ज्ञानात भर पडली.

डॉ. शिवशंकर लेक्रवाळे

Livelihood Business Incubation (LBI) center

महाविद्यालयामध्ये भारत सरकार ,नवी दिल्ली मान्यताप्राप्त एल बी आय सेंटर असून त्यामध्ये शेतीशी निगडित सहा कोर्सेसचे ट्रेनिंग दिले जाते .या सेंटरमधून १२९० व्यक्तींनी ट्रेनिंग पूर्ण केले आहे त्यापैकी २६० व्यक्तींनी आपला स्वतःचा व्यवसाय सुरू केला आहे .सदर कोर्स चे ट्रेनिंग पूर्ण केल्यानंतर रुपये पन्नास हजार ते रुपये एक कोटी पर्यंतच्या व्यवसायासाठी राज्य सरकार किंवा केंद्र सरकार यांच्याकडे अर्ज करता येऊ शकतो. एल बी आय सेंटर यशस्वीपणे चालवण्यासाठी प्राचार्य डॉ. एस टी साळुंखे यांचे मोलाचे मार्गदर्शन असते.

समन्वयक प्रा. हॉ. लुबाळ एम जे

हा.सी.सी. विभाग विवडी कॉलेजमधील एन.सी.सी. युनिट हे एक अत्यंत महत्त्वाचे युनिट असून या युनिटची एकूण क्षमता १०५ विद्यामध्ये एस. डी., आणि एस. डब्ल्यू (इऊआणि ड्य) म्हणजेच विद्यार्थी आणि विद्यार्थिनींना प्रवेश विद्या अहिं। अहिं हिला जाता. अरावाण दण्यात यत. कडट्सचा सर्वागीण विकास साध्य कण्याताठी एन.सी.सी. युनिटने वेगवेगळे कार्यक्रम २०२२- २३ या शैक्षणिक वर्षांमध्ये आयोजित केले होते. क्रियाती । १०१२ रोजी एन.सी.सी.विभागाच्या वतीने आंतरराष्ट्रीय योगा दिवस साजरा करण्यात आला. विमाया एन.सी.सी. विभागातील कॅडेटस् ने उस्फूर्तपणे भाग घेतला होता. तसेच दिनांक २५/०६/२०२२ रोजी अमली पदार्थ (तंबाखू , गुटखा) हे मानवी शरीरासाठी किती हानिकारक आहेत याविषयीची माहिती अभूता विद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांना देण्यात आली. आणि अमली पदार्थ सेवनाविरुद्ध शपथ घेण्यात आली. तसेच वित्रंक ११ जुलै २०२२ रोजी आंतरराष्ट्रीय लोकसंख्या दिवस साजरा करण्यात आला. तसेच १५ ऑगस्ट २०२२ क्षी स्वातंत्र्यदिनानिमित्त शहीद जवानांच्या कुटुंबांचा सन्मान करण्यात आला. तसेच दिनांक २७ ऑगस्ट २०२२ क्षेत्री दिहवडी येथील शेळी व मेंढी पालन केंद्र येथे एन.सी.सी. कॅडेटच्या मार्फत वृक्षारोपण करण्यात आले. तसेच हिनांक १६ सप्टेंबर २०२२ रोजी महाविद्यालयाच्या कॅम्पस दोन मध्ये कॅडेट्समार्फत बंधारा बांधण्यात आला. आणि व्यक्ता करण्यात आली. ३० सप्टेंबर २०२२ रोजी कॅम्पस दोन मध्ये स्वच्छता करण्यात आली. तसेच दिनांक १८ मार्च २०२३ रोजी महाविद्यालय कॅम्पस दोन मध्ये एन. सी.सी.कॅडेटस् च्या मार्फत स्वच्छता करण्यात आली. तसेच हिनांक १८ एप्रिल २०२३ रोजी २२ महाराष्ट्र बटालियन एन.सी.सी. सातारा यांनी आयोजित केलेल्या रायफल जायरिंग कॅम्प मध्ये एन.सी.सी. कॅडेटस् नी सहभाग नोंदविला.

सम्मजीवशास्त्र विभाग

सूक्ष्मजीवशास्त्र विभागाअंतर्गत २०२२–२०२३ मध्ये विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. या दरम्यान भरती ग्रीन टेक, सोकासन येथील अमित चव्हाण यांचे बियॉलॉजिकल सॉईल प्रोफिलेजिंग या विषयावर व्याख्यान ठेव्यनत आते. वाय. सी. आय. एस. सातारा महाविद्यालयाच्या प्राध्यापिका कु. पी. माळी व कु. पी. पाटील यांनी मिक्रोबाईल जेनेटिक कोड व ऑप्लिकेशन इन जेनेटिक इंजिनीरिंग या क्रमश विषयावरती बी.एस्सी मधील विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. त्याचप्रमाणे बै. एस्सी भाग तीन मायक्रोबायॉलॉजि विभागातील विद्यार्थ्यांनी पाककला स्पर्धेमध्ये भाग घेतला व उत्कृष्ट कामगिरी ब्जावली. त्याचप्रमाणे १७ सप्टेंबर रोजी मिक्रोबियॉलॉजि विभागाने इंटरनॅशनल मायक्रोओर्गानिसम डे साजरा केला या मध्ये निबंध सँधेंचे आयोजन करून सायंटिस्ट इन मिक्रोबियॉलॉजि या विषयावरती निबंधस्पर्धा घेण्यात आली.

अविष्कार स्पर्धे मध्ये कु. निकिता कोळपे बी. एस्सी भाग तीन मिक्रोबियॉलॉजी या विद्यार्थिनीने जिल्हास्तरीय स्तरावरती तिसरा क्रमांक पटकावला व विद्यापीठामध्ये संशोधन भित्तपत्रक सादर करण्यासाठी निवड झाली.

विद्यापीठांच्या निहायमानुसार बी.एस्सी भाग दोन च्या विद्रयथ्यांची शैक्षणिक सहल प्रियदर्शनी मिल्क प्रोसससिंग युनिट येथे काढण्यात आली व बी. एस्सी भाग तीन च्या विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक सहल हि पॅथॉलॉजिकल लॅबोरेटरी व लाईव्हिलिहूड बिझनेस इनकुबेशन सेंटर इथे काढण्यात आली.

हैसर्व शैक्षणिक कार्य पार पड़त असताना कॉलेज चे प्राचार्य डॉ. एस . टी. साळुंखे सर व मिक्रोबियॉलॉजि विभाग कॉर्डीनेटर हाँ. एम. जे. लुबाळ सर यांचे वेळोवेळी सहकार्य लाभले.

अरोग्य समिती वरिष्ठ विभाग तर्फे सन २०२२ –२३ ह्या शैक्षणिक वर्षांमध्ये विशेष आरोग्य तपासणी शिबिराचे आयोजन आराग्य सामता वारष्ठ विभाग तफ सन २०२२-२३ ह्या रायाजिय महाविद्यालयातील प्राध्यापक, पालकांचे, कर्मवारी दिनांक ०२/१०/ २०२२ रोजी करण्यात आले होते. याशिबिरांमध्ये महाविद्यालयातील प्राध्यापक, पालकांचे, कर्मवारी ादनाक ७२/५०/ २०२२ राजा करण्यात आल हात. याराज्यात आली. यामध्ये नेत्रदंत, अस्थिरोग् तसेच विद्यार्थी यांची मिळून ५०० जणांची आरोग्य तपासणी करण्यात आली. यामध्ये नेत्रदंत, अस्थिरोग् स्त्रीरोग,बीपी,शुगर, इसीजी,हृदय तपासणी करण्यात आली कार्यक्रमासाठी निमंत्रित तज्ञ मा. डॉ. जितेंद्र तीवाटणे, डॉ. प्राप्ता, बाचा, सुनर, इसाजा, हृदय तपासणा करण्यात जाला चान्य आणि डॉ बाबासाहेब डोलताडे यांनी तपासणी इ प्राजका पाटील, डॉ. मधुमती सपकार पाटील,मा.डॉ.सौरभ साळुंखे आणि डॉ बाबासाहेब डोलताडे यांनी तपासणी इ मार्गदर्शन केले. आरोग्य समिती मार्फत प्राध्यापक कर्मचारी व विद्यार्थ्यांना दिनांक ०४/१०/२०२२ रोजी सॅनिटायझर हे वाटप करण्यात आले. तसेच आरोग्य समिती व राजवाडा क्लिनिक माधवबाग सातारा यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक १२/०३/२०२३ रोजी पंचकर्म शिबिरांचे आयोजन करण्यात आले होते यामध्ये १५ जणांनी या शिबिराचा लाभ घेतला.

प्रा.एच.जी. कायंदे

राज्यशास्त्र

शैक्षणिक वर्ष २०२२ - २३ मध्ये राज्यशास्त्र विभागाच्यावतीने अभ्यासक्रम व अभ्यासक्रमपूरक विविध उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले दि. २० सप्टेंबर २०२२ रोजी ओळख ग्रामपंचायत कामकाजाची या विषयावर एक दिवशीय राज्यस्तरीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. कार्यशाळेच्या प्रथम सत्रात विजय जाधव यांनी ग्रामपंचायत कायद्याची ओळख या विषयावर मार्गदर्शन केले, तर दुपारच्या सत्रात सुनिल भरमे यांनी ग्रामपंचायतची लेखासंहिता या विषयावर

दि. २६ नोव्हेंबर २०२२ रोजी संविधान दिनानिमित्त सामुहिक सरनामा वाचन, भाषण व व्याख्यान कार्यक्रम घेण्यात आले. दि. १ डिसेंबर २०२२ महाविद्यालयात आयोजित आविष्कार पोस्टर प्रदर्शनात बी. ए. तृतीय वर्षाच्या विद्यार्थीनींनी रिशया

युक्रेन युध्दाची कारणे व परिणाम या विषयावरील पोस्टरला प्रथम क्रमांक प्राप्त झाला.

दि. ३ डिसेंबर २०२२ रोजी मतदार नोंदणी कार्यशाळा संपन्न झाली. कार्यशाळेत माणचे तहसिलदार श्रीशैल व्हट्टे यांनी संबोधित केले, तर नितीन सावंत यांनी ऑनलाइन मतदार नोंदणीबाबत दिग्दर्शन पध्दतीने मार्गदर्शन केले. तसेच, नवमतदार नोंदणी करण्यात आली.

दि. २५ जानेवारी २०२३ राष्ट्रीय मतदार दिन साजरा करण्यात आला. यानिमित्त रांगोळी स्पर्धा, मतदार दिन शपथ वाचन,

मतदार जागृती रॅली हे उपक्रम आयोजित करण्यात आले.

दि. ६ मार्च २०२३ रोजी सातारा लोकसभा मतदार संघाचे सदस्य मा. खा. श्रीनिवास पाटीलसाहेब यांची बी. ए. तृतीय वर्षाच्या विद्यार्थी-विद्यार्थीनी यांनी मुलाखत घेतली.

दि. १० मार्च २०२३ रोजी आंतरराष्ट्रीय महिला दिनानिमित्त प्रा. डॉ. भारती पाटील यांचे विशेष व्याख्यान आयोजित करण्यात

आले दि. ३ व ४ मे २०२३ रोजी राज्यशास्त्र विभागाची शैक्षणिक सहलीनिमित्त ज्योतिबा-

मालवण- सिंधुदुर्ग- कुणकेश्वर- विजयदुर्ग या ठिकाणी भेट देण्यात आली. सदर वर्षी क्षेता पिसाळ या बी. ए. भाग ३ च्या व गिरीष शिंदे या एम. ए. भाग २ च्या विद्यार्थ्यांना शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांची गुणवत्ता शिष्यवृत्ती मंजूर झाली. शैक्षणिक वर्ष २०२१ २२ च्या एम. ए. भाग २ च्या विद्यापीठाच्या गुणवत्ता

यादीमध्ये तेजश्री जिजाबा नरळे या विद्यार्थीनीने आठवा क्रमांक संपादन केला.

इंद्र्वाल वर्षात कार्य करताना रयत शिक्षण संस्थेचे मैनेजिंग कौन्सिल सदस्य मा. राजेंद्र (तात्या) फाळके, प्राचार्य डॉ. एस. श्री श्री व्याचे बहुमोल असे सहकार्य व मार्गदर्शन लाभले. तसेच, माझे सहकारी प्रा. दत्तात्रय मांजरे, विद्यार्थी, विद्यार्थीनी व

वालक वासी

इरिअर ओरिएंटेड कोर्सेस व शॉर्ट दर्म कोर्सेस

बहाविद्यालयामध्ये U.G.C. व शिवाजी विद्यापीठ मान्यताप्राप्त ७ किरअर ओरिएंटेड कोर्सेस सुरू असून त्याचा विद्यार्थ्यांना व्यार्थ्यांना स्वार्थे कोर्सेसचा अभ्यासक्रम वेळेत पूर्ण करून परिक्षा घेतल्या जातात व विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र दिले जाते. तसेच विद्यालयामध्ये कर्मवीर विद्याप्रबोधिनी मान्यता प्राप्त विविध १६ शॉर्ट टर्म कोर्सेस चालविले जातात. सदर कोर्सेसचा अभ्यासक्रम वेळेत पूर्ण करून परिक्षा घेतल्या जातात व विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र क्षिजाते. यासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एस.टी. साळुंखे यांचे मार्गदर्शन लाभले.

हॉ. लुबाळ एम. जे. चेअरमन

वाणीशास्त्र

प्राणीशास्त्र विभागांतर्गत २०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षात विविध कार्यक्रम राबवण्यात आले. दरम्यान टी. सी. कॉलेज ब्रामतीचे प्राध्यापक उपाध्याय जी. पी. यांचे कार्बोहायड्रेट मेटाबोलिझम या विषयावर बीएससी भाग दोन च्या विद्याश्यांसाठी ब्राह्यान आयोजित करण्यात आले. वाय. सी. आय. एस. सातारा महाविद्यालयाच्या प्राध्यापिका कु. पी. माळी व कु. पी. प्राटील यांनी क्रमशा बेसिक टेक्निक्स इन मॉलिक्युलर बायोलॉजी व बेसिक कन्सेप्ट इन इमिनोलॉजी या विषयाचे व्याख्यान वेतले. विभागांमध्ये विद्यार्थी पालक मेळावा आयोजित करून प्रसंगी प्राणीशास्त्र विषयातील भविष्य व व्यवसायाचे संधी, ब्रवहारिक कौशल्य, तंत्रज्ञानाचा उपयोग, प्रकल्प कार्य इत्यादी बार्बीवर चर्चात्मक मार्गदर्शन करण्यात आले. विदयार्थ्यांच्या कलागुणांना वाव देण्यासाठी विभागातर्फे निसर्ग चित्र, व्यक्ती चित्र, फुले या विषयांवर आधारित रांगोळी स्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती व त्यास विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्त प्रतिसाद दिला. विद्याश्र्यांच्या सामाजिक विकासासाठी किरकसाल ग्रवातील ग्रामस्थांची मोफत आरोग्य तपासणी शिबिरा अंतर्गत करण्यात आली. विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक गुणवत्ता वाढीसाठी विविध शैक्षणिक सहली देखील आयोजित केल्या गेल्या.

डॉ. लुबाळ एम. जे.

मराती

दिनांक ०९/१०/२०२२ ते २०/१०/२०२२ या कालावधीमध्ये बी. ए. भाग- १ मराठी विषय असणाऱ्या विद्यार्थांसाठी ब्रीज कोर्स पूर्ण केला. यात ११५ विद्यार्थी-विद्यार्थिनी यांनी सहभाग घेतला होता..

रे दिनांक १५/१०/२०२२ रोजी माजी राष्ट्रपती डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम यांची जयंती आणि मवाचन प्रेरणा दिवसफ या निमित्ताने डी.पी. भोसले कॉलेज, कोरेगाव येथील मराठी विभागातील प्रोफेसर डॉ. देवानंद सोनटक्के यांचे मवाचनाचे महत्व आणि सर्जनशीलता मया विषयावर व्याख्यानाचे आयोजन केले होते.

दिनांक १४ जानेवारी ते २८ जानेवारी २०२३ या कालावधीत ममराठी भाषा संवर्धन पंधरवडाफिनिमित्ताने निबंध लेखन अर्ज लेखन, बायोडाटा लेखन, मराठी-हिंदी अनुवाद या विविध उपक्रमांचे आयोजन केले होते. ३. दिनांक २८ फेब्रुवारी २०२३ रोजी मराठी राज भाषा गौरव दिन या निमित्ताने म्हसवड येथील श्रीमंत भैय्यासाहेब राजेमाने

महाविद्यालायातील मराठी विभाग प्रमुख डॉ. महेशकुमार सोनावणे यांच्या व्याख्यानाचे आयोजन केले होते. महाविद्यालायातील मराठी विभाग प्रमुख डॉ. महेशकुमार सानावण यांचे संयुक्त विद्यमाने ग्रंथ प्रदर्शनाचे आयोजन दिनांक १७/०८/२०२२ रोजी मराठी विभाग आणि ग्रंथालय विभाग यांचे संयुक्त विद्यमाने ग्रंथ प्रदर्शनाचे आयोजन

दिनांक १७/०८/२०२२ रोजी मराठी विभाग आणि प्रथालय विभाग करण्यात आले होते. यावेळी महात्मा गांधी माध्यमिक विद्यालय व ज्युनिअर कॉलेजचे प्राचार्य श्री. बी. एस. खाडे, रयत करण्यात आले होते. यावेळी महात्मा गांधी माध्यामक विद्यालय व जुन्ना सदस्य आदरणीय श्री. सुनीलकुमार पोळहे उपस्थित होते. दिनांक १२/१२/२०२२ रोजी रयत शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष आदरणीय शरदचंद्रजी पवारसाहेब यांच्या वाढदिवसाच्या

निमित्ताने रांगोळी स्पर्धा, निबंध स्पर्धा यांचे आयोजन करण्यात आले होते. ानामत्तान रागाळा स्पधा, ानबंध स्पधा याच आयाजन करण्यात जाता. दिनांक २२/९/२०२२ रोजी रयत शिक्षण संस्थेचे संस्थापक पद्मभूषण डॉ.कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या जयंती

निमित्ताने गायन, वकृत्व, रांगोळी, निबंध या स्पर्धेचे आयोजन केले होते.

ानामत्तान गायन, वकृत्व, रागाळा, ानबध या स्पयंच जापाजा । यह विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने माणदेशी कट्टा दिनांक ७/०५/२०२३ रोजी रामकृष्ण फौंडेशन दहिवडी आणि मराठी विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने माणदेशी कट्टा ादनाक ७/ ०५/ २०२३ राजा रामकृष्ण फाडरान पाटपंडा राजा (माणदेशी कवी संमेलन) याचे आयोजन करण्यात आले होते. माणदेशातील सातारा, सांगली या भागातील ७५ कवी आणि साहित्यिक यांनी आपला सहभाग नोंदवला. यावेळी काव्यवाचन, कथा- कथन, परिसंवादाचे आयोजन केले होते.

डॉ. मिरा देवे

स्टाफ अकॅडमी व वेल्फेअर समिती

महाविद्यालयातील प्राध्यापकांचे प्रबोधन करणे, व्यवसायाविषयी जाणीव जागृती निर्माण करणे, प्राध्यापकांच्या समस्या जाणून घेऊन त्यावर आधारित व्याख्यानाचे आयोजन करणे, प्राध्यापकांचे शारीरिक व मानसिक स्वास्थ्य चांगले राहण्यासाठी तज्ञांची व्याख्याने आयोजित करणे. या उद्देशाने महाविद्यालयामध्ये स्टाफ अकॅडमी व वेल्फेअर समिती स्थापन करण्यात आली आहे. या समितीमार्फत शैक्षणिक वर्ष २०२२–२३ मध्ये खालील कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. दि. १३/०९/२०२२ म्युच्युअल फंडातील गुंतवणूक या विषयावर मा. श्री. जीवन सबनीस यांच्या व्याख्यानाचे आयोजन केले. या वेळी ५४ शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी उपस्थित होते. तसेच समितीच्या वतीने महाविद्यालयातील सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे आरोग्य तपासणी शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी ६५ शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी आरोग्य तपासणी शिबिराचा लाभ घेतला.

या सर्व कार्यक्रमासाठी स्टाफ अकॅडमी व वेल्फेअर समितीचे सर्व सदस्य, व प्राचार्य डॉ.एस.टी. साळुंखे साहेब यांचे मार्गदर्शन लाभले.

प्रा. प्रकाश जमटाडे

रयत स्किल सेंटर

महाविद्यालयामध्ये रयत शिक्षण संस्थेने मंजुरी दिलेले स्किल कोर्सेस रयत स्किल सेंटर समितीच्यावतीने चालविले जात आहेत. एकूण २४ स्किल कोर्स महाविद्यालायामध्ये सुरु आहेत. प्रत्येक वर्षी प्रत्येक विद्यार्थी किमान एक स्किल कोर्सवा अभ्यासक्रम पूर्ण करतो. स्किल कोर्सचा कालावधी तीन महिन्याचा असून या कालावधीमध्ये विद्यार्थ्यासाठी गेस्ट लेक्चरचे आयोजन केले. ज्या-त्या विषय स्किल कोर्सचा अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यासाठी तज्ञांची व्याख्याने आयोजित केली. विद्यार्थ्यांना प्रात्यक्षिके करून दाखवली. अशा प्रकारे स्किल कोर्सेसचा असणारा अभ्यासक्रम पूर्ण करून विद्यार्थ्यांची परीक्षा घेतली गेली व उतीर्ण विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्रे दिली. यासाठी महविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.एस.टी. साळुंखे साहेब यांचे मार्गदर्शन

ब्रेलाचे ठरले. इ. प्रकाश जमदाडे

विशास विभाग

र्यत शिक्षण संस्थेचे दहिवडी कॉलेज दहिवडी ता.माण जि. सातारा येथील इतिहास विभागाच्या वतीने विविध उपक्रम विण्यात आले. दि. २६/०६/२०२२ राजी राजर्षी शाह् महाराज यांची जयंती साजरी करण्यात आली. यावेळी प्राचार्य, विद्यार्थी उपस्थित होते. इतिहास विभागाच्या वतीने शैक्षणिक सहलीचे आयोजन दि. १७/११/२०२२ रोजी कार्यात आले होते. ही सहल दहिवडी – थेऊर-तुळापूर-आळंदी-पुणे– शनिवार वाडा पर्वती येथील वस्तूसंग्रहालय येथे ही होती दि. १६/०९/२०२२ रोजी भारतीय स्वातंत्र्यलढा आणि क्रांतीकारी चळवळ या विषयावर प्रा. डॉ. धनाजी मासाळ हिहास विभागप्रमुख छ. शिवाजी कॉलेज सातारा यांच्या व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले होते. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष विद्यार्थ डॉ. एस.टी. साळुंखे हे होते. यावेळी ४९ विद्यार्थी व प्राध्यापक हजर होते. दि. ०८/१२/२०२२ रोजी इतिहास विभाग हतिहास संशोधन मंडळ सातारा, गांधी रिसर्च फौंडेशन जळगाव, व डेक्कन पुरतत्वीय सांस्कृतिक संशोधन संस्था, ह्याबाद यांच्या संयुक्त विद्यमाने वस्तुसंग्रहालयाचे जतन व संवर्धन या विषयावरती प्रा. योगिता मटपती (मुधोजी कॉलेज क्_{रतटण)} यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते. यावेळी २६ विद्यार्थी व प्राध्यापक हजर होते. दि. १६/०३/२०२३ क्षी वस्तुसंग्रहालय शास्त्र कोर्स अंतर्गत विद्यार्थ्यांना स्थानिक ऐतिहासिक स्थळांची माहिती व्हावी या उद्देशाने सहलीचे ब्रायोजन करण्यात आले होते. ही सहल वारुगड, सितामाई डोंगर, सतोबा देवस्थान या ठिकाणी गेली होती. दि.०२ व ०३ मे 2023 रोजी दोन दिवसीय शैक्षणिक सहल कोल्हापूर, राधानगरी, देवगड, विजयदुर्ग, सिंधुदुर्ग, कणकवली या स्थळांना भेटी क्ष्यासाठी गेली होती. यावेळी ऐतिहासिक जलदुर्गाची पाहणी केली. याबरोबरच विद्याश्र्यांनी महाविद्यालयामध्ये आयोजित क्रेल्या रिसर्च पोस्टर प्रेजेन्टेशन व अविष्कार संशोधन पेपर या उपक्रमामध्ये सहभाग घेतला. या सर्व उपक्रमांमध्ये प्रा. बमदांडे पी.एस., प्रा. मोरे बी.व्ही., प्राचार्य डॉ. एस.टी. सांचे सहकार्य लाभले, ा. के. एस. शिंदे

ज्ञातपडताळणी विभाग

महाविद्यालयामध्ये २०२२-२३ मध्ये प्रवेश घेतलेल्या इयत्ता ११ वी सायन्स व इयत्ता १२ वी सायन्स मधील मागास प्रकातील विद्यार्थ्यांना त्यांचा बहुमूल्य वेळ वाचावा तसेच पुढील शिक्षणाकरिता आवश्यक असलेने व वेळेत जात प्रमाणपत्र मिळावे या उद्देशाने जिल्हा जात पडताळणी समिती सातारा व दिहवडी कॉलेज याच्या संयुक्त विद्यमाने महाविद्यालयातच दि. १२/०१/२०२२ रोजी सांस्कृतिक हॉल दिहवडी कॉलेज येथे कम्प आयोजित केलेला होता.

सदर जात पडताळणी कॅम्प मध्ये महात्मा गांधी ज्युनिअर कॉलेज दहिवडी तसेच ज्युनिअर कॉलेज महिमानगड येथील ^{भागास} प्रवर्गातील विद्यार्थी सुद्धा सहभागी झालेले होते

सदर कॅम्प मध्ये एकूण ११७ विद्यार्थ्यांनी प्रमाणपत्र मिळवून लाभ घेतलेला होता.

जिल्हा जात पड़ताळणी समिती सातारा यांच्या संकेत स्थळावर ऑनलाईन अर्ज भरून १५ ऋषी भरून त्यावर मा. प्राचार्य यांची सही शिक्का घेवून आणि शिफारस पत्र घेवून आवश्यक ती सर्व पूर्तता केल्यानंतरच तसेच सर्व आवश्यक ते जाती मंबंधीत पुरावे समिती समोर सादर केल्यानंतरच अर्ज स्विकारून विद्यार्थ्यांना सदर कॅम्पमध्ये प्रमाणपत्र दिले जाते.

२०२३-२४ या शैक्षणिक वर्षामध्ये महाविद्यालयामध्ये होणाऱ्या जात पडताळणी कॅम्प योजनांची माहीती जास्तीत जास्त मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना व्हावा व त्या कॅम्पचा लाभ जास्तीत जास्त मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना व्हावा वासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एस.टी. साळुंखे यांच्या मार्गदर्शनाखाली उपप्राचार्य डॉ. ए.जे.बरकडे, उपप्राचार्य प्रा. सी. क्. एस. साळुंखे, समान संधी केंद्र सदस्या डॉ. एम.एम. देठे समान

सधा कद सदस्या डॉ. एस. बी. वाघमोडे, समान संधी केंद्र सदस्य प्रा.डी.बी.गायकवाड, अधिक्षक श्री. के.बी. औटे, समान संधी केंद्र सदस्य श्री. व्ही. एम. काळे हे प्रयत्नशील आहेत. डॉ. व्ही. व्ही. कांबळे

महाविद्यालयामध्ये प्रवेश घेतलेल्या मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना भारत सरकार कडून शासकीय शिष्यवृत्ती दिली शिष्यवृत्ती विभाग

जाते तसेच व राज्य सरकार द्वारे सुद्धा आर्थीक मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना शासकीय शिष्यवृत्ती दिली जाते. तसंघ व राज्य सरकार द्वार सुद्धा आथाक मागास प्रवनाताल निवास http://mahadbtmahait या संकेतस्थळावर MahaDBT पोर्टल द्वारे ऑनलाईन अर्ज भरून आवश्यक ती सर्व

पूर्तता केल्यानंतरच अर्ज स्विकारून विद्यार्थ्यांना शासकीय शिष्यवृत्तीचा लाभ दिला जातो. या महाविद्यालयामध्ये २०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षांमध्ये ७०० पेक्षा अधिक सिनिअर विभागातील विद्यार्थ्यांनी वेगवेगळया शासकीय शिष्यवृत्ती योजनांचा लाभ घेतलेला आहे तसेच ज्युनिअर विभागातील १७० पेक्षा अधिक विद्यार्थानी वेगवेगळया शासकीय शिष्यवृत्ती योजनांचा लाभ घेतलेला आहे.

महाविद्यालयामध्ये नॉन गव्हर्नमेंट शिष्यवृत्ती सुद्धा दिल्या जातात उदा. वेणुताई चव्हाण शिष्यवृत्ती, बॅरि. पी. जी. पाटील शिष्यवृत्ती इत्यादी त्याद्वारे वेगवेगळया प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती दिली जाते तसेच आर्थीक मागास प्रवर्गातील

विद्याश्र्यांना सुद्धा शिष्यवृत्ती दिली जाते.

२०२३-२४ या शैक्षणिक वर्षांमध्ये महाविद्यालयामध्ये विविध प्रकारच्या शासकिय व निमशासकीय शिष्यवृत्ती योजनांची माहीती जास्तीत जास्त विद्याश्र्यांना व्हावी व त्यांचे लाभ जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांना व्हावेत यासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एस.टी.साळुंखे यांच्या मार्गदर्शनाखाली उपप्राचार्य डॉ. ए.जे. बरकडे, शिष्यवृत्ती समिती चेअत्मन डॉ. व्ही. व्ही. कांबळे, शिष्यवृत्ती समिती सदस्या डॉ. एम.एम. देठे, शिष्यवृत्ती समिती सदस्या डॉ.एस.बी. वाघमोडे, अधिक्षक श्री. के. बी. औटे, शिष्यवृत्ती समिती सदस्य श्री. व्ही. एम. काळे हे प्रयत्नशील आहेत.

डॉ. व्ही. व्ही. कांबने

ग्रंथालय विभाग

ग्रंथालय हा महाविद्यालयाचा आत्मा आहे. लिखित साहित्य आणि त्याचे वाचन या विरहीत मनुष्य जीवन ही कल्पना करता येत नाही ज्ञानार्जनात सहाय्य करणे हे ग्रंथालयाचे आद्य कर्तव्य आहे. याची जाणीव वेवून महाविद्यालयाचे ग्रंथालय कार्यरत आहे. ग्रंथसंपदा : आमच्या महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयातील एकूण ग्रंथसंख्या ८३,७०४ इतकी आहे. चालू आर्थिक वर्षात एकूण १,१६,९०३ किंमतीची ९०९ ग्रंथांची भर पडली आहे. अजूनही ग्रंथांची खरेदी चालू आहे. ग्रंथालयात एकूण ३२ नियतकालिके, ०५ वर्तमान उपलब्ध होत असल्याने प्राध्यापक व विद्यार्थी यांना आपले ज्ञान अद्ययावत ठेवण्यासाठी उपयोग होत आहे. बुक बँक योजनेचा लाभ गरीब व होतकरु ८४ विद्यार्थ्यांनी घेतला.ग्रंथालयाचा जास्तीत जास्त वाचकांना लाभ होण्यासाठी ग्रंथालयाने संगणकीकृत सेवा प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांना करून देण्यात आली आहे. तसेच ग्रंथालयाचे पाच महाविद्यालयांच्या ग्रंथालयाबरोबर अंतर्गत देवाण-घेवाण योजनेची सभासदत्व घेऊन सदरची सुविधा ग्रंथालय सभासदांना करून देण्यात आली आहे. वाचन संस्कृती जपण्यासाठी महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयाने जवळपास असलेल्या विद्यालयातील प्राध्यापकांना ग्रंथालय सुविधा उपलब्ध करून दिली आहे. तसेच डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम यांच्या जन्म दिनानिमित्त ३९ ;वाचन संस्कृती दिवस३९; महाविद्यालयात साजरा करण्यात आला. शैक्षणिक चालू वर्षात एक दिवसीय ग्रंथ प्रदर्शनावे

करण्यात आले होते. यामध्ये विविध विषयांचे दुर्मिळ ग्रंथ ठेवण्यात आले होते व सदरच्या ग्रंथ प्रदर्शनाला अविजन कर प्रतिसाद मिळाला. वाचन संस्कृतीला प्रेरणा मिळावी या उद्देशाने ग्रंथालयातफें उत्कृष्ट वाचक विद्यालयात के उत्कृष्ट वाचक विद्यालयात विद्यार्थ्याला व शिक्षकाला पुरस्कार दिला जातो.महाविद्यालायचे मा. प्राचार्य ग्रंथालय समितीचे कृत वस्त्र सदस्य यांचे बहुमोल मार्गदर्शन मिळते हणून दरवना पुरस्कार अस्मन व सर्व सदस्य यांचे बहुमोल मार्गदर्शन मिळते. त्र. विष्णू वाधिरे

placement and Career Counselling Cell - Report 2022-23

placement and career counselling cell works under able guidance of prin. Dr. S. T. Salunkhe. The cell organised 4- Day Workshop on Employability students from 10th to 13th October, 2022. Students were trained in interview skills, corporate manners and communication skills. The cell successfully organised and Promitt adjust chouhan and PremjitLadkat were resource persons for the same. The cell takes special efforts for successful implementation of Campus to Corporate gram of Tata Consultancy Services. This year total 226 final year students from our college registered for online test conducted by TCS on 3rd February, 1023. We are proud to mention that 23 students were selected by TCS in BPS. the cell organised Campus Drive in collaboration with Chaitanya India Fin. credit Pvt. Ltd. On 24th January, 2023. Dr. N.D. Lokhande

Department of English

In academic year 2022-23 total 19 students were admitted to the Dept. of English. The dept. has well equipped digital classroom for teaching learning purposes. The department runs U.G. courses. We are proud to mention that govt. of Maharashtra and Shivaji University, Kolhapur have approved a post graduate course (M.A. English) to the college from academic year 2020-21 with intake of 50 students. For academic year 2022-23 total 20 students opted for the course.

The department organised Workshop on Orientation Programme for Optional English Students on 30th August, 2022 Dr. Vijaya Kadam from Art and Commerce College, Mayani was the resource person.

The department has active MoU with Mandeshi Tarang Vashini. Prof. R.S. Pale. Ex-Vice prinicipal and HoD of Department of English Chha. Shivaji College Satara shared his experences of England visit with the students.

The activites of English Language and Literary Association were run regularly during the year. Grammar consultancy programme were organized. The students taught grammar to the high school studdents in the vieinity.

A languages learning software was installed to the languages

Laboratory by Biyani Technologies Kolhapur.

The teachers and students were participated in tree plantation

activities in the campus and outside the campus. Our college faced NAAC and accredited with A++ Grade with CGPA

3.60. the teachers and students played important role.

Dr. A.N. Dadas

Cultural Committee

Cultural committee endeavors its best to give scope for artistic talent of students. Following points will recognize the efforts of cultural committee throughout the academic your 2022-3023

 Cultural commince celebrated birth and death anniversaries of national leaders Mahatma Gandhi, Lokmanya Tilak, Swami Vivekanand, Chhatrapati Shivaji Maharaj, Shalo Maharaj, Mahatma Jotiba Phule, Dr. Babasaheb Ambedkar, Karmaveer Bhauran Patil, Savitribai Phule, etc.

Cultural committee also celebrated special events such as World 2. Journalist Day. Traditional Day, etc. in the huge scale 3. Cultural committee organized Mehandi Competition and Rangoli competition. Cultural committee also organized Elocution competition, Debate competition and Cooking competition on the occasion of World Women's Day.

Students participated in 21 different events in District Youth Festival organized by Shivaji University, Kolhapur at Sadguru Gadge Maharaj College, Karad, We achieved First Prize in Mime and second prize in Folk Art in Central Youth Festival organized by Shivaji University, Kolhapur at

Atpadi College, Atpadi.

One of our students Aniket Jivan Kashid (B.Sc. 11) achieved the grand success by participating in 0 36 Inter University West Zone Youth Festival organized by Ganpat University, Gujrat daring February 10 to 14, 2023. (1) National Youth Festival organized by Jain University, Bangaluru, Karnataka during February 24 to 28, 2023. () International Youth Festival organized by Lovely Professional University, Fagwada, Punjab during April 06 to 08, 2023. 6. Students enthusiastically participated in the Cultural Programme conducted on 19 May, 2023 during NAAC Peer Team Visit. NAAC Peer Team also appreciated the students for their performances

भूगोलशास्त्र विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ मध्ये प्रो. डॉ. बरकडे ए.जे. यांची महाविद्यालयाच्या उपप्राचार्य पदी नियुक्ती करण्यात आली. बी.ए. भाग तीन, भूगोल विषयासाठी ४० विद्यार्थयांनी प्रवेश घेतला. दिनांक १९/०९/२०२२ रोजी विभागाच्या वतीने अग्रणी महाविद्यालय योजने आंतगित ओझोन दिन साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमासाठी डॉ. ए.एस. जाधव (मुघोजी कॉलेज फलटण) यांनी प्रमुख पाहुणे म्हणेन उपस्थित राहून ओझोन वायूचा न्हास व त्याचे संवर्धन या विषयावर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले या व्याख्यानासाठी एकूण ए६ विद्यार्थी उपस्थित होते. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या जयंती निमित्त विभागाच्या वतीने आयोजित केलेल्या ऑनलाईन सामान्यज्ञान स्पर्धेमध्ये एकूण ९२ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

चालू शैक्षणिक वर्षात विभागाच्या विद्यार्थ्यांनी ग्रामसर्वेक्षणासाठी मौजे मटाकेवाडी या गावाला दि. ०१/०४/२०२३ रोजी भेट देऊन प्रश्नावलीच्या सहाय्याने माहिती गोळा केली आणि मलोकसहभागातून जलसंवर्धन मौजे टाकेवाडी गावाचा भौगोलिक अध्यासफया विषयावर प्रकल्प अहवाल तयार केला. तसेच भूगोल विभागाची सहल एस. टी. सी कोर्स पर्यटना अंतर्गत वाई, पाचगणी,

महाबळेश्वर या पर्यटन स्थळाला भेट देण्यासाठी गेली होती.

तसेच शिवाजी विद्यापीठाच्या अभ्याक्रम अंतर्गत भूगोल विभागाच्या वतीने जोतिबा, कोल्हापूर, मालवण, सिंधुदुर्ग किल्ला, कुणकेश्वर व विजयदुर्ग या पर्यटन स्थळाला भेट देण्यासाठी भूगोल विभागाची सहल गेली होती. त्यामध्ये विभागातील सर्व विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदवून सहलीचा अहवाल तयार केला.

शिवाजी विद्यापीठाने आयोजित केलेल्या मअविष्कारफ संशोधन स्पर्धेत विभागातील कु. नम्रता भुजबळ व कु. प्रणाली जाधव यांनी तयार केलेल्या मसाखळी बंधाऱ्यामुळे कृषी भूमी उपयोजनात झालेला बदलफया शोध निबंध सादर केला. तसेच विभागातील प्रो. डॉ. बरकडे ए. जे. डॉ. व्ही. पी. गायकवाड, डॉ. ए.एस.भोसले प्रा. सोबन एस. आर. प्रा. सूर्यवंशी आर. बी. व प्रा.डी. जी. गोरड हे विविध राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रात सहभागी झाले.

डॉ. विजय गायकवाड

राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग

भारत सरकारच्या युवा,क्रीडा व मनुष्यबळ विकास मंत्रालयामार्फत राबविण्यात येत असलेल्या शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर अंतर्गत राष्ट्रीय सेवा योजना महाविद्यालयामध्ये कार्यरत असून सन २०२२–२३ या शैक्षणिक वर्षामध्ये समाजसेवेची आवड असणा–या २०० स्वयंसेवक-स्वयंसेविकांची निवड करण्यात आली. या शैक्षणिक वर्षामध्ये राष्ट्रीय सेवा योजनेमधील स्वयंसेवकांनी विविध उपक्रम राबविले. या सर्व कार्यक्रमात महाविद्यायलयाचे प्राचार्य डॉ. एस.टी. साळुंखे, कार्यक्रम अधिकारी प्रा. शिंदे के.एस., प्रा. कायंदे एच.जी. व समिती सदस्य यांचे सहकार्य लाभले.

याचबरोबर महाविद्यालयामध्ये जनजागृती कार्यक्रम, संविधान दिन, व्यसनमुक्ती सप्ताह, गांधी जयंती, सामाजिक न्याय दिन, महापुरुषांची जयंती-पुण्यतिथी, शहीद दिन, स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवानिमित्त विविध उपकम, हुतात्मा दिन, स्मृती दिन इ. कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते.त्याच बरोबर स्वयंसेवकांनी विद्यापीठ स्तरीय, राज्यस्तरीय विविध स्पर्धा व कार्यशाळेमध्ये

सहभाग घेतला

विशेष श्रमसंस्कार शिबीर सन २०२२-२३ शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर व दिहवडी कॉलेज दिहवडी यांच्या संयुक्त विद्यमाने दि. ०४/०२/२०२३ ते १०/०२/२०२३ या कालावधीमध्ये मौजे किरकसाल ता. माण येथे घेण्यात आले. या शिबीराचे उदघाटन मा. धमेंद्र पवार, संपादक अमृतवेल मिडिया यांचे हस्ते व मा. प्राचार्य डॉ. एस.टी. साळुंखे यांच्या अध्यक्षतेखाली घेण्यात आले. या समारंभासाठी सौ.स्वाती धनाजी चव्हाण सरपंच किरकसाल, मा. अमोल काटकर माजी सरपंच किरकसाल व ग्रामपंचायत सदस्य, सोसायटी सदस्य, स्वयंसेवक व प्राध्यापक यांच्या उपस्थित पार पडले, या शिबीर कालावधीमध्ये किरकसालची जैव विविधता, माझी किवता, बेटी बचाव बेटी पढाव रॅली, कायदे विषयक माहिती व स्वसंरक्षण, अंधश्रध्दा व विज्ञान, रक्तगट हिमोग्लोबिन व बॉडी मास इंडेक्स तपासणी शिबीर, माती व पाणी परिक्षण, स्वच्छता अभियान, झाडांना आळी करणे व मलचिंग करणे इत्यादी कामे व विविध उपक्रम घेण्यात आले. सांस्कृतिक कार्यक्रमाचे आयोजनही करण्यात आले होते. या शिबीराचा समारोप मा. डॉ. एस.बी. पाटील पप्रक्रम घेण्यात आले. सांस्कृतिक कार्यक्रमाचे आयोजनही करण्यात आले होते. या शिबीराचा समारोप मा. डॉ. एस.बी. पाटील (प्राचार्य दादासाहेब जोतीराम गोडसे आर्टस, कॉमर्स व सायन्स कॉलेज वडूज) व हर्षदाताई देशमुख-जाधव यांच्या उपस्थितीत मा. प्राचार्य डॉ. एस.टी. साळुंखे यांच्या अध्यक्षतेखाली घेण्यात आले. या प्रसंगी राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रम अधिकारी प्रा. शिंदे के.एस., प्रा. कार्यदे एच.जी., कट्टे ए.पी., प्रा. नाळे पी.आर., प्रा. श्रीम. पाटील बी.आर., श्रीम. कणसे व्ही.व्ही., विक्रम लांडगे, सुशांत भंडारे, कार्यालय प्रमुख श्री. औटे के.बी. श्री. प्रितम चव्हाण, महाविद्यालयातील प्राध्यापक, स्वयंसेवक या. शिंदे के.एस.

आम्ही रयत सेवक सिनिअर विभाग शिक्षक

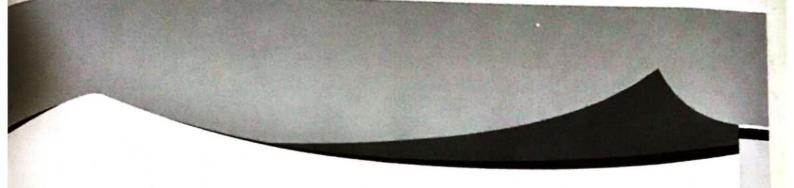
रसायनशास्त्र डॉ. खेत्रे एस.एम श्री. कुंभार एस.बी. श्री. ठंडे पी. जे. श्री. भाकरे एस.डी. श्री. अनुसे डी.डी. श्री. सावंत आर. व्ही. श्री. रोकडे एस. एम. श्रीमती पोळ आर. एन. श्रीमती माने पी. आर. श्रीमती पोळ पाटील एन.एस. श्रीमती कुंभार पी.ए. श्रीमती चोरमले ए. ए. डॉ. दिडवाघ एस. एस. वनस्पतीशास्त्र डॉ. कांबळे व्ही. व्ही. श्रीमती नाळे पी. आर. श्रीमती सन्ने टी. एस. श्री. जाधव ए. ए. श्री. स्वामी ए. ए. श्रीमती बसुगडे व्ही. एस. श्री. आतार यु. ए. प्राणीशास्त्र डॉ. लुबाळ एम.जे. डॉ. देडे ए.एन. श्री. कायंदे एच.जी. श्रीमती पाटील पी. बी. **पैतिकशास्त्र** डॉ. श्रीमती ममालय्या व्ही.बी. डॉ. श्रीमती. शेख पी.ए. श्रीमती माने एस. बी. श्रीमती माने एस. बी. श्रीमती वाघमोडे ए. ए. संख्याशास्त्र श्री. कोपाई ए.ए.

गणित श्री. वाडिले ए.एस. श्रीमती बोडके आर. आर. श्रीमती वाघमोडे व्ही. बी. डॉ. पवार के. एम. श्री. खंडाळे ए. ए. डॉ. बनकर एम. आर. **डंग्र**जी डॉ. दडस ए.एन. श्रीमती मदने यु.एस. डॉ. लोखंडे एन.डी. श्री. कट्टे ए.पी. श्री. खंडाळे ए. ए. अर्थशास्त्र डॉ. लेकुरवाळे एस.एस. श्री. भदाने एम. आर. श्री. एव्हळे आय. एम. श्री. म्हेत्रे एन. एम. श्री. गुजले डी. पी. भूगोल डॉ. गायकवाड व्ही.पी. डॉ. भोसले ए. एस. श्री. सोबान एस. आर. श्री. सूर्यवंशी आर. बी. मराती डॉ. श्रीमती देठे एम.एम. डॉ. सुलोचना वाघमोडे इतिहास श्री. शिंदे के.एस. श्री. जमदाडे पी.एस. राज्यशास्त्र श्रीमती पाटील बी. आर श्री. मांजरे डी.एस बंधपाल

बी.व्होक. श्री. दिघे के. एम. श्रीमती बागल एस. एस. श्रीमती मदणे आर.आर संरक्षण शास्त्र श्री, मोरे बी, व्ही, श्री. गाडवे जी. बी. श्री. किसवे व्ही. जे. सुक्ष्मजीवशास्त्र श्री. शहा एन. पी. वाणिज्य डॉ. सर्जेराव चिले श्री. भंडारे एस.आर श्रीमती, बोराटे एम.बी. श्रीमती कदम एस.के. श्रीमती. किर्तीकुडाव व्ही.बी. श्रीमती. गुळीक के. बी. श्रीमती जाधव जे. आर. पर्यावरण शास्त्र श्री. गोरड डी. जे. संगणक शास्त्र श्रीमती मगर एम. एस. श्रीमती इंगवले पी. आर. श्रीमती मोहिते जे.टी श्री. साळुंखे ए. यु. बी.सी.ए. श्रीमती कणसे व्ही.व्ही. श्रीमती कांबळे एस.एस. शारिरीक शिक्षण संचालक श्री. लांडगे व्ही. एस. शिक्षण शास्त्र विभाग

श्री. वाघेरे व्ही.एस

श्री. शेंडे एस. एम.

ज्युनिअर विभाग

सौ. साळुंखे नंदिनी सुरेश (उपप्राचार्य)
श्री. शिर्के रामचंद्र दादासो
श्री. ढाणे मारूती शंकर
श्री. जाधव आनंदा मारूती
श्रीमती पाटील शारदा माणिकराव
श्री. पाटील माणिकराव बाबासाहेब
श्री. घाडगे संतोष पोपट
श्रीमती पाटील सुजाता धिरज
श्री. माने संभाजी बजरंग
श्री. गायकवाड दादासाहेब भगवान
श्री. राऊत समाधान हणुमंत
श्रीमती गायकवाड संध्या गुलाबराव
श्री. ढमाळ मारूती शंकर
श्रीमती कोळी एस. एस.

प्रशासकीय विभाग

श्री. ओटे के बी श्री. कांबळे पी. व्ही. श्री. जाधव डी.एम श्री. मोरे डी.ए. श्री. गायकवाड आर.बी. श्री. खाडे पाटील के.सी. श्री काळे व्ही. एम. श्री, मोरे डी.बी. श्री. निर्मल डी.ए. श्री. ओंबासे व्ही. बी. श्री. खाडे एच.पु. श्री. जगताप एन.व्ही. श्रीमती मोरे एस.एम. श्री. काटकर जे. आर. श्री. तुपे के. के. श्री. आटपाडकर एस.

अधिक्षक मुख्य लिपिक वरिष्ठ लिपिक कनिष्ठ लिपिक ग्रंथालय लिपिक प्रयोशाळा सहाय्यक प्रयोशाला सहाय्यक प्रयोगशाळा परिचर प्रयोगशाळा परिचर प्रयोगशाळा परिचर प्रयोगशाळा परिचर ग्रंथालय परिचर ग्रंथालय परिचर शिपार्ड शिपाई शिपार्ड

व्यवसाय शिक्षण विभाग

श्री. पाटील उदयकुमार मारूती श्री. पुजारी नाना बिरू

स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्रातील वशस्वी विद्यार्थ्यांसमवेत मा. प्रभाकर देशमुख, प्राचार्य डॉ. सुरेश साळुंखे, डॉ. विजय गायकवाड

"महाराष्ट्राला न समजलेले शरद पवार" वा ग्रंथाचे प्रकाशन करताना डॉ. विजय चोरमारे, मा. प्रभाकर देशमुख, मा.अमित सोनावणे व मान्यवर

"झाडे लावा बक्षिस मिळवा" योजनेअंतर्गत ज्युनिअर विभागातील विद्यार्थ्यांना रोपाचे वाटप

नॅक मुल्यांकन समिती भेट

nirmal press-897599676